

A

KATOLIKUS ISKOLA 1940. ÉVI TÁRGYMUTATÓJA.

I. PÜSPÖKI RENDELETEK:

1	Oldal.	letről pályázók igazolása. (1597/1940. sz.)	23
		Tanítói és tanítónői felügyelők feladatai. (1931/1940. sz.)	24
7		Tanítói Névtár részére adatok beszolgáltatása. (1190/1940. sz.)	56
11			
		X. Egyetemes Tanítógyűlés	52
19		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. április 18. választmányi ülésére meghívó.	17
27		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. közgyűlésére meghívó.	21
27		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	21
		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	29
		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	53
		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	47
		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	54
		Szekszárdi esperesi tanítói kör 1940. tavaszi gyűléséről tudósítás.	47

III. EGYESÜLETI ÉLET:

27		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	21
27		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	29
		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	53
		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	47
		Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.	54
		Szekszárdi esperesi tanítói kör 1940. tavaszi gyűléséről tudósítás.	47

FŐTANFELÜGYELŐI RENDELKEZÉSEK:

40		Barabás András: „A nemzetnevelés iskolája” c. művének ajánlása (3151/1940. sz.)	40
		Dezso Lipót: „Népiszkola-rendeletek gyűjteménye” c. könyvének ajánlása. (1883/1940. sz.)	27
		Diákkapitánok mikéntelése a nyári iskolai szinten. (2114/1940. sz.)	27
		Egyházközségek egyházi és iskolai zárzáradásával ezek mellékletei is felterjesztendők. (1743/1940. sz.)	24
		Iskolafelügyelői jogosítvány. (1035/1940. sz.)	20
		Kat. Tanítói Internatusi Alaphoz intézett segélykérvények és vonatkozó iratok felterjesztésének határideje. (1115/1940. sz.)	39
		Kisdudnovelei Országos Egyesületének közgyűlésén megjelent övönök részére szabadság engedélyezése. (1484/1940. sz.)	23
		Kisebbségi katolikus népiszkolák tantervének elbírálása. (370/1940. sz.)	11
		Közlekedésbiztosítás érdekében szükséges munkálatok elvégzésével a tanítók közreműködése. (3540/1940. sz.)	44
		Leventeoktatás jellegű igénybe vétel iskolai helyiségek futási, vállalkozási, takarítási költségeinek megterítése. (2823/1940. sz.)	39
		Minősítési lapok megváltozott adatainak beküldése. (990/1940. sz.)	19
		Nyugdíjas és állatállan okleveles tanítók és tanítónők bejelentése. (288/1940. sz.)	12
		Pedagógiai szeminaryumi előadásokon részvétel. (1742/1940. sz.)	24
		Személyi ügyek azonnali elintézése. (116/1940. sz.)	11
		Tanítói állások betöltésénél felmerülő némi kérdés tisztázása (1560/1940. sz.)	35
		Tanítói állások betöltésére vonatkozó 69.030/1934. VI. sz. Vkm. rendelet hatályának felfüggesztése. (1287/1940. sz.)	35
		Tanítói állásra a visszacsatolt felvidéki terü-	

Oldal.	
23	letről pályázók igazolása. (1597/1940. sz.)
24	Tanítói és tanítónői felügyelők feladatai. (1931/1940. sz.)
56	Tanítói Névtár részére adatok beszolgáltatása. (1190/1940. sz.)
52	X. Egyetemes Tanítógyűlés
17	Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. április 18. választmányi ülésére meghívó.
21	Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. közgyűlésére meghívó.
21	Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.
29	Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.
53	Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.
47	Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.
54	Pécs-egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűlés 1940. június 4. üléséről tudósítás.
47	Szekszárdi esperesi tanítói kör 1940. tavaszi gyűléséről tudósítás.

IV. CIKKEK:

1	Barabás András: „Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.”	1, 9, 15
14	Blandi György: „A falusi iskolák a mezőgazdasági szolgálatban.”	14
50	Bárd Ferenc: „A kartári szellem pedagógiai megvilágításában.”	50
55	Dlusztus Imre: „A kisebbségi iskolák magyarnyelvű tanítása.”	55
2	Fekete János: „Milyen a gyermek?”	2, 11
17	Gábréi Pál dr.: „Húsvét után.”	17
25	Kerekes János: „A szabadlevegős iskolák, szabadban való tanítás.”	25
41	Laczko Sándor: „A katonai szellem kialakításának lehetőségei és módjai a falusi népiszkolában.”	41
13	Vitéz Székely Pál: „Társd meg Isten!”	13
37	„Vér nélkül.”	37
49	„Advent!”	49
45	Szőverffy József: „A hitelleh a nemzetnevelés szolgálatában.”	45
54	Utas Emília: „A kézimunka tanítása az elemi népiszkolában.”	54

KATOLIKUS ISKOLA

Róm. Kat. Elemti Népiszkola
Baranya m. PüspökszentlélyőA pécs-egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Feladás szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

Tagdíj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incegy Dienes-utca 9/a. (Pápi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámbejelentés is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postafelrakórendelettel befizető-lapon küldendőek be.

Pécs, 1940. január 1.

XXIX. évfolyam, I. szám.

Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.

Írta: Barabás András.

A magyar nemzetnevelés.

(Folytatás.)

A magyar nemzet történelmi hivatását mindenkor politikai és katonai tevékenység révén teljesítette. A századok folyamán bámulatos, sokszor csodás teljesítményeket mutatott föl. E két tevékenységi terület ma épp oly fontos, sőt talán fontosabb, mint valaha. Politikai — nem párt — hanem nemzetpolitikai — nevelést nem csak az iskolában, hanem főleg azon kívül kell végezniük. A titkos szavazati jog kétélű kard és ha nem jár együtt megfelelő politikai neveléssel, abban az irányban szebezt, amerre nem kívánatos. Ami pedig a katonai tevékenységét illeti, a mai kor igazán a legteljesebb militarizmus kora. Jellemzik a kort Mussolini e szavai: „Amikor egy nép adja, hogy nem szereti viselni saját fegyverét, mások azt viselnie. Ha nem elég erős saját fegyverével önállóságát megvédeni, rövidesen rabzsátságára jut.” E szavak szemünk előtt teljednek be napjainkban. A magyar nemzet védelme és utópességeinek biztosítása a magyar élet elsőrangú feltétele s ezt a nemzetnevelésnek ugyancsak szolgálnia kell. Le kell a magyar történelmi tanítása ad ehhez bőséges eszköz, testület pedig gondoskodva van a megfelelő számú tesztelési óráról. A Képzési alaptól folyó rövid harc fenyves példát adott most is a mai generációnak a magyar katona értékéről. Elő példának nevelhetünk ma is, mint a világháború óta állandan. Jobb nevelési eszköz pedig nincs az elő példánál.

Az északi részek megszámálása alkalmával nemcsak minden magyar felnőtt, hanem minden magyar gyermek is anyagilag résztvevett a „Magyar a magyarért!” mozgalomban. Az anyagi áldozatkészség gyönyörű példáit mutatták be a magyar városi, falusi és pusztai gyermekek. E tekintetben az a feladatunk, hogy a magyar szalmalángszerű föllobbanásokat állandókká tegyük.

A jövendő háborúban eredményeket csak a népi gondolatban, a nemzeti közösségekben összeforrt nemzetek és államok érhetnek el, amit azt a mai Olasz-, Német-, Spanyolországban és Japánban látjuk. A népi gondolatot az eddigiénél sokkal nagyobb mértékben kell az iskolában is felkarolnunk. A háború osztály- és társadalmi különbség nélkül nagyon közel hozta egymáshoz azokat, akik abban részt vettek. Nagyon sok közép- és felsőbbosztályú magyar más szociális fölfogással tér vissza a fronttól, mint ahogy oda kivonult. A nemzetnevelésnek teljes erejével kell dolgoznia a gazdátársadalom fölemelésén és modern szakképzésén. A népiszkola tantervének és óratervének legalább annyiban kell szétválnia a falusi és városi iskolákban, hogy amíg a városiakban több idő és anyag juthat a rajznak és a kézimunkának, a falusiakban többet kell juttatni a természeti- és gazdasági ismereteknek. Több szabadságot kell adni a tanítónak, a helyi viszonyokhoz való alkalmazkodás tekintetében. Az általános irányú továbbképző-iskolák pedig falun mindentitig tantervet újjal pótolni: gyakorlati gazdasági oktatás azonban csak ott lehet követhető, ahol nemcsak megfelelő terület, de a megfelelő berendezés is rendelkezésre áll, mert különben nem minto, hanem elriasztó gazdálkodási produkál a falusi gyakorlatierület.

A népi gondolat ápolására a népiszkolában igen alkalmas a női kézimunka, az ének- és rajzoktatás, a testnevelés keretében a népi játékok gyakorlása. „Közönséges tévedés — írja Kodály Zoltán! — hogy a földműveléssel kapcsolatos adatok csak az ő sajátos, szűk érzésvilágát tükrözik. Az igazság

101 magyar népdal” (Cserkészudatoskönyv). Szerk.: Bárdos Lajos.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Felelés szerkesztés: **Mejtelienik minden hónap elsőjén.**

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előzetesi díj 140 pengő. **Talajdíj 1940. évre 3 pengő.**

SZERKESZTŐSÉG: Pecs. Incegy Dénes-utca 9/1, (Papi Oltón), havd a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetések és reklamációk is küldendők. Az előzetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postabanképenkénti befizető-lapon küldendők be.

Pecs, 1940. január 1.

XIX. évfolyam, I. szám.

Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.

Írta: **Barabás András.**

A magyar nemzetnevelés.

(Folytatás.)

A magyar nemzet történeti hivatását mindenkor *politikát és fennmaradási tevékenységet* követelt. A századok folyamán hűmunkát, sokszor csodás teljesítményeket mutatott föl. E két tevékenységi terület ma épp oly fontos, sőt ma talán fontosabb, mint valaha. Politikai — nem párt — hanem nemzetpolitikai — nevelést nem csak az iskolában, hanem főleg azon kívül kell végezünk. A titkos szavazati jog kétélű kard és ha nem jár együtt megfelelő politikai neveléssel, abban az irányban sbezhelt, amerre nem kívánatos. Ami pedig a katonai tevékenység illeti, a mai kor igazán a legteljesebb militarizmus kor. Jellemzik a kort *Mussolini* a szavai: „Amikor egy nép odajut, hogy nem szereti viselni saját fegyverét, másokét kell viselnie. Ha nem elég erős saját fegyverével önállóságát megvédeni, rövidesen rabslasra jutul.” E szavak zemeinek előtt teljednek be napjainkban. *A magyar nemzet védelme és utóképességének biztosítása a magyar élet elsőrangú feltétele s ezt a nemzetnevelésnek ugyancsak szolgálnia kell.* Lelkileg a magyar történelmi tanítás ad ehhez bőséges eszközt, testileg pedig gondoskodva van a megfelelő számú testnevelési óráról. A Kárpát-alféjéket folyt rövid hars fényes példát adott most is a mai generációnak a magyar katona értékéről. Elő példakön nevelhetik ma is, mint a világháború óta állandón. Hoz nevelési eszköz pedig nincs az elő példánál.

Az északi részek megszállása alkalmával minden magyar gyermek felöltött, hanem minden magyar gyermek is anyagilag résztvevett a „Magyar a magyarért!” mozgalomban. Az anyagi áldozatkészségnek gyönyörű példát mutatták be a magyar városi, falusi és pusztai gyermekek. E tekintetben az a feladatunk, hogy a magyar szármalángszerű föllobbanásokat állandókká tegyük.

A jövődb háborúban eredményeket csak a *népi gondolatban, a nemzeti közösségben össze-fort nemzetek és államok érhetnek el*, amit azt a mai Osztr., Német., Spanyolországban és Japánban látjuk. A népi gondolat az eddigien sokkal nagyobb mértékben kell az iskolában is felkarolunk. A háború osztály- és társadalmi különbözőség nélkül nagyon közel hozta egymáshoz azokat, akik abban részt vettek. Nagyon sok közép- és felsőbbosztályú magyar más szociális fölfogással tért vissza a frontról, mint ahogy oda kivonult. A nemzetnevelésnek teljes erejével kell dolgoznia a gazdaságsadalmi fölemelés és modern szakképzésén. A népiszkolai tantarunek és óratarnek legalább annyiban kell szétválnia a falusi és városi iskolákban, hogy amíg a városiakban több idő és anyag juthat a rajznak és a kézműmunkának, a falusiakban többet kell juttatni a természeti- és gazdasági ismereteknek. Több szabadságot kell adni a tanítónak, a helyi viszonyokhoz való alkalmazkodás tekintetében. Az általános irányú továbbképző-iskolákat pedig felfelf mindentel gazdaságiakká kell átszervezni, ezeknek elavult tanterevű újjal pótolni; gyakorlati gazdasági oktatást azonban csak ott lehet követelni, ahol nemcsak megfelelő terület, de a megfelelő berendezés is rendelkezésre áll, mert különben nem minto, hanem elriasztó gázdalkodó produkát a falusi gyakorlatierület.

A népi gondolat ápolására a népiszkolában igen alkalmas a női kézműmunka, az ének- és rajzközlés, a testnevelés keretében a népi játékok gyakorlása. „Közönséges tevéds — írja Kodály Zoltán! — hogy a föltölmvésny dalai csak az é s ajátos, szük örszéváljat tükrözik. Az igazság

1) „101 magyar népdal” (Cserkészdaloskönyv). Szerk.: Bárdos Lajos.

	Oldal.		Oldal.
V. CECILIA EGYESÜLETI SZEMLE:		Prefátusú kinevezés.	20
Körgyűlés, kántorkurzus, zenei könyvtár és zenei	18	Próbaszolgálatra bocsátás.	44, 48, 56
díszekeltal.	12	Szegedi Horvath Miklós Állami Tanítói In-	20
Kántorkurzus.	23, 26, 38	stitutus"-ja felvétele.	20
Kapcsolattartás az Országos Cecília Egyesülettel.	46	Személyi változások a pécsi egyházmegyé-	8
		ben.	8
VI. HATÁRIDŐEMLEKEZTETŐ:		Tanítói kinevezések.	8, 12, 16, 20, 44, 48
1. szám, 7. oldal; 2. szám, 10. oldal; 3. szám, 16. oldal;	16	Tanítók előléptetése a VII. fizetési osztályba.	12
4. szám, 19. oldal; 5. szám, 23. oldal; 6. szám, 27. oldal;	12	Tanítók és tanítónők lelkigyakorlatai.	38
7.—8. szám, 34. oldal; 9. szám, 39. oldal; 10. szám, 44. oldal;	12	Tanügyi főtanácsosi cím adományozása.	44
11. szám, 48. oldal; 12. szám, 56. oldal.	12		
VII. IRODALOM:		SZEMÉLYI HÍREK:*	
Bene Lajos: „Magyar Tanítói Évkönyve”	36	Albrecht György 44, Albert József 20, Amrein János 8,	
„Magyar Tanítók Lexikona”	12	Angyal Dezső 28, Abraham Herman 7, Agoston János 16,	
„Újabb hazafias és ünnepi beszédek”	12	Balogh József 20, Barabás András 40, 43, Baranyai Ernő	
Bok József: „Örgelhuch” II. kötete.	8, 24	8, 16, Barcza Tyudán 16, Barma István 41, Baumholzer	
Gségi Imre dr.: „Kis Lelki Kincstár” c. imakönyve.	12	János 48, Bálványos István 36, Bálványos Robert 16,	
Drozdty Gyula: „A számolás és mérés tanítása az I. osztályban”	36	Beneze János 44, Berczeli László 56, Békéfi János 28, 44,	
„Jelenkor”	12, 28, 48	Békés Adám 8, Békés János 20, Biro Lajos 8, Boda Keresztély	
Tóth Nándor: „A báta Szentvér”	48	44, Bogár Angola 44, Bok József 12, Boltz György	
		48, Bodis László 48, Bóna Ernő 36, Böhm György 36,	
		Bujdosó László 48, Bujdosó Tibor 8, Bucz Emil 44, Car-	
		ullovics Ottó 8, Csaba János 48, Cserán Ernő 44, Dallos	
		György 36, Darabos László 8, Deák István 8, Deák	
		Géza 28, Dorfmeister Endre 44, Drozdty Gyula 12, Farkas	
		Jenő 48, Fazekas János 12, 56, Fehérvári Ferenc 28, Fe-	
		hérvári József 28, 44, Fertőszegi Béla 44, Feuerbach Pé-	
		ter 28, Fényi Sándor 44, Fodor Ferenc dr. 20, Gáborfal-	
		Pál dr. 8, Gartner Imre 44, Gestetter Konrád 24, Gép-	
		Károly 28, 44, Gyuk István 44, Halmos Andor dr. 44, Hal-	
		mas Ferenc 28, Hampó Ferencné 44, Hautes Béla 16,	
		Hartmayer Konrád 44, Hauser Imre 20, Hegedűs Jenő 16,	
		Hidasi János 16, Hoffmann Adám 8, Horvath Béla 36,	
		Horváth Dezső 44, Horváth György 56, v. Horváth József	
		8, Horváth Mária 12, Hoffler Teréz 36, Járósi Béla 36,	
		Jorgács János dr. 40, Kalász János 44, Kallenberger	
		József 44, Kardos Gyula 28, Kaufmann János 24, Káptalan	
		Ferenc 24, Keresztész Imre 44, Kertész Márton 8, Kirchner	
		József dr. 36, Kis Béla 28, Kis Vilmos 16, Koch Ede,	
		Köber Lajos 12, Koltai Ferenc 12, Kopcsányi Miklós dr.	
		44, Kovács János dr. 16, Körvei József 56, Kutas Károly	
		12, Lányi Emil 24, Lányi József 28, Lechner Karaitz 36,	
		Lehr Ignác 24, Lomoszitz Pál 8, Lócsai István 44,	
		Ferenc 24, Major Mátyás 48, Magyar Lajos 8, Maryiz	
		Elemér 20, Mayer Nándor 12, Máté Mihály 44, Mester Józ-	
		sef 16, 56, Mindszenti Vilmos 16, Mohai Rudolf 36,	
		Muzsi László 20, Müller Jakab 44, Nagy Ferenc 20, Ne-	
		meth Jolán 48, Nubi János 28, Orsós László dr. 20, Örsi-	
		ri Nándor 16, Palkó József 20, Palotai János 24, Palotás	
		Ferenc 16, Partl József 48, 56, Pipai Jenő, Alhadár 56,	
		Poliz Árpád 44, Pótz Gyula 44, Pótz Vilmos 36, Piller Fe-	
		renc 36, Polgár János 8, Prasech János 36, Radnai Antal	
		56, Redling János 44, Regös Gyula 8, 16, Reich Jakab 8,	
		Reming Vendél dr. 20, Rusznay Irén 12, Scheuch János	
		44, Schmidt József 12, Sárlos György 24, 44, Viták Somjai	
		József 48, Soos B. Zoltán 44, Ströbl István 36, Sudár De-	
		zső 44, Szabó Pál Zoltán dr. 20, Szalai Anna 36, Szántai	
		József 28, Szegedy János 36, Szegedy Lajos 48, Szécs	
		20, Székely Károlyné 7, Szigeti László 44, Szivgart József	
		28, Szilágyi Gyula 28, Szirt István 16, Szovobda László	
		58, Takács Magdolna 44, Tamelmyer Lipót 8, Tarján Ja-	
		nos 20, Tattár Béla 44, Tillmann János 48, Tóth János	
		24, Tóth József 44, Vadas József 36, Vargha Erő 40,	
		Varga Kálmán 44, Vaszari Anna 16, Várkonyi Antal 44,	
		Vesztegombi János dr. 44, Vida István 8, Virág János	
		28, Vörös János 28, Vörös Kriszta 44, Vörös János	

* A nevek utáni számok az oldalszámokat jelzik.

A pécsi püspöki tanítóképző mikrofon előtt A magyar rádió, műsorának összeállításánál, nemcsak a már kiforrott tudásokra és művészekre gondolt, hanem szóhoz juttatta az ifjúságot is. Mikrofon elé állítja az éneklő, daloló, játszódozó ifjakot s mi örökre szeretettel és élvezettel hallgattuk a kicsinyek gondtalan pötyögését, a komolyabb komoly mondanivalóit, a kicsinyek és nagyok áhítos énekeit, jókedvű dalait. Állandóan visszatérő műsorszám a magyar rádióknak az „Éneklő Ifjúság” sorozat. A mozgalom vezetői kettős célt akarnak szolgálni: egyrészt az ifjúságot a magyar zene talajában gyökerező, de művészetet lehelő körülményekkel ellátva; másrészt ezeket a mikrofon nyilvánosságára előtérbe hozni a paloták elterjesztési és megkedveltetni. Meg kell állapítanunk, hogy törekvései sikerrel járnak. Áldozatkész igazgatók, lelkes tanárok és csendőszavú diákok minden akadályt legyőznek. A pécsi püspöki tanítóképző is beállt a sorba! Első rádiószereplését 1937. december 19-én volt a Várplebánia szentmiséjén, mikor szimfonia adventi énekekkel hódoltak az Isten előtt a nyevék el előtérbe hozni az előkelőségeinek elismerését. Másodszor pontosan két évre rá, 1939. december 19-én, álltak a mikrofon elé, az „Éneklő Ifjúság” sorozat keretében. Műsoruk egyházi része adventi énekekből állott, mely felolétta a külföldi és a magyar egyházi karódalom gyöngyszemeit Palestrinától Kodály Zoltánig. Mária köszöntőiket viaszlemezre véve, karácsonyestén az amerikai magyaroknak is közvetítették. A világi részben ősi székei népdalokat vettek a mikrofon elé. Befejezésül Bárdos Lajos: Széles a Duna e. kórusának egymást kergető motívumai harsogtak szászertől hangszóróig a világ négy tája felé. Mindezt könnyedén, öködvel, áttéssel, öntudatos zeneszékhez illő rátermettségű csináltak s ezért felfigyelt rájuk az egész ország. Ez a felfigyelés volt a köszönet dr. Gabriel Pál, igazgató áldozatkészességét és Lomoschitz Pál, zenetárnai fáradozását. Mi is örvendünk a jövőendő karszerek sikerén! Gratulálunk!

Nyugdíjazások. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Pélz Árpád, hosszútávú teljes eszperplébanost és Polgár János, kerületi tanfelügyelő, kocsolai plébánost saját kérelmükre nyugalmobba helyezte.

Plebánosi kinevezések. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága *Carllovic Ottó*, berecmenyi plébánost mecskányosi és *Tandlmayr Lipót*, nagygyárdi „segédlelkésként ifabai plébánossá kinevezte.

A „MAGYAR A MAGYARÉRT” MOZGALOM. A magyar ifjúi és közelmúlt egyik legnagyobb arányú társadalmi megmozdulásának jelentése feleltek előtünk: a visszatért Felvidéki szociális telkaralására szervezett „Magyar a Magyarért” mozgalom szármak be működéséről. Terjedelme, a munka lázát érzékeltetően megmért fejezt, de a beszámoló, átfutva az 1938-as év vizitát felől, de áthatva azt a telelőszérgéztől is, amely hívós tárgylagosságra kötelez

történelmi dokumentumokkal és az ország nyilvánossága előtt adandó számadattétel szemben. A mozgalom megbízottai megszerették munkaterületükön a legszükségesebb tájékozódást és megítették községről-községre azt a szociális szükségletet, amely állandó, intézményes segítséget igényel. A munkaképes inségek ellenszolgáltatás nélküli segítése helyett a város, vagy falu részére komoly gazdasági értéket jelentő szükségmunkákat szervezett és erre a célra közel 2 millió pengót fordított; a beszámoló 6 oldalon keresztül sorolja fel az egyes járásokban beállított munkákat. Fémilliónál nagyobb összegget járult hozzá a Felvidék egészségügyének fejlesztéséhez; Zöldkereszt egészségházakat épített, egészségügyi propagandát fejtett ki, any-és csecsemő-éltézményeket támogatott és nagyszabású gyermeknyaralattási akciót bonyolított le. Közel 1/2 millió pengót adott kulturális célokra; Felvidéki diákok segítése, tankönyvakielkora, népművelési akciókora. Háromszázezer pengőnél többet fordított napközi otthonok felállítására, kétszáz ezer pengót a házilap fejlesztésére és foglalkoztató műhelyekre. Az adományokból begyűlt összeg felhasználásáról részletes kimutatást találunk a beszámoló 102-ik oldalán. Összesen: 6,880.750 P folyt be a mozgalom javára.

Tanítói kinevezések. *Reich Jakob* a bezedeeki, *Amrein János* a godisai kántortanító, *Magyar Lajos* a dombóvári III. és *Kertész Márton* a zayvodi III. sorsz. tanítói állásra egyháztanárságilag kinevezettek.

Személyi változások a pécsi egyházmegyeiben. Adminisztrátori megbízást nyert: *Darabos László* mohácsi belvárosi káplán Beremenden, *Bujdosó Tibor* ifabai adminisztrátor Dióshébernyben, *Baranyai Ernő* hosszútávú vikárius Hosszúhetényben, *Regős Gyula* kocsolai káplán Kocsolán. Subsidárius lett: *Hoffmann Ádám* mecskányosi adminisztrátor Kakasdon. Káplán minőségben áthelyezettek: *Deák István* Egeréről *Mohács* belvárosba, *Bíró Lajos* Beremendről *Esegrára*, *Béldés Ádám* Kakasról Nagygyárdra, *Vida István* Reglyőlől Bátára, végül *Horváth József* Koppányzentől Reglyőbe.

Megjelent az Orgelbuck második kötet. A Rosengarten der ewigen Liebe össek énekeinek orgonakéferete a közelmúltban jelent meg. Az Orgelbuck második kötet a Haladás Nyomdában kapható. Ára 8 pengő.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kisdora a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomdászintézet igazgatója Pécs, Király-utca 21. sz. A nyomdát felel: **Drovszky Lőrinc** igazgató.

Haladás nyomdai. Pécs, Király- és Szi. Mór-u. sarok Egyházmegyei nyomtatványok nagyraklára.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népközpontjánál havi közlőny. Felolés szerkesztő: **Megjelent minden hónap elsőjén.**

Magyar Sándor, tanfelügyelő. **Találj 1940. évre 3 pengő.**

ELŐFIZETÉSI TÍJ: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9./, (Pápi Otthon), hová a lap szemleli részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámkiadás ki küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postafelraképkénti bejuttatás-lapon küldendő be.

Pécs, 1940. január 1. **XXIX. évfolyam, I. szám.**

Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.

lrta: **Barabás András.**
A magyar nemzetnevelés. (Folytatás.)

A magyar nemzet történelmi hivatását mindenkor politikai és katonai tenkönyvesség révén teljesítette. A századok folyamán bámulatos, sokszor csodás teljesítményeket mutatott föl. E két tevékenységi terület ma épp oly fontos, sőt talán fontosabb, mint valaha. Politikai — nem párt —, hanem nemzetpolitikai — nevelést nem csak az iskolában, hanem főleg azon kívül kell végeztünk. A titkos szavazati jog kétélű kard és ha nem jár együtt megfelelő politikai neveléssel, abban az irányban sebezhet, amerre nem kívánatos. Ami pedig a katonai tevékenységet illeti a mai kor igazán a legteljesebb militarizmus kora. Jellemzik a kort *Mussolini* szavai: „Amikor egy nép odajut, hogy nem szereti vitéli saját fegyverét, másokélt kell viselnie. Ha nem elég erős saját fegyverével önállólag megvédeni, rövidesen rabzolgátságra jut.” E szavak szemünk előtt teljednek be napjainkban. A magyar nemzet védő- és átközpénységének biztosítása a magyar élet elsőrangú feltétele s ezt a nemzetnevelésnek ugyancsak szolgálnia kell. Lelkilek a magyar történelmi tanítás ad ehhez bőséges eszközt, testileg pedig gondoskodva van a megfelelő számú testnevelési óráról. A Kárpátalját fölött rövid hars fényes példát adott most is a mai generációnak a magyar katona értékről. Elő példakom nevelhetünk ma is, mint a világháború óta állandóan. Jobb nevelési eszköz pedig nincs az élő példánál.

Az askai részek megszállása alkalmával nemcsak minden magyar felnőtt, hanem minden magyar gyermek is anyagilag résztvevett a „Magyar a magyarért!” mozgalomban. Az anyagi állomány városi, falusi és pusztai gyermekek. E tekintetben az a föladatunk, hogy a magyar szármalángszerű fölubanásokat állandókká tegyük.

A jövőendő háborúban eredményeket csak a népi gondolatok, a nemzeti közösségek összerajzott nemzetek és államok érhetnek el, amint azt a mai Olasz-, Német-, Spanyolországban és Japánban látjuk. A népi gondolatot az eddigénn sokkal nagyobb mértékben kell az iskolában is felkarolnunk. A háború osztály- és társadalmi különbség nélküli nagyon közt hozta egymáshoz azokat, akik abban részt vettek. Nagyon sok föltökéssel tört vissza a frontról, mint ahogy oda kivonult. A nemzetnevelésnek teljes erejével kell dolgoznia a gazdátársadalom fölélemelés és modern szakképzésén. A népközpont tantervek és óratervnek legalább annyiban kell szótvalnia a falusi és városi iskolákban, hogy amíg a városiakban több idő és anyag juthat a rajznak és a kézművességnek, a falusiakban többet kell juttatni a természet- és gazdasági ismereteknek. Több szabadságot kell adni a tanítónak, a helyi viszonyokhoz való alkalmazkodás tekintetében. Az általános irányú főiskolák-iskolákat pedig falun mindenütt gazdaságiakká kell átszervezni, ezeknek elavult tantervét újul pótolni; gyakorlati gazdasági oktatást azonban csak ott lehet követelni, ahol nemcsak megfelelő terület, de a megfelelő berendezés is rendelkezésre áll, mert különben nem mintá-, hanem elriasztó gazdálkodási produkát a falusi gyakorlatiüretül.

A népi gondolat ápolására a népközpontban igen alkalmas a népi kézművesség, az ének- és rajzközpont, a testnevelés keretében a népi játékok gyakorlása. „Közönséges tévedés — írja Kodály Zoltán! — hogy a földművelésről dalal csak az ó sajatos, szük érzésvilágát tükröz. Az igazság

1) „101 magyar népdal” (Cserkészdaloskönyv). Szerk.: Bárdos Lajos.

az, hogy a földműveléssel közt fennmaradtak volna valamikor az egész magyarság tulajdonosa volt. Ha azon igyekeznünk, hogy újra az legyen: a magyar közösség szűk körét tágitjuk. Akik e dalokat nem ismerik, nem akarják ismerni, önként kizárják magukat a nemzet nagyközösségéből, tartozzanak bármily szorosan valamely részlelközösségbe. Mert ez a közösség, ahol egy érzesben találkozhatik az egyszerű pásztor a nemzet bármely nagyjával, ahol mind a kettő csak ember és annyit ér, amennyire ember. Ugyanez áll az eredeti és ősi magyar népi *játekok* is, melyeket az eddigiekkel sokkal jobban fel lehet karolnunk. A Magyar Kórus Művek felmerethetetlen kincsét nyújtának a nemzetnevelés iskolájának az eredeti népi dallamok és játékok olcsó kiadásával. Minden tanító állandóan kell használnia ezeket a kincsét erő kótás-szöveges kis könyvecskéket.²⁾

A mai társadalmi szervezetében az egyes ember munkája keresztül-kasul szövidik más minden munkájával és így könnyű belátni a legegyszerűbb emberekkel és a gyermekekkel is, hogy az egyes ember, az egyes termelési ágak, foglalkozási rendek nem élhetnek meg egymás nélkül: az *összetartozás*ért, a *közösség*ért, a *szolidaritás* szükségessége kézenfekvő. Mindenki, aki magának dolgozik, egyttal családjának, közösségének, nemzetének is hasznára van. Minden ember pedig annyit ér a nemzet szempontjából, amennyit a közösségért dolgozik. A nemzetnevelésnek ezt az elvet is következetesen keresztül kell vinnie.

A magyar nemzetnevelés tartalma tehát szerintem röviden ez: Vallás-erkölysi alapon a keresztény nemzeti eszme hangsúlyozása; a nemzetnek Istentől adott történelmi hivatásának tudatosítása, a nemzeti öntudat meggyökereztetése; a jövőendő területi öpségbe vetett hit ápolásának kívül a revízió munkálása; a katolai szellem, a hönvedelmi lelki-teszt nevelés fokozása; a családon, községen keresztül a nemzeti közösségre tartozás tudatának, a közösségvállalás akaratának begyökereztetése; a népi gondolat ápolása; a közös munka, dal, játék, gyakorlati; az erkölysi szemlézés lehető kinevelése a nemzeti közösség minél hatékonyabb szolgálására; a fülzött légytanítás helyett az emberek, a családok, a népnek, a nemzetnek, vallásnak, Istennek előtérbe állítása, általában a nevelésnek a tanítás felébe helyezése.

²⁾ Az előbbi mellett „100 népi játékkal.” Szerk.: Kerestés Gyula.

Lapunk jelen számához postai befizető-lapot csatolunk, hogy a lap 1940. évi előfizetési díja (3 P) a plébániahivatalok és iskolák címére járó példányok után haladéktalanul behűdlessék.

MILYEN A GYERMEK?

(Folytatás.)

A legújabb lélektani kutatások eredményeképp az intelligencia fogalma pontosan körvonalazva, tisztán áll előttünk. Ez magyar kurók, elsősorban Boda és Várkonyi egyetemi tanulók érdeme. Szerintük az intelligencia (értelemesség) nem egy képesség, hanem a képességek szerves rendszere, mely több általános és speciális képességet foglal magában. *Általánosok:* az elvonás, lényegmegragadás, elmélyülés, elemzés és a szintetikus egyességbefoglalás képességei. *Speciálisok:* a logikai, mechanikai, oksági, mennyiségi, geometriai, időbeli, kémiai, gazdasági, lelki, stb. viszonyok felfogásának képességei. A felsorolt képességek együttvéve az intelligencia *tartalmát* adják. E tartalomhoz járul még néhány *forma* sajátja: a gyorsaság, az elevenesség és az energia, továbbá az értelem működését befolyásoló különböző tényezők (érzelme, érdekek, környezet, hagyományok, stb.). Az értelemesség alkotó képessége az egyes egyénekben kisebb vagy nagyobb fokúak lehetnek. Beszélhetünk tehát az egyének intelligencia fokáról s az intelligencia fokozatáról. De az emberek intelligenciája nemcsak mennyiségileg különbözhet, hanem minőségileg is, hisz mindenkinél más más képesség lehet a legfejlettebb és a kevésbé fejlett. A minőségileg különböző egyéni intelligenciák hasonlóságokat is mutathatnak e az alapon bizonyos intelligencia-típusok állapíthatók meg.

Az intelligencia fokozatai. A legelső fokot az u. n. *együgyű, ostoba, buta és korlátolt* egyének képviselik. Ezek értelemessége nagyon csekély ugyan, de még a rendszerelműség mértékét megüti. Jellemző rájuk az „én” legfontosabb érdekeire irányuló szűk érdeklődési kör. Ezen belül tudnak gondolkodni, alkalmazkodni és ismereteket szerezni, de e körön kívül figyelmeik gyenge, kalandozó s így egyetlen és termékeny munkára nem képesek.

Az általános intelligencia közepes fokozatain az *értelem, eszes* egyének vannak. Érdeklődésük sokoldalú. Könnyen tanulnak. Műveltségük jó átlagos. Ismereteket váratlan és szokatlan helyzetekben is jól fel tudják használni. Gondolkodásuk önálló, gyors, világos és logikus.

Az átlagos értelem feletti átlagos a *kiadók*, vagy nagy *intelligenciájúak*. Jellemző őket ítélti biztossága, gondolkodásuk mélysége, tartalmassága, meglátásai önállósága és eredetisége. Minden téren érvényesülnék. Értelmük

sokoldalúsága eredményes alkotó munkásságra képesíti őket. Igen gyakran kivételes tehetséget is mutatnak valamely irányban: *tehetségesek* (talentumosok).

Az egy irányban való legmagasabb kiválóság a *tehetség* (talentum). Az általános intelligencia legmagasabb foka pedig a *lángesz* (zseni).

Az intelligencia típusai. A leggyakrabban megkülönböztetett és legfontosabb intelligencia-típusok a következők:

a) receptív (befogadó)	analitikus (elemző)
a) produktív (alkotó)	b) szintetikus (össze-foglaló)
	c) gyakorlati (elméleti)

Az intelligencia vizsgálata.

Az intelligencia-vizsgálatok céljuk szerint két csoportba oszthatók: a) általános (vagy elméleti) és b) ügyes szemlekre vonatkozó (vagy gyakorlati). Az első csoportba tartoznak az intelligencia lényegére, szerkezetére, fejlődésére, stb. vonatkozó általános törvényszerűségeket kutatók. A második csoportba tartoznak pedig az egyes személyek értelemességének fokát és egyéni sajátosságait állapítják meg.

Az intelligencia (amint Boda és Várkonyi meghatározásában láttuk) nem egy képesség, hanem a képességek szerves rendszere. Összetett valami. Ennek megfelelően kísérleti tanulmányozása is több részből álló vizsgálattal történik. Általában a tesz-módszert használják. Ez abban áll, hogy a vizsgálandó személy lelket olyan próbafeladatokat elé állítják, melyek megoldása közben az intelligenciát alkotó képességek jönnek működésbe. A különböző képességek vizsgálata természetesen más-más próbák lehetnek. Vannak próbák az elvonóképességre, a lényegmegragadó-képességre, az elmélyülésre, az elemzésre, az egyességbefoglaló-képességre, stb. tanulmányozására. A próbák során felmutatott teljesítmény alapján igyekeznek aztán az intelligencia lényegére, szerkezetére, az egyes képességek természetére vonatkozó kérdéseket tisztázni.

Az általános vizsgálat keretében való kérdés: Milyen képességek közül tevődik össze az intelligencia? Az egyes képességek mely korban jelennek meg, s mily fokozatok szerint fejlődnek ki? Melyek az egyes képességek fejlődését befolyásoló tényezők? Mennyiben van itt szerepe az öröklésnek, a környezetnek, a kiállott betegségeknek, stb.? Az egyes képességek fellépése, terjedése, stb. tekintetében van-e bizonyos törvényszerű összefüggés? Lehet-e az egyes képességek meglétéből és nagyságából más képességekre következtetni? Mely képességek vannak

ily kapcsolatban (korrelációban)? Lehet-e az egyes képességeket fejleszteni? Hogyan? Az ily fejlesztés van-e hatással más képességekre? Melyekre? Mennyiben?

Az egyéni vizsgálatokkal kapcsolatos kérdések: A gyermek (egyén) értelemessége mily fokú; előléte az életkorának megfelelő átlagot? Az értelemesség keretében tartozó képességei külön-külön mily fejlettek? Melyek az uralkodók, és ezek alapján mily értelemesség típusba sorolható? Melyek értelemességének jellemző sajátosságai?

A gyakorlati nevelők szempontjából az intelligenciára vonatkozó általános eredmények ismerete is nagyon fontos, de őket elsősorban mégis az egyes gyermekek értelemességének megismerésére szolgáló eljárások érdeklik. Van is ilyen nagyon sok. De a sokból még nem alakult ki egy, amely világszerte elismert, elterjedt és bevált. A legelterjedtebb a Binet—Simon-féle próbasorozat. Ez azonban csak az intelligencia fokának megmérésére alkalmas. A szakemberek sok vizsgálatot is végeztek. De a nyírt és igazolt megállapítások teljes és rendezett összefoglaló feldolgozása még nem ismeretes.

Az értelemesség mérése.

A Binet—Simon-féle módszer. Binet Alfréd és Simon Thomas dr. párisi pszichológusok hosszas tanulmányozás és iskolás gyermekekkel végzett kísérletek alapján a gyermeki értelemesség méréseire olyan fokozatos lépcsőt állítottak össze, mely 3 éves kortól a 16 éves korig mérí a gyermekek „szellemi életkorát”, azaz intelligenciájának fejlettségét, színvonalát. Módszerük lényege a következő:³⁾

a) Sok kísérletet és módosítást után *minden életkor* összeállítottak olyan próbákat, melyeket az illető életévben levő gyermekek átlaga jó eredményrel old meg, de a következő évszázat gyermekei számára már könnyűek, viszont az előző korosztály részére nehezek. Így e próbasorozatban olyan mértéket kaptak, mely évről-évre haladva az értelemesség mérőskálájá gyantán használható.

b) Ha egy gyermek megoldja az életkorának megfelelő feladatokat, akkor szellemileg normális fejlettségű.

c) Ha a vizsgált gyermek csak az alacsonyabb évfolyam próbáit állja ki, akkor fejlettségében el van maradva. Viszont, ha a magasabb évfolyam próbáit is megoldja, akkor értelemessége korához képest az átlagosnál nagyobb.

d) Az intelligencia-kort annak az évek a száma fejezi ki, amelynek próbasorozatát a gyermek megoldotta. A szellemi életkor és a tényleges életkor aránya: az *intelligencia egyttelható* (I).

Képletenben I = szellemi életkor / tényleges életkor.

³⁾ Az egyes típusok részletes leírását lásd Dr. Somogyi: Tehetség és eugenika, 194—200. old.

⁴⁾ Lázár Károly i. m. idegagy része alapján.

Ez a szám a normáliskolánál = 1. az elmaradottnálknál 1-nél kisebb, a fejletteknél 1-nél nagyobb.

A *Binet-Simon*-féle próbasorozat rövid időn belül elterjedt és kisebb-nagyobb módosításokkal használható. Magyar gyermekek vizsgálatára *Éltes Mátyas* gyógypedagógiai igazgató dolgozta át és alkalmata. Ezt a magyar gyermekek vizsgálatára alkalmas próbasorozatot, a vizsgálat rendjét és az eredmény kiszámításának módját *Éltes: A gyermeki intelligencia vizsgálata, 1914.* c. munkája alapján az alábbiakban ismertetjük.

A háromévesek próbiái.

a) **Testrészek megmutatása.** Felszólítjuk a gyermeket: Mutasd meg az orrod!... a szemedet!... a szád!... Kérdéskor erősen a gyermekre nézünk, hogy figyelmét összpontosítsuk. A feleletnek mind a három esetben hitlátnak kell lennie.

b) **Hat szótól álló mondat ismétlése.** „Hallgass meg csak, amit mondok és mondd utánam te is épen úgy; de szóról-szóra úgy mondd ám!”

Szerelm apámát. Reggel kávét ittam. Ha a gyermek e két két mondat egyikét hiba nélkül elmondja, a próba sikerült.

c) **Két szám ismétlése.** A feladat így szól: „mondok egy számot, te meg mondd utánam épen úgy, ahogy én mondom.”

72 714 Így kell elmondani: hét-kettő, 94 286 kilenc-négy, három-nyolc, hét-38 539 egy-négy, kettő-nyolc-hat, stb.

A gyermek is így mondja utánunk. Minden számpoort után megkérdezzük őt: „jól mondtad?” Ha a gyermek a kétégyes számok közül kettőt jól ismeltél, a próba sikerült.

d) **Égy kép részének felsorolása.** Feladat: „Nézd meg ezt a képet s mondd el, mi van rajta, mi történik itt?” A hároméves gyermekről elég, ha a kép egyes részait legalább felsorolja. Pl.: „ez itt ember, fiú, leány, stb.”

E próba az legalkalmasabbak *Éltes i. m. III-IV-V. s. szám*éi. Ha ezeket nem tudjuk megszerezni, használjuk a *Benedek-Körösi-Fomesányi-féle iskolai szemléltető képek sorozatából a Könyvtári, Gyóg. költés, Szépi és a Bírnieltes* c. képeket. De más képek is jók. Fontos, hogy oly eseményt ábrázoljanak, melyben több (3-5) személy szerepel úgy, hogy eseményeket okozati összefüggésben vannak s ez a képről leolvasható.

e) **A vezétek és keresztnevek megmondása.**

A négyévesek próbiái.

a) **A gyermek megmondja nemét.** Kérdés: „Mi vagy te: kis fiú, vagy kis lány?” A helyes felelet: „én kis fiú (leány) vagyok”; vagy: „kis fiú (leány)!”

b) **Ismert tárgyak megnevezése.** Három ismert tárgyat (kulcs, becsukott kés, fillér) muta-

tunk a gyermeknek és egymásután megkérdezzük tőle: „mi ez?”

c) **Négy szám ismétlése.** Feladat: „számokat mondok, te meg mondd utánam éppen úgy, ahogy én mondom.”

714 3681 51942 Kötvelemény a három négy. 286 2964 64853 Jégvíz szám közül kettőt hi-539 8527 93718 bárlanul utánamondani.

d) **Két vonal összehasonlítása.** Fehér papírlapra, tintával, 3 cm távolságban egymás fölött, két párhuzamos vonalat húzunk, az egyiket 5, a másikat 6 cm hosszúra. A gyermek elől tesszük és azt mondjuk neki: „mutasd meg, melyik a hosszabb vonal?” A gyermeknek késedelmezés nélkül meg kell mutatnia a hosszabb vonalat.

A vonalakat három fekvésben \equiv || tesszük a gyermek elől.

e) **Négy fillér megszámlálása.** A székre tesszük 4 új fillérest s felvisszük a gyermeket: „Olvasd meg, hány fillér van itt! de mikor olvasod, tedd rá az újjadat is.”

Az öt évesek próbiái.

a) **Két súly összehasonlítása.** Készítünk nagy külsőleg teljesen egyforma $4 \times 4 \times 2$ cm nagyságú kis dobozt sötétzöld papírból és egyenként 3, 6, 12, 15 gramm súlyt rakunk belé. Előbb a gyermek elől tesszük a 3 és 12 gramm dobozt és azt mondjuk neki: „nézd meg ezeket a kis dobozokat! Az egyik egy olyan mint a másik. De ha megemeled, meglátod, hogy az egyik nehezebb. Vedd a kezébe előbb az egyiket, aztán a másikat, így mi (mutatjuk) s aztán a nehezebbet add ide!” Ha a kísérlet sikerült, a 6 és 15 grammos dobozokat is megmérjük, hogy meggyőződjünk, nem véletlenül találta-e el a gyermek. Aztán ismét az első pár dobozot próbálunk meg. A dobozok helyét mindig változtatjuk: egyszer jobbról legyen a nehezebb, máskor pedig balról.

A három próba nem tarthat tovább 3 percnél s legalább kettőnek sikerülnie kell, különben az eredmény „minusz”.

b) **Tizenegy szótól álló mondat ismétlése.** A feladás módja ugyanaz, mint a háromévesek hasonló próbájánál.

c) **Ezerhárom szótól álló mondatok:** Holnap meglátogatom cdesapámát. Karácsonykor új télikabátot kaptam.

Tizenegy szótól álló mondatok: Nyáron naponta megfürödtem a Balatonban. Ha dolgozatok elvégeztek, játszunk az udvaron.

Tizenhat szótól álló mondatok: Géza szép képeskönyvet kapott tegnap az iskolában. Ebéd után sétálni megyünk testvéremmel.

c) **Ezerhárom összehasonlítás.** Három kártyalapra két-két arc van rajzolva; az egyik szép, a másik csúnya. A lapokat egyenként a gyermek

elől tesszük s megkérdezzük: „Melyik tetszik neked és melyik nem tetszik?” A felelet helyes, ha mindhárom esetben a szépre mondja, hogy tetszik s a csúnyára, hogy nem tetszik.

d) **Három parancs teljesítése.** A három parancsot egyszerre adjuk fel neki ilyenformán: „Látod ezt a kulcsot? Tedd arra a székre. Aztán nyisd ki az ajtót. Aztán hozd ide azt az esernyőt... Tehát először a kulcsot tedd le, aztán nyisd ki az ajtót, aztán az esernyőt hozd el. Erre? Eredj!” A megbízás elmondásakor mindig mutassunk rá a szóbanforgó tárgyra. Közvetlenül kérdésekkel segíteni nem szabad.

e) **Délelőt és délután megkülönböztetése.** A délelőt vizsgálunk, a kérdést így tesszük fel: „Mi van most, délelőtt, vagy délután?” Ha délután folyik a vizsgálat, így kérdezzük: „Mi van most, délután vagy délelőtt?”

A hatévesek próbiái.

a) **Négyzet lemásolása.** Tintával húzott 3-4 cm nagyságú négyzetet tesszük a gyermek elől, hogy azt tintával rajzolja le. A rajznak nem kell pontosnak lennie. Elegendő, ha a négyzetet felsmerlehetjük; továbbá, ha a szögek sikerültek. Idő egy perc. Ha szükséges, a tollal való bántamódot előbb meg kell magyarázni. Ismétlés tilos. A rajz befejeztével megkérdezzük a gyermektől, hogy az ő rajza éppolyan-e? Ha a rossz rajzot jónak mondja, alacsonyabb, ha pedig a jó rajzot is elégedetlen és magát megbírálja, jobb intelligenciának a jele.

b) **Rajzok meghatározása.** A kérdést a lehető legegyszerűbb formában adjuk fel s így vezetjük be:

— Tudod-e, mi az asztal?

— Igen.

— Láttál már?

— Igen.

— Hát akkor mondd meg nekem: Mi az asztal? — Aztután ugyanígy kérdezzük: — Mi a kés? Mi a szék? Mi a mama? Mi a ló? (A feleleteket szóról-szóra feljegyezzük.)

A hatévesőtől ilyenféle feleleteket kívánhatunk: Az asztal fából van. A ló húzza a kocsit. A késél vágunk. A kés vésbol van.

c) **Jobb-és baloldal megkülönböztetése.** A feladat így szól: „Mutasd meg a jobb kezedet meg a bal feled!” Vigyázzunk, hogy a „jobb” és „bal” szókat éppúgy hangsúlyozzuk, mint a „kez”-et és a „fül”-et. Második kérdés: „Mutasd a bal szemedet és a jobb füledet.”

Aki bizonytalanul is, de tudja a dolgot, megüti a mértéket.

d) **Tizenhárom fillér megszámlálása.** A gyermek elől rakunk egymástól 1-1 cm távolságra 13 új fillérest és felszólítjuk őt, hogy azokat újjával megérintse, számlálja meg. A próbának első kísérletre sikerülnie kell.

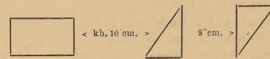
e) **Rajzokon a hiányok megjelölése.** A raj-

zok közül három emberi fejet (oldal nézetben), egy pedig egész emberi alakot ábrázol (elől nézetben). Az egyik fejen hiányzik a száj, a másikon az orr, a harmadikon pedig a szem. Az egész alaknak pedig karja nincs.

Először azt az arcot mutatjuk a gyermeknek, amelyen a száj hiányzik s megkérdezzük: „Mi hiányzik ezen az arcon?” Ugyanígy kérdezzük a másik két fejrajz mutatásánál is. A nyegyedik képnél pedig így: „Most mondd meg: mi hiányzik ebből az alakból?” A négy közül három feleletnek helyesnek kell lennie, különben az eredmény minusz.

A hétévesek próbiái.

a) **Összerakó játéka.** Fehér kartonból két kb. 75×45 mm nagyságú téglaplat vágunk ki. Az egyiket állóba mentén két derékszögű háromszögre vágjuk szét. A téglaplatot és a két háromszöget az ábra szerinti elhelyezésben a gyermek elől tesszük és azt mondjuk:

„Tedd ezt a két háromszög kártyát (mutatjuk) úgy egymás mellé, hogy éppolyan alak keletkezzen, mint ez itt!” (A téglaplatra mutatunk.)

A próbával ½ perc alatt kell a gyermeknek elkészülnie.

b) **Képek leírása.** „Nézd meg ezt a képet és mondd el, mi van rajta, mi történik itt? Mondj el róla mindent, amit csak tudsz!”

Követelmény a kép leírása, azaz tartalmának egész mondatokban való elmondása.

c) **Dülny lemásolása.** 3-4 cm oldalú, hossz-tengelyével függőlegesen álló, tintával rajzolt, dülnyöt mutatunk a gyermeknek. Megkérdezzük: „Mi ez?” A felelet leírjuk. „Bajzoli! Is is egy ilyen (s itt azt a nevet használjuk, amit a gy. mondt), de vigyázz, éppen ilyen legyen ám!” Ha a dülnyét fel lehet ismerni, a rajz elfogadható, a rajzot a gyermekkel is megbíráltuk. (Lásd a hatévesek hasonló próbáját.)

d) **Erepeknek felsmerése.** A gyermek elől tesszük az 1, 2, 10, 20 fillérest és az 1 pengőst. Fényes új pénzdarabok legyenek és az értékezés nélküli oldal legyen felül. Az egyes pénzdarabokra mutatva megkérdezzük: „Mi ez?” Népies elnevezés („krajcar”, „hatos”) meg engedve. Ha négyet jól megnevez, a próba sikerült.

e) **Kék szín megnevezése.** Vörös, sárga, zöld és kék színű papírokból 6 cm hosszú és 2 cm széles csíkokat vágunk ki s azokat egy kartonra ragasztva tesszük a gyermek elől. Újjunkkal rámutatunk egyenként a színekre és kérdezzük: „Micsoda szín ez?” A vizsgálat időtartama 6 mp. Mind a négy színt határozottan fel kell ismernie.

A pécsi püspök tanítóképző a mikrofon előtt A magyar rádió, műsorának összeállításánál, nemcsak a már kiforrott tudásokra és művészekre gondolt, hanem szóhoz juttatta az ifjúságot is. Mikrofon elé állítja az éneklő, daloló, játszódozó ifjúságot s mi öregek szeretettel és élvezettel hallgatjuk a kicsinyek gondatlan pötyögését, a komolyabbak komoly mondanivalóját, a kicsinyek és nagyok áhítatos énekeit, jökevdű dalait. Allandóan visszatérő műsorszámra a magyar rádióknak az „Éneklő Ifjúság” sorozat. A mozgalom vezetői kétfős célt akarnak szolgálni: egyrészt az ifjúságot a magyar zene talajában gyökerező, de művészetet felelő körülmények között; másrészt ezeket a mikrofon nyilvánosságára révén, kunyhótól a palotákig elterjeszteni és megkedvelteni. Meg kell állapítanunk, hogy főtevéskül sikerrel jár. Aldozatkész igazgatók, lelkes tanárok és csengőszavú diákok minden akadályt legyőznek. A pécsi püspöki tanítóképző is beállt a sorba! Első rádiószereplésük 1937. december 19-én volt a Várplébánia szentszéjén, mikor szímmagyar adventi énekekkel hódoltak az Isten előtt s nyerték el a főváros zenei előkelőségeinek elismerését. Másodszor pontosan két évre rá, 1939. december 19-én, álltak a mikrofon elé az „Éneklő Ifjúság” sorozat keretében. Műsoruk egyházi része adventi énekekből állott, mely felelőtte a külföldi és a magyar egyházi karódalom gyöngyszemeit Palestinától Kodály Zoltánig. Mária köztűnőket viaszlemezre véve, karácsonyestén az amerikai magyaroknak is közvetítették. A világi részben ősi székegy népdalokat vittek a mikrofon elé. Befezésül Bárdos Lajos: Széles a Duna c. kórusának egymást kergető motívumai harsogtak százszerynyi hangszórból a világra négy tája felé. Mindezt könyvedben, átkedvel, átkedve, átkedve. Öntudatos zenészekhez illő ráteremtéséggel csinálták s ezért felfigyelt rájuk az egész ország. Ez a felfigyelés volt a közhöznet *Gábritl Pal*, igazgató áldozatkészégéért és *Lomoschitz Pál*, zenetanár fáradozásáért. Mi is örvendünk a jövőnk kartársak sikerén! Gratulálunk!

Nyugdíjazások. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága *Pelz Árpád*, korszeti lespereplébanost és *Polgar János*, kerületi tanfelügyelőt, kocsolai plébánost saját kérelmükre nyugalmra helyezte.

Plébánási kinevezések. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága *Curilov Ottó*, beremendi plébánost megcseckéjani és *Tandlmayer Lipót*, nagyváradit „segédlelkészét ibafai plébánossá kinevezte.

A **MAGYAR A MAGYARÉRT** MOZGALOM. A magyar távolit és közelmúlt egy legnyugyobb arányú társadalmi megmozdulásának jelentése fekszik előttünk: a visszatért Felvidék szociális felkarolására szervezett „Magyar a Magyarért” mozgalom számol be működéséről. Terjedelmes, a munka lázat érzékeltető megírít fuzet ez a beszámoló, átfutve az 1938-as év izzó emekitéitől, de áthatva attól a felelősségérzétől is, amely hívós tárgylagosságra kötelez

történelmi dokumentumokkal és az ország nyilvánosságra előtt adandó számadástéttel szemben. A mozgalom megbizottai megzereték munkaterületükön a legszükségesebb tájékozódást és megittették községköröközre azt a szociális szükségletet, amely állandó, intézményes segítséget igényelt. A munkaképes ínségek ellenzolgáltatás nélkülai segélyezése helyett a város, vagy falu részére komoly gazdasági érteket jelentő szükségmunkákat szervezett és erre a célra közel 2 millió pengót fordított; a beszámoló 6 oldalon keresztül sorolja fel az egyes járásokban beállított munkafeladatokat. Fémilliónál nagyob összeggel járult hozzá a Felvidék egészségügyének fejlesztéséhez; Zöldkeresztű egészségzakat építettett, egészségügyi propagandát fejtett ki, anya-és csecsemővédő intézményeket támogatott és nagyszabású gyermeknyaralattási akciót bonyolított le. Közel 1/2 millió pengót adott kulturális célokra; Felvidéki diákok segélyezésére, tankönyvakciókra, népművelési akciókra. Háromszázezer pengónél többet fordított napközli otthonok felállítására, kétészerezer pengót a házilpar fejlesztésére és foglalkoztató műhelyekre. Az adományokból begyűlt összeg felhasználásáról részletes kimutatást találunk a beszámoló 102-ik oldalán. Összesen: 6.880.750 P folyt be a mozgalom javára.

Tanítói kinevezések. *Reich Jakab* a bezedeeki, *Amrein János* a gödösi kántortanító, *Magyar Lajos* a dombóvári II. és *Kertész Márton* a závodú II. szorz. tanítóit állásra egyházközségileg kinevezettek.

Személyi változások a pécsi egyházmegyében. Adományokból megfizertt négy *Darabos László* mohácsi belvárosi káplán Beremenden, *Bujdos Tibor* ibafai adminisztrátor Diószereyben, *Baranyai Ernő* hösszűthetényi vikárius Hösszűthetényben, *Regös Gyula* kocsolai káplán Kocsolán. Subsidiárius lett: *Hoffmann Ádám* megcseckéjani adminisztrátor Kakasdon. Káplán missziósgében áthelyeztettek: *Deák István* Egerágról Mohács belvárosra, *Bíró Lajos* Beremendről Egerágra, *Békes Ádám* Kaksáról Nagynyárádra, *Vida István* Regolyból Bátára, végül *Horváth József* Koppányszántórról Réglyöbe.

Megjelent az Orgelbuchs második köteté. A Rosengarten der ewigen Liebe összes énekeinek orgonakísérete a közelmúltban jelent meg. Az Orgelbuch második köteté a Háladás Nyomdában kapható. Ára 8 pengó.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR**.
Kiadó a Pésegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület.
Haladás Nyomdarszénnyvártársaság Pécs. Király-ut. 21. sz.
A nyomdárért felel: **Dvorsky Lőrinc** igazgató.

Háladás nyomda r. Pécs. Király- és Szil. Mór-u. sarak
Egyházmegyei nyomdár-
nyok nagyrakára.

KATOLIKUS ISKOLA

A pésegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztársasági havi közlöny. Felelős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előzetési díj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTÉSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 91./ (Papi Otthon), hová a lap szellemi részét illendően közlémény, hirdetések és reklámajánlások is küldendők. Az előzetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postabanképpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. január 1.

XXIX. évfolyam, I. szám.

Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.

Írta: **Barabás András.**

A magyar nemzetnevelés.

(Folytatás.)

A magyar nemzet történeti hivatását mindenkor *politikáit és belvonalai tevékenységét* rém feljuttatta. A századok folyamán hámulatok, sokszor esodás teljesítményeket mutatott föl. E két tevékenység területre ma épp oly fontos, sőt talán fontosabb, mint valaha. Politikai — nem párt — hanem nemzetpolitikai — nevelést nemcsak az iskolában, hanem főleg azon kívül kell végezünk. A titkos szavazati jog kedélő kard és ha nem jár együtt megfelelő politikai neveléssel, abban az irányban sebezhet, amerre nem kívánatos. Ami pedig a katonai tevékenységét illeti, a mai kor igazán a legteljessebb militarizmus kora. Jellemző a kort *Mussolini* s szavai: „Amikor egy nép odajut, hogy nem szereti viselni saját fegyverét, másokat kell viselnie. Ha nem elég erős saját fegyverével önállóságát megvédeni, rövidesen rabszolgágra jut.” E szavak zsemeink előt teljednek be napjainkban. A magyar nemzet védő- és ütöképességének biztosítása a magyar élet elsőrangú feltétele s ezt a nemzetnevelésnek ugyancsak szolgálnia kell. Lelekileg a magyar történelem tanítása ad ehhez bőséges eszközöket, testileg pedig gondoskodva van a megfelelő számú testnevelési órával. A Képző aljáról folyt rövid hane fényes példát adott most is a mai generációnak a magyar katona értékelés. Elő példákban nevelhetünk is, mint a világháború óta állandóan. Jobb nevelési eszköz pedig nincs az élő példánál.

Az északi részek megszállása alkalmával nemcsak minden magyar felölt, hanem minden magyar gyermek is anyagilag résztvevett a „Magyar a magyarért!” mozgalomban. Az anyagi áldozatkészségnek gyönyörű példát mutatják a magyar városi, falusi és pusztai gyermekek. E tekintetben az a feladatunk, hogy a magyar szalmalángszerű föllöbbségeket állandókká tegyük.

A jövődben háborúban eredményeket csak a *népi gondolatban, a nemzeti közösségben összeforrt nemzetek és államok érhetnek el*, amint azt a mai Olasz-, Német-, Spanyolországban és Japánban látjuk. A népi gondolatot az eddigiénél sokkal nagyobb mértékben kell az iskolában is felkarolni. A háború osztály- és társadalmi különbség nélkül nagyon közel hozta egymáshoz azokat, akik abban részt vettek. Nagyon sok közép- és felsőbbosztályú magyar más szociális föllöggással tért vissza a fronttól, mint ahogy oda dolgozta a gondatársadalom föllelemés és modern szakképzésén. A népközlai tantervek és óratervnek legalább annyiban kell szétválnia a falusi és városi iskolákban, hogy amíg a városi iskolák több idő és anyag juthat a rajznak és a kézimunkának, a falusiakban többet kell juttatni a természeti- és gazdasági ismereteknek. Több szabadságot kell adni a tanítónak, a helyi viszonyokhoz való alkalmazkodás tekintetében. Az általános irányú továbbképző-iskolákat pedig falm mindenütt gazdaságjakkal kell átszervezni, ezekben elavult tantervet újat pótolni; gyakorlati gazdasági oktatást azonban csak ott lehet követelni, ahol nemcsak meg kellő terület, de a megfelelő berendezés is rendelkezésre áll, mert különben nem mivta-, hanem elriasztó gazdálkodási produkál a falusi gyakorlatiélet.

A népi gondolat ápolására a népközlai igen alkalmas a női kézmunka, az ének- és rajzközlai, a testnevelés keretében a népi játékok gyakorlása. „Közönsségek tévedés — írta Kodály Zoltán! — hogy a földművesnép dalai csak az ő juttatás, szük érzésviláguk tükrözék. Az igazság

1. „101 magyar népdal” (Cserkészdaloskönyv). Szerk.: Bárdos Lajos.

288 1940. sz. **A nyugdíjas és az állás-talan okleveles tanítói és tanítónők bejelentése.** Felhívom a felügyeletet alá tartozó r. kat. elemi iskolák igazgatóit ott, ahol állami vagy községi iskola nincs, hogy a községükben lakó, nyugalmazott és állástalan, okleveles tanítók-ról és tanítónőkről az alábbi adatokat tartalmazó kimutatást a kir. tanfelügyelői hivatalnak haladéktalanul küldjék meg:

1. Név; 2. születési év, hó, nap; 3. vallás; 4. a tanítói oklevél kelle; 5. a magyar nyelven kívül milyen tanítási nyelvi iskolában való tanításra van képesítése? 6. pontos lakcíme.

Amennyiben a fenti adatszolgáltatás után, a községben lakó új nyugdíjas, vagy állástalan tanterőről szereznék tudomást, vagy a már be szolgáltatott adatokban a jövőben változások következnek be, (elköltözzés, elhalálozás, állásban való alkalmazás stb.), ezt a kir. tanfelügyelői hivatalnak esetről-esetre, haladéktalanul jelent- sük be.

HIREK.

Kormánytanácsos lett Drozdó Gyula,

ami bizonyára általános örömet kelt a magyar tanítói rendben. Tanácsalódból származik Drozdó. A Kis-Alföld esküztanokának szülőite, ott is működött, miután az esztergomi érseki tanítóképzőben oklevelet szerzett. A csehek útétek ki szűbbek hazájából, hol a nagy-magyar gondolatot szolgáló lapot is szerkesztet. Állami gyórkörülökölök tanító volt, s mint ilyen a budai képzőnő nyert bízottságot. Fősszi gyakorlati működése folyamán írta meg — díjazott írókészetével — azokat a tanítóképző nyelvből az 1925. évi tantvny után az Egységes Vezérkönyvek szültek. E tantvny Utastársa jórészt az ő személyes munkája. Mint a Neptanítók Lapja főszerkesztője igazolta a tanítók lapjává tette ezt a nagykulcsú szaklapot, amennyiben azt most már mindenképp tanítók írják. Kívánjuk, hogy még soká legyen szemléli irányítója a magyar tanító-ságnak! Gratulálunk!

Miniszteri elismerés. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter úr Ruzsinszky Irén özvarát r. kat. elemi népiskolai tanítónőnek nyugta-lombba vonulása alkalmából a megköszöntés tervén hosszú időn át kifejtett buzgó és eredményes működéséért, elismerését fejezte ki.

Tanítói kinevezések. Kutas Károly a marzai kántortanítót, Koltai Ferenc, a somogy-bányatelepi I., Schmidt József a nagyárpádi II. és Horváth Mária a sellyei II. sorszámba tanítói állásba egyházasútlóságát kineveztek.

Tanítók előléptetése a DII. fizetési osztályba. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter úr Mayer Nándor dunaszekcsői, Fazekas János ladományi és Kóbor Lajos szakályi r. kat. tanítókat a VII. fizetési osztály 3. fokozatába előléptette.

IRODALOM.

Orgelbuch II. rész. A közelmutban került ki a Haladás Nyomdából *Bok József* németbolyi esper-plébános német egyházi énektgyűjteményének, a *Rosen-garten der ewigen Liebe* II. kötetének orgonakísérete. A poktőket 194 ének orgonakíséretét tartalmazza. E mű kiváló, változatos, könnyű harmonizálásával nagyot lendített a német egyházi ének fejlődésén. Böveim találhatók e műben az év minden ünnepére alkalmi énekek, amelyek mind a dallam, mind a szöveg szempontjából igen értékesek és tetszősek. Az átlagos hangterjedelmét az egyes énekek nem lépik túl s így különösen ténnyé- énekítésre kiválóan alkalmasak. A *gal jelölt énekeket *Halász Béla* orgonaművész, a pécsi Székesegyház másod-orgonistája összehangosította modern kísérettel oly módon, hogy azokat énekarok is használhassák. A kántorok örömmel fogadták e kiváló könyvet. A kiadvány egyetlen gyengéje csupán technikai természetű, t. i. az, hogy litograph. Minden kottája és betűje olvasható ugyan, néhány helyen azonban kissé homályos, amit egytől- egytől kell, hogy a sötét kóruson is olvasható legyen. Az I. és II. rész összesen 473 ének tartalmaz.

Újabb hazafias és ünnepi beszédek. Szerkesztette: Bene Lajos. Most hagyta el a sajtó Bene Lajos ezen év munkája. A szerkesztésben a gyakorlati szempontok tartotta szem előtt. Az iskolai ünnepélyek megtartására nyújt tájékoztatást és közli beszédkészletjüket. A Kormányzó Úr születés- és nevnapija, március 15-re, Hosók napjára, Trianon gyásznapra, október 6-ára, Zászlaváltó ünnepére, leveleavatasra, Madarak és Fák napjára, Anyák napjára, tanév megnyitására és bezárására 23 írottól, 62 beszéddel tartalmaz a 200 oldalas kötet. A beszédek egyrésze iskolás gyermekek részére készült, a másik része a nagyközönséghez szól. Az írok különböző szempontokból világítják meg az ünnepek jelentőségét. Egy-egy alkalomra több beszéd van a kötetben. A munkát Kókai Lajos cégg (Budapest, IV. Kamernary Károly-utca 3. sz.) adta ki. Ár 4 pengő.

Megjelent a Jelenkor február 1-i száma. „*Il Principe, cap. XVIII.*” címmel Székfi Gyula írt bevezető tanulmányt a keresztény állam fogalmáról és feladatáról. *Pálfi Géza* írta: „*Bürokratizmus: a szociális jólét kerékköve*” címmel a bürokráciát bírálja. *Révai József*: „*A szegedi talpasok*” címmel a szegedi eserkészek szociális munkásságát ismerteti. Nagyobb cikket írtak meg is: *Palfi Iván: György György, Lendvai István, Oltrányi Imre, Szarvas Sándor, Nagy Tibor, Ferdinánd Mihály*. A Jelenkor előfizetési ára egy évre 4 pengő, félévre 2 pengő. Egyes száma, — mely Budapesten és vidéken minden újságru-snál kapható — 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Váci-utca 36. III. emelet 16. Telefon: 185-246. — Postatakarékpénztári csekszáma: 11.870.

Rendeljen Haladás fadobozos névjegyeit!

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó: A Pécsyegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomdászvénnyársaság Szék, Király-utca 21. sz. A nyomdaiért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsyegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Felőlis szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. **Magyar Sándor, tanfelügyelő.** **Talaj 1940. évre 3 pengő.** SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incezy Dénes-utca 9/, (Papi Utakon), háva a lap szemléli részét illető minden közlemény, híradások és reklámok is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. február 1. **XIX. évfolyam, 2. szám.**

Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.

Írta: BARABÁS ANDRÁS.¹

A fasizista olasz nevelés.

(Folytatás)

A liberális-demokratikus államvezetessel szemben a világháború után Mussolini új kormányzatot teremtett hazájában, mely a nacionalizmus és a nálunk szegedi gondolat néven ismeretes jobboldali eszméknek épült föl. A Duce, aki tanító volt, a szó legzorosabb értelmében vett nemzet-nevelő, s új pedagógiai irányt teremtett munkatársaival. Egy magyar újságotírónak azt mondotta: „Egész életemben inkább nevelőnek, tanítónak éreztem magam, mint agiótornak, szerkesztőnek, politikusnak, miniszternek vagy hazaférőnek.” Saját gyermekeit maga és felesége nevelte. Nyilvános iskolába járatta és azon volt, hogy vidám, fegyelmezett fasiszták legyenek. Nagy súlyt helyezett a sportra úgy a fiúknál, mint a lányoknál. Lédöbbsz leánya, Edda, gróf Ciano külügyminiszter felesége, 12 éves korában kimenteti egy földközi halászt a viharos tengerből. Két fiának repülő-teljesítményei az alacsony háborúban és egyéb-ként is, közismertek.

Mussolini állama totális állam, tekintélyű és testületi állam. A fasizmus vallásos alapon való elgondolás, a moralizmus, az erkölcsi nevelés és oktatónkúra való vezetés a fasiszta állam mélyebb alapja. Az ifjúságot a *Balilla-intézmény* szervezi meg, mely nevét attól a genuai fiúnyom kaptá, aki 1746-ban követ kezde dobálni az erőszakoskodó osztrák katonákat s ezzel megadta a jelt arra a forradalomra, mely az osztrákokat Genuából kiűzte. Az intézmény célja testneveléssel karöltve járó erkölcsi nevelés, továbbá előkészítés valamilyen életfolyásra és a katonai életre. Főlv: Szokja meg az olasz ifjú a fegyelmezett vidám életet, tudjon örömmel engedelmeskedni, a kötelességteljesítésben örömet találni. Legyen merész és áldozatkész, ne nézze az élet mulatságát vagy szórakozásnak, hanem komoly feladatának

németi hivatásnak. Tudjon hinni ebben a hivatásban és akkor fegyelmezettséggel minden tervben győzni fog.

Az ifjúságisztaák részére külön intézmények vannak, melyek politikai tanfolyamok, sport és katonai gyakorlatok által folytatják a balilla-nevelést és fejezik be a fasiszta teljes kikapcsolást, kit azán az unneplényis fasiszta-sorozáson párttaggyá avatnak, amikor megesküszik, hogy akár vére ontása árán is ellentmondás nélkül végrehajtja a Vezér parancsait.

A fasizmus iskolareformát Gentile miniszter alkotta meg. Padellaro, Róma városának költői lelkületű fogazatója, Mussolini nevelési elveinek legsemlegesebb összefoglalója azt írja: „A Gentile-féle iskolareform első évtizede után elmondhatjuk, hogy népiskolánk a legjobb a világon”. Ezt a francia Ferrière, a genfi Nemzetközi Nevelésügyi Intézet vezetője is elismeri és példaképpül állítja oda a világ számára. Azt írja: „A dal, a népi hagyományokkal és a szülőföldi kulturraval való foglalkozás, a tájszólas használata az irodalmi nyelv megteremtésére, a művészet, a vallás olyan tantárgyak, melyek iskolánkban többé-kevésbé ismeretlenek és amelyek Gentile reformja bevezetett!... Az ilyen alapra épített pedagógia jó, s irigylentkül kell azt az országot, mely ezt magának mondhatja. Minden ország és minden vallás büszke lehetne és örülhetne ilyen iskolának és törekedik is arra, ha még nincs ilyen iskolája, melynek tantervében a legjobb értelemben vett személységnek kivételével áll a központban.”

1939. februárjában a fasiszta nagytanítás jóvá-hagyta a fasizmus új iskolatípusmódját, amelyet *Balilla* közoktatásiügyi miniszter terjesztett elő. Az iskolatípus az iskolázás egész területére kiterjedő rendszert nyújt és az a célja, hogy az iskolából a fasiszta ideológiának megfelelő munkás és harcos embertípus kerüljön ki. Alapelve, hogy

¹ *Mester János dr.* „Az olasz nevelés a XIX. és XX. században” c. nagy műve nyomán.

az iskolázás nem jog, hanem kötelesség, szolgáltatás az állammal szemben. Az oktatás hármas tevékenységre oszlik: tanulmány, testedzés és testi munka. Négy iskolatípus van: elemi iskola, középiskola, felsőiskola és egyetem. Az elemi oktatás már négyéves korban kétévés óvodával kezdődik, ezután következik a hároméves elemi iskola. Kilencéves korban kezdődik a kétévés kötelező munkaiskola, a mellé a gyermeket a testi munkához akarják hozzászoktatni. Ezután vagy a tanonc

iskola következik, vagy a középiskola, amelynek három válfaja van. A normál középiskola elvégzése után, tízennégyéves korban léphet a tanuló a felsőiskolába, amelynek öt tagozata van, ezek közt az ötéves tanítóképző.

Mussolini Olaszországa a liberális-demokrata világnézettel szembenálló nacionalista jobboldali pedagógiát irányt teremtett meg.

(Folytatása következik.)

A „Komócsy István Segélyalap”-ból kiutalások.

A Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület 1939. június 6.-án, Pécselt megtartott közgyűlése, a választmány határozati javaslatára alapján, a „Komócsy István Segélyalap”-ból az 1939. évre

kiosztandó segélyezések céljaira 1200 P kiosztását határozta el. A beérkezett folyamodványok alapján a segélyalap hetes bizottsága a következő kiutalásokat eszközölte:

1. Tanító részére gyermeke születése és elhunyna alkalmával felmerült költségek címén	40— P
2. Tanító családjában felmerült betegség költségeire, figyelemmel arra, hogy folyamodó javadalmi természetű a jég elverte, miért is jövedelme tetemesen csökkent	60— P
3. Tanító gyermekének születése és elhunyna, valamint folyamodó saját fogainak rendezetelére alkalmaival felmerült költségekre	90— P
4. Tanító fogainak rendezetelére költségeire	30— P
5. Tanító árva részére temetési költség címén	30— P
6. Nyugalmozott igazgatótanító részére betegségének költségeire	20— P
7. Tanító feleségének, gyermekének és anyjának betegségére alkalmaival felmerült költségekre	90— P
8. Tanító gyermekének születése alkalmával felmerült költségeire	50— P
9. Tanító feleségének műtéti költségeire	60— P
10. Igazgatótanító felesége elhunyna és leánya műtéti költségeinek fedezésére	100— P
11. Nyugalmozott igazgatótanító saját és feleségének betegsége alkalmával felmerült költségekre	90— P
12. Tanító saját, felesége és gyermeke betegsége alkalmával felmerült költségekre	90— P
13. Igazgatótanító tüdőbajos fiának szanatóriumi költségeire	70— P
14. Tanító gyermekének születése alkalmával felmerült költségeire	20— P
15. Tanító feleségének betegségére költségeire	40— P
	880— P

Az 1200 P-ből még fennmaradó 320 P az időközben máris beérkezett és még esetleg beérkező folyamodványok alapján kerül szétosztásra.

Ezen alkalommal felhívjuk érdekeltek figyelmét arra, hogy a pécsegyházmegyei irkák utáni jutalék évről-évre csökken. Ezt előidézi az egyrészt olcsóbb irkafajták bevezetése, másrészt azonban, és főleg az, hogy az irkákat nem minden iskolában használják!

Holtot igen kívánatos lenne, hogy minden tanító lelkiismeretbeli kötelességének tartandó szobanforgó irkák használatát, mert ezzel hozzájárulnának beteg és arra igen rászoruló kártársainak segélyezéséhez.

Az 1940. évre kiosztandó segélyek iránti kérényeket folyó évi szeptember havában kell benyújtani.

Határidő-emelekedtető.

A Kat. Tanítói Internátusi Alapból az 1939/40 tanév I. felében segélyt nyert tanítók a II. felére szólólag előírt irásokat (a tanuló I. felévi isk. bizonyítványát, az isk. igazgatósága által hitelesített másolatban, és elhelyezés igazolványát) február 10-ig terjesszék be az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz. — **Irkák és füzetek** megrendelése a második felévre, legkésőbb február 15-ig. — **Kat.**

Iskola 1940. évi 3 P előzetesi díja a 45.612. sz. postai befejező-lappal postafordultával beküldendő, nehogy ennek elmaradása miatt a munkát és költséget okozó személy tárgyéveské vételessen igénybe. — **Tagdíjhátralékok** sádjaitka a kőri pénztárosoknál haladéktalanul fizessék le. — **Nyugdíjárulások** az iskolafenntartók által befizetendők.

MILYEN A GYERMEK?

(Folytatás.)

b) **Három szónak egy mondatba foglalása.** A próba leírását lásd a füzetekes próbái között.

c) **Hatvan szó három perccel alatt.** Feladat: „Most mondj nekem annyi szót, amennyit csak tudsz. Mondhatsz, amit akarsz így: asztal, szék, ló, virág, stb. de ne állj meg addig, amíg én azt nem mondom: elég. Tegnep egy gyermek 100-at is tudott mondani. No, hát most kezd-heted.”

d) **Elvont fogalmak meghatározása.** Meghatároztatjuk a gyermekkel ezt a három fogalmat: jótékony-ság, igazságtalanság, irigység.

A kérdést így kell feltenni: „Te tudod, hogy mi az a jótékony-ság, úgy-e? Magyaránzd hát meg, mi az? Mikor mondjuk valakiről, hogy jótékony? Mondj egy példát rá így: valaki akkor jótékony...” Ugyanígy járunk el a másik két fogalomnál is. Más kisegítő kérdés nem adható.

A gondolkodásra hangyunk kellő időt és lehetőleg minden feleletnél kívánjuk meg, hogy a mindennapi életből vett példával világítsa meg a fogalmat. A próba akkor sikerült, ha a három meghatározás közül kettő jó.

e) **Hiányos szöveg kiegészítése.** Feladat: „Most majd egy történetet olvasok fel neked és olvasás közben kihagyok egy-két szót. A kihagyott szokat neked kell kitalálnod. Vigyázz, s amikor én megállok, te akkor mondjad rá a szót, ami kiharad!”

A felolvasandó szöveg:

„A mulkór szütem pár napra elutaztak; alig mentek el, öcsém hirtelen megbetegedett. Rögön elhívatam hozzá az — Ágyba fektették és ápoltuk öcsémet. Mikor szülein hazajöttek és megtudták, hogy öcsém milyen beteg volt, nagyon — de megtudták azt is, hogy én gondoskodtam öcsém gyógyításáról és így csak-hamar megint meg — és engem gondoskodó-somért — . Később rájöttek arra is, hogy a fű sok éretlen gyümölcsöt evett; bizonyosan avval — Szüleiné akkor szigorúan megparancsolták neki, hogy máskor ne legyen olyan — Azt hiszem, öcsém szüleiné parancsát a jövőben — ”

Az egyes kiegészítésekre 10—15 mp-t várunk. Ha ezalatt a gyermek rosszul vagy sehogyan sem egészíti ki a szöveget, magunk mondjuk meg a helyes megoldást és tovább olvasunk.

A próba sikerült, ha csak egy kiegészítést hagyott ki, vagy mondott rosszul a gyermek.

(Folytatjuk)

Püspöki rendelet.

80/1940. isk. sz. **Iugyentej-akeló.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 145.054/1939. számú megkezdése alapján, tekintettel arra, hogy a m. kir. belügyminiszterium a z öld k e r e s z t e s ingyentej-akeló országos viszonylatban folytatni kívánja, felhívom a főhatóságom alá tartozó összes plébános, isk. igazgatókat, igazgatótanítókat és tanítókat, hogy a zöldkeresztes ingyentej-akció munkáját a Katolikus Iskola 1939. évi február 1. számában, 5002/1938. szám alatt kiadott rendeleteknek megfelelőleg, továbbra is odaadással támogassák, a reájuk háruló teendőket az előírásnak megfelelően, lelkiismeretes lással ék ékkép az akciónak nemzétvédelmi szempontból is áldástozzó sikerrel kelés közreműködésükkel biztosítani törekedjenek.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

370/1940. sz. **A kisebbésig katolikus népiskolák tantervének életbe-ptelese.** Vonatkózással a Katolikus Tanügyi Közlöny évi január 15-i számában közzölt 151/1940. sz. hercegprímási rendtele, a kisebbésig katolikus népiskolák tantervének egyházmegyénkben való életbe-ptelese tárgyában, a következőkben rendelkeztem:

1. Minthogy a biboros hercegprímás 5960/1939. sz. rendtelevel kiadott kisebbésig tanterv előszavában közzölt rendelkezés szerint a tanterv azonnali életbe-ptele, és így így érdekel iskolákban e tanterv szerint való tanítás azonnali át kell térni: az érdekel tanítók a szobanforgó tanterv kapcsán közzéett általános óratervnek mindenben megfelele, új **óratend-jüket** az 1939/40. isk. évre szólólag, haladéktalanul kötelesek elkészíteni; az illetékes plébániahivatalok pedig ezen óratendeket a Katolikus Iskola 1939. április 1-i számában közzéett 1211/1939. sz. rendelkezésem 5. pontjánban előírt módon, legkésőbb **évi február 20-ig**, tartoznak a kerületi tanfelügyelői hivatal útján, a **kerületi tanfelügyelői hivatalhoz** megküldeni.

2. Az új tanterv alapján készült **tanmenetek** (tananyag-beosztásokot) ugyancsak fent rendelkezésem előírt módon, **évi augusztus 1-ig** kell a **kir. tanfelügyelői hivatalhoz** megküldeni. 146/1940. sz. **Személyi ügyek azonnali elintézése.** A személyi ügyek (tanítóváltások, fizetési-kiigazító államségély iránt kérvény benyújtása, véglegesítés, szabadságolás, helyettesítés stb.) késedelmes elintézéséből az érdekelteket súlyos károsodás érheti. Ezért nyomtatékon felhívom a felügyeletem alá tartozó egyházközségi képviselő-tisztelt elnököket és iskolaigazgatókat, a felmerülő esetekben gondoskodjanak arról, hogy minden halálen így a maguk hátkörében soron kívül, haladéktalanul elintézzessék, annyival inkább, mert az esetleges mulasztással okozott károkért anyagi-lag is felelősek.

Haladás nyomdai r. Pécs.

Király- és Sol. Mór-u. sarok
Egyházmegyei nyomtatási
nyok nagyraktára.

F. J.

288 1940. sz. **A nyugdíjas és az állás-talan okleveles tanítók és tanítónők bejelentése.** Felhívom a felügyeletem alá tartozó r. kat. elemi iskolák igazgatóit ott, ahol állami vagy községi iskola nincs, hogy a községükben kora, nyugalmazott és állástalan, okleveles tanítókról és tanítónőkről az alábbi adatokat tartalmazó kimutatást a kir. tanfelügyelői hivatalnak **haladéktalanul** küldjék meg:

1. Név; 2. születési év, hót, nap; 3. vallás; 4. a tanítói oklevél kelte; 5. a magyar nyelven kívül milyen tanítási nyelvű iskolákban való tanításra van képestése? 6. pontos lakcíme.

Amennyiben a fenti adatszolgáltatás után, a községben lakó új nyugdíjas, vagy állástalan tanerőről szerzek tudomást, vagy a már beszoiglatott adatokban a jövőben változások következnek be, (elköltözik, elhalálozik, állásban való alkalmazás stb.), ezt a kir. tanfelügyelői hivatalnak esetről-esetre, haladéktalanul jelentésembe.

HIREK.

Kormánygyűlésen lett Drozdy Gyula,

ami bizonyira általános örömet kelt a magyar tanítói rendben. Tanítócsaládból származik Drozdy. A Kís-Afjöldi esztergomi tanítóképzőben oklevelet szerzett. A csehek úztek ki székbebb hazájából, hol a nagy-magyar gondolatot szolgáló lapot is szerkesztett. Állami gyakorlatoknál tanító volt, s mint ilyen a budai képzőnél nyert beosztást. Hosszú gyakorlati működése folyamán írta meg — állandó inkezés mellett — azokat a tanításokat, melyekből az 1925. évi tanterv után az Egységes Verékönyvek születtek. E tanterv Utolsója jó részét az ő személyes munkája. Mint a Neptantók Lapja főszerkesztője igazán a tanítók lapjává tette ezt a nagyműtű szöveget, amennyiben azt most már mindinkább tanítók írják. Kívánjuk, hogy még sok legyen szellemi irányítója a magyar tanító-ságnak! Gratulálunk!

Miniszteri elismerés. A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter új Ruzsinszky Irén ozorai r. kat. elemi népiskola tanítónőnek nyugalozás vonulása alkalmából, a népoktatás terén hosszú időn át kifejtett buzgó és eredményes működéséről, elismerését fejezte ki.

Tanítói hűvezések. Kutas Károly a marázti kántortanító, Koltai Ferenc, a somogybányatelepi I., Schmidt József a nagyárpádi II. és Horváth Mária a selyei II. sorszámu tanító állásra egyházhatalossággal kinevezettek.

Tanítók előléptése a DII. fizetési osztályba. A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter új Mayer Nándor dunaszekcsi, Fazekas János ladomizsi és Kóbor Lajos szakályi r. kat. tanítókat a VII. fizetési osztály 3. fokozatába előléptette.

IRODALOM.

Orgelbuch II. rész. A közelmultban került ki a Haladás Nyomdából *Bok József* németbolyi esztergályos német egyházi énekkütyüményének, a *Rosen-garten der ewigen Liebe* II. kötetének orgonaiszeretere. A pótkötét 194 ének orgonakiszeretét tartalmazza. E mű kiváló, változatos, könnyű harmonizálásával nagyon lendített a német egyházi ének fejlődésén. Böven találhatók e műben az év minden ünnepeire alkalmi énekek, amelyek mind a dallam, mind a szöveg szempontjából igen értékesek és tetszősek. Az átlagos hangterjedelmét az egyes énekek nem lépi túl s így különösen tömeg-éneklésre kiválóan alkalmasak. A *gal jelölt énekek *Haladás Béla* orgonaművész, a pécsi Székesegyház másod-orgonista összhangosította modern kísérettel oly módon, hogy azokat énekarok is használhassák. A kántorok örömmel fogadták a kiváló könyvet. A kiadvány egyetlen gyengéje csupán technikai természetű, t. i. az, hogy litográf. Minden kottája és betűje olvasható ugyan, néhány helyen azonban kissé homályos, amit egynéhány pótolni kell, hogy a sötét körösen is olvasható legyen. Az I. és II. rész összesen 473 éneket tartalmaz.

Újabb hazafias és ünnepi beszédek. Szerkesztette: Bene Lajos. Most hagyta el a sajtót Bene Lajos ezen újabb munkája. A szerkesztésben a gyakorlati szempontokat tartotta szem előtt. Az iskolai ünnepségek megtartására nyújt tájékoztatást és közöl beszédgyűjteményt. A Karmány U. születés-és névnapja, március 15-re, Hosok napjára, Trianonai gyásznapra, október 6-ára, Zászlavető ünnepeire, leventevátsra, Madarak és Fák napjára, Anyák napjára, tanév megnyitására és bezárására 23 írott, 52 beszédet tartalmaz a 200 oldalas kötet. A beszédek egyrészt iskolás gyermekek részére készül, a másik része a nagyközönséghez szól. Az író különös tekintettel a nagykorú világiakra meg az ünnepek jelentőségét. Egy-egy alkalomra több beszéd van a kötetben. A munkát Kókai Lajos szerk. (Budapest, U. Kamernagy-ároly-utca 3. sz.) adta ki. Ára 4 pengő.

Magyar Éleltenok február 14. száma. „*The Principle, cap XVIII.*” címmel *Szeffly Gyula* itt bevezető tanulmányt a keresztény állam fogalmáról és feladatáról. *Pálffy Géza* író: „*Bürokratizmus: — a szociális jólét herköbizés*” címmel a bürokratizációt bírálja. *Révai József*: „*A szegedi talpasok*” címmel a szegedi cserkészek szociális munkásságát ismerteti. Nagyobb cikket írtak meg: *Uj. Pallavicini György* író: *Lendvai István, Orlányi Imre, Székely Nándor, Nagy Tibor, Ferdinánd Mihály.* A Jelenlök előzetési ára egy évre 4 pengő, félvire 2 pengő. Egyes száma, mely Budapestben és vidéken minden újságáruval kapható — 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Uj. Váci-utca 36. III. emelet 16. Térlet: 185.24. — Postatakarékpénztári csekszáma: 11.7870.

Rendeljen Haladás fadózos névjegyét!

Szerkesztéséről és kiadásáról felte: MAGYAR SÁNDOR. Kiadó a Pécségházmagyar Róm. Kat. Tanfelügyelő. Haladás Nyomdarszénvénytársaság Pécs, Király-utca 21. sz. A nyomdától felte: **Dvorsky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségházmagyar tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Felfelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/, (Papi Ottlón), hívja a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámliciók is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 46.12. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. február 1.

XIX. évfolyam, 2. szám.

Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.

Írta: BARABÁS ANDRÁS.¹

A fasizista olasz nevelés.

(Folytatás)

A liberális-demokratikus átlamvezetéssel szemben a világháború után Mussolini új kormányzatot teremtett hazájában, mely a nacionalizmus és a nálunk szegedi gondolat néven ismeretes jobboldali eszmék épült föl. A Duce, aki tanító volt, a szó legszorosabb értelmében vett nemzet-nevelő, s új pedagógiai irányt teremtett munkatársaitával. Egy magyar újságírónak azt mondotta: „Egész életemben inkább nevelétnak, tanítónak éreztem magam, mint agitátornak, szerkesztőnek, politikusnak, miniszternek vagy hadvezérnek.” Saját gyermekeit maga és felesége nevelte. Nyilvános iskolába járatta és azon volt, hogy vidám, felgyelmezett fasizisták legyenek. Nagy súlyt helyez a sportra úgy a fiúknál, mint a leányoknál. Idősebb leánya, Édda, gróf Ciano külügyminiszter felesége, 12 éves korában kimentett egy fűtőlök halászlát a világtas tengerből. Két fiának repülő-terjesztőiményei az abszinn háboruban és egyéb-ként is, közismertek.

Mussolini állama totális állam, tekintélyű és testületi állam. A fasizmus vállalás alapra való elgondolás, a moralizmus, az erkölcsi nevelés és oktatómunkára való vezetés a fasizista állam mélyebb alapja. Az ifjúságot a *Ballilla-intézmény* szervezi meg, mely nevet attól a genauai fiutól kapta, aki 1746-ban követ kezdte dobálni az erőszakoskodó osztrák katonákat s ezzel megadta a jelt arra a forradalomra, mely az osztrákokat Génúából kiűzte. Az intézmény célja testneveléssel karöltve járó erkölcsi nevelés, továbbá előkészítés valamilyen életfolyásra és a katonai életre. Főelv: Szokja meg az olasz ifjú a felgyelmezett vidám életet, tudjon örömmel engedelmeskedni, a kötelességleteljesítésben örömet találni. Legyen merész és áldozatkész, ne nézze az életet mulatságnak vagy szórakozásnak, hanem komoly feladatnak és

nemzeti hivatásnak. Tudjon hinni ebben a hivatásban és akkor felgyelmeztségével minden téren győzni fog.

Az ifjúfasizisták részére külön intézmények vannak, melyek politikai tanfolyamok, sport és katonai gyakorlatok által folytatják a ballilla-nevelést és fejleik be a fasizista teljes kiképzését, kit aztán az ünnepléses fasizista-sorozatban párttaggá avatnak, amikor megesküszik, hogy akár vére ontása árán is ellentmondás nélkül végrehajtja a Vezér parancsait.

A fasizmus iskolareformját Gentile miniszter alkotta meg. Padellaro, Róma városának költő lelkületű főigazgatója, Mussolini nevelési elveinek legsemlegetesebb összefoglalója azt írja: „A Gentile-féle iskolareform első évtizede után elmondhatjuk, hogy népiskolánk a legjobb a világon”. Ezt a francia Ferrière, a genfi Nemetzközi Neveléstudji Intézet vezetője is elismeri és példaképpé állítja oda a világ számára. Azt írja: „A dal, a népi hagyományokkal és a szülőföldi kultúrával való foglalkozás a tájszólás használat a irodalmi nyelv megértésére, a művészet, a vallás olyan tárgyának, melyek iskolánkban többé-kevésbé ismeretlenek és amelyeket Gentile reformja bevezetett... Az ilyen alapra építet pedagógia jó, s irgelylünk kell azt az ország, mely ezt magának mondhatja. Minden ország és minden vallás büszke lehetne és örülnéne ilyen iskolának és törekedjék is arra, ha még nincs ilyen iskolája, melynek tantervében a legjobb értelemben vett személyiségnek kivételével áll a közömbös.”

1939. februárjában a fasizista nagytanács jóváhagyta a fasizmus új *iskolalköztudomány*, amelyet *Botfal* közoktatásügyi miniszter terjesztett elő. Az iskolaköztudomány az iskolázás egész területére kiterjedő rendszert nyújt és az a célja, hogy az iskolából a fasizista ideálnak megfelelő munkás és harcoss emberitrus kerüljön ki. Alapelve, hogy

¹ Mester János ár. „Az olasz nevelés a XIX. és XX. században” c. nagy műve nyomán.

elvei nyomán az általános műveltség megadását kívánják az iskolától, mely alatt a német népiség szellemében való ideális képzést értenek elsősorban, másodsorban pedig a legfontosabbra szorítókoztó realis képzést. Tehát ne sok ismeretet adjon az iskola, de amit ad, az összefüggő és rendszerezett legyen; az ismeretek alakuljanak ki „világképpé”, mely minden a leggyorsabb műveltségnek is lényeges alkotórésze és minden kiterjedtebb műveltségnek alapja. Az egyszerű embernél ez talán egyszerű, egész lélekkel és szellemmel egyetemesen fogja tartalmazni; a magasabb műveltséggel rendelkezőnek gazdag és helyes gondolkozással áformált. De mindenütt tartalmazza csak a lényegesebbeket és azt is nagy vonásokban. Ma az általános műveltség nem azt jelenti, hogy valaki sokat és sokféle tud és ért, mindenhol belevegylhet a tárgyalásba, idegen nyelveket ért vagy ehhez hasonlít; inkább az az értelme: gazdag tudással és mely megértéssel telttelé lenni népi öntudattal, teljes szívvel-lelkkel ebben a népiségben gyökerezni, egész lélekkel és szellemmel német magatartásban élni és cselekedni. Az általános műveltség legyen az, amit a kifejezés tényleg mond: olyan műveltség, mely minden nép-társalal közös. Akkor ezen fog nyugodni a német iskola belső egysége.

A következő alapelveket különösen fontosaknak tartják ma nemzetiszocialista pedagógusok: Minden ismerethalmaznál és tudományosságánál fontosabb az egészséges és alaposan iskolázott test, az akaraterő, az elhatározóképesség, a jellem. Az iskolának újabb helyre kell állítania az egyensúlyt ész és szív, szellem és érzület között. Nem a tanítási anyag a fődolog mindenféle művelésnél, hanem az emberek. A nép egyesének szak szerinti tagsággal tegeyen eleget az iskola. A szakiskolák képzése a közeljövő legfontosabb feladata. A főiskola is népiskola. Tanügyi reformok napirenden vannak, s mint az egész német élet, a pedagógia is folyton halad.

Az elmondottakból vonjuk le azt a tanulságot, hogy a jövő új korszakban minden, így a nevelés is a világszertei függ. Két hatalmas áramlat küzd egymással: röviden kifejezve, a jobb-és baloldali világnézet. A magyar nemzet Szent István óta a keresztény nemzeti eszmék alapján él és küzd, tehát a jobboldalon halad. Nemzetnevelési irányunkat, feladatainkat ez határozza meg.

Határidő- emlékeztető.

Március 15-én hazafias ünnepet tartandó. — Tanév neáni megővítésére irányuló kérelem a vármegyei közigazgatás felé, népoktatásügyi albizottsághoz beértesztendő. — **Írások, fizetések,** stb. rendelése II. félére folytatásig. — **A Katolikus Iskola** 1940. évi előfizetési díja (3 P.), a plébánia-hivatalok részére küldött lapszám után is, beküldendő, a 45.612. sz. csekkalappal. — **IV. elemi iskolai osztályt** látogató, rossz előmenetelű tanulókat szűlei figyelmeztetőnköz gyermekeik előmeneteléről. (139.700—1922. sz. vkm. rend.) — **Nyugdíjjárulékok** az iskolafenntartók által befizetendők.

HIREK.

Két új plébános. Virág Ferenc Megyés Főpásztor Hantos Béla budai külvárosi káplán, a Dunántúli helyettes szerkesztőjét Hosszúhéténybe, Orszári Nándor hirdi adminisztrátort Kocsolára plébánossá nevezte ki.

Pécségházmegei hírek. A Megyés Főpásztor Mindszenty Vilmost Hirdre adminisztrátornak, Regős Gyula kocsolai adminisztrátort Ozorára, Baranyi Ernő hosszúhétény adminisztrátort Zombára, Kovács János dr. bátaszéki káplánt Pécsre a budai külvárosba helyezte káplánnak. Áthelyezte a következő káplánokat: Agoston Jánost Mágocsról Bátaszékre, Barcza Tivadart Zombáról Mágocsra. Hegedűs Jenő ozorai káplán betegszabadságot kapott. Hidas János ozorai káplán Nagydorogóra helyezte helyi káplánnak és Szirt István Nagydorogrói Ozorára került káplánnak.

Igazgatótanítói hitevezés. Mester József, tamási r. kat. igazgatótanító, megrongált egészségre való hivatkozással, igazgatói tisztéről lemondott s ezért Megyés Püspök Úr O Nagy-melcságya Palotás Ferenc, tamási r. kat. tanítóhoz mevette ki, a tamási r. kat. elemi népiskola igazgatótanítójává.

Tanítói hitevezések. Bálványos Róbert a kisujbányai kántortanítói és Vaszari Anna a majspuszti tanítói állásra egyházhatalóságilag kinevezettek.

Vörös Hírszój Mecsékalján hosszabb betegeskedés után elhunyt. Magyarorszában és Kányán működött mint plébános, és 1929-ben vonult nyugalmába. Temetése márc. 1-én volt Mecsékalján.

Hiss Vilmos ny. igazgatótanító 72 éves korában elhunyt Pécsen. Kiss Vilmos Vilányban működött, mint kiváló népnevelő, majd nyugalmabevonulásakor Pécsre költözött és itt élte a hátralévő napjait. Temetése február 13-án, kedden délután 3 órakor volt a központi temetőben.

A Peesi Női Lelekgyakorlatos Ott-honban a háromnapos zárt lelkigyakorlatok sorrendje: március 6. (VIII. gimn.), március 13. (április I. és II. oszt.), március 17. (virágvasárnap), április 15., május 2. (VIII. el.), május 10., június 10., június 26. (tanítóok), július 15., július 29., augusztus 5., augusztus 17., augusztus 22-én 6 napos lelkigyakorlat kezdődik. Részvételi díj három naposra 8 P., a hat naposra 16 P. Csoportok, ha legalább 15-én jelentkeznek, tetszés szerinti dátumot kérhetnek. Nyolc személynél 20%-os vasuti kedvezmény, 25 személynél 33%-os. Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Ottthonban Pécs, Mátyás Főirán-u. 76-78.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó: A Pécségházmegei Róm. Kat. Tanfőgyűléslet. Haladás Nyomdászvénységársaság Pécs, Király-utca 21. sz. A nyomdárért felel: **Dvorsky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségházmegei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi határozatok. Megjelenik minden hónap elején.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. **Magyar Sándor, tanfőgyűléslet.** Tagdíj 1940. évre 3 pengő.
SZERKESZTŐSÉG: Fecs. Inczedy Dénes-utca 91., (Papi Otthon), havonta a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámútdok is küldendők. Az előfizetési és tagdíji útdok a 45.612. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. március 1.

XXIX. évfolyam, 3. szám.

Tarisd meg Isten...

Bseréves történelünk folyamán sok uihar zúdult, sok éjszaka szakadt ránk. Volt úgy, hogy már-már megakadt a fejlődés úfja, a lelkekben megtört a hilt, elernyedt az akarat. Olyankor példátadó hősök jöttek, akik új, fer-jias erényeket, új hitet, új életérőt velettek a nemzet ugarába. Volt úgy, hogy már-már megszakadt minden kapocs a mult, a jelen és a jövendő között; már-már pusztulás fenye-gelte a munhős ösök minden alkotását. Olyan-kor örtálló hősök jöttek, akik a maguk fessülő akaratával megállították az idők tajtékoso ártját. Bseréves létünk, a hereszély Magyarorszá-gy tilka, hőséink szívében és harjában lakott.

A második ezredév elején kiadul a tör-vény mécsese. A barbár sötétségben porba hullott a hereszt és aomajra esett szél az eszeréves nemzettest, mert nem volt tengelye, mely az erők törvényei alapján maga köré vonhatta volna az egyedeket.

Most ismét vártuk a hőst, aki példát mutat a lemondás útján bandukoló nemzetnek, aki újra hitet, reményt, erős akaratot önt milliók csüggedő lelkébe. Vártuk a hőst, aki új nyomatok tapos, új hidakat ver új szakadékok jölé. Aki a nemzet szembőltont eresztéket újra összehótózi, aki új utat jelöl a nemzet életének.

Es jött a hős! Horthy Miklós! Fehér lovon mint a táltos. Neve új gyangzol, mint a harszonaj, mint a hirt ríadója! Jött, és a hősösből országot épített, az ugarból termőföldet tört, a semmiből hadsereget teremlett. Jött, és a bölcsék nyugalmával meggyújtotta a törvény mécsesét; a tudós aprólékosággalval maga köré kristályosította a nemzeti gondolatot. Jött, és a feltaláló bisakodó hitével kijelölte a

jövendő útját; a művésza ihletével rahogszalt egymás mellé a szebb jövendő színfoltjait. Jött, és a hősök áldozatával, maga is vérezve, a ledőlő árbochok köztöve, vezette a búz magyar gályát.

Es a nemzet, — ennek soráiban mi katoli-hus tanítók is, — ment utána. Hűséggel, rendületlenül. Mert hittünk hűdletésében, mert tudtuk, hogy semmi sincs, ami a léleknel nagyobb tudna lenni.

Most, országlásának hűsésves fordulóján, az egész nemzet ünnepli vezérét. Mi, katolikus tanítók is. A mi ünnepünk nem zajos. Csak a szívünk dobban, csak a szemünk lángol, csak imádságos a lelkünk, mikor rá gondolunk, aki hűs éve állt őrt a gáton, aki sorhacpola-tala hótóközt bennünket a magyar röggel, ahinek a tenger végtelenségéhez szohot mertem mindig örködve lehíntelt a horizontra, ahinek karja fessülő izomokkal tartotta a kormányt.

Országlásának hűsésves fordulóján meg-kundulnak a harangok. Itt is, odától is. Mert a harangszónak nincs száhsége utleelőre. Ösi földünknek bilanságraga jutott sarhaiból is átörpös a harangok szava erei mifelénk és ott fenn, a szabadság birodalmában, a márciusi levegőben összehótókezzve, egyetlen szoloxsmában úszk az egész magyarorszá-gy fohását a mennyei trónus elé: tarisd meg Isten a magyarok erőszék, fenköllelő, fö-melőségű kormányszójt, hogy ohossaga, keménysége, cél mutáló bölcsessége tovább veshesse ezt a balsorsuverte nemzetet, mely most új vészeldelmek hót, új honfoglalásra készül.

írték Saékly Pál.

A falusi iskolák a mezőgazdaság szolgálatában.

Ha még kétsésem lett volna, hogy nézetem helyes, ezt eloszlatja egy cikk, amelynek szerzője bőséges adatok alapján állítja ugyazant.

Ereky Károly v. közlemezési miniszter a Közlemezési Hírlap III. évf. 5. számában vezérlelket írt emiatt: „A magyar mezőgazdasági politika és az iskola. ...”

Statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy míg a magyar mezőgazdának a háború után következett néhány év alatt a rendkívüli árkonjunktura folytán 1924-ben már egy fillérmű adósságuk nem volt, 1925-től 1932-ig a hitelviszonyok természeténél miatti újra eladósodtak és adósságuk 1932. év végén már ismét 2.200 millió pengő volt. A további eladósodást csak növelte 15–20%-os kamat, míg végre a kormány a kamatlábat 8%-ra csökkentette és 1933-ban kimondta a gazdák védelmére a moratoriumot, hogy megmentsék őket az árveréstől, a teljes tönkreváltástól.

Ugyanakkor, amikor a háború utáni tizenöt év alatt a magyar mezőgazdaság jóformán összeomlott, Európa nyugati országainak mezőgazdasága annyira kifejlődött, hogy mellette a magyar egyáltalán nem dicsőkedhet.

A nyugateurópai iparos államok a háborús tapasztalatok alapján rájöttek arra, hogy függetlenségük legerősebb biztosítéka, ha mezőgazdaságukat és élelmiszer termelésüket kifejlesztik, Angliát, Németországot és Itáliát a háborús inség és bojkott, a háború alatt semleges országokat Svédországot, Norvégiát, Belgiumot, Dániát és Hollandiát pedig az előbbiekre végződése tanította meg arra, hogy a termésműzudományokra felépített mezőgazdaság a legkínzóbb üzlet és a legbiztosabb jövővelmi forrás. Mivel természetük, nagyosságát nem növelhetik, a technika és termésműzudományok modern eszközeivel fejlesztették mezőgazdaságukat és fokozták a lehető legmagasabbra átlagterméseiket.

Egy kis összehasonlítás eléggé mutatja a különbséget ezen iparos államok és Magyarország természétágra között. Buzából 10 éves országos átlagban hektáronként 32 q-t, cukorrépből 360 q-t, burgonyából 200 q-t szermeztenek, míg a magyar termők ugyanakkora területen búzából csak 12 q, cukorrépből csak 180 q és burgonyából csak 80 q. Teheneiknél országos évi átlagban 4000 liter tejet értek el, míg a magyar tehén csak 1800 liter.

Még feltűnőbb a különbség, ha a termés értékét nézzük. Dánia, Hollandia és Belgium együttes termőterülete és mezőgazdasági heeresítők száma csak néhány százalékkal kisebb, mint Csonka-Magyarországé volt a Felvidék nélkül és agrártermelésük összes értéke mégis az 1929. évben 12.100 millió pengő volt, amikor a magyar mezőgazdaság csak 2.000 milliós évi bruttóbevételt tudott elérni. És míg Magyarországon az évenkénti és fejenkénti fogyasztás csak 14 kg. hús, 12 kg. cukor és 30 kg. gyümölcs, addig a nevezett három ország 18 millió lakosságára évenként és fejenként 75 kg. hús, 48 kg. cukor és 65 kg. gyümölcs jut, tehát sokkal jobban táplálkozik. A három ország maximális agrárexpórtja 1929-ben 4.800 millió

pengőre rugott, míg a magyar kivitel értéke csak 800 millió pengő volt.

Ennek a bántalmas eredménynek magyarázata pedig egyszerűen az, hogy ezen iparosországoknak közgazdasági vezető emberei és törvényhozóiból látták azt, hogy a mezőgazdaságot elsősorban a fejlődő technika és a modern természetudományi ismeretekre lehet felépíteni. Rájöttek arra, hogy a termőföld átlagos hozamát és az egyes haszonállatok tej-, hús-, zsír- és gyapjútermelését csak úgy lehet fokozni, ha először a föld népet megtanítják az ok- és célszerű gazdálkodásra, másodsorban az ország közgazdaságát úgy szervezik meg, hogy a mezőgazdaság cikkeit hasznalalmal leheesen értékesíteni is.

Nyugat-Európában az iskolák 90%-a a gyakorlati élet szolgálatában áll. A falusi iskolák és a vidéki középiskolák kenyérekészre készítik elő az ifjúságot. A parasztyerekeket 6–7 éves koruktól kezdve megtanítják a hitnarr, irás-, olvasás-, számtanra, de aztán a tanítványok a földművelés és az állattenyésztés. A néptudományokra és elemletrre csak meszerestlen, főleg álló- és mozgóképek segítségével tanítják. Az eredmény az, hogy az iskolából kikerülő gyerekek fel vannak készítve a kenyérekész modern eszközeivel és nagyszerűen megállják helyüket a földművelésben és agrárkereskedelemben egyaránt.

Igy érthető, hogy a dán vagy a holland kiszagda az iskolában szerzett szaktudásával 20–30 holdas földbirtokból holdanként sokszor 500 pengő jövedelmét hoz ki és kultúrlelét el.

Ereky Károly v. közlemezési miniszternek ezen adatai iránt jölnök, melyet a magyar mezőgazdaság fejlesztésére követni kell.

Elsősorban földművelő állam vagyunk. Az államfenntartó elem a gazdasági. Ennek vagyonszerzése, teherbírása alapja és biztosítéka az államháztartás szilárdságának. A mai helyzet az államnak támogatni kell a kiszagdákat, a termények árát mesterségesen kell oly színvonalon tartani, hogy a gazdák rá ne fusszenek termelői munkájukra, nemcsak bizonytalan, hanem válságos is.

Ezen maga a földbirtokrendezés, földosztás nem tud segíteni. Ha a felszoltott föld termésmennyisége nem emelkedik úgy, hogy a nagyobb mennyiség bőségesen pótolja a termelési költségen felül az alacsonyabb ár különbözetét és jöletit biztosító jövedelméhez juttatja a gazdákat, ezek jobb megélhetése, teherbírása elérhető nem lesz. Az egyoldali búza és egyéb terménymagvak, termelésének hatóság korlátozása és más terményekre való átterés sem segít, ha ez nem történik kellő szakudással. Ha állattenyésztésünk továbbra is mai színvonalán marad; ha gyümölcstermelésünkbe nem viszünk bele rendszert és szakértelem, ha az értékesítésnél kiszagdatársadalmunk továbbra is ki lesz szolgáltatva a közveteli kereskedelem kénye-kévének, mert maga járatlan benne: akkor az államnak minden gyámokodása sem tudja földművelő osztályunkat talpra állítani.

Amikor a külföldi iparosállamok arra rendez-

kednek be, hogy önmagukat ellássák mindazzal, amit maguk termelni tudnak és ne szorulanak külső bevételre olyan cikkeknel, amelyeket maguk is termelhetnek, akkor a magyar mezőgazdaságot is képesse kell tenni arra, hogy lépést tarthasson és kiemelhesse mindazt, amire az országának szükség van és amit még az adott viszonyok között is kellő mértékben kiszállíthat.

Ehlibozott intézkedés és az ország érdekeinek félremsérése volna minden rendelkezés, amely a mezőgazdasági és állattenyésztési oktatást, fejlesztést helyett korlátozna. Efeltegen volna még az újabbban bevezetett gazdasági tanfolyamrendezés is, ha nem ezekben a tanfolyamoknak száma csekély és ha a szerzerfelen folytatójak is falunkinti rendezésüket, csak hosszú idő alatt és kevés gyakorlati eredmény érnek el, mert a részvétel nem kötelező, hanem önkéntes.

A kérdés gyors és alapos megoldást követel. A példát pedig megadták már a nyugati és északi államok.

A mezőgazdasági és állattenyésztési oktatást a példa szerint már az elemi iskolában kell megkezdni és fokozatosan kifejlesztési.

Ép ezért nem lehet a földművelés falusi iskolákat tanyagyap tekintetében egy kalap alá foglalni a városiakkal. Nem lehet ugyanazt a tananyagot és túlföldös tantervet mindkét iskolafajtára egészen kapta egyanás előlenni. A falusi iskoláknak a vallastan, irás-, olvasás és számolás mellett főtantárgy kell, hogy a mezőgazdaság és állattenyésztés legyen. A többi tananyagot csak azt és annyit lehet és kell a tantervbe beállítani, ami és amennyi a főtantárgyval kapcsolatba hozható. Ennek a gazdasági oktatásnak kimélyítésére szolgálhat a falusi

iskoláknak 8 osztályra való kifejlesztése is, mert a mai gazdasági irányú vagy általános továbbképző iskolák a maguk heti 1 napi, illetve 2 főtápai tanításukkal már úgy sem felelnek meg a célnak.

A falusi iskolák tananyagának ezen szempontból gyakorlati szakemberek által való fellitvilágítása és megállapítása országos érdekes.

Szükséges továbbá az egyes falvak és vidékek már mezőgazdasági művelés alá vont vagy megvonható területeinek fellitvilágítása is, hogy megállapítható legyen, hol, milyen termények és gyümölcsfajták egyéges termelése hozhatja meg a kívánatos eredményt.

Hogy pedig az iskolai oktatás ne maradjon meg a mai elméleti tanítás mellett, amely kellő eredménnyel nem jár, hanem a gyakorlati élet nemcsak a tanulókkal, de a felnöttekkel is megértheti és megkedvelteit a saakszerű és lényegesen jövedelmözöb mezőgazdasági termelés, akár önálló, akár bérelt területeken kisebb-nagyobb minttagzadásokat kell létesíteni.

Természetes, hogy a falusi iskolák tantervét is ki kell képezteitni arra, hogy ezt az oktatást a kívánt eredménnyel végezhessek.

A pécsi egyházmegyének voltak nagyvénű püspökei (Szepesy, Scitovszky), akik egy századdal ezelőtől a tanügy terén gyakorlati rendelkezéseikkel nemcsak megelőzték a kormányt, hanem sok dologban kezdeményezést is adtak neki. Így csak dicsőségese válnék az egyházmegyéi mai vezetőinek, ha ezt a fontos, országos érdeket kímélettel felkarolják, megindítják azt a mozgalmat, amely a falusi iskoláknak megfelelő átszervezésével a nép nagyobb jöletét és a gazdag gazdasági erejét növelné.

B. Gy.

Újabb pedagógiai irányok hazánkban és a külföldön.

írta: BARABÁS ANDRÁS.

A nemzetiszocialista német nevelés.

(Folytatás.)

Németországban a vezetett háború után gyors egymásutánban két szélsőséges politikai irány került uralomra: előbb a marxizmus és ennek reakciókéjekben a hitlerizmus; a nemzetközi szocializmus szükségképpen a nemzeti szocializmus váltotta föl, amikor a nagy korszak-fordulón Magyarország után Olaszország is a nacionalizmus végáramán haladt előre.

A nemzetiszocialista nevelés elméletét Ernst Kriek írta meg „Nationalpolitische Erziehung” című könyvében, mely már Hitler uralomra jutása előtt nagy terét hódított. 60.000 példányban jelent meg s egy év konyvet a mai német szellemi élet nagy területeken, főleg a nevelés megalapozójának tekinthetjük. Alapvető gondolatai egész röviden így változatok:

A Harmadik Birodalom földalata a szerves világkép, a szerves állam, szerves gazdaság és társadalmi rend megvalósítása. A főelv: az egész a szerv fölött áll. A szervet is önkormányzat illeti ugyan, de csak annyiban, amennyiben az egészek javára válik. Állam, vallás, nyelv, gaz-

daság, jog, társadalom, kultúra, tudomány, nevelés, iskola — és minden, ami sajátos formában jelenik meg — öntörvényű életmegnyilvánulása a népi életégesznek, alá van vetve ezen népi életégesységnek és hatalomnak. A középkeri életégerájának kifejlesztését a vallásban találta meg és eszerint döntötte el a többi életésknek; az államnak, tudományának, művészetnek sorsát. Egyik életük mindig előbbséggel bír valamely korszak különleges feladatának megoldásában. Ma ezt a sorsdöntő hatalmat a politikában és ennek végös és legmagasabb céljában: az államban találjuk meg. Az állam mint a népi hatalom alakítója kitenyészítője, legfelsőbb ura és rendezője lesz a népi életetnek egészenek. A nevelés, a művelés és az iskola az összefeladatot nyerik értelmüket, törvényüket és céljaikat, az állam irányítja őket az egész szolgálatára.

Németországban általában minden, így a nevelés is állandóan keresi az új utat, megállapodás semmiféle téren nincs meg. A pedagógusok! Hitler

¹ „L. „Bildung und Erziehung” kat. folyóirat 1935. évf.

HIREK.

elvei nyomán az általános műveltség megadását kívánják az iskolától, mely alatt a német népiség szellemében való oktatás lényegét értnek elsősorban, másodsorban pedig a legfontosabbra szorított realis képzést. Tehát ne sok ismeretet adjon az iskola, de amit ad, az összefüggő és rendszerezett legyen; az ismeretek alakuljanak ki „világképé”, mely minden, a legegyszerűbb műveltségnek is lényeges alkotórésze és minden kiterjedtebb műveltségnek alapja. Az egyszerű embernél ez talán egyszerű, hiányos lesz, csak a leglényesebbet fogja tartalmazni; a magasabb műveltséggel rendelkező gazdag és helyes gondolkozással átforgat. De mindennél tartalmasabb csak a legényességben és azt is nagy vonásokban. Ma az általános műveltség nem azt jelenti, hogy valaki sokat és sokféle tud és ért, mindenhol belevegynék a társalgásba, idegen nyelveket ért vagy ehhez hasonlít; inkább ez az értelme: gazdag tudással és mély megértéssel telítve lenni népi öntudattal, teljes szívvel-leléssel ebben a népiségben gyökerezni, egész lélekkel és szellemmel német magatartásban élni és cselekedni. Az általános műveltség legyen az, amit a kifejezés tényleg mond: olyan műveltség, mely minden néptársal közös. Azok ezen fog nyugodni a német iskola belső egysége.

A következő alapelveket különösen fontosnak tartják ma nemzetiszocialista pedagógusok: Minden ismerethalmazzal és tudományossággal fontosabb az egészséges és alaposan iskolázott test, az akaraterő, az elhatározóképeség, a jellem. Az iskolának újabb helyére kell állítania az egyensúlyt ész és szív, szellem és érület között. Nem a tanítási anyag a fődolog mindenféle művelésnél, hanem az emberek. A nép egyesinek szak szerinti tagoltsággal tegyen eleget az iskola. A szakiskolák léptétele a köznevelő legfontosabb feladata. A főiskola is népiszkola. Tanügyi reformok napirenden vannak, s mint az egész német élet, a pedagógia is folyton halad.

Az elmondottakból vonjuk le azt a tanulságot, hogy a vajudó új korszakban minden, így a nevelés is a világnézettől függ. Kétféle hatalmas áramlat küzd egymással: röviden kifejezve, a jobb- és baloldali világnézet. A magyar nemzet Szent István óta a keresztény nemzeti eszmék alapján él és küzd, tehát a jobboldalban halad. Nemzetnevelési irányunkat, feladatainkat ez határozza meg.

Határidő- emlékeztető.

Március 15-én hazafias ünnepély tartandó. — Tanév utáni megrovódításér iránuló kérelem a vármegye közgazgatási biz. népoktatásügyi albizottsághoz betherjesztendő. — Irkák, fizetek, stb. rendelése II. félre volt folytatolagosan. — A Katolikus Iskola 1940. évi előfizetési díja (3 P), a plébánia-hivatalok részére küldött lapszám után is, beküldendő, a 45.612. sz. csekkleppal. — A IV. elemi iskolai osztályt látogató, rossz előmenetelű tanulók szülei figyelmeztetendők gyermekeik előmeneteléről. (139.700—1922. sz. vkm. rend.) — Nyugdíjárulékok az iskolafenntartók által befizetendők.

Hét új plébános. Virág Ferenc Megyés Főpásztor Hantos Béla budai külvárosi káplán, a Dunántúli helyettes szerkesztő Hosszúhétyben, Órosuri Nándor hirdi adminisztrátor Kocsolárai plébánosnak nevezte ki.

Pécsygházmegei hírek. A Megyés Főpásztor Mindszenty Vilmost Hirdre adminisztrátornak, Regős Gyula kocsolai adminisztrátort Ozorára, Baranyai Ernő hosszúhétyi adminisztrátort Zombárra, Kovács János dr. bázateszéki káplánt Pécsre a budai külvárosba helyezte káplánnak. Athelyezte a következő káplánokat: Agoston János Mágocsról Bázateszre, Barcza Tivadart Zombárról Mágocsra. Hegedűs Jenő ozorai káplán betegszabadságot kapott. Hidasi János ozorai káplán Nagyszárogra helyezte helyi káplánnak és Szirt István Nagyodorgról Ozorára került káplánnak.

Igazgatótanítói kinevezés. Mester József, tamási r. k. igazgatótanító, megrongált egészségére való hivatkozással, igazgatói tisztéről lemondott s ezért Megyés Püspök Úr. Ok. Nagy-műveltségi Palotás Ferenc, tamási r. kat. tanítót nevezte ki, a tamási r. kat. elemi népiszkola igazgatótanítójává.

Tanítói kinevezések. Bálványos Róbert a kisujbányai kántortanítói és Vaszari Ánna a majsa-pusztai tanítói állásra egyháztanággal kinevezettek.

Vörös Krisztof ny. plébános febr. 28-án Mecsekajánál hosszas betegeskedés után elhunyt. Magyaroksziben és Kányán működött mint plébános, és 1929-ben vonult nyugalmába. Temetése márc. 1-én volt Mecsekaján.

Kiss Vilmos nyug. igazgatótanító 72 éves korában elhunyt Pécsen. Kiss Vilmos Villányban működött, mint kiváló köznevelő, majd nyugalmobavonulásokor Pécsre költözött és itt élte a hátralévő napjait. Temetése február 13-án, kedden délután 3 órakor volt a központi temetőben.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban a háromnapos zárt lelkigyakorlatok sorrendje: március 6. (VIII. gimn.), március 13. (parók. I. és II. oszt.), március 17. (virágvasárnap), április 15., május 2. (VIII. et.), május 10., június 10., június 26. (tanítóknak), július 15., július 29., augusztus 5., augusztus 17., augusztus 22-én 6 napos lelkigyakorlat kezdődik. Résztvételi díj három naposra 8 P., a hat naposra 16 P. Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszés szerinti dátumra kérhetnek. Nyolc személynél 20%-os vasúti kedvezmény, 25 személynél 33%-os. Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Otthonban Pécs, Mátyás Flórián-ut. 76-78.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsygházmegei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Hatáladás Nyomdarszentváryné Péc. Király-utca 21. sz. A nyomdárter felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsygházmegei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztársasági havi közlöny. Feladás szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/a. (Papi Otthon), hova a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarékpénztári befizelő-lapozat küldendőik be.

Pécs, 1940. március 1.

XXIX. évfolyam, 8. szám.

Társd meg Isten...

Eseréves történelni folyamán sok vihar zúdult, sok éjszaka szakadt ránk. Volt úgy, hogy már már megakadt a fejlődés útja, a lelkekben megtört a hit, elernyedt az akarat. Olyankor példátadó hősök jöttek, akik új, férfias erényeket, új hitet, új elhatározásokat a nemzet úgárába. Volt úgy, hogy már-már megsekkadt minden kapcsol a múlt, a jelen és a jövőndő között; már-már pusztulás fenyegette a munkás ösök minden alkotását. Olyan- kor örülők hősök jöttek, akik a maguk feszülő akaratával megállították az időhajtóhozó ábrát. Eseréves létünk, a keresztény Magyarország útja, hőseink szívében és harjában lakott.

A második éredvén elején kialakult a törvény mécsese. A barbár sötétségben porba hullott a kereszt és atomjára esett szét az eszeréves nemzetiség, mert nem volt lengyel, mely az erők törvényei alapján maga köré vonhatta volna az egyedeket.

Most ismét várjuk a hőst, aki példát mutat a lemondás után bandukoló nemzetnek, aki újra hitet, reményt, erős akaratot önt milliók csüggedő lelkébe. Várjuk a hőst, aki új nyomatot lapos, új hidakat ver új szakadékok följe. Aki a nemzet szétbomlott erezeitől újra összeköti, aki új utat jelöl a nemzet életének.

És jött a hős! Horthy Miklós! Fehér lovon mint a tállós. Neve úgy hangzott, mint a harsanaj, mint a hűrt riadója! Jött, és a hősszobor országát építet, az ugarból termőföldet tört, a semiből hadsereget teremtet. Jött, és a bölcsé nyugalommal meggyújtotta a törvény mécsesét; a tudós aprólékoságával maga köré kristályosította a nemzeti gondolatot. Jött, és a feltaláló biszkodó hitével kijelölte a

jövendő útját; a művésza ihletével rahogalta egymás mellé a szebb jövőndő szinfoljait. Jött, és a hősök alkotásait, maga is vérezve, a ledőlő árbochox hőközve, vezette a hős magyar gályát.

És a nemzet, — ennek soraiban mi katolikus tanítók is, — ment alána. Hűséggel, rendületlenül. Mert hitünk hűldetésében, mert tudtuk, hogy semmi sincs, ami a léleknél nagyobb tudna lenni.

Most, országglásának hűsévés fordulóján, az egész nemzet ünnepli vesztét. Mi, katolikus tanítók is. Mi a ünneppünk nem zajos. Csak a szívünk dobban, csak a szemünk lángol, csak imádságos a lelkünk, mikor rá gondolunk, aki hűs évé állt őrt a gátón, aki sorhalkoslatba kötöszött bennünket a magyar röggel, ahinek a tenger végtelenségéhez szokott saeme mindig örököde tekintelt a horizontra, ahinek harja fessétek ismokkal tartotta a kormányt.

Országglásának hűsévés fordulóján megkondulnak a harangok. Itt is, odátul is. Mert a harangszónak nincs száhsége utulélre. Ősi földünknek bitangásra jutott sarkából is átropdós a harangok száva er megjelenik és ott fenn, a szabadság bírodalmában, a márciusi levegőgében összeköltekezve, egyetlen szolossmbán visszi az egész magyarország földjét a mennyei trónus elé: tarsd meg Isten a magyarok erősház, fenköllélkü, föméltóságú kormányóját, hogy ösossége, keménysege, celt mualó bölcséessége tovább vesethesse ezt a balsorsverte nemzetet, mely most új veszedelnek hűst, új honfgolásra készül.

vitéz Sésy Pál.

1035/1940. sz. Iskolafelügyeleti jogszabály. A felügyelet alá tartozó és Baranya vármegye területére eső iskolák helyi hatóságaival tudomással és mibentartás végett közlöm, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium a Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város kir. tanfelügyeleti hivatalához beosztott *Orsós László*, állami gimnáziumi rendes tanár részére az iskolafelügyeleti jogszabályt megadta. Felhívom az érdekelteket iskolai helyi hatóságok, hogy nevezzék iskolafelügyeleti iskolafelügyeleti tevékenységében támogassák.

HIREK.

Prædicationis kinevezés. XII. Pius pápa *Ō Szenségs KOCH EDE*, c. apátot, pécsi székesegyházi ōrkanonokot prædicationis nevezte ki. A kinevezést az egész egyházmegye nagy örömmel vette, mert a legmagasabb helyről jött kintetés egy emberöltőn át kifejtett áldásos és eredményes működés elismerése. Mint a siklósi esperesi kerület tanfelügyelője, odaadott szeretettel és ügybuzgalommal intézte az iskolák és tanítók ügyeit, és e munkásságában is mindenkor a hívek és tanítók halálját és felettes hatóságának elismerését vívta ki.

Kormányfőtanácsosi cím adományozása. A Kormányzó Úr *Ō Főmóltóság Balog József*, püspökszpusztai esperesplébánosnak papja szentelése 50. évfordulója alkalmából, a közélet terén szerzett érdemei elismerésül, a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Bérmálás. Megyés Püspök Úr *Ō Nagyméltósága* a következő egyházközösségekben osztja ki a bérmálás szentségét: május 1-én Mánfán, 2-án Magyarzéken, 3-án Magyarbirtelen, 4-én Sásdon, 5-én Vásárosombon, 6-án Gódrén, 7-én Baranyaszentgyörgyön, 8-án Felsőmindszenten, 18-án Hetvehelyen, 19-én Abaligetén, 28-án Szekszárd-bevárosban, 27-én Szekszárd-külvárosban, 28-án Őcsényben, 29-én Deesen, 30-án Várdombon, 31-én Bátaszéken, június 1-én Bátán, 9-én Komlón, 10-én Mecsekfalvánban, Pécsen, a székesegyházban május 12-én.

Esperesi cím adományozása. Megyés Püspök Úr *Ō Nagyméltósága Palkó József* pincsielvi és Hausser Imre dr. bírászéki plébánosoknak az esperesi címet adományozta.

Tarján (Rochi) János nyug. tolnai róm. kat. igazgató-kántortanító f. évi március 10-én áldásos munkában eltöltött életének 53. évében elhunyt.

Tanítói kinevezés. Békés, János a lapáncsai kántortanítói állásra egyházhatalossággal kinevezett.

Iskolai felszerelések díjtalan beszerzése. A Nemzetnevelés f. évi március 16-iki számában közzétett szerint iskolai felszerelések kérhetőek a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól. Díjtalanul kaphatnak a népiskolák:

magyar nemzeti címert és lobogót, métermértékek gyűjteményét, történelmi fali képeket, számológépet, Magyarország fali térképét, Európa fali térképét, a Föld képet féltékben, földgömböt, métermértékek fali tábláját, Himnusz-táblát.

A Pécsi Női Legkigyakorlatos Otthonban a háromnapos zárt legkigyakorlatok sorrendje: április 15, május 2 (8-ik évfolyam), május 19, június 10, június 26 (tanító-nőeknek), július 15, július 29, augusztus 5, augusztus 17. — Augusztus 22-én hatnapos legkigyakorlat kezdődik. Részvételi díj a három naposra 8.— P, a hat naposra 18.— P. Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszéspótlás dátumot kérhetnek. Nyolc személynél 20 %-os vasuti kedvezmény, 25 személynél 33 %-os. Bővebbet a Női Legkigyakorlatos Otthonban, Pécs, Mátvás Flórián-utca 78.—78.

Egyházmegyei hírek. Virág Ferenc megyés főpásztor legutóbb a pécsi egyházmegyében az alábbi változások eszközölte: Albert József Sásrádói Püspökszpusztára, Margycs Elemér Püspökszpusztára, Reining Vendel dr. Tevelről Pécsváradra, Szeitz András Gódréről Tevelre és végül Nagy Ferenc Pécsváradról Gódrére került kápláni minőségben.

A szegedi Horthy Miklós Állami Tanítói Internátusban az 1940/41. tanévben felvételt kérő növekedők (tanítók gyermekek) folyamodványukat a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címelve folyó évi május hó 1-ig tartoznak az Internátus Igazgatószághoz (Szeged, Boldogasszony sugárút 1.) benyújtani. Mindaddig, míg a tervevet felkezeletti tanítói internátusok fel nem épülnek, az Internátusba való felvételre felkezeletti elni népiszkolai tanítók fiait is pályázhatnak. Bővebb felvilágosítás és tájékoztatás Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város kir. tanfelügyeleti hivatalában nyerhető.

A Pécsi Pedagógusok Köre Tanítói Szakszervezete 1940. május 9-én, d. u. 5 órákor a pécsi ciszt. gimn. természetrajzi előadóteremben *Ōhtalálom* alakított rendez. Az úts a népiszkolai pergeképek bevezetésének ügyét szolgálja. A filmes bemutatás bevezetője mond Fodor Ferenc dr., a pécsi tankerület főigazgatója. Szabó Pál Zoltán dr., gimn. tanár, a középiskolai mozgókép tanítás módszeres tapasztalatairól beszélt. A népiszkolai pergeképek jelenlegi helyzetéről, feladatairól, a vidéki elemi iskola a népművészet tanítófilm használatának szükségességéről M. u. szty László tanító értekelte mint mozgóképek bevezetésének kísérletében. A Pécsi Pedagógusok Köre ezen felbismutatók meghívja a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület tagjait.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomdászati és Képzőművészeti Szak. Király-utca 21. sz. A nyomdátérte felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

Haladás nyomdai. Pécs. Király- és Szil. Mór-u. sarok. Egyházmegyei nyomdászati nyelvi magyartára.

KATOLIKUS ISKOLA

Róm. Kat. Elemi Népiszkola
Püspökszentlászló
Baranya m.

A pécs egyházmegyei tanhatalóság hivatalos közlönye
Népközlésügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elején.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. Magyar Sándor, tanfelügyelő. Tagdíj 1940. évre 3 pengő.
SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/1. (Papi Otthon), hová a lap szerelmi részéi illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. április 1.

XXIX. évfolyam, 4. szám.

Meghívó

a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület
választmányának
1940. évi április 18-án, Pécsen, d. e. 9 órákor,
a Belv. Kat. Körben tartandó gyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitót.
2. A múlt évlegzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés.
3. Elnöki előterjesztések.
4. Titkári jelentés.
5. Főpénztáros jelentése, és az 1940. évi költségvetés megállapítása.
6. Jelentés a „Komocsy István Segélyalap” működéséről.
7. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
8. A bíráló-bizottság jelentése; pályadíjak odaítélése.
9. Új pályázatok kitűzése.
10. A közgyűlés előkészítése.
11. Indítványok, melyek 8 nappal a gyűlés előtt, az egyesületi titkárnál beadattak.

Pécs, 1940. március 31.

Dr. Jakab Béla,
egyh. elnök.

Gasz József,
vil. elnök.

vitéz Székely Pál,
titkár.

Figyelem! Az alapszabályok 20. §-a értelmében a választmány tagjai: a központi titkár, az esp.-ker. tanfelügyelők, az esp.-ker. körök világi elnökei, a 4. választott tag, a bíráló-bizottság tagjai és a pécsi püsp. tanítóképző-intézet igazgatója. — Külön meghívót az elnökség nem ad ki.

Húsvét után...

Húsvét a feltámadás diadalmas nagy ünnepe. Az idő is jelzi rendkívüli fontosságát. Húsvét után a természetben az élet megindul és lendül. Ragyogó színpompával és bájosan illatlat borítja földünket. Gabona és gyümölcs rohamosan fejlődik és gazdag aratást, bőséges szüretet ígér.

Krisztus Urunk dicsőséges feltámadása is, amellyel a gonoszsgát és a halált legyőzte, liktető életet indított meg földkerekségünkben. A római birodalomnak erkölcsi posványba süllyedt világa helyébe Isten virágos kertjét, a katolikus Egyházat varázsolta, ahogyan állandóan szép, tisztá, erős, boldog lelkek, — szentek és hősök édes illata szállott az ég felé. — Ez a győzelmes élet mindig hatalmasabb hullámokat vert és kitermelte az európai keresztény kultúrát, amelynek nagy áldásait ma mindnyájan, — azok a népek és nemzetek is, amelyek erről tudomást szerezni nem akarnak — élvezzük.

Nagy munka volt és Sokan dolgoztak rajta — húsvét után. A püskösi túzólló égő apostolok. Az Egyház lelkes tanítói. Az őnfeloldó hitterítők.

Magyarországra, édes hazánkra is ráestek már a húsvéthajnali reményteljes sugarai. A szomorú sirról, amely életeinkig oly mélyre ástak, hogy a kö már kissé elgurult. A mellette örökös katonák egy része már elment. A romboló szellemnek, amely népként évtizedeken át gyengítette, sorvasztotta és a halálra előkészítette, hadat üzentek.

Most húsvét után ránk, magyar tanítókra és népevelekre vár a nagy feladat, hogy a feltámadás minden áldásával boldogítsa népünket és országunkat. Keresztény életfelfogás és magyar érzés — az élet egész vonalán biztosíthatja ezt számunkra. Ezt a világító fényt és életet tüzet pedig mi sugároztuk ki az iskolán keresztül az életbe. — Ha húsvétutáni lelkes munkánk valóban hamisítatlan krisztusi erkölcsi és megalkuvást nem ismerő magyar akaratát izmosít a lelkekben, előbb-utóbb messze gurulni sürölni a nagy kő és a mellette ólálkodó ōrkatónak mind messze futnak.

Magyarország feltámadása teljes lesz.

Gábrdi Pál dr.

Cecilia Egyesületi Szemle.

Vezetel: Kerényi János.

Közgyűlésünk.

I.

Egyesületünk a múlt évi megalakulás után alapszabály szerinti pontossággal március 10-én tartotta első rendes közgyűlését. Erre tagjainkon kívül meghívtuk külön meghívó útján az egyházmegye egész papságát és kántortanítókat.

Sajnos, az egyházmegye területén pusztító árvizek és közlekedési nehézségek, megjelenésükben sokakat megakadályoztak. Ennek dacára tagjaink általunk nem remélt számban mégis megjelentek. A közgyűlés tehát teljesen határozatképes volt.

Közgyűlésünk fényt, súlyát és jelentőségét nagyban emelte Virág Ferenc kegyelmes főpásztorunk, egyesületünk fővédnökének megjelenése, ki a két órán túlmenő tárgyalásainkat végig a legnagyobb érdeklődéssel kísérte. A közgyűlés befejezésekor tagjainkra főpásztori áldását adta.

A közgyűlést Mayer Ferenc elnök érdeklődést keltő szavakkal nyitotta meg. A múlt évi alakulási jegyzőkönyv felolvasása után Kerényi János titkár részletes jelentésben ismertetette az egyesület, az élökség és a művészi bizottság egy évi munkásságát. A pénztáros és a számvizsgálók jelentése után a közgyűlés nagy lelkesedéssel vette magáévá a f. évben Pécsélt rendezendő egy hetes kántortanfolyam ügyét.

Majd az egységessé magyar népeink tárgyalásában komoly és igen megfontolt tárgyalás után a tagok a Harmat-Sik feldolgozásában megjelent énekek szövegét, dallamát és ritmusát maguk számára közelebbről elfogadják, mely első sorásban a katolikus iskolák tantervi utasítása függelékében felvett 73 egységessé népeinkre. Egyesületünk az egyházi főhatóságunk előterjesztést eszközöl, hogy ezen határozatot az egész egyházmegyére kötelezően terjessze ki akként, hogy a szóban forgó 73 egységessé népeink az utasítás előírása szerint minden iskola tantervében tényleg és maradéktalanul felvelet nyerjen.

Ezen határozatot az orgonakíséretet nem érti. Ebben a kántorságunk szabad kézt enged. Hisz az egyház a hivatalos énekeinek, a korálisnál sem írta elő kötelezően használandó harmonizációt. A lényeg tehát azon van, hogy a szöveg, dallam és ritmus dolgában legyen meg az egységessé mindazon énekeknek, melyek a Harmat-Sik-féle Szent Vagy Urunk énektábor szerepelnek. Az ezen népeink táborban nem szereplő helyi szokások énekek, amennyiben azok a multban jóváhagyott gyűjteményekből valók, változtatlanul használhatók.

As indítványok során Babócsy János az egyházmegyei egyházzenei szakfelügyeletre nézve, határozati javaslatot terjesztett elő.

Többek értekezés hozzájárulása után elnök indítványára közgyűlés a szakfelügyelet egyelőre a katolikus iskolák tantervi utasításában felvett és fentebb említett 73 egység-

gess népeink megtanítására kívánja kiterjeszteni. E feladat a jelenleg működő iskolafelügyeleti hatáskörébe tartozik, kik rendszeres iskolafelügyeletük során az egységessé népeink tanítását is lelkiismeretesen felülvizsgálják és jegyzőkönyveikben erről is jelentést eszközölnék. E célból kívánatos volna, ha az iskolafelügyelet is résztvennének a rendezendő kántorkurzuson.

Végül az új templomok építésénél a köröknek a magasság, mélység és akusztika, valamint orgonaszépi szempontoknak megfelelő elhelyezése Halász Béla orgonaművész tesz javaslatot. A javaslatot egyhangú helyesléssel fogadta a közgyűlés és annak az egyházi főhatósághoz való felterjesztésre meghatalmazta azt.

II.

Közgyűlésünkkel kapcsolatban február 18-án a meghívón jelzett műsorral egyházzenei szeminariumot is tartottunk, melynek elnöke volt.

Az egységessé népeink helyes előadással Orgyászy László karnagy tartott igen értékes gyakorlati bemutatót. Közreműködtek a ferences kollégium növendékei.

Mayer Ferenc elnök a Gregorin éneklésről általában, majd a responsálás és az egyházi évfolyamán előforduló korálisok helyes előadásáról tartott mindenkit magával ragadó szemféltetés előadást. Bebizonyosodott, hogy a mellőzött és lekicsinyelt Gregorin kifejezőkészsége utóretörhetetlen. Láttuk, hogy 5-6 hú az „érthetlent” mint képes magasztossá tenni! Ennyit minden, meg a legkisebb faluban is elérhetünk.

Halász Béla elméleti és gyakorlati orgonaismeretét is igen nagy érdeklődéssel kísérte. Itt láttuk, hogy a jó kántor szerelmese az orgonának.

Végül meghallgattuk saját otthonában a Pécsi Polgári Daloskör nővérfarkai sajtó utóhívásait. Itt művészi bizottságunk kitűnő tagja, Horváth Mihály gyönyörködte a szeminarium hallgatóit.

Így tehát az időjárás okozta nehézségek dacára sikerrel zártuk le az első kezdeti év munkáját. A továbbiakban kegyelmes Főpásztorunk bízottsága irányít bennünket a kitűzött célok felé.

Kántorkurzus.

A fentebb részletezett Cecilia Egyesületi közgyűlés határozata és megbízása értelmében az 1940. évi kántorkurzust az egyházmegye minden kántortanítója számára meghirdetjük.

Időpontul a közgyűlés közvetlenül a tanév után és aratási időn innen, június 16. és 22. közötti hetet jelölte meg. Hétfő reggelől szombat délut. Előadók Pécsről és a fővárosból lesznek. Minden hallgató látogatási bizonyítványt kap.

A költség maximuma napi két pengő.

A tanfolyamot a jelentekző számára való tekintet nélkül megtartjuk. Korlátosan tehát nincs.

Miután a közgyűlésen jelen lévő Főpásztorunk a leg-

nagyból helyesléssel vette tudomásul határozatunkat, hiszük, hogy a tanfolyam sikerét az egyházmegye haladtni kívánó kántortanítói jelentésközzükkel biztosítjuk.

Jelentkezés határidő május 15.

A jelentkezők névsorát a Katolikus Iskolában előre közölni fogjuk.

Jelentkezni lehet Kerényi János titkárnál, Mecsekalja-Rácváros.

Zenél könyvtár és zenél értékesíték.

A Katolikus Iskola múlt évi októberi számba rész. Letessen ismertetők a felállított zenekönyvtárunkat. A könyvtár minden esütőtőlönk délfelől rendelkezésünkre áll.

Elhatároztuk, hogy bizonyos időközönként itt zenél megbeszélések tartunk. Összevételtek, melyeken a kántorság aktuális problémáit megbeszélhetik.

Az első ilyen összejevetelt április 18-án d. e. 10 óra körül tartjuk meg a könyvtár helyiségében. Cecilia Egyesület mindenkit szeretettel vár!

Határidő - emlékeztető.

Egyesületünk alapszabályai értelmében az egyesületi tagdíjak minden évben legkésőbb július 1-ig a körü pénztárosnál lefizetendők. Ez alapon a körü tagok a most tavasszal tartandó körü gyűlések alkalmával tagdíjait a körü pénztárosnál fizessék le s a körü pénztárosok a beszedett tagdíjakat a rendelkezésükre bocsátás 45.12. sz. postai befizetőlappal a központi pénztárbá küldjék be. Azok a tagok, akik előreláthatólag a körü gyűlésen nem vesznek részt, a körü gyűlés napjaira, 1940. évi 3 pengős tagdíjait, esetleges hátulkaikkal együtt, a körü pénztáros címére küldjék meg. — Pályamunkák kiadása és tanítói lelki-gyakorlatok költségeire az egyes esp. tanítói körök terhére megállapított összegzetek az 1940. évre szólólag a körü pénztárosok sürgétes bevérsása nélkül küldjék be a már rendelkezésükre bocsátott 45.12. sz. csekkalppal.

— Az évszáz vizsgálatok idejére és rendjére vonatkozó előterjesztés a kerületi tanfelügyelői hivatalhoz. A vizsgálatok megállapított idejét a kerületi tanfelügyelői hivatalnak be kell jelenteni. (Püspöki Rendszabályok I. r. 30. §. 4. pontja és II. r. 30. §-a.) — Tanökönyvek megállapítása és a tanítók között az osztályok beosztása eszközölendők. (Lásd püspöki rendszabályok II. rész V. fejt. 38. §-át és h. pontját.) — A Katolikus Iskola 1940. évi 3 P. előfizetési díja újabb személyi sürgétes bevérsása nélkül postafordulival beküldendő a 45.12. sz. csekkalppal. — Nyugdíjállások az iskolafenntartók által bevezetendők. — Cerebrog rítására az 57.949/1933. sz. min. rendelet (Hivatalos Közöny 1934. évi 10. szám) alapján a tanulókat figyelmeztendők.

Püspöki rendelet.

1240/1940. isk. sz. A kántortanítói, tanítói és övönői állásokra, pályázathirdetés alapján beérkezett kérvények felterjesztése egyházközségi jelölés céljára. Az e tárgyban 1912/1935. isk. sz. alatt kiadott rendelet 1. pontjának azon részét, amely szerint az egyházközségi élöksége a pályázati határidő lejártá után a minősítési táblázatot az összes folyamodványokkal és ezek mellékleteivel együtt az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján hozzáam terjesztjél fel, oda módosítom, hogy ezen iratoknak a kerületi tanfelügyelői hivatal útján kell felterjesztetni az egyházmegyei főtanfelügyelőhöz. Ezen eljárással módosított és alkalmas kívánok nyújtani arra, hogy a kerületi tanfelügyelők is megtehessek esetleges észrevételeiket az iratokban foglaltakra vonatkozóan, a harmas jelölés eszközlése előtt.

Felhívom a Kerületi Tanfelügyelői Hivatalokat, hogy a fentiek értelmében hozzájuk érkező iratokat gondosan vizsgálják felül, és amennyiben nem felelnek meg a vonatkozó rendeletek előírásainak (Kat. Isk. 1932. jan. 1. számban közölt 2290/1931. Kat. Isk. 1935. szept. 1. számban közölt 1912/1935., az 1935. november 1. számban megjelent 2281/1935. sz., az 1935. december 1. számban megjelent 2494/1935. sz. stb.) az iratokat saját hatáskörükben, pótlás, helyesbítés végett küldjék vissza a plébániahivatalnak, és csak a teljesen szabályszerűen kiállított és felszerelt iratokat terjeszték fel a harmas jelölés céljára.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

990/1940. sz. Minősítési lapok megváltozott adatainak beküldése. Vonatkosszal a 852/1940. számú heregrápmási rendelethez, (Katolikus Tanügyi Közlöny f. é. február 15. sz.) felhívom a felügyeletem alá tartozó összes iskolaigazgatókat, hogy a rendeletem megfeszítése, a minősítőlapok 1-3. oldalán bekövetkezett változásokról a kimutatást 1 példányban közvetlenül a kerületi tanfelügyelői hivatalhoz, 1 példányban a kerületi tanfelügyelői hivatalhoz haladéktalanul terjeszték fel. A kerületi tanfelügyelői hivatalban fegvő minősítési lapokba a változásokat bejegezz, majd pedig a kimutatásokat az irattalmenyokba való bevezetését végett megküldi hivatalomnak.

A minősítési lap 4. oldalán bekövetkezett lényeges változásokra vonatkozó adatokat a fenti rendelkezés előírta ügyleti anyagban a kerületi tanfelügyelői hivatalok jegyzik be, és 5 példányban, hivatalomhoz, haladéktalanul felterjesztik. A kerületi tanfelügyelői hivatalok az ügyleti anyagot a szükséges mennyiségben, az illeto iskolai pénztárak terhére szeressék be.

1035/1940. sz. **Iskolatógatási jogosítvány.** A felügyeleten alá tartozó és Baranya vármegye területére eső iskolák helyi hatóságával tudomásvételt és mihezartást végett közölöm, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium a Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város kir. tanfelügyelői hivatalához beosztott **Orsós László,** állami gimnáziumi rendes tanár részére az iskolatógatási jogosítványt megadta. Felhívom az érdekelteket iskolai helyi hatóságok, hogy nevezett iskolatógatott iskolatógatási tevékenységében támogassák.

HIREK.

Praelátusi kinevezés. XII. Pius pápa *Ō Szentiség KOCH EDE, c. apátot, pécsi székesegyházi ōrkanonokot praelátussá nevezte ki. A kinevezést az egész egyházmegye nagy örömmel vette, mert a legmagasabb helyről jött kintetés és emberöltön át kifejtett áldásos és eredményes működés elismerése. Mint a siklósi esperesi kerület tanfelügyelője, odaadó szeretettel és igyuzgalmossal intézte az iskolák és tanítók ügyeit, és e munkásságában is mindenkor a hívek és tanítók halját és fejlettséget hatóságának elismerését kívánta ki.*

Kormányfőtanácsosi cím adományozása. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága Balog József, püspökszpuszati esperesplébánosnak pappá szentelése 50. évfordulója alkalmából, a köztelt terén szerzett érdemei elismerésül, a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Bérmálás. Megyés Püspök Úr Ő Nagyméltósága a következő egyházközségekben osztja ki a bérmálás szentességét: május 1-én Mánfa, 2-án Magyarzéken, 3-án Magyarherotelendén, 4-én Sásdon, 5-én Vásárosdombon, 6-án Gódrén, 7-án Baranyaszentgyörgyön, 8-án Felsőmindszentén, 18-án Hettevályán, 19-én Abalgelnten, 28-án Szekszárd-bevárosban, 27-én Szekszárd-külvárosban, 31-én Őcsényben, 29-én Deesen, 30-án Várdombon, 28-én Batazáson, június 1-én Bútán, 9-én Komlón, 10-én Mecejkajániban, Pécsen, a székesegyházban május 12-én.

Esperesi cím adományozása. Megyés Püspök Úr Ő Nagyméltósága **Paló József** pincehelyi és **Hauser Imre** dr. bázseki plébánosoknak az esperesi címet adományozta.

Tarján (Rochi) János nyug. tolnai róm. kat. igazgató-kántortantó f. évi március 10-én áldásos munkában eltöltött életének 53. évében elhunyt.

Tanítói kinevezés. Békés János a lapáncsi kántortanítói állásra egyházhátóságilag kinevezettet.

Iskolai felszerelések díjtalan beszerzése. A Nemzet-nevelés f. évi március 16-iki számában közölték szerint iskolai felszerelések kérhetőek a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól. Díjtalanul kaphatnak a népiskolák:

magyar nemzeti címet és lobogót, métermértékek jegyelményét, történelmi fali képeket, szőlőéget, Magyarország fali térképet, Európa fali térképet, a Föld képet fétekében, földgömböt, métermértékek fali tábláját, Himnusz-táblát.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban a háromnapos zárt lelkigyakorlatok sorrendje: április 15. május 2 (8-ik elemi), május 19. június 10. június 26 (tanítónéknak), július 15. július 29. augusztus 5. augusztus 17. — Augusztus 22-én hatnapos lelkigyakorlat kezdődik. Részvételi díj a három naposra 8.— P, a hat naposra 16.— P. Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszősszerinti dátumot kérhetnek. Nyolc személynél 20 %/o-os vasuti kedvezmény, 25 személynél 33%/o-os. Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Otthonban, Pécs, Mátyás Flórián-utca 78—78.

Egyházmegyei hírek. Virág Ferenc megyés főpásztor legutóbb a pécsi egyházmegeében az alábbi változások eszközölte: Albert József Sásdáról Pécsre, Marjecz Elemér Püspökszpuszáról Sásdra, Reining Vendei dr. Tevelről Pécsváradra, Szeitz András Gódréről Tevelre és végül Nagy Ferenc Pécsváradról Gódrére került kápláni minőségben.

A szege di Horthy Miklós Állami Tanítói Internátusba az 1940/41. tanévben felvételt kérő növendékek (tanítók gyermekei) folyamodványait a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címelve folyó évi május 16-ig tartoznak az Internátus Igazgatóságához (Szege di, Boldogasszony sugárút 1.) benyújtani. Mindaddig, míg a tervezett felekezeti tanítói internátusok fel nem épülnek, az Internátusba való felvételtre felekezeti elemi népiskolai tanítók fiai is pályázhatnak. Bővebb felvilágosítás és tájékoztatás Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város kir. tanfelügyelői hivatalában nyerhető.

A Pécsi Pedagógusok Köre Tanítói Szakszövetség 1940. május 9-án, d. u. 5 órakor a pécsi ciszt. gimn. természetrajzi előadotermében *Oktatófilm anketót* rendez. Az űlés a népiskolai pergőképek bevezetésének ügyét szolgálja. A filmes bemutatón bevezetőt mond Fodor Ferenc dr., a pécsi tankerület főigazgatója. Szabó Pál Zoltán dr., gimn. tanár, a középiskolai mozgóképek tanítás módszeres tapasztalatairól beszél. A népiskolai pergőkép jelenléti helyzetéről, feladatairól, a vidéki elemi iskola a nöpművelés tanítóihoz használatának szükségességéről Muszty László tanító értekezik mint a mozgóképek bemutatásának kísérteben. A Pécsi Pedagógusok Köre ezen felbmutatására meghívja a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűleület tagjait.

Szekszerkésztéért és kiadásáért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűleület. Haladás Nyomdarészvénytársaság Pécs, Király-utca 21. sz. A nyomdát felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

Haladás nyomda r. Pécs, Király- és Sz. Mór-u. sarok Egyházmegyei nyomtatás, nyok nagyraktára.

KATOLIKUS ISKOLA

Róm. Kat. Elemi Népiszkola Püspökszpusztalászló Baranya m.

A pécs egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztáfasdíj havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előzetési díj 1940. évi 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfelügyelő. **Tagdíj 1940. évre 3 pengő.**
SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Inczedy Dénes-utca 9/. (Papi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postahatározati rendtartás befejező-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. április 1.

XXIX. évfolyam, 4. szám.

Meghívó

a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítógyűleület választmányának
1940. évi április 18-án, Pécsen, d. e. 9 órakor,
a Belv. Kat. Körben tartandó gyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
 2. A múlt űltes jegyzőkönyvének hitelesítése vonatkozó bejelentés.
 3. Elnöki előterjesztések.
 4. Titkári jelentés.
 5. Főpénztáros jelentése, és az 1940. évi költségvetés megállapítása.
 6. Jelentés a „Komocsy István Segélyalap” működéséről.
 7. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
 8. A bíráló-bizottság jelentése; pályadíjak odaítélés.
 9. Új pályatértelek kitűzése.
 10. A közgyűlés előkötése.
 11. Indítványok, melyek 8 nappal a gyűlés előtt, az egyesületi titkárnál beadattak.
- Pécs, 1940. március 31.

Dr. Jakab Béla,
egy. elnök.

Gasz József,
vil. elnök.

vitéz Székely Pál,
titkár.

Figyelem! Az alapszabályok 20. §-a értelmében a választmány tagjai: a központi tisztúkat, az esp-ker. tanfelügyelőket, az esp-ker. körök világi elnökeit, az a 4 választott tag, a bíráló-bizottság tagjai és a pécsi püsp. tanítóképző-intézet igazgatója. — Külön meghívót az elnökség nem ad ki.

Húsvét után...

Húsvét a feltámadás diadalmas nagy ünnepe. Az idő is jelei rendkívül fontosággá. Húsvét után a természetben az élet megindul és lendül. Ragyogó szinóppával és balszamos illattal borítja földünket. Gabona és gyümölcs rohamosan fejlődik és gazdag aratást, bőséges szüretet ígér.

Krisztus Urunk dicőseges feltámadása is, amely a gonoszosságot és a halált legyőzte, ütközött életet indított meg földkerekségünkön. A római birodalomnak erkölcsei posványba süllyedt világa helyébe Isten virágok kertjét, a katolikus Egyházat varázsolta, ahonnan állandóan szűtt, tiszta, erős, boldog lelkek, — szentek és hősök éltek, a világra szállott az ég felé. — Ez a gyümölcsös élet mindig hatalmasabb hullámokat vert és kitermelte az európai keresztény kultúrát, amelynek nagy áldásait ma mindnyájan. — azok a népek és nemzetek is, amelyek eről tudomást szerezni nem akarnak — élvezzük.

Nagy munka volt ez. Sokan dolgoztak rajta — húsvét után. A pünkösdi ifizói ésp oszlokok az Egyház lelkes tanítói. Az őnföldözök hittitőrők.

Magyarországra, édes hazánkra is ráestek már a húsvéthajnal reményteljes sugara. A szomorú sírrol, amelyet ellenségünk oly mélyre ástak, a nagy kő már kiélt elgurult. A mellette örökös katonák egy része már elmentek. A romboló szellemnek, amely népünk élethez évekeken át gyegette, sorvasztotta és a halárra előkészítette, hadat űztek.

Most húsvét után ránk, magyar tanítókra és népművelőkre várt a nagy feladat, hogy a feltámadás minden áldása boldogítsa népünket és országunkat. Keresztény életfelfogás és magyar érzés — az élet egész vonalán biztosíthatja ezt számunkra. Ezt a világió fényt és életet tüssz pedig mi sugoroztuk ki az iskolán keresztül az életbe. — Ha húsvétutáni lelkes munkánk valóban hamisítatlan krisztusi erkölcsei és megalkuvást nem ismerő magyar akaratát ismozt a lelkekben, előbb-utóbb messze gurul szünkről a nagy kő és a mellette ólalkódó örkatonák mind messze futnak.

Magyarország feltámadása teljes lesz.

Gúbrfal Pál dr.

iskolák helyi hatóságait, hogy amennyiben kántortanító, tanítói, tanfelügyelő állásra a visszacsatolt felvidékről is lennének pályázók, minden esetben, akkor is, ha eddig már alkalmazásban voltak, kivonják az önkormányzatban tanusított magatartásra vonatkozó igazolási okiratot. Ha az igazoló okirat az ilyen tanterök pályázati irattalhoz csatolva nincs, az egyházmegyei hatóság őket a jelenlévő figyelembe nem veheti.

1931/1930. Tanítói és tanfelügyelői legkiválóbbak. A Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányának 1935 május 2-án tartott ülésén hozott határozatának alapján (Katolikus Iskola 1935 május 1. számú melléklet) az egyeskerületi tanítói köri elnökségek, hogy a folyó évi tavaszi közgyűlésükön is vegyék fel tárgyszorútként a tanítói legkiválóbbak ügyét. Fent hivatkozott határozatnak megfelelőleg a tanítói kör köréből a folyó évben tartandó legkiválóbbakra kiad-jának ki tagokat. Tanítók és tanítónők egyképen küldhetők. A kiküldött tanítók és tanítónők nevével, jelezve működési helyüket, a gyűlés után nyomban, de legkésőbb f. évi június 5-ig közöljék hivatalommal. Amennyiben a körli tanítói egyes körök máskor később tartanák meg, az illető egyes-kerületi tanítói köri elnökség megfelelő módon intézkedjék az irattal a körlejáról függetlenül, a jelzett időre megtörténjen a legkiválóbbakra küldendő tagok kijelölése s az említett adatoknak közlését hivatalommal. A kiküldött tanítók és tanítónők a legkiválóbbakra történő felvételről s esetleg egyéb tudnivalókról megfelelő időben értesítést kapnak. A Pius-Kollegiumban az ellátási költség a legkiválóbbakra előre szemléltetendő. A P. pécsi Nép. Legkiválóbbak Igazgatótanácsa H. P. Mind a tanítók, mind a tanítónők ellátási díjának felét a fent hivatkozott határozat értelmében az egyesület pénztárára viseli. A tanítók részére a Pius-Kollegiumban, a tanítónők részére a pécsi Nép. Legkiválóbbak Igazgatótanácsa tartatnak legkiválóbbak. A tanítók legkiválóbbak június 24-én délutáni jelentkezéssel kezdődnek és június 28-án reggel a szentelőzással záródnak, a tanítónők június 28-án délutáni jelentkezéssel kezdődnek és június 30-án reggel a szentelőzással végeznek.

1742/1940. sz. Pedagógiai szemináriumi előadások részletei. A folyó iskola év második felében, az egyes népoktatási körzetekben megtartandó pedagógiai szemináriumi előadások idején és tárgyszoraitól a kir. tanfelügyelői hatóságok is megismerkedjenek. Ennek érdekében a felügyelőnek alá tartozó elemi iskolai tanítószágnak a szóbanfoglalt pedagógiai szemináriumi előadásokat azonnal ajánlani figyelembe, hogy az azokon való megismerést hasznosítani és kívánatosnak tartva, az azokról felügyelőtem alá tartozó tanítók és tanítónők részére, amennyiben a körükben tartandó ezen előadások részvételére, az előadás napjára szabadságot engedélyeznek. Azt, hogy a szabadságot az említett célra használják fel, helyi hatóságunkal igazolni tartoznak.

1743/1940. sz. Az egyházokozségi egyházi és iskolai zárszámadókban ezek mellékletek is feltüntetendők. A katolikus egyházokozségi igazgatási szabályzata 105. §-ának 2. pontja értelmében a zárszámadással együtt mellékletilek is fel kell terjeszteni számszerű felvilágosításra. Ezen előírásnak számos egyházokozség nem tett eleget, nyilván abban a hiszemben, hogy ma is érvényben van a Katolikus Iskola 1926 február 1. számában közölt 2055/1925. isk. sz. püspöki rendelet, amely szerint előlyehelyről, ahol az egyházokozségek megalakultak, és így a számadások felvilágosításra külön bizottságok alakultak, a zárszámadással mellékletilek kibővíteni nem kell. Ezért szükségesnek tartom felhívni az egyházokozségi képviselőtestületek figyelmét arra, hogy a hivatkozott 2055/1925. isk. sz. püspöki rendelet után, a 2893/1933. sz. illetőleg 4500/1938. sz. szerkesztési rendelettel a magyar püspöki kör határozatából kiadott, katolikus egyházokozségi igazgatási szabályzat élethelyettesedése a fent idézett püspöki rendelet jogi hatálya természetesen megmarad. Jelen rendelkezésem megismerésétől kezdődően leg tehát a zárszámadásokkal együtt mellékletilek is: a nyugták, ellennyugták, számlák, pénztári naplók stb. feltérjesztendők. A zárszámadások és az egyházokozségi

képviselőtestületek vonatkozó határozatáról készült jegyzőkönyvek továbbra is 2-2 példányban, a pénztári naplók 1-1 példányban terjesztendők fel hivatalomboz a fentebb érintett mellékletekkel együtt.

HIREK.

Kerületi iskolalátogatói kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Lutz Ferenc, fizekaszobai r. kat. kántortanítót a máriakésméni és Kosztolányi István, simontornyai r. kat. tanítót a simontornyai esperesi kerület iskolalátogatójává kinevezte.

Gestetner Konrád, bonyhárdaradi esperes-áldozópapságának 32 éves életének 59-ik. Budapestben rövid szünetes után elhunyt. Híve buzgó és jószívű lelképástorunkat, a völgyesi esperesi kerület esperesét gyászolják az elhunytban. Temetése Bonyhárdaradon április 19-én, délután fél 1 órakor volt paptsárai, a kerület tanítói és a hívek általános nagy részével mellett.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Torday Márton, véméndi r. kat. tanítót a véméndi r. kat. elemi népiskola igazgatótanítójává kinevezte.

Egyházmegyei hírek. A Gestetner Konrád halálával megürösített völgyesi esperesi kerület esperesévé Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Kaufmann János nussai plébános nevezték ki, kerületi jegyzővé Lányi Emil zombai plébános, bonyhárdaradi adminisztrátor F. e. u. r. e. b. e. Péter bonyhárdai káplán, Bonyhárdai kápláni minőségben E. h. e. r. g. elnök került Appáról. Egyébként még a következő káplánátvételések történtek: Sáriós György Erdéméskéről Olaszra, Palotai János Olaszról Erdéméskére, Káptalan József Vajszlóról Kadacsra, Lócsi István Kadacsról Vajszlóra.

A kőkezdévi Buzsáky: Kis Lelki Kincstár című imádkozó dr. Csigi Imre püspöki levéltáros átdolgozásában most jelent meg 10. kiadásban. A szokásos imádságokon kívül megtaláljuk benne az előszózási és bérnádosi imákat, keresztutat és rózsafüzért, a képekkel kísért és a liturgikus miseáldásógát, valamint a litániákat és a ministrációit. Az elnyerhető híresítést bőven tünteti fel. Az énekzésre a Tanterv és Utasítás által előírt és az Egyházmegyei Cecilia Egyesület által szorgalmazott énekekkel együtt 237 bő szövegű éneket tartalmaz. A dallamhajtásokat mindenütt feltünteti. Kapható a Dunántúli nyomda rt.-nél. Ára 1.50 P. 10 drb. rendelésnél 15 százalékos kedvezménytel.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Határidő: Nyomdászvetényirásig Pécs, Király-utca 21. sz. A nyomdært felel: **Dvorsky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécscegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelent minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. TITKOS, hová a lap szemelt részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámkiáltás is küldendő. Az előfizetési és tisztsági díjak a 45.012. sz. postaküldeményként belföldi-lapon küldendő be.

Pécs, 1940. május 1.

XXIX. évfolyam, 5. szám.

Meghívó

a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület
1940 június 4.-én, Pécsen, a belvárosi
Katolikus Kör dísztermében tartandó

XXIX. rendes közgyűlésére.

Fél 9 órakor szentmise a székesegyház Corpus Christi kápolnájában. — Fél 10 órakor a közgyűlés kezdete.

Tárgyszorozat:

1. Egyházi ének. Előadja a Boldog Margit tanítónőképző-intézet énekkara.
2. Elnöki megnyitó.
3. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése vonatkozó bejelentés.
4. „Az egységes magyar zsinórítás a népiskolában”. Előadja: Lutor Ignác, áll. gim. c. igazgató, a reformirásoktatás ügyének felügyelője.
5. Godard: Belsőidő! Popper: Gavotte. Gordonkán előadja: Somogyi János V. é. tanítójelölt, zongorán kísér: Lomoschitz Pál, tanítóképző-int. zenetanár.
6. Titkári jelentés, és ezzel kapcsolatban az 1940 április 18-án tartott választmányi ülés határozati javaslatainak előterjesztése.
7. Jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.
8. Indítványok, melyek a közgyűlés megelőzőek 8 nappal az egyesület világi elnökénél beadattak.
9. Halmos: „Magyar népdalok.” Előadja: a püspöki tanítóképző-intézet énekkara.
10. Elnöki záró.

Pécs, 1940 május 1.

Dr. Jakab Béla,
egyházi elnök.

Gasz József,
világi elnök.

Vitéz Székely Pál,
titkár.

Választmányi ülésünk.

Egyesületünk választmányára f. é. április hó 18.-án tartotta alapszabályszerűt ülést a pécsi Kat. Kör kistermében. Az ülésen 36 választmányi tag volt jelen.

Elnöki megnyitó.

Dr. Jakab Béla prépostkanonok, tanügyi főtanácsos, eh. főtanfelügyelő, az egyesület egyházi elnöke üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Megnyitó beszédében tájékoztatást adott a jelen idők szönyegen fekvő kérdéseiről a következőkben:

1. A leventeköztás kérdésében sikerült olyan megállapodásra jutni az illetékes felekkel, hogy a tanítás menetének zavartalanlaga minden iskolában biztosítva lesz. Így minden iskola július 1-ig tájékoztatást kap az illetékes körzeti leventeköztásról, arra nézve, hogy mely napon lesz a leventeköztás. Ennek birtokában minden tanító idejében elkészítheti örendjét arról is inkább, mert ígértet kapott arra, hogy évköztben változtatás nem lesz. A leventeköztás és leventeköztátó tanítók a saját községében osztják be leventefoglalkozásra, illetve oktatásra. A leventeköztás felvilágosítások nem fognak megismételődni a multban tapasztalt viárlások.

Az egyházi elnök a leventék lelki nevelése szempontjából is szükségesnek tartja, hogy minél több tanítók ismerkedjenek be a leventeköztásba. A fenntartó alapján ez lehetségessé is vált.

2. Ismertetve a zsinórítás bevezetése tárgyában kiadott herceprindisi rendeletet. Nézte az, hogy a zsinórításra be kell rendezkednünk, mert a jelenk azt mutatják, hogy kötelező lesz az összes elemi iskolában is. Hogy tanítószágon a legilletékesebb helyről kápon a zsinórítás kérdésében tájékoztatást, Lutor Ignác, áll. gim. c. igazgató, a reformirásoktatás ügyének felügyelője ezévi közgyűlésünkön „Az egységes magyar zsinórítás a népiskolában” címen előadást fog tartani.

3. A kishelyi iskolák tantervének egykorlatú készíttelvével nézve a kerületi tanfelügyelő újján kapnak tájékoztatást.

4. Egyházi elnök felhívta a tanítószág figyelmét a Katolikus Tanügyi Közlöny rendelkezéseire, melyek a katolikus tanítószág természetээрészéről kötelezők. Epen ezért ezen rendeleteket a Katolikus Iskolában nem ismétel meg. Szükséges tehát, hogy a katolikus iskolák legyenek a Katolikus Tanügyi Közlöny általános figyelemmel kísérek. A Katolikus Iskolában csak ezen rendeletek mikénti végrehajtására vonatkozó esetleges útmutatások jelennek meg.

Világi elnök előterjesztései.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés után Gasz József, egyesü-

lelünk világi életünk látközvetítés a választmányt azokról a tárgyalásokról, amelyekre néve a mult évi közgyűléstől felhatalmazást kapott. És pedig:

1. Egyesületünk előkészítésében szerepel a tagok anyagi jólétének munkálása is. Ennek azonban ma nagyon sok akadály van, amelyekkel részletre is feltelegeg. Anyagi kérdéseinknek tárgyalása tehát ma nem időszerű.

2. Az OTBÁ-nál is eljár, választ azonban máig sem kapott.

3. Mivel a Katolikus Tanítóegyesületek Országos Szövetségétől a katolikus tanítók seregméleti felelőse megmentemot nem tudta megkapni ezt nem is juttathatta el az egyházmegye területén újonnan megválasztott országgyűlési képviselőkhöz.

4. Szomorúan tapasztalja, hogy a Katolikus Tanítóegyesületek Országos Szövetségének a 7—8 ezerre tehető katolikus tanítóságnak igen kis hányada, alig 140—160 vesz részt. Ez is, meg más jelenségek is arra mutatnak, hogy a Szövetség életképességét illetően érdeklőben sok tenni való van. Helyzetellen többek között a mi egyesületünk tagsági kérdése is.

Több hozzászólás után a választmány úgy határoz, hogy — miután a mult évi közgyűlés határozatára a Szövetségtől mai napig sem érkezett válasz — megbizja a titkár, hogy a kérdéseket az érdemleges választ a Szövetségtől szorgalmazza és erről a közgyűlésnek tegyen jelentést.

Titkári jelentés.

Vitéz Székely Pál, egyesületi titkár jelentésében megemlékezett Kormányzó Úr Ó Földmúltóságának 20 éves országjárásról, mely alkalommal a katolikus tanítóság is lerakja hódolatát és rendületlen hűségét a Földmúltóságnak Úr elé. Hódolatát és hűségét maradéktalan tanítói életével akarja bizonyítani.

Részletes jelentést adott a körök működéséről a tagokért kiáltásokról, a tagok számában beállított változásokról és az elnökség elmúlt évi munkájáról.

A választmány a titkári jelentést köszönetének nyilvánításával vette tudomásul.

Főpénztáros jelentés.

Magyar Sándor, egyesületi főpénztáros az 1939. évi zárszámadást a következőképpen terjeszti elő: összes bevétel: 4026.96 P, összes kiadás: 2782.34 P, maradvány: 1244.62 P, mely összeg postatakarékpénztárban van gyümölcsözőleg elhelyezve.

Az egyesület összes vagyona 1939 december 31.-iki zárlattal: 2051.35 P.

A számvizsgáló bizottság jelentése alapján a választmány az 1939. évi zárszámadás elfogadását és a felmentvny megadását javasolja a közgyűlésnek.

Az 1940. évi költségvetés tervezetében a választmány több hozzászólás alapján a következő változtatásokat javasolja a közgyűlésnek:

1. A pénztári maradvány terebre 1000 P-t a tanítók segélyezésére javasol fordítani.
2. Az ártávközlés terebre 100 P-t javasol juttatni, a Dunántúli úttal az országos bizottsághoz.
3. A díjnyertes pályaművek nyomásai költségeit erre az évre juttatni javasolja.

Fentiek alapján az 1940. évre a következő költségvetés elfogadását javasolja a közgyűlésnek:

nek: szükséglet: 4920 P, fedezet: 5351.35 P, maradvány: 431.35 P.

Miután a segélyre szorultak folyamodványai tárgyában az alapszabályok 25. §-ának 17. pontja szerint a választmány határoz, a segély-kérvények elbírálására a választmány Dr. Jakab Béla egyházi elnök, Gáspár József világi elnök, vitéz Székely Pál titkár, Magyar Sándor főpénztáros, Schneider Lajos és Vargha Ferenc választmányi tagokból álló bizottságot küldi ki kebelébe.

A segélyesítés kérvények benyújtására és mellékeleire vonatkozólag a „Komócsy István Segélyalap” folyamodványának mikénti kiállítás tárgyában kiadott 380/1936. számú főtanfeligyelői rendelkezés az irányadó. (Katolikus Iskola 1936. évi 3. szám.)

A „Komócsy István Segélyalap.”

A „Komócsy István Segélyalap” 1939. évi zárszámadása a következő: összes bevétel: 3151.56 P, összes kiadás: 275.62 P, maradvány: 2876.04 P, mely összeg a Pécs egyházmegyei Takarékpénztárban van gyümölcsözőleg elhelyezve és pedig 1938/39 P. alapítók és 1542.43 P felhasználható összeg.

A segélyalap vagyona 1939 december 31.-iki zárlattal: tőkei téve: 4200 P, takaréknak 1542.43 P, összesen: 5742.43 P.

A számvizsgáló bizottság jelentése alapján a választmány az 1939. évi zárszámadást tudomásul veszi és a felmentvnyét a szokásos óvás fenntartásával a főpénztárosnak megadja.

Az 1940. évre felhasználható összeg: takaréknak: 1542.43 P, 1939. évi jutalék: 721.41 P, összesen: 2263.84 P.

Ezen összéből az 1939. évi segélykérvények késői benyújtása és hiányos felszerelés miatt 1200 P-t a jelen évben került kiosztásra, és így ez évben segélyezésre 1063.85 P áll rendelkezésre.

A választmány úgy határoz, hogy az 1940. évre segélyezésre 1000 P-t fordít.

A főpénztáros jelentése alapján a választmány felhívja a tanítóság figyelmét az irkainkcióra. Miután a szabványos irkákra való áttérés miatt nem merülhet fel az a kifogás, hogy az irkák drágák, a segélyalap érdeke azt kívánja, hogy most már minden pécs egyházmegyei iskolában csakis a pécs egyházmegyei irkák vezessenek be.

Bírálóbizottság jelentése.

A bírálóbizottság összefoglaló jelentését vitéz Székely Pál titkár terjesztette a választmány elé. Beérkezett összesen három pályamunka: „A hazáért!”, „Horthy Miklós katonája vagyok” és „Minekünk magyaroknak amink vagyón, az fegyverrel nyeretek!” jelégk alatt.

A bírálóbizottság jelentése alapján Lezckó Sándor, sátorhelyi és Lassányi József, versendi tanítók munkáját díesrethben részesítette.

Új pályatételek.

Az 1940. évre a következő pályatételek tüzte ki a választmány:

1. Milyen különleges feladatok elé állítja a mostani idők a nevelőket?
 2. Előszöletlen egy tanítási napomra.
 3. A népmese és a népdal a nemzetisévelés szolgálatában.
 4. Hogyan ismerheti meg a tanító tanítványának lelki alkattát és mikép értékesítheti ezeket az ismereteket.
- A pályaművek a szerző nevét rejtő jelégek hortikók kíséretében 1941 március 1-ig nyújtandók be az egyesületi titkárnál. Pályadíj egyenkint 50 P.

Közgyűlés előkészítése.

Egyesületünk évi rendes közgyűlést június 4.-én tartja Pécséset a belvárosi Katolikus Kör dísztermében. A közgyűlés tárgysorozata, a hivatalos pontokon kívül, szerepel Lottár Ignác már említett előadása, továbbá a tanító- és tanítónőképző-intézet énekkara.

Vitéz Simon Simon, a választmány választott tagja, nyugalmábanonulása miatt ezen tisztogéről lemondott. Megköszönte a bizalmat, az együttműködést.

A választmány v. Simon Simon érdemait jegyzőkönyvben örökíti meg.

Indítvány.

Bordó László igazgatótanító azon indítványt terjesztette a választmány elé, hogy az egyesületi pénztárnak terebre évenként 2—3 tanítót küldjön fel a „Szív hét”-re.

Több hozzászólás alapján a választmány úgy határozott, hogy az indítványt a körök figyelembe ajánlja azzal, hogy ók küldjenek saját pénztári maradvány terebre 1—1 tanítót a „Szív hét”-re.

Lelkigyakorlat.

Az évenként szokásos tanítói lelkiagyakorlatokat tanítók részére június 24.-iki, tanítónők részére június 26.-iki kezdettel rendezi az egyesület a Piushab, illetőleg a pécsi Női Lelekiagyakorlatos Otthonban, a szokásos feltételek mellett. Jelentkezési határidő június 5.

Titkár.

1940/1940. sz. A Kisdnevelő Országos Egyesületének közgyűlésén megjelent övönök részére szabadság engedélyezése. A m. kir. helygimnáziumban folyó évi április 3-án, 24/249/1940. XVII. szám alatt és a valmennyi egyházi főhatóságok intézett megkeresése alapján a felügyelet által tartozó mindazon övönök részére, akik a szónomforog egyesületében Budapestben, folyó évi május 25—27. napjain tartandó közgyűlésén, a közgyűlést megelőző napon megtartandó gyakorlati bemutaton, valamint a közgyűlést követő napon gyermekközvetítő és országgyűlési intézményben megjelentésben részt öljának venni, folyó évi május 24-tól kezdődő május 28-ig bezárólag szabadság engedélyezése abban az esetben, ha a szabadság igénybevétele a hazatérő-intézetek működésében fenntartás nem áll elő. Az övönök részére szabadság az említett évek kisdnevelő fel, helyi hatóságunk igazolói tartoznak.

Cecilia Egyesületi Szemle.

Vezetl: Kerényi János.

Kántorkörös.

Egyesületünk közgyűlési határozata alapján a Katolikus Iskola máj havában hirdetet kántorkörös-alapra a jelentékesek megindultak. A jelentékesek által feltett kérdésekre válaszolva közülük a következők:

1. Az elszállósítás és ellátás egy pécsi katolikus jelégű intézményben történik.
2. A halgatók által hozandó ruhaneműk, valamint zeneművek, fizeték részletezését a Katolikus Iskola jövő havi számában esközöljük.
3. Költéskímélés céljából tehát nem levelezünk kü-

lön-külön minden jelentékeset, hanem az összes tudnivalókat a lap június számában u. e. rovatban közöljük.

4. Jelentékes felhívásunkat kiegészítjük azzal, hogy a tanfolyamon szivesen látjuk az osztálytáncok kat is.

5. Jelentkezési határidő május 15. Ezen től jelentékeseket nem fogadunk el, mert az elszállósítás és ellátás biztosítása, valamint a munkatere ellékszítése idől igényeli, hogy a tanfolyam minden várakozás kielégítő módon előkészítendő legyen.

Kerjük tehát a határidő betartását.

Határidő-émlékeztető.

Nyugdíjazás iránti folyamodványok az esp. ker. tanfelügyelő hivatal útján az egyházmegyei főtanfelügyelő hivatalhoz sürgősen beleteszendők. A tankötelek korban levő gyermekek számbavétel és az összegyűjtött bejelentések feldolgozást május 15-ig a tanítók ötéveskönyvvizsgáló tanító a sepi. 1401. aug. 31-án szület. életben levő gyermekek kimutatását az anyakönyvvezetőől bekéri (1907/2002. vkm. rend. 7. §). — A rendes- és póthéris időpontját a községi előjáróláság minden évi május 20. napjára az egyházmegyei képviselő-testület közölni köteles. (Kat. Isk. 1938. apr. 1. számában közölt 1270/1938. sz. [ótán. rend. 7. §]. — Magánintézmény gondozói az iskolajogszabás által a helyi hatóságoktól figyelemfelhívást, hogy a magániskolák a tanév végén mely napon tartatnak meg (1907/2002. sz. vkm. rend. 53. §). — Béknap tartandó május 18-án. — Évzáró vizsgálatok: június 7-én, egyim. — Ötletgyűjtés: jelentékesek (megjelent a Kat. Isk. 1927. évi 4. számában) alapján a kerületi tanfelügyelő és a vármegyei ker. tanfelügyelő hivatalnak május hó 15-ig bejelentendő. — A tagdíjakat a körí pártások és a körí gyűlések alkalmával szedjék be s a körponti pénztárt ille részt a 45.612. sz. postai befizelőlap felhasználásával, kimutatással együtt, s i r g e t é s névára nélkül, küldjék be. — Tanítói felhívásunkra az egyes tanítói körök által kiküldött tanítók hóvárást a főtanfelügyelő hivatalhoz legkésőbb június 5-ig kell jelenteni. — Az egyesületi tanítói körök jegyzői a választási körí gyűlésekről szóló tudósításukat, lapunkban lendő közlés végett, a gyűlés után nyomban küldjék be a szerkesztőség címére. — Nyugdíjirányelkek az iskolafenntartók által befizendők.

Főtanfeligyelői rendelkezések.

1484/1940. sz. A Kisdnevelő Országos Egyesületének közgyűlésén megjelent övönök részére szabadság engedélyezése. A m. kir. helygimnáziumban folyó évi április 3-án, 24/249/1940. XVII. szám alatt és a valmennyi egyházi főhatóságok intézett megkeresése alapján a felügyelet által tartozó mindazon övönök részére, akik a szónomforog egyesületében Budapestben, folyó évi május 25—27. napjain tartandó közgyűlésén, a közgyűlést megelőző napon megtartandó gyakorlati bemutaton, valamint a közgyűlést követő napon gyermekközvetítő és országgyűlési intézményben megjelentésben részt öljának venni, folyó évi május 24-tól kezdődő május 28-ig bezárólag szabadság engedélyezése abban az esetben, ha a szabadság igénybevétele a hazatérő-intézetek működésében fenntartás nem áll elő. Az övönök részére szabadság az említett évek kisdnevelő fel, helyi hatóságunk igazolói tartoznak.

1597/1940. sz. Tanítói állásra a visszacsatolt felvédek területéről pályázó igazoltak. A m. kir. vallási közoktatásügyi minisztériumnak f. évi április 3-án, 114.300/1940. VI. főoszt. szám alatt kell rendelkezési határozással felhívom a felügyeletet alá tartozó r. kat.

iskolák helyi hatóságait, hogy amennyiben kántortanító, tanító, tanítónői állásra a visszacsatolt felvédekről is lennének pályázók, minden esetben, akkor is, ha eddig már alkalmazásban voltak, kívánjuk beállítani a munkán tanúsított magatartásra vonatkozó igazolási okiratot. Ha az igazoló okirat az ilyen tanterők pályázati iratához csatolva nincs, az egyházmegyei hatóság őket a jelenléndő figyelembe nem veheti.

1931/1940. Tanítói és tanítónői felkayakorlatok.
A Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányának 1935 május 2-án tartott ülésén hozott határozata alapján Katolikus Iskola 1935 május 1. számú felhívom az esperes-kerületi tanítói köri elnökségeket, hogy a folyó évi tavaszi közgyűlésükön is vegyék fel tárgyzaklatként a tanítói felkayakorlatok ügyét. Fent hivatkozott határozatnak megfelelően a tanítói köri kezlebelől a folyó évben tartandó felkayakorlatokra küldjének ki tagokat. Tanítók és tanítónők egyképen küldjének. A kiküldött tanítók és tanítónők megjelölve működési helyüket, a gyűlés után nyomban, de legkésőbb f. évi június 5-ig közöljék hivatalommal. Amennyiben a köri tanítók és tanítónők később tartanának meg az illető esperes-kerületi tanítói köri elnökség megfelelő módon intézkedjék aziránt, hogy a gyűlésről függetlenül a jelzett időre megtörténjék a felkayakorlatokra küldendő felkayajelölés s az említett adatoknak közlése hivatalommal. A kiküldött tanítók és tanítónők a felkayakorlatra történt felkayajelölés s esetleg egyéb tudvalókairól megfelelő időben értesítést kapnak. A Pius-Kollégiumban az ellátást követően a felkayakorlatok idejére személyenként 12 P., a pécsi Női Felkayakorlatok Otthonban 8 P. Mind a tanítók, mind a tanítónők ellátási díjjal felül a fent hivatkozott határozat értelmében az egyesület penzjával viseli. A tanítók részére a Pius-Kollégiumban, a tanítónők részére a pécsi Női Felkayakorlatok Otthonban tartanak felkayakorlatok. A tanítók felkayakorlati június 24-én délutáni jelentkezéssel kezdődnek és június 28-án reggel a szemleoldással végződnek.

1942/1943. sz. Pedagógiai szemleiről előadásokon részvétel.
A Pécs egyházmegyei második felében, az egyes nevelésközpontokban megtartandó pedagógiai szemleiről előadások idején részvételre van a kör, tanítóegyesület hivatalos az érdekeltségekkel közöljék. Ennek kapcsán a felügyelettel alá tartozó elemi iskolai tanítóknak a szobnortoni pedagógiai szemleiről előadásokat azal ajánlom részvételre, hogy az azokkal való megjelensz hasznosnak és kívánatosnak tartom, és azért a felügyelettel alá tartozó tanítók és tanítónők részére, amennyiben a közértelemben tartandó ezen előadásokon részvételnek az előadás napjára szabadságot engedélyeznek. Azt, hogy a szabadságot az említett célra használják fel, helyi hatóságuknál igazolni tartoznak.

1943/1940. sz. az egyházmegyei egyházi és iskolai zárszámadással együtt mellékletek is feltérjesztendő.
A katolikus egyházakozságek igazgatási szabályzata 105. §-ának 2. pontja értelmében a zárszámadással együtt mellékleteit is fel kell terjeszteni számszéki felvilágosításra.

Ezen előírásnak számos egyházközség nem tett eleget, nyilván abban a hiszében, hogy ma is érvényben van a Katolikus Iskola 1929 február 1. számában közzölt 2035/1925. isk. sz. püspöki rendelet, amely szerint oly helyekről, ahol az egyházakozságek megalkultak, és így a számszéki felvilágosításra felül bizottságok alakították, a zárszámadások mellékleteit beküldeni nem kell. Képviseletesnek tartom felhívni az egyházakozságek képviselőtestületeit figyelmét arra, hogy a hivatkozott 2035/1925. isk. sz. püspöki rendelet után, a 2890/1933. sz. illetőleg 4590/1938. sz. herceprímási rendelettel, a magyar püspöki kar határozatából kiadott, katolikus egyházakozságek igazgatási szabályzat éleltelbepítésével a fent idézett püspöki rendelet jogi hatálya természetesen megszűnt. Jelen rendelkezésem megjelenésétől kezdődően tehát a zárszámadásokkal együtt mellékletek is a nyomaték, ellennyomaték, számlák, pénztári naplók stb. felterjesztendő. A zárszámadások és az egyházakozsá-

képviseletestületek vonatkozó határozatáról készült jegyzőkönyvek továbbra is 2–2 példányban, a pénztári naplók 1–1 példányban terjesztendők fel hivatalomhoz a fentebb írott mellékletekkel együtt.

HIREK.

Kerületi iskolafelügyelői kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltóságú Lutz Ferenc, fizeszkadobai r. kat. kántortanítót a máriakécskés és Kosztolányi István, simontornyai r. kat. tanítót a simontornyai esperesi kerületi iskolafelügyelőjává kinevezte.

Gestetter Konrád, bonyhádvárosi esperes-plebános életének 55-ik. áldozópapságának 32-ik évében április 15-én Budapesten, rövid szenvedés után elhunyt. Híve buzgó és jószívű lelkipásztorokat, a völgyeségi esperesi kerület espereséig szolgáljak az elhunytban. Temetése Bonyhádvárosban április 19-én, délután fel 1 órakor volt paptsárai, a kerület tanítói és a hívek általános nagy részvétel mellett.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltóságú Torday Márton, véméndi r. kat. tanítót a véméndi r. kat. elemi népiskola igazgatótanítójává kinevezte.

Egyházmegyei hírek. A Gestetter Konrád halálával megeresedett völgyeségi esperesi kerület esperesévé Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltóságú Kaufmann János mesteri plebánost nevezte ki. Kerületi jegyzővé Lányi Emil zombai plebánost, bonyhádvárosi adminisztrátórá F. euerbach Péter bonyhádi káplánt, Bonyhádra kápláni minőségben Lovr Ignác kerületi Aparról. Egyébként meg a követhető káplánválasztésekké történtek: Sárlos György Erdőmésckéről Olaszra, Palotai János Olaszról Erdőmésckére, Káptalan József Vajszlórról Kajdaszra, Lócsi István Kajdaszról Vajszlórra.

A kázkedvelt Buzsáky: Kis Lelki Kincstár című imádkozó dr. Csigi Imre püspöki levéltáros áldozatában most jelent meg 10. kiadásban. A szokásos imádságokon kívül megtaláljuk benne az elsőszázéti és bérmentési imákat, keresztútait és részszenteket a kepekket kísért és a liturgikus misemádságokat, valamint a litániákat és a ministrációt. Az elnyerhető búcsúkat bőven tünteti fel. Az énekésr a Tanterv és Utasítás által előírt és az Egyházmegyei Cecilia Egyesület által szorgalmazott énekekkel együtt 237 bő szövegi éneket tartalmaz. A dallamajajásokat mindenütt feltünteti. Kapható a Dunántúli nyomda Rt.-nél. Ára 1.50 P. 10 drb. rendelésnél 15 százalékos kedvezményel.

Szerkesztéséről és kiadásáról fel: **MAGYAR SANDOR.** Kiadó a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomdásznyrtársaság Pécs, Király-utca 21. sz. A nyomdáról fel: **Dorvsky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlönye. Félélős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Előzetési díj 1940. évre 3 pengő. **Tagdíj 1940. évre 3 pengő.**

SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Incegy Dénés-utca 9/1. (Papi Otthon), hová a lap szemleli részét illető minden közlemény, hirdetés és felkayajelölés is küldendő. Az előzetési és tagsági díjak a 46.612. sz. postabiztoskérőlapjáról befizetési-lapon küldendő be.

Pécs, 1940. május 1.

XXIX. évfolyam, 5. szám.

Meghívó

A Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület 1940 június 4-én, Pécsen, a belvárosi Katolikus Kör díszteremében tartandó

XXIX. rendes közgyűlésére.

Fél 9 órakor szentmise a székesegyház Corpus Christi kápolnájában. — Fél 10 órakor a közgyűlés kezdete.

Tárgyszorozat:

1. Egyházi énekek. Előadja a Boldog Margit tanítónéközpont-intézet énekkara.
2. Elnöki megnyitó.
3. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése vonatkozó bejelentés.
4. „Az egyeségek magyar zsinórisra a népiskolában”. Előadja: Luttor Ignác, áll. gimn. c. igazgató, a reformirakottatás ügyének felügyelője.
5. Godard: Bölcsdől; Popper: Gavotte. Gordonkán előadja: Somogyi János V. é. tanítóegylet, zongorán kísér: Lomoschitz Pál, tanítónéközpont-int. zenetárn.
6. Tiltkárri jelentés, és ezzel kapcsolatban az 1940 április 18-án tartott választmányi ülés határozati javaslatainak előterjesztése.
7. Jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.
8. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az egyesület világi elnökének beadatták.
9. Halmos: „Magyar népdalok”. Előadja: a püspöki tanítónéközpont-intézet énekkara.
10. Elnöki zárás.

Pécs, 1940 május 1.

Dr. Jakab Béla,
egyházi elnök.

Gasz József,
világi elnök.

Vitéz Széky Pál,
titkár.

Választmányi ülésünk.

Egyesületünk választmányi f. é. április hó 18-án tartotta alapszabályszerűt üléset a pécsi Kat. Kör kisteremében. Az ülésen 36 választmányi tag volt jelen.

Elnöki megnyitó.

Dr. Jakab Béla prépostkanonok, tanügyi főtanácsos, ehm. főtanfelügyelő, az egyesület elnöki elnöke üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Megnyitó beszédében tájékoztatást adott a jelen idői szőnyegen fekvő kérdéseiről a következőkben:

1. A levelektöltés kérdésében sikerült olyan megállapodásra jutni az illetékes intézményekkel, hogy a tanítás menetének zavartalanosága minden iskolában biztosítva lesz, így minden iskola július 1-ig tájékoztatást kap az illetékes közéleti levelezőparancsnokokról arra nézve, hogy mely napon lesz a levelektöltés. Ennek biztosításán minden tanító idejében elkészítetheti örendjével annál is inkább, mert ígérték azt, hogy év közben változtatás nem lesz. A levelektöltés és levelektöltő tanítók csak a saját községben osztják be levelektöltőközre, illetve oktatásra. A levelektöltés felvilágosítások nem fognak megismétlődni a multban tapasztalt vizsgálatok.

Az egyházi elnök a levették lelki nevelése szempontjából is szükségesnek tartja, hogy minél több tanítónő részvételével be a levelektöltésben. A fenlök alapján ez lehetségessé válik.

2. Ismertetve a zsinórisra bevezetése tárgyában kiadott herceprímási rendeletet. Nézte az, hogy a zsinórisra be kell rendelkezésként, mert a jelek azt mutatják, hogy köztölevő lesz az összes elemi iskolában is. Hogy tanítóságunk a legilletékesebb helyről kápon a zsinórisra kérdésében tájékoztatást, Luttor Ignác, áll. gimn. c. igazgató, a reformirakottatás ügyének felügyelője ezévi közgyűlésünkön. „Az egyeségek magyar zsinórisra a népiskolában” címen előadást fog tartani.

3. A kiscsicségi iskolák tantervének gyakorlati kezeletülvezetése nézve a kerületi tanfelügyelő újan kapnak tájékoztatást.

Egyházi elnök felhívta a tanítóság figyelmét a Katolikus Tanügyi Közlöny rendelkezésére, melyek a katolikus tanítóságra természetesen kötelezők. Epen ezért ezen rendeleteket a Katolikus Iskolában nem ismétel meg. Szükséges tehát, hogy a katolikus iskolák vezetői a Katolikus Tanügyi Közlöny állandóan figyelemmel kísérjék. A Katolikus Iskolában csak ezen rendeletek mikénti végrehajtására vonatkozó esetleges útmutatások jelennek meg.

Világi elnök előterjesztése.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés után Gasz József, egyesü-

HIRBK.

Igazgatótanítói kinevezések. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Kiss Béla, mohácsbelvárosi r. kat. tanítót a mohácsbelvárosi, Decleva Géza, mohácssziget-belsőrházi r. kat. tanítót a belsőrházi, alsókandai, felsőkandai és sárháti, Vörös János, mohácssziget-homorúdi r. kat. tanítót a homorúdi, újkői és sárosi r. kat. elemi népiskolakra kiterjedő hatáskörrel igazgatótanítóvá kinevezte.

Egyházmegyei hírek. Virág Ferenc megyéspüspök Úr Felhívárány József újdombóvári lelkész Koppányszántóra küldte adminisztrátornak. Helvére Békési János berkesdi káplán került. Berkesdre pedig Angyal Desző kövágószőlősi káplán helyezte, ugyanezek kápláni minőségben.

Felhívárány Ferenc, Koppányszántói plébános, az érfényi esepresi kerület kerületi tanfelügyelője I. évi május hó 13-án elhunyt. Temetés május hó 15-én Szekszárdon volt általános nagy részvét mellett.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban a háromnapos zárt lelkigyakorlatok sorrendje: jún. 16. (tanítóknak), jún. 21. (foglalt), jún. 26. (tanítónők), júl. 1.—9. (foglalt), júl. 15. júl. 20. aug. 17. — Augustus 22-én 6 napos lelkigyakorlat kezdődik. Részvételi díj a 3 naposra 8 P., a 6 naposra 16 P. — Csoporthoz, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszés szerinti dátumot kérhetnek. Nyolc személynél 20%-os vasúti kedvezmény, 25 személynél 33%-os. Bővebbet a Lelekigyakorlatos Otthonban, Pécs, Mátyás Flórián-ú. 76—78. sz.

Az OTBA kitételekbe tartozó szülők 6—18 éves korú leány és fiú iskolásgyermekeinek a svábhegyi és szentgotthárdi iskolaszánatóriumokba való felvételére az előjegyzések úgy a nyári szünetre, mint a jövő iskolai tanévre megkezdődtek. A felvételre vonatkozólag részletes tájékoztatást nyújt a Budapesti Közlöny 1939. évi október 19-én megjelent 237. száma. Felvilágosítással szolgálnak még az OTBA körzeti orvosok és a Magyar Iskolaszánatórium Egyesület központi irodája (VIII., Sándor-ú. 26.), amely kérelemre képes tájékoztatást is küld.

Felvétele a kézségi és budatényi missziós-házakba. Az Isteni Igé Társasága missziós szerzetesrend ezen két misszióházába felvételt nyérhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Igé Társaságában hit-hirdető papok akarnak lenni. Eretréségi bizonyítvánnyal jelentkeznek azonnal a rend noviciátusába nyérhetnek felvételt. A felvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házfőnöksége Község.

A Julán Iskolaezgyesület Virág János csibráki, Szilgyárt József dunakömlödi, Nübel János dűzi, Szántai Géza hanti, Lányi József gőgyeési, Halmos Ferenc lengyeli, Kardos Gyula mucsai, Szilágyi Gyula murgai és Gép Károly szakadtai róm kat. tanítókat előmer-öklevéllel tette ki értékes munkásságukért.

Az Isteni Igé Társasága az Egyház legfőbb tanácsa szerzetesrendje közé tartozik. 1875-ben alapította P. Janssen Arnold német pap-tanár a hollandiai Steyl községben. Bár a rend főcélja a pogányok megtérítése, mégis gyors fejlődésnek indult. A rend egymásután vállalt missziókat Kínában, Japánban, a Fülöp-szigeteken, Indiában, Océániában és Afrikában. A szorosan vett pogány missziós munkán kívül azonban a rend vállalta Észak- és Dél-Amerikában a kivándorlók lelki gondozását is; a harai országokban pedig népmissziók és lelkigyakorlati tanácsok díjazták az itthoni hívek szolgálatára. Az európai országok közül ma Németországban, Hollandiában, Belgiumban, Franciaországban, Angliában, Írországon, Oroszországban, Lengyelországban, a Cseh protektorátusban és Szlovákiában vannak házai Magyarországon kívül. A fogadalmak és jelölt rendtagok és misszióöndevének száma 1939-ben 8317 volt, akik közül 13 püspök és 7 apostoli prefektus az ugyanannyi önálló missziós terület vagy egyházmegye élén.

IRODALOM.

Megjelent a Jelenkor június 1-i száma, Katona Jenő felelős szerkesztésében. „A vallás és az idegek” címmel mélyszántó vezércikk foglalkozik a vallás szerepével az idegek mértékeltlen feszültségének napjaiban. Boldizsár Iván: „Középszabálytelték és kispolgárok” erényeiről és hibáiról s a felirásítás lehetőségeiről ír komoly tanulmányt. Kósa János: „Gaminez és Wengand”-ról, a két nagy francia katolikus rajzol eleven és megragadó portrét. Nagyobb cikket írtak még: Rihmer Pál: „A mai magyar építészlet”, Gyergyai Albert: „C.-F. Ramuz”, Szávai Nándor: „A sivatag remétele”, Kunszery Gyula: „Vonalak” címmel. A szokásos rovatokon Zord idők, Színház, Művészet, Könyvek, Szerkesztői úzenetek kívül kiemeljük még Wesselényi Miklós: „Külpolitikai krónika”-ját és C.-F. Ramuz magyar fordítóhoz intézett levelét valamint Kazinczy Ferencnek a forradalom ellen írt sorait. A Jelenkor előfizetési ára egy évre 4 pengő, félévre 2 pengő. Egyes szám — mely Budapestben és vidéken minden újsárgárusnál kapható — ára 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Váci-ú. 36. III. 16. Telefon: 185-246. Postatakarékpénztári csekk száma: 11.870.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomdarszénvénytársaság Pécs, Király-úta 21. sz. A nyomdárért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécseyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztársasági havi közlöny. Felelős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elsőjén.**

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. **Magyar Sándor, tanfelügyelő.** **Tagdíj 1940. évre 3 pengő.**
SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczedy Dénes-úta 9/1. (Föpö Otthon), hová a lap szállási részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámkiáltás is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 46.612. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendőek be.

Pécs, 1940. június 1.

XXIX. évfolyam, 6. szám.

A szabadlevégős iskolák, szabadban való tanítás.

Az 1928. évfolyam Néptanítók Lapja „Egészségügyi oktatás” c. cikkéből: „A nevelés kiinduló pontja a gyermek egészsége és jóléte. A testi épség még nem minden, de a legnagyobb szükség van rá.”

Nagyon sok gyermek részére talán először a jólét kellene biztosítani. Itt megjelenik szemünk előtt az osztályunk. Bizony!... A jólét!... Hányról mondhatjuk el, hogy jólétben él? De hány tanító és általában hány ember él jólétben? Az embereknek csak a kisebbik fele. Ez azonban állami ügy, országos ügy, az ország vezetőinek kell megoldani.

Réank a gyermek egészsége tartozik. Mert a testi épség nem minden, de a legnagyobb szükség van rá. Tehát a meglévő ép testet kell nekünk elsősorban neveléssel épségben megtartani, továbbfejlesztani, edzeni, az egészségpolitika szokásá fejleszteni, a szellem kiművelésével önművelésre képesíteni.

A gyermek egészsége még nem mindig törődött kellőképpen az iskola. Már nem emlektik itt, mint magukat az iskolaépület, annak berendezését, udvarát, környezését. Természetesen a tanítóra nézve is ép olyan káros ez, mint a gyermekre nézve. Szélesebb körben pedig a nemzetre nézve. Kötelességünk nekünk tanítóknak ezeket a hibákat szemelőtt tartani és minden alkalmat megragadni, hogy ezekre az illetékesek figyelmét is felhívassuk. De kötelességünk ezek ellenére is, sőt többszörös kötelességünk nekünk, akik ezt látjuk és akik nemcsak hangoztatjuk, hogy a nemzet jövője a gyermek, hanem hiszünk és tudjuk is ezt, kötelességünk a gyermek egészséges nevelését, a körülményekhez képest minden erőnkkel, minden lehető módot felhasználva keresztül vinni.

A lelkiismeretes iskolaorvosok, hatóságri orvosok, és pedagógusok elsősorban, akik a gyermekek egészségéért aggódtak, észrevették, hogy sok gyermeknek nemcsak az egészségét, de talán az életét is veszélyezteti, az egészségi köve-

telményeknek nem mindenben megfelelő iskola. Egyelőre csak a gyenge szervezeti, beteges, vagy beteg gyermekeket választották külön és biztosítottak számukra ideális iskolákat, az egészségi követelményeknek megfelelően.

Igy jöttek létre az úgynevezett szabadlevégős, erdei iskolák úgy külföldön, mint nálunk.

Az első lökést a tuberkulózis nagy veszedelme adta meg ahhoz, hogy a szabadlevégős iskolák kifejthessenek. Réé Antal dr. hamburgi pedagógus már 1865-ben ajánlotta erdei iskolák létesítését. A magyar származású Baginmsky Adolf berlini orvos szintén nem elégedett meg a nyaralattási albtókkal (amelyek az erdei iskolákat megelőzték), hanem a gyermek-keri tuberkulózis elenszerű erdei iskolákat követelt. Az erdei iskola terve azonban ekkor még csödtől mondott. Csak drága magánnevelő intézetek létesültek a XIX. század végén, a városokon kívül (Angol- és Franciaországban), a városi életnek erkölcsi és testi veszedelmek magában rejtő környezetétől távol, családias jelleggel.

A XX. század elején indult virágzásnak a szabadlevégős iskolák olyan típusa, amely minden gyermek számára nyitva áll. Ezek az erdei iskolák. Nálunk gyermek attal ebben az időben a tudóbeteg, általában beteg gyermeket kell érteni, osztálykülönbség nélkül.

Münchenben 1900-ban nyílt meg a fűdabajos gyermekek első erdei iskolája. Utána 1904-ben nyílt meg a charlottenburgi erdei iskola, amelynek mintájára ez az intézmény negyedszázad alatt meghódította az egész civilizált világot. Európa és Amerika müvelt országai szinte betekedve létesítettek erdei iskolákat.

Minket a gazdasági okok elmarasztaltak, de csak az intézmények számban, mert az első erdei iskola nálunk is megnyílt már 1908-ban, Szombathelyen. Sopronban a Manning-féle erdei iskola 1918-ban nyílt meg, gyönyörű fenyves erdőben, szabad fűrdővel. Az Országos

Gyermekvédő Ligának a népjóléti minisztérium támogatásával Farkasgyepű község mellett, a Bakony erdős hegységében létesített intézménye. Hazánk legjobban felszerelt erdei iskolái közé egyike, amely méltán vetekszik hasonló külföldi intézményekkel. A kivisencei erdei iskolát, hadiárva, gyengeszervezeti leánygyermek részére emelte a népjóléti minisztérium. A székesfehérvári 1931-ben a Lederer-lelepen és 1932-ben a Diána-tetőn létesített erdei iskolák berendezésüknél fogva kiállják a versenyt bármely nyugat-európai intézménnyel. Kaposváron 1931-ben nyitott meg a Horthy Miklós erdei iskola.

A szabadlevegős iskoláknak, úgy nálunk, mint külföldön, több fajta alakult ki, aszerint, hogy beteg gyermekek részére készül, vagy egészséges gyermekek részére, vagy állandó. Elterjedésük azonban még nagyon, de nagyon kis térre szorult.

Igy tehát mint sok más, a gyermekek egészségesebb nevelése is teljesen reánk hárul tanítóokra, ezek között a mostoha viszonyok között.

De mit is tegyünk hát mi? Eljünk a vk-m. úr 59890/1932. sz. rendelethez által nyújtott jogokkal és teljesítsük ugyanezen rendelet által reánk rótt kötelezéseket.

Emlékezzünk vissza gyermekkorunkra! Azt hiszem mindnyájan jelkéiben él egy napisütéses, gyepes, virágos, ha melegebb volt, árnyékos kőp, egy gyepes, tarkavirágos rét, egy gyepes árokpart, ahol a szőlőt is védve voltunk, ahol élmezőgőtük amint a bogarak, a nekik fanagyságot fűszálokon máskéntek és mi óriásoknak képzeltük magunkat. Vagy talán egy erdei tisztás, rázdalt szemű öközlé, fűtét hegyező nyuszival, cseresznyé virágzúnyeggel, tarka lepékkel.

Ha nekünk olyan kellemes volt a szabadlevegő, bizonyára tanítványaink is szivesebben töltik el iskolai idejüket a szabad levegőn, mint a zárt iskola levegőjében. Gondoljunk csak a madarak-fák napjára, amikor a gyermekekkel kimegyünk az erdőbe, valamikor kimentünk mi tanítóinkkal. Nagyon sok alkalom van a szabadban eltöltött órák kellemes, szép emlékei szerzésére. Adjunk alkalmat, segítsünk tanítványainkat, hogy minél több kellemes emléket raktározzanak el, mer másokból esetleg ez a kellemes emlékek teszik elviselhetőbbé, kieszt derűsebbé az ember életének egyébként nehéz, borús napjait.

1928-ban végeztem és állásba kerültem. Mindig szerettem a természetet, mindig szerettem a szabadban lenni. Őrész célok is vezettek akkor, amikor örörendemet az első években így állítottam össze: hogy egy délután kettő testnevelési órát telttem egy más mellé. Ezt a délutáni órát használtam fel, hogy osztályommal kimenjek a közeli Kiserdőbe (az iskolától kb. 15–20 perc) és ott tartassam meg a szabadban testnevelési órámat. Ez jätékdelután volt. Ké-

sőbb, abban az időben szinte lopva, órák feleselével összehoztam két olyan órát, amiből nem kellett a tantermi felszerelések, főleg tábla, pad, és ezeket az órákat is kint tartottam meg.

Hamarosan jött azután a rendelet. Természetesen most már még inkább megragadtam minden alkalmat, hogy kimehessek osztályommal a szabadba. Megtaláltam mindig azt a helyet, ahol nem zavart senki, ahol volt árnyékot adó lombos fa, zöld pázsit, ülőhelynek. Az egyik ilyen hely, ütmenül kereszt, néhány fa, alatta zöld gyep. Vagy pedig a kanális kert egy része, nyárfasoportok. Nagyon kivételre hely lehet az, ahol nem akad az iskola közelében a célnak megfelelő hely.

A testi épség ugyan nem minden, de a legnagyobb szükség van rá. Ez lebejen szemünk előtt és gyermekek, fajánkat, hazát szerető tanítóléink meg fogja találni a helyes utat, amelyen eljutunk a szabadlevegős, egészséges iskolához.

Kerekes János,
dunaföldvári kir. tanító.

Cecilia Egyesületi Szemle.

Vezeti: Kerényi János.

Kántorkurzus.

Örömmel jelenthetjük, hogy a kántorkurzusra várakozáson felüli számban jelentkezők a Kertársak 8 így azt a jelelt időben minden körülmények között megtartjuk.

Helyszíre miatt csak röviden közöljük az összes tudvalókat.

A tanfolyamot június 17-én reggel fél 9 órakor nyitjuk meg. Helyszín a Pécsi Püspöki Tanítóképző zene-terme, Pappné-de-uta 2. szám alatt.

Tanítárok: Korális, liturgia, egyházi népműk, orgona, kánek és elemi iskolai népdal-seminárium.

Előadók: Mayer Ferenc népköszöli igazgató; — korális és liturgia, 10 óra. Bárdos Lajos zeneművészeti fűkölai tanár; — egyházi népműk, kánek és népdal-seminárium, 13 $\frac{1}{2}$ óra. Vadas Gábor és Halász Béla orgonaművészek; — orgona. A hallgatók e tárgynál két csoportba osztva 10–10 órában részesülnek. Összesen 33 és $\frac{1}{2}$ tanóra. Ezenkívül minden hallgatónak alkalma van a kijelölt templomban, motorfűzős orgonán naponta fél órát gyakorolni.

A tanfolyam június 22-én, szombaton dében zárul. Amint a kijelölt tantárgyakból és a megállapított óratervből kitűnik, célunk, hogy a hallgatók számára minél több gyakorlati ismeret szerezzék biztosítsuk.

Tanfűkönyv: 1. Akinnek megvan, hozzá magával a Szent Vagy Uram orgonakönyvvel, vagy helyett annak dallamkötetével. Ez utóbbi az Egrl Nyomda R-T-nél 2 pengéért kapható. 2. Ugyanezek, akiknek megvan, a Kersch-vagy a Kapossy-féle szerlatárskönyvet is hozza el. 3. Bárdos Lajos 101 és Kerényi György 102 népdal-

Ez utóbbiak a tanfolyam színhelyén megvethetők darabonkint 1.50 P-ért.

Az eken könyveket megszerezni nem tudja, annak a tanfolyam idejére darabonkint 10 fillér használati díj fejében kölcsönözhetik.

Akik szállást és ételást igényeltek, a pécsi idegenforgalmi szőlőben nyerne elhelyeztet (Fa- és Fémipari Szakszolgálat, Hűkőzi-út 79. sz.). A szállás június 10-án (vasárnap) este elfoglatható. Ennek díja szombat estig 2.50 pengő. Az ételást: Reggel 30 fillér; kőttőgőző ebéd 70 fillér, háromfogós 90 fillér; vacsora: egytűrés napi 1.60 P., a bőségebb 2 P. A szállást is beszámítva, a napi költség 2.30 P. illetve 2.70 P.

A szálláshoz a nagyobb kényelem szempontjából egy kis fejánkos eszelő hozható. Szappan, tőrűköző, ruha és cipőtisztítási kelekkel hozandók!

Akik bővebb felvilágosítást áhajt, válaszlevegő esetlősalával hátraan kérhet. Rendkívül emészek esetén szemlyre szóval értesítést adunk. A művészi bizottság komoly előkészítélet várja a lelkes hallgatókat és igy-böző komoly munkát remél és vár tőlük.

Határidő-émlékeztető.

A pésegyházmegyei írők, rajzfűzetek, hanggyűfűzetek és értesítőkönyvszek megrendése az 1940/41. tanévre. A következő írők állanak rendelkezésre: négytanos magyar írűkából 12, 5 és 4 filléres, egytanos (diktaadó), szmólas és német írűkából 5 és 4 filléres, sima vonalozatlan 5 és 4 filléres írka is kapható, rajzfűzet 6 filléres, régi nagyalakú 20 filléres, perforált 8 filléres írűkában. Egyéb gyakorló fűzetek is kaphatók. — Kőtelező órákban meghosszabbításra íránt az iskola helyi hatóságához állásajánlatot tudott e ennek döntése a kir. tanfelügyelő elé terjesztendő (130.700/1922. sz. vk-m. rend. 41. és 43. §). — Kőszégi előljáróságunk igazgató (aktióra) a tanév végén bejelent azokat a tanköteleseket, akikre néve a kötelező oktatás tartamát jogerősen meghosszabbították. (1921. évi XXX. t.-c. 42. §) — Teljesen szűlőten és gondozatlan tanítói írűk árúvázháza való felvétele iránt a kérények a kir. tanfelügyelőseleghez be-terjesztendők. — Beirt tanulók egyéni lapjait törűkönyv-terestere a köszégi előljárósághoz az iskola igazgatója be-terjesztési kőrtűk. (130.700/1922. sz. vk-m. rend. 12. §) — Taneszközök beszerzése tárgyában a tanító, illetve tanítólételek jűnére hó végéig az egyházközségi tanácsnak, mint iskolakészítelő elöljárótestét tesz. (Püspöki rendszab. II. része, 18. és 63. par.) — Tagdíjak a körű pőnzárások által a 45.612. sz. postai befizetlapon, személyi sűrgőselek bevárásán nélkül, kimutatás kíséretében be-kielűdendők. — Fűtűstűzhöz dugnyók nevelése tárgyában je- lentéseket az 1407/1932. sz. fűtűfelügyelői rendelet (meg- jelt a Kat. Isk. 1932. szept. 1. sz.-ban) alapján a várm. kir. tanfelügyelői hivatalhoz június 15-ig be kell küldeni. Megfelelő őrülapomtatványok a Haladás Nyomda Rt-nél szerzethetők be. — Nyugdíjjárűkókat az iskolafenn- tartók által befizetendők. — Kősbűdűgi iskolák fűtűmenetel (tananyagbeosztás) a 370/1940. sz. fűtűfelügyelői ren- delkezés 2. pontja (Katolikus Iskola 1940. február 1. sz.) szerint folyó évi augusztus 1-ig a kirűti tanfelügyelői hivatalhoz be-kielűdendők.

Püspöki rendeletek.

1544/1940. sz. Kerűleti tanfelügyelők állandó helyettesei. A Statuta Syn. 37. §-a értelmében az eszerek állandó helyettesei az eszerei kerűletek jegyzői. Ezt a rendelkezést jelen soraimmal kiegészítve azzal, hogy az egyházmegyei hatóság által kinevezett kerűleti jegyző nemcsak az eszereknak, hanem a kerűleti tanfelügyelőknek is hivatalból helyettese. A kerűleti tanfelügyelő azonban csak az eszében helyettesítheti, ha ez bármi okból akadályozza van hivatali munkájának végzésében.

1858/1940. sz. Nyári gyermekmenedék- helyek. Baranva vármegye alispáni hivatalának 6.606/alsp. 1940. sz. alatt kelt megkeresése alapján felhívom a hatóságom által tartozó összes egyházközségi képviselőtestületeket, hogy a f. ében is a nyári menedék-helyek céljaira az iskola tantermet engedjék át. Az iskolaiagazgatókat és tanítókat pedig utasítom, hogy a nyári menedék-helyek megszervezésében és fenn- tartásában legyenek a közigazgatási hatóságok támogatására.

Fűtűfelügyelői rendelkezések.

1883/1940. sz. Dezsű Lipót. „Népköszöli ren- deletek gyűjtéménye” e. könyvének ajánlása. Az elemi népköszöli helyes adminisztráció érdekében szükséges, hogy az iskolák helyi hatóságai, valamint a tanítók is a népköszöli törűvény- körűl. utasításokról, rendeletekről kellő- képen tájékozva legyenek. Dezsű Lipót, tanítói fűtűköszöli. „Népköszöli rendeletek gyűjtéménye” e. második kiadésában megjelent könyve az érvényben levű népköszöli vonatkozások, miniszteri rendeletek rendszeres összelűllásban állók. Miután szóbanforgó könyv igen hasznos szolgálatot tehet az iskolai ügyek intézésénél, ezért azt beszerzésre melegen ajánlom a felűgyeletem által tartozó iskolák vezetűsegek és tanítóinak. A könyv ára 4.40 P., amelyhez 40 fillér postai és csomagolási költség is járul. A könyv ára és a jelzett költség előzetesen posta- utalványon a szerző címére, Budapest, VI. Munkácsy-u. 26. sz. küldendű, vagy a 38.750. sz. csekkalapon fizethető.

2114/1940. sz. Diákhatárak műbű- tetése a nyári iskolai szűnethen. Vonatkozással az e tárgyban kiadott, 1288/1940. sz. hercegprímási rendelethez (Katolikus Tanítói Köz- löny 1. é. március 1. sz.) felhívom a felűgyeletem által tartozó érdekel iskolai igazgatűsokakat, hogy az egyházmegyei hatósághoz intézét, 169.315/1940. V. ú. o. sz. m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszteri megkeresésnek megfelelően, a lehetűség szerint, a nyári iskolai szűnet alatt is gondoskod- janak a tanulók által gyűjtűtt anyag átvételéről.

HIREK.

Igazgatótanítói kinevezések. Megyés Püspök Úr O Nagyméltósága Kiss Béla, mohácsbelvárosi r. kat. tanító a mohácsbelvárosi, Deceleva Géza, mohácsiizlet-belsőházi r. kat. tanítót a belsőházi alsókandai, felsőkandai és sárháti, Vörörs János, mohácsiizlet-homorudi r. kat. tanítót a homorudi, újfoki és sárosi r. kat. elemi népiskolakra kiterjedő hatáskörrel igazgatótanítói kinevezte.

Egyházmegyei hírek. Virág Ferenc megyéspüspök Úr Fehérvári József tudományvári lelkész Koppányzántóra küldte adminisztrátornak. Helyére Békéfi János berkesdi káplán került, Berkesdre pedig Agyal Dező kövágószőlési káplán helyezte, ugyancsak kápláni minőségben.

Fehérvári Ferenc, koppányzántói plébános, az értényi eszerei kerületi tanfelügyelője f. évi május hó 13-án elhunyt. Temetése május hó 15-én Szekszárdon volt általános nagy részvét mellett.

A Pécsi Néi Lelkigyakorlatos Otthonban a háromnapos zárt lelkigyakorlatok sorrendje: jún. 10., jún. 16. (mohácsiak), jún. 21. (foglalt), jún. 26. (tanítónők), júl. 1.—9. (foglalt), júl. 15., júl. 29., aug. 17. — Augustusz 22-én 6 napos lelkigyakorlat kezdődik. Résztvételi díj a 3 naposra 8 P., a 6 naposra 16 P. — Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetszés szerinti dátumot kérhetnek. Nyolc személynél 20%-os vasúti kedvezmény, 25 személynél 33%-os. Bővebbet a Lelkigyakorlatos Otthonban, Pécs, Mátyás Flórián-u. 76—78. sz.

Az OTBA kitételekbe tartozó szülők 6—18 éves koruk leány és fiú iskolásgyermekeinek a szabályos és szentgörgényi iskolaszanatóriumokba való felvételére az előjegyzések úgy a nyári szünidőre, mint a jövő iskolai tanévre megkezdődtek. A felvételre vonatkozólag részletes tájékoztatást nyújt a Budapesti Közlöny 1939. évi október 19-én megjelent 237. száma. Felvilágosítással szolgálnak még az OTBA körzeti orvosok és a Magyar Iskolaszanatórium Egyesület központi irodája (VIII., Sándor-u. 26.), amely kérelemre képes tájékoztatót is küld.

Felvétel a közégi és budatényi misszióházakba. Az Isteni Ige Társasága missziós szerzetesrend ezen két misszióházába felvételt nyerhetnek a gimnáziumnak mind a nyolc osztályára olyan jó, jól tanuló és egészséges fiúk, akik az Isteni Ige Társaságnak hirdetői papok akarnak lenni. Rendeségi bizonyítvánnyal jelentkeznek azonnal a rendes noviciátusba nyerhetnek felvételt. A felvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Szent Imre Missziós Szeminárium házfőnöksége közege.

A júlián iskolaegyesület Virág János csibráki, Szigvart József dunakömlödi, Nübel János dűzsi, Szántai Géza hanti, Lányi József gögyeisi, Halmos Ferenc lengyeli, Kardos Gyula mucsi, Szilágyi Gyula murgai és Gép Károly szakadati róm. kat. tanítókat elismerő oklevéllel tüntette ki értékes munkásságukért.

Az Isteni Ige Társasága az Egyház feladataival szerzetesrendje közé tartozik. 1875-ben alapította P. Janssen Arolmet német pap-tanár a hollandiai Steyl községben. Bár a rend főcélja a pogányok megtérítése, mégis gyors fejlődésnek indult. A rend egyházzal vállalt missziókat Kínában, Japánban, a Fülöp-szigeteken, Indiában, Ocsinában és Afrikában. A szorosan vett pogány missziós munkán kívül azonban a rend vállalta Eszák és Dél-Amerikában a kivándoroltak lelki gondozását is; a hazai országokban pedig népmissziók és lelkigyakorlatok tartásával áll az itthoni hívek szolgálatára. Az európai országok közül ma Németországban, Hollandiában, Belgiumban, Franciaországban, Angliában, Írországon, Olaszországban, Lengyelországban, a Cseh protoktorátusban és Szlovákiában vannak házai Magyarországon kívül. A fogadalmak és jeltől rendtagok és missziósvendékek száma 1900-ban 8317 volt, akik közül 13 püspök és 7 apostoli paktus az ugyannyival önálló missziós terület vagy egyházmegye élén.

IRODALOM.

Megjelent a Jelenkor június 1-i száma, Kátó János felelős szerkesztésében. „A vallás és az itéleték” címmel mélyszántó vezérképek foglalkoznak a vallás szerepével az ideglet mértékén felülszűtségek napjában. Boldizsár Iván: „Középszatálybeliek és kispolgárok” erényeiről és hibáiról s a felrissülés lehetőségeiről ír komoly tanulmányt. Kósa János: „Gamelin és Weygand”-ról, a két nagy francia katonáról rajzol eleven és megragadó portréit. Nagyból cikket írtak még: Rihmer Pál: „A mai magyar építészlet”, Gyergyi Albert: „C.-F. Ramuz”, Szávai Nándor: „A svajgar remények”, Kunszery Gyula: „Vonalak” címmel. A szokásos rovatokon Zord idők, Színház, Művészet, Könyvek, Szerkesztői Zenelet, Külső kiemlék még Wesselényi Miklós: „Külpolitikai krónika”-ját és C.-F. Ramuz magyar fordítójához intézett levelét valamint Kazinczy Ferencnek a forradalom ellen írt levelét. A Jelenkor előfizetési ára egy évre 4 pengő, félre 2 pengő. Egyes szám — mely Budapestben és vidéken minden újságárusnál kapható — ára 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Váci-u. 36. III. 16. Telefon: 185-246. Postatakarékpénztári csekkszámja: 11.870.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.**
Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület.
Hataldás Nyomdászvezető: Pécs, Király-u. 21. sz.
A nyomdától felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: **Megjelenik minden hónap elején.**

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9., (Papi Otthon), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírdetés és reklamáció is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 4.6.112. sz. postatakarékpénztári befizetőlap küldendő be.

Pécs, 1940. június 1.

XXIX. évfolyam, 6. szám.

A szabadlevegős iskolák, szabadban való tanítás.

Az 1928. évfolyam Néptanítók Lapja „Egész-ségügyi oktatás” c. cikkéből: „A nevelés kiinduló pontja a gyermek egészsége és jóléte. A testi épség még nem minden, de a legnagyobb szükség van rá.”

Nagyon sok gyermek részére talán először a jólétet kellene biztosítani. Itt megjelölnék szemünk előtt az osztályunk Bizony! A jólét... Hányról mondhatjuk el, hogy jólétben él? De hány tanít és általában hány ember él jólétben? Az embereknek csak a kisebbik fele, az ország azonban állami ügy, országos ügy, az ország vezetésének kell megoldani.

Reánk a gyermek egészsége tartozik. Mert a testi épség nem minden, de a legnagyobb szükség van rá. Tehát a meglévő ép testet kell nekünk elsősorban neveléssel épségben megtartani, továbbfejlesztani, edzeni, az egészségápolási szokásra fejleszteni, a szellem kiművelésével önművelésre képesíteni.

A gyermek egészsége nem mindig törődött kellekőppen az iskola. Mást nem említek itt, mint magát az iskoláépületet, annak berendezését, udvarát, környezetét. Természetesen a tanítóra nézve is ép olyan kérdés ez, mint a gyermekre nézve. Szűlesebb körben pedig a nemzetre nézve. Kötelességünk nekünk tanítóknak ezeket a hibákat szemelgett tartani és minden alkalmat megragadni, hogy ezekre az illetékesek figyelmét is felhívassuk. De kötelességünk ezek ellenére is, sok többszörös kötelességünk nekünk, akik ezt látjuk és akik nekünk hangunkat, hogy a nemzet jövője a gyermek, hanem hisszük és tudjuk is ezt, kötelességünk a gyermek egészséges nevelését, a körülményekhez képest minden erőnkkel, minden lehető módot felhasználva keresztülvinni.

A lelkiismeretes iskolarvosok, hatóságíróvok és pedagógusok elsősorban, akik a gyermekek egészségéért agódtak, észrevették, hogy sok gyermeknek nemcsak az egészsége, de talán az életét is veszélyezteti, az egészségi köve-

telményeknek nem mindenben megfelelő iskola. Egyelőre csak a gyenge szervezetti, beteges, vagy beteg gyermekeket választották külön és biztosították számukra ideális iskolákat, az egészségi követelményeknek megfelelően.

Igy jöttek létre az úgynevezett szabadlevegős, erdei iskolák úgy kilencedik, mint nálunk. Az első lökést a tuberkulózis nagy veszedelme adta meg ahhoz, hogy a szabadlevegős iskolák kifejlődhessenek. Reé Antal dr. hamburgi pedagógus már 1865-ben ajánlotta erdei iskolák létesítését. A magyar származású Baginsky Adolf berlini orvos szintén nem elégedett meg a nyaralattal akciókkal (amelyek az erdei iskolákat megelőzték), hanem a gyermekkor tuberkulózis ellenzserűl erdei iskolákat követelt. Az erdei iskola terve azonban ekkor még csödtől mondott. Csak drága magánnevvel intézetek létesültek a XIX. század végén, a városokban kívül (Angol- és Franciaországban), a városi életet erkölcsi és testi veszedelmek magában rejtő környezetétől távol, családias jelleggel.

A XX. század elején indult virágzásnak a szabadlevegős iskolák olyan típusa, amely minden gyermek számára nyitva áll. Ezek az erdei iskolák. Minden gyermek alatt ebben az időben a tudóbeteg, általában beteg gyermeket kell érteni, osztálykülönbség nélkül.

Münchenben 1900-ban nyílt meg a fűdöbajos gyermekek első erdei iskolája. Utána 1904-ben nyílt meg a charlottenburgi erdei iskola, amelynek mintájára ez az intézmény negyedszázad alatt meghódította az egész civilizált világot. Európa és Amerika művelt országai szinte valamelyik létesítettek erdei iskolákat.

Minket a gazdasági okok elmarasztalták, de csak az intézménynek számában, mert az első erdei iskola nálunk is megnyílt már 1908-ban, Szombathelyen. Sopronban a Manning-féle erdei iskola 1918-ban nyílt meg gyönyörű lenyves erdőben, szabad fűrdővel. Az Országos

IRODALOM.

más állásra vagy más (elemi népiskolához) iskolához választottak át.

A tényleg és jogilag megüresedett népiskola tanítói állások még általában nem működő tantervekkel való betöltésének ideje: minden év július–augusztus – szeptember hónapja. A pályázati hirdmények ezeknél a hónapokban közzé kell közölni. A pályázati hirdmények a Néptanítók Lapjában mindig közzé kell tenni, mert az állástantervek a Néptanítók Lapja megszűrése után legelőbbi lehetőséggé.

A tényleg és jogilag megüresedett tanítói állás betölthetőségét kéreznem kell, ha az iskola tanulólétszáma nem éri el a 965-1153/1931. a visszatesztelés felvidéki területre vonatkozólag a 97700/1939. számú rendeletben megállapított tanulólétszám-keretet. Ha az állásnak előzetes engedélyem nélkül való betölthetőségéhez szükséges tanulólétszám megvan, a tanterv-felügyelő úr ne torzassa fel hozzám az iskolafenn tartónak állásbetöltés előzetes engedélyezése iránt esetleg benyújtott kérelmét, hanem azt – a tanfelügyelő igazgatói felszólalása munkával való terheltségnél, elkerülés végett – saját hatáskörében intézze el.

Az állásbetöltés iránti kérvényhez csatolni kell: 1. az állás tényleg és jogilag való megüreseséről igazoló okmányt (halotti anyakönyvi kivonatot, lemondólevelet, a nyugdíjas, végkielégítés rendeltetése nélkül, számat és a nyugdíjazás időpontját tartalmazó jelentést, stb.)

2. az iskola benépülési adatait tartalmazó legújabbkeletű kimutatást. Ha valamely helységen több hely, vagy külterületi népiskola van, a kimutatás csak annak az iskolának benépülési adatait tartalmazza, amelynek az állás megüresesedett.

A kérvény feltérjesztéskor jelentsse a kir. Tanfelügyelő úr, hogy az iskolánál hány szervezett állás van és a szervezett állások közül hány államsegélyes. Nyomatékosan figyelmeztetesse a kir. Tanfelügyelő úr az iskolák helyi hatóságait, hogy állásbetöltés előzetes engedélyezése ügyében kell kizárólag olyan kérelmekre intézkedni érdemben, amelyekkel a kérelmezők szolgálati úton a kir. Tanfelügyelő úr útján – terjesztelen fel és amellyel a kir. Tanfelügyelő úr előzetesen elbírádott.

HIREK.

A Julián Iskolagyűléslet Báványos István lovászhelynök, Höfler Teréz mágoesi, Piller Ferenc nagybárdi, Praseh János villányi és Böhm György némpalkányai r. kat. tanítókat egyenként 50–50 P. jutalmában részesítette, míg Bóna Ernő fekedi, Petal Vilmos vökányi, dr. Kirschner József nagyváradi, Lechner Karitász németbólyi, Szegedi János és Horváth Béla alsómosonladi, Járomi Béla orszlói, Molnár Rudolf szegedi, Szabó István királyi, Várad György kiskalotai, valamint és Dallos György káni r. kat. tanítókat elismerés oklevéllel tüntette ki a magyar nyelv eredményes tanításáért. A tanulók közül Scalan Anna nagybárdi r. kat. elemi iskolai tanuló 10 P-vel jutalmazta az egyesület a magyar nyelv tanulmányában tanúsított szorgalmáért.

Szerkesztői üzenet.

Tekintettel a lapok terjedelmét korlátozó rendelkezésre, jelezük, hogy egyesületünk közgyűléséről szóló tudósítást csak úgy tudunk egyszerűen hozni, hogy két számat (július és augusztus) egyszerre jelentetünk meg. Így legközelebbi számunk szeptember 1-én jelenik meg.

A „MAGYAR TANITÓK ÉVKÖNYVE” 1940/41. tanévre — szerkesztette Bene Lajos — szokásos értékes tartalommal jelent meg. Foglalkozik iskolai ügyekkel, nem állami iskolák szervezésével, fejlesztésével, fenntartásával, tanítói állások betöltésével, fizetés felügyeletével, a tanterv felállításával, felmentésekkel, kifizetésével, a tanterv felállításával és pontos iskolafelügyelettel, bírósági eljárásokkal, beírásokkal, továbbá a tanítók fizetésével, kezesítésével, lakpénzével, igazgatói pótlékkal, család pótlékkal, OTBA kedvezményekkel, fizetés előleg, vasuti kedvezményekkel, szabadságolás és helyettesítésekkel, nyugdíjazásokkal, nyugdíjakos lakpénzével, nyugdíj-megváltással, nyugdíj-járuklék fizetésével. Ezen kívül az iskolai tendőkre határidőnyitások közül. Felsorolja az országos jellegű tanügyi egyesületeket. A vallás- és közoktatásiügyi minisztérium ügy- és személyi beosztásait, tankerületi főigazgatókat, kir. tanfelügyelő-szolgálat elmarítást és körzeti iskolafelügyelő beosztásait, és végül a magyarországi tanítók névjegyzékét — a tartalom kiadásán jelent meg, cimos vászontökésben. Bolti ára 6.— P.

Drozdzy Gyula: A számlálás és mérés tanítása az I. osztályban. Népiskolai egyesületi közgyűlés beszámolója. 15 sz. Kiadja a Kir. magyar egyetemi nyomda. 4. és 5. pengő. — A népiskola első osztályának számlálási és mérési anyagát, a tanítás célját átgondolva megállapítjuk, hogy működtető a további tanítás szűkebb megálapozását akarja szolgálni. Ez a megalapozás dönti el, hogy kiből lesz könnyű, jó, vagy lassú, bizonytalan számoló. Eppen ezért ennek a megalapozásnak sokféle kell azazna és arányban nagy területre kell terjednie. A számok megismerése, egymáshoz való viszonyuk, irások, olvasásuk, a mértékek, mérőeszközök, beállítás, sok-sok szemlélet, különféle területekre való ismertetés és ismétlés készség megtanítása, nyújtása, illetve fejlesztése ennek az osztálynak munkája. Ez mindennek színdának kell lennie, mert később építeni akarunk rá. Az első osztályban való számlálás-mérés tanítását tehát aprólékosan és minden kis részletében is fontos, éppen ezért alapos átgondolást kívánó munka.

Ebben a munkában nyújtott segítő kezelt, termékenyítő gondolatokat, hasznos tanácsokat az előtűnő olvasó körkényben. Szerzőjét nem kell külön bemutatnunk és nem kell dicsőítő jelzőkkel elhalmoznunk. A könyv három részre oszlik. Az első részben a tanító módszereiről, a szemléltetés módjáról és eszközeiről, a számlálást kiakasztókat, a számok individuális ismeretszerzéséről, az alapműveletek ismeretszerzéséről kapunk általános, jól megindokolt képet. A második részben a helyi tanmenetek alkalmazására kapunk példát és tanácsokat. Kár, hogy éppen az osztalton iskolára vonatkozó mondatokat elnyagottak. A harmadik és legterjedelmesebb részben, óráról-órára haladva, jól részletesen, jól választottan ki-gyóztott tanítási tervezzelket ad a szerző. Ezeknek is legértékesebb részei azok, amelyekkel a tanítás egyes mozzanatainál követelt eljárásokat indokolja. Ezek által lesz a könyv tényleg, mindenki által használható vezérkönyv, melyben mindenki talál tanítói gondolatokat előbbrevit, tanítói eljárásai fejlesztés és tökéletesítés egy-egy gondolatot, fogást vagy eljárást.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR.** Kiadó a Pécseyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Hatálad Nyomdarszervevnyvártású Pécset, Király-utca 21. sz. A nyomdárért felel: **Drozdzy Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécseyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudósági havi közlöny. Feloelis szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő. Tagdíj 1940. évre 3 pengő. Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Inczedy Dénes-utca 9/., (Papi Otthon), hová a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 46.612. sz. postaküldeményhatározat bejuttatás-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. július 1. XXIX. évfolyam, 7-8. szám.

Közgyűlésünk.

Június 4-én tartotta egyesületünk alapszabály-szerű közgyűlést Pécsset, a Kat. Kör dísztermében.

A közgyűlés a székesegyházban szemtisztele előzte meg, amelyet Dr. Jakab Béla, prépostanonok, tanügyi főtanácsos, ehm. főtanfelügyelő, egyfelületi egyházi elnök mutatót be az Urnak. A szemtisztele alatt a püspöki tanítóképző-intézet énekára az új egyesület énekári irodalom válogatott remekét adta elő.

A közgyűlésen megjelent Virág Ferenc megüresítők, egyesületünk főnövének, Magyar Desző, vezető kir. tanfelügyelő; Cseryánszky Lajos, igazgató, a Baranyarémegyei Ált. Tanítóegyesület képviselőtében, Lutor Ignác, gimn. c. igazgató, a reformiróskoltás ügyének felügyelője, valamint az egyesületnek mintegy 300 tagja.

Lomoschitz Pál, tanítóképző-intézeti zenekar láta el.

A püspöki tanítóképző-intézet énekára Lomoschitz Pál, zenekar vezetőjével Halmos: „Magyar népdalok” sorozatával gyönyörködtette a jelenlévőket.

Karnagy tagtársaink mindkét énekar szerepléséből értékes oklást meríthettek.

A közgyűlés minden tagja csak köszönettel és elismeréssel gondol az intézetek igazgatóira, az énekar vezetőire és énekarok szereplésére; az énekarok vezetőire, akiknek munkája nyomán igazi élvezetben volt részük; és az énekesek mindegyikére, akik szívesen jöttek és szívesen dolgoztak.

Elnöki megnyitó.

Az elnöki asztalnál Dr. Jakab Béla, egyházi elnök, Gusz József, világi elnök, Magyar Sándor, főpénztáros, Várad György és Makár Béla, jegyzők, Vitéz Szék Pál, titkár, foglaltak helyet.

Gusz József, világi elnök, a maga és a közgyűlés nevében fűi hódolattal és tisztelettel köszönette közgyűlésen megjelent Megy. Főpásztor. Jelentette neki, hogy a katolikus tanítóképző-intézetek egyeztetésére és egyezsük munkáját a lehető legbecsületesebben elvégezn. Tudja, hogy rajta fűg a Főpásztor szeme; tudja, hogy számíthat segítségére. Ezt a segítséget kéri a további munkára is.

A közgyűlés lelkesen ünnepele a Főpásztor.

Köszönette be e minőségben közgyűlésünkön előszóban megjelent Magyar Desző, vezető kir. tanfelügyelő; a Baranyarémegyei Ált. Tanítóegyesület képviselőtében megjelent, Cseryánszky Lajos igazgatótanító, Lutor Ignác, gimn. c. igazgató, a reformiróskoltás ügyének felügyelőjét és a közgyűlésen megjelent tanítószókat.

A példaadás kötelessége.

Világi elnök a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Énekarok a közgyűlésen.
A közgyűlés tárgysorozatát ének- és zeneszámok tarkították. A Miaszonyunkról nevezett női rend pécsi tanítóképző-intézetének énekára Molnár Magda: „Szerelek Jézus Szive Téged” egyházi énekkel nyitotta meg a közgyűlés tárgysorozatát. Biztos énekütadás, szép kiejtés, tisztán csengő összhangok jellemelték az előadást. A világi énekári irodalomból Kodály: „Pünkösödöl”-jét adta elő az énekarok dícséretre méltó összetanultsággal. Kodály zenéje újszerű. Sokan nem tudják évről évről azonban nem kisebbíti a fiatal énekesek teljesítményét. A lányok korukhoz illő lelkesesséssel és tüzzel énekeltek az egymásba fonódó dallamokat, és biztosan mozogtak a nehéz összhangvisztásban. Az énekes vezetője: Tóth Aladár, mindkét számban kiválóly nyújtott.

Ujdomás volt a közgyűlésen a szőlőházhang szereplése. Somogyi János, V. éves tanítónövendék, gondornak adta elő Godard: „Bölcsödöl”-t és Zoltán Vilmos, néhai pécsi zeneiskola tanár: „Tarantella”-t. A fiatal muzsikusi, aki mindössze 16 éves tanúja hangszerrel, egyszerű technikával készségről és zenei ártétszéről tett tanúsagot. A közgyűlés lelkesen megtapsolta. A zongarikéséretet

Igen tisztelt Közgyűlés!

Az idén a virágzó tavasz, a békés élet, a jól végzett munka tudata, a tiszta lelkiismeret nem képes olyan zavarlat megnyugvást adni lelkünknek, mint más években. Körülöttünk háború riasztó hírei szállnak. A világ nagy kultúr nemzeti a technika minden eszközevel pusztítja egymást. A világtörténelmet alakító titáni birkózásnak rengését nálunk is remegtetik a földet és dideregtek a lelküket. A levegőben az egész világon mindenütt puskapor-szag van, fűve sejtjeit, vagy számításba vett események nehéz nyomozást légtörre. Gyanakodva, feszülten tekint meg mindenki a határok felé. A világháború emlékei felújulnak, visszarögzülnek. A golyákelepelésről a gépfegyverek kalapálása jut eszünkbe. Dongókat kis repülőgépeknek nézünk. Néha egy-egy madár futtató mintha a levegőben és bombák vijjogását idéznél fel. És ha piros virágok egy színt látjuk, elszomorodással és borzadással gondolunk rá: mennyi sok, sok halált jelentő piros foltot fest mostanában a csatamezőkre kiömlő emberi vér!

Ma talán még senki sem tudná megmondani, hogy az órák haladó mutatója mikor ér sorunk forduló percére. Az sem tudjuk előre, hogy akkor, abban a percben a trombiták riadója harsan-e fel, hogy a fegyverek élen intődjék el a magyar sors, avagy békés elrendezés útján jutnak megnyugtató megoldásra elintézetlen nemzetközi kérdéseink. Egyet azonban mindenki sejt, azt, hogy hamarosan mi is sorosodó időponthoz érünk. Egyet pedig Magyarországon mindenki tud: amit ma, június negyedikén, a trianoni szerződés aláírásának huszadi évfordulóján itt most mindnyájan szenvedélyesen átérzünk: a trianoni szerződés ideje lejárt, a trianoni szerződés revíziójának most a közel jövőben meg kell történnie! Huszonkét évvel ezelőtt Középeurópától távol fekvő halmak és más világrészek erőinek ellenünk történt általános foglaltság következtében, kénytelenek voltunk a nagy ellenfelek igazgatórezében bízva abbahagyni a világháború mindíg becsülettel és sok sikerrel és dicsőséggel vívott harcait. A háborút követő béke alkotói azonban nem tudtak tárgyilagossá, igazságosak lenni. Sok egyéb szempont mellett figyelmen kívül hagyták népünk számát, erejét, földrajzi helyzetét. Céljuk a békeművelés a magyar-ság megtörése, pusztítása, leglázása volt. Keserű megállapításokat kellett elvisszelnünk. Az elvakult gyűlölet és a józan esztét vesztett mohétság szédarábaita, szétszórtta hazánk földjét. A szegénység, a kifosztottság, a szenvedés és pusztulás korszaka következett. Azonban a legnagyobb megröppentés súlya napjaink sem hagyott el bennünket a jobb jövő reménye. Új színt, új, mely értelmet nyert, szászor és csereszér elhangzott a Szózat szakasza: „Még jönni fog egy jobb kor, mely után búgó imádság epe-dez százezer kájdán.” Es évtizedek alatt kitörölhetetlenül beleéledtöt minden magyar agyába és szívébe a remendíthetetlen hit a hazában, a haza jövőjében. Ebben a hitben és reményességben imádság, vágy, szándék és cselekvésnek indító akarat van. Benne van napjaink várakozásának, előretérnek teljes indokoltsága és minden alapja.

A mostani várakozásunk teljes időben, az idepek próbájának, az erők előlétesítésének, felkoozásának és kézsztartásának idején ránk tartanak jelentős feladatként hírül a *példaadás kötelessége*. Itt az ideje, hogy megmutassuk amit tanítottunk, amit hirdettünk az komolyan vettük, amit mi magunkra nézve is kötelezőnek ismerjük, követjük, megtartjuk. Elérkezett annak az ideje, hogy minden vezető sziklászlárdán álljon a kötelesség teljesítés területén. Szükség van arra, hogy ezt külön hangsúlyozzuk. Egy olyan korszak után, amelyben sok ravasz ügyeskedő sokszor büntetlenül elhúttadatt a becsuletés, jószándék emberek felett, — olyan korszak után, amelyben bármely olyan és lelkiismeretlen penezsak magának majd minden jogot megszerzhett és minden kötelesség alól mentesülhetett, — amelyben a világháború tömeges csalásának és visszaéléseinek, lesújtó csalóadásának és kiábrándulásának, a forradalmak romboló agitációjának emlékei még élénken élnek, — a becsuletés kötelesség teljesítés, az áldozatvállalás példaadás felmérhetetlen jelentőségű. Gondoljunk arra, hogy az anyagiás, önző, kalmarsszellemű elmúlt évtizedek egyik fő csavara, az öszoval és írásban céltudatosan alkalmazott hazugság és félrevezetés volt. Csak természetes, hogy egy ilyen korszak nem tudhatott a nagy tömegekben áldozatos szellemet kialakítani, nem volt képes igaz jellemeit nevelni. Ez a korszak könnyelmű kártékonyt tekozolta el az emberi társadalom nagy értékeit: az egymás és a vezetők iránti bizalmat és hitet. — Sajnálatos, de még akadnak most is vezető emberek, akik a nemzeti lélekiség kialakításával keveset törődnek, olyankor is, akik azt föltessegen tartják, sőt olyankor is, akik a nagy viselkedésű, magatartású teljesen függetlenek hiszik azt, amit ők másoktól megkövetelnek. Azt mondják: Mire való a sok beszéd! Ki kell adni a rendelkezést, a parancsot és kész. Aki nem teljesít, annak jaj. S hogy én mit csinálok? Ahhoz senkinek semmi köze!

Az ilyen magatartás lerombolja az igazi tekintély talpazatát. Az ilyen gondolkodási embernek erkölcsi tekintélye nincs és ha hatlyenezésen van is, kizárólag az erőszakon alapulhat, aminek az alkalmazása tudjuk mindig ellenhatást, ellenértést vált ki. Neki csak akkor, ott és addig engedelmessékedik az alárendelje, amíg a megtörölőst fénitje kell.

Elmulnak azok az idők, amikor kétféle ember volt a világon, olyan, aki mindig mindenben parancsolt és olyan, akinek mindig mindenben engedelmessékedni kellett. Ma a szónok csak a megfelelő telt, a tanításnak az ugyanolyan cselekvés, felszólításnak a parancsnak csak a példaadás aranyedreze tud valódi értéket, súlyt, híftet adni és így teljes eredményességet biztosítani. A vezényszó ma nem: mind előre! — hanem: *valamennyien utánam!* Ezt a vezényszó kell nekünk is használnunk, ezt a jel-díthetetlen hit a hazában, a haza jövőjében. Ebben a hitben és reményességben imádság, vágy, szándék és cselekvésnek indító akarat van. Benne van napjaink várakozásának, előretérnek teljes indokoltsága és minden alapja.

Együttus munkánk várható eredményét kiterjedésében akkor tudjuk kelőten felbecsülni, ha arra gondolunk, hogy

egyesületünk tagjainak a száma ezer körül van. Ebből hétszázalék több a működő tanító. 50.000 gyermek hallgatja szavunkat. Rajtuk keresztül egész családjuk, mintegy negyvedmillió ember van bizonyos mértékig a mi szellemiségünk hatókörében. Működési területünk lakossága csaknem tízmillió fő. Ebből a lengyüözön nagy tömegből bizonyára sok-sok bizonylaton, megriadt, lelkiületben nem eléggé szilárd lélek szorul rá jó szavunkra, vigaszunkra, biztatásunkra, felvilágosításunkra. De mind figyelemmel kíséri viselkedésünket és a mi cselekedeteinkből van le esetleg általános következtetést, alkot magában ítéletet, és részben ennek hatása alatt alakítja ki a saját magatartását.

Tudjuk, hogy nem teljesen rajtuk mulik az eredmény. Nem a pap és tanító ráhatása az egyetlen tényező, mely a nép lelkiület alakítja. Tudjuk, hogy a templom és a iskola oktató és nevelő hatása jórest semmibe veszik akkor, ha a törvény, vagy annak végrehajtása lehetővé teszi és megtűri az élet olyan elfajulását, amelyek az erkölcs és igazság elvével ellenkeznek. Ezen sem áll módunkban változtatni. Azonban bármint álljon is a helyzet a papság és tanítóság munkájának bizonyos nevelő, irányító hatása feltétlenül van, ott, ahol a nevelő tudja és teszi a kötelességet. És senkinek mondhajta azt, hogy az ónáló uralkodó viszonyok között minden munka, minden igyekvés és példaadás módosított kárthatózat. Mert éppen minél súlyosabbak valahol a körülmények annál inkább van szükség a lelkek megnyerésére, irányítására.

A katolikus tanítóság, mondhatnánk ugyis a falusi tanítóság körében az utóbbi években bizonyos elkedvelenedés, fásultság, fáradság jelei mutatkoznak. Ennek okát részben az évtizedek óta elintézetlen panaszkönyvek, kérésekben, márszert a munkával való túlterhelésben látom. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a mai komolyra vált időben ez a tanítóság nem teljesítse azt a tágabb értelmezésű társadalmi feladatot és kötelességet, amelyet nem ir ugyan old számára semmiféle rendelet vagy törvény, de amelyre rávezt, ráviszi nagy bízarsága, keresztény lelkuete, tántói becsulette, izzó hazaszerelete. Ha a katolikus tanító békés viszonyok között is nemcsak tanít, hanem nevel is, és nemcsak elemi iskolai tanító, hanem néptanító, népnevelő is, akkor fokozottab mértékben kell annak lennie a mostani feszültségekkel telt viszonyok között. Néptanító, ember a szónak nem színházi és népirodalmi, nem gúnyos, „lekiisnyiló” értelmezésében, hanem nemes, értékes jelemben. Mert valóban és igazság az, hogy a néppel való foglalkozás, a nép vezetés, irányítása, nevelése fontos állami, egyházi, társadalmi érdek, a sorsalkotó honvédelem követelménye a magyar jövőnd egyik tényezője, a magyar feltámadás egyik feltétele. Nagy idők nagy embereket kívánnak. Én tudom, hogy a mi egyesületünk tagjainban a nagy idők nagy követelményeizhez méltóan meg van az erkölcsi nagyság kellő mértéke és ahhoz képest fognak cselekedni.

A közgyűlés felszült figyelemmel hallgatta a világi elnök fejtegetését és egyúttérzéséről tapsviharral tett tanuságot.

A közgyűlés határozatképességének megállapítása után a jegyzőkönyv vezetésére *Bartha György* jegyzőt, hílelésítésére *Nagy István*, kerületi tanfelügyelőt, szászorán plébánosot és *Kiss Lajos*, bánfai igazgatótöltőt kérte tel.

Az egyesítés magyar zsinórításra a népiskolában.

A zsinórítás négy ismeretes új írásmódot *Lutor Ignác*, áll gimn. c. igazgató, a reformirás-oktatás ügyének felügyelője, a zsinórítás rendszerének megalkotója a következőkben ismertette:

A zsinórítás nem kitalált írás, hanem a sokat írók folyóírásának jellegzetességeiből tevődött össze, vagyis az élet írása. A betűalak kerek, disztetlen, jól jellegű, rövidsírású és árnyékotlan. A betűfűzés természetes, békés lendületű. A szöveg képe rendezett, tagozott, vagyis jól átkérthető. Az egész írás kelemes a szemnek és könnyű a kéznek.

Tanításnál számolunk a beidegést erőtől élményre, ezért mindig együtt haladunk az olvasással. Ez csak úgy lehetséges, hogy nyomatottszerűen írunk mind addig, míg mindent nem tudunk olvasni és írni. Jégvonalas hálozató papíron soha sem írunk. Az írás tanulmányi általában vonalozatlan papíron folyó, ritkán egyvonalas (diktánc) papíron, azonban itt sem a vonalozás hat az írás, hanem a vonalköz közepén. A lendületes nyomdát (ú. n. kinlúdo) írástól azután már csak rövid, természetes, könnyű út vezet a betűfűzés, vagy folyóírásához. Ez nem is jelent mást, mint azt, hogy ezentel ügye betűről a másikra már nem úgy ugrik át a toll, hanem ha kell: hajlítás és hurkolás segítségével, a papírra siklik. Az írás állóllegű. Ez azonban nem erőszakolt, mert a papír egyesítés tartásával függ össze, ami viszont lehetővé teszi a test egyenes tartását, tehát szolgálja a test egészségese fejlődését. Az íróeres és az írástól való felelem a zsinórításban ismeretlen. Az írás eszköze ugyanis kézhézaló, tompa, könnyen sikló (ú. n. gömbvégyű) toll, de a nagy szerepe van a puha fektető írónak és a színes ceruzának is.

A határozott betűszerkesztés és az ónáló beosztás készségeit ugyanis sok és bátor firkáltással, észrevételűl szereshetjük meg a tanulóval. E kézügyesítő és szemtertek nevelő vázlatai igen értékesek azért is, mert nevelik ízlését és disztó képzelletét. A zsinórítás bevezetésének ma már nincs akadály, mert ABC-s könyvek, tanítási vezérkönyvek és tájékoztató füzetek rendelkezésre állnak a tanítóságunk. Kivánatos is meliőbb általánosan bevezetni a zsinórítást nemcsak órátkban, hanem azért is, mert a középközpú iskolákban már évek óta kötelező, tehát a szülők jogosan elvárhatják a népképzőlők, hogy a gyermeknek négy éven át ne tanítsák olyan írásra, amit a középképzőlőkben nem használnak.

A közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta az új írásmód technikájáról és módszereiről szólt fejtegetést és így remélhető, hogy ez az előadás is

hozzájárul a zsinórirásra való áttérés zökkenéseinek kiegyenlítésére.

Az előadónak világi elnök mondott köszönetet.

Titkári jelentés.

Vitéz Székely Pál, egyesületi titkár bejelentette, hogy a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvét a Megyei Pénztárak Úr 4156/1939 isk. szám alatt jóváhagyta s így annak határozatait jogerőre emelkedte. A közgyűlés — a titkár javaslatára a jkv. felolvasás-otól eltekintett.

Az elmúlt egyesületi évről a következőkben számolt be a titkár.

Tekintetes Közgyűlés!

Legutóbbi gyűlésünk óta új történelmet írnak a világunk. Vihar dühöng, hullámait népeket sodornak új zátonyokra.

Minket is csapok a vihar szele. Érezzük, hogy új szellem dőngét a Haza kapuján, hogy új szelek fújnak a Kárpátok medencéjében, hogy új veszedelmek leselkednek a Kárpátokon túl. Érezzük, hogy új erők dübörögnek a talpunk alatt, melyek ki akarják oltani a régi tüzeket, el akarják homályosítani a régi fényeket, porba akarják taposni a régi eszményeket.

Tudjuk, hogy olyan időkét élünk, mikor Isten adata szabadságunknak, imádságunk háborítatlanságának, nemzeti nyelvünk, hagyományaink, nótáink hamisítatlanságának, keresztelkedési és gazdasági kapcsolataink önállóságának, kényesnek történet birtokának megőrzéséről és megvédéséről van szó.

Tudjuk, hogy a történelem mostani kavargásában is állunk kell a harcot, hogy el ne sörpörjön se a kelet, se nem a nyugat árai, hanem a viharok csapkodásában sziklékelt álljunk a rohamot, amint álltunk — igaz magyar vitézsággal — minden idők magyarjairól.

Tudjuk, hogy nagy és nehéz feladat ez, de nem félünk. Nem félünk, mert tudjuk, hogy van valaki, aki őrt áll a gáton. Ős Buda várában van egy lélek, amely a maga hősi erejével sorskapcsolata kötözött bennünk a magyar röggel; van egy a tenger végtelenségéhez szokott szempár, amely örököve tekint a horizontra, és van egy kéz, mely feszülő izmokkal immár húsz éve biztosan tartja a kormányt. Ihorthy Miklós országolásának huszadik fordulóján éppen ezért mi is lerakjuk hűdelünket és rendületlen hűségünket a Főmeltóság Úr elé. Hűdelünket és hűségünket tanítói éltünkkel akarjuk bizonyítani. Tanítói éltünk pedig jelenti azt a keresztény felebarát szeretetet, melynek jótékony melege kisugárzik a legkisebb faluba, a legeladogottab tanúrára is. Jelent a mők munkát, mely odalátja a tanítót a politika, a közgazdaságról, üzleti, vármegyei, községi élet porondjára, hogy példátadó előmunkása legyen polgártársainak. Jelenti a társadalom rendjének és békéjének őrzését. Jelenti a gyengék védelmét, az elbukottak felmentését. Jelenti a társadalmi osztályokkal való eszelekvő együttműködést. Jelenti minden tanítónak azt a készséget, hogy váivetett erővel dolgozik együtt mindenkiel, aki hazánkat és fa-

nkant becsületesen akarja szolgálni, de halalos ellensége mindenkinél, aki a gyengét gyűlöletre neveli, az elbukottat a földön hagyja és gyámoltás helyett lázadásra uszítja.

Ebben az áldozatos hivatásteljesítésben nemcsak a magunk erejére támaszkodunk, hanem a közösség erejére is. A saját erőnkön kívül erőt ad egyesületi életünk is, hiszen egyesületünk célja: a pécségyházmegyei tanítókat szemlenni, erkölcsi és anyagi erejük összefogásával állandóan együtt tartani — mondják alapbizáljaink.

Egyesületünk szervei az elmúlt évben ennek a célnak érdekében dolgoztak.

Espereskerületi tanítói körünk közül egy gyűlést tartott 7. két gyűlést 6. Hat kör sorsáról, miután a gyűlésről felvett jegyzőkönyvek nem érkeztek be, nem tudunk semmit jelenteni. (Ezek a körök: a pécsi, bonyhádi, simontornyai dunaföldvári, székszárdi és völgyeséi).

A gyűlések tárgysorozata és a jegyzőkönyvek beszámolója szíves és lelkes, értekes és eredményes szakmunkák és egyesületi életéről tanusodik. A körök munkáját teljes mértékben áthatja a vallásos és hazafias nevelés szelleme. A szemlenni és történelmi viharok dúlása korában az örök eszményekért való lelkesülés tüzeiben azelőzök a tanügy munkásai crejúkelt. A tavaszi gyűlés hangulata általában a Kárpátjaira visszatérésen őrzt öröm, az őszi gyűlések főtemája a Katolikus Akció munkájába való aktív bekapcsolódás.

A gyűlések tárgysorozatában mindenütt szerepelnek a gyakorlati tanítások és a tanítás módszerével foglalkozó elméleti előadások. Nem tartom feleslegesnek újból rámutatni arra, hogy a legheylesebb eljárás az, amikor az elméleti előadás megelőzi a gyakorlati és ugyanazon tárgyról szól. Hogy az elméleti előadás elhangzását ott kell tartanunk a tanítások, ez nem lehet ok az előadások felszerelésére. A döntő érv u. i. az, hogy mi ön-képző munkánk deduktív folyamata. A meglevő, kialakult módszer eljárás szabályait előbb kell ismerünk, illetve feljuttatunk, csak aztán valószínűleg meg fogó, csak aztán mondhatunk szakszerű bírálatot a megvalósított módjáról. Ebből a szempontból helyes volna nemcsak a jövő gyűlés előadói, hanem a bírálóit is előre kijelölni. Ugyancsak módszeres önképzésünk szempontjából helyes volna, ha azok a kártsarak, akiket érdemük elismeréséért iskolalátogatókká, vagy körzeti felügyelőkké nevezett ki feltehetően hűségünk, minél többször vállalnának akár elméleti előadásokat, méginkább gyakorlati tanításokat, hogy így elő példát mutassanak azokról a követelményekről, amelyek feltevésszállására hivatottak. Minden jegyzőkönyv-nél és minden névszámoknál tanácsnál többet érnek ezek az elő példák.

A tanítások tárgyai között évek óta hiába keressük a természetés és vezgylan, az egészségés, a kézmunka tanítását. Igaz, hogy ezek nehézségeik járnak, de a pes-ter a nehézségek leküzdésében mutatkozik meg a fe-ter. Jó volna talán a jövő évi gyűléseken ezeket a tárgyakat elővenni más is inkább, mert ezekre jut a leg-

kevesebb idő, ezek tekintetében van a legkevesebb fel-kezes, vezérkönyv pedig egyáltalán nincs.

A jegyzőkönyvből megállapítható, hogy tanítói munkánk íránt mind nagyobb érdeklődés nyilvánul meg azok részéről is, akiknek ez nem hivatásbéli kötelességük. Így több kör gyűlésen voltak jelen olyan vezetők, akiknek jelenlété jóleső érzással jegyzetük fel, mert úgy érezzük, hogy az a nemzetet növelő tanítói rend megpecsételés, munkájának elismerését s ennek alapján a mág ma is fennálló választófalak ledöntését jelenti. Ne is zárkozzunk magunkba. Hívjuk vendégeket! Hiszen a mi gondolataink nyilvános gondolatok, a mi munkánk nemzeti munka, a mi fájdalmunk közös fájdalom. Lássák a nemzeti munka más területein működők a mi elgondolásainkat, szándékainkat, felkészültségeinket, erőfeszítéseinket eredményeinket is. Látra ezeket lehetetlen, hogy ne nyújtsák baráti jobbukat a „nemzet népszámosa” felé.

A körök anyagi ügyei rendben vannak. Egyesületünk kör nagy maradvánnyal rendelkezik. P. a molnási kör jegyzőkönyve szerint pénztármaradványa 505 P. A világi elnök urnak a jegyzőkönyvre adott megjegyzései között szerepel az is, hogy az ilyen nagyobb összegek tartalékolása helyett jobbnak gondolja annak az egyesület célkitűzéséért felhasználatát.

A szigetvári kör elhatározta, hogy a gyűlésekről távol maradókat igazolásra szólítja fel. Jó volna a többi körben is keresztülvinni. Végre egy évben egyszer, legfeljebb kétszer, szentelhetünk egy-egy napot közös ügyeinknek is. Ki legyen velünk, ha mi magunk sem tudunk lenni!

Világi elnökinék a jegyzőkönyvre tett megjegyzései során azt a gondolatot vetette fel, hogy a pályaművekre megszavazott és esetleg fennmaradó összegeket fordítsuk a Katolikus Iskola tanítóiroának tiszteletdíjjal való jutalmazására.

A szentíróni kör gyűlésén éhmentyű fogadott el, mely szerint kéri, hogy az időv. főtanfelügyelőségben *csalótárkón* dőlütán is fogadják a tanítókat. A kérés kölcsön, jó volna tehát, ha a többi kör is csatlakozna hozzá a kérélemhez s így együttesen terjesztőnk az előre főtanfolyegre elé.

Tágaink kiváló egyéni munkáját dicsérik azok a kitűnősek, kinevezések és elismerések, melyekben a felteles hatóságok részesítettek tagjainkat.

Elhunyt tagjaink száma: 8. Ezek közül kiülők, melyek emlékműnk *Bitter Illés*, elcrvauxi apátrol, egyesületünk disztagiáról, mert életében a katolikus pedagógus igazi megismerésője volt. Temetésén az egyesületet is egye. elnök és a titkár képviselte, haláláról cikkben emlekedtünk meg, a zirci apátornak részvételmét jegeztük ki.

Új tagjaink száma 32.

Az elnökés elmúlt évi munkája a mult évi választmányi ülés és a közgyűlés határozatainak végrehajtásán merült ki. Így eljárt az Országos Szövetségés a tagság kérésének rendezése tárgyában, de választást mai

napig sem kapott. Az ügy a Szövetség gyűléseinek egy-ken sem szerepel.

Az OTBA vezetőségénél is eljár az elnökés, a kerültek jobb beosztása érdekében, választ azonban innen sem érkezett.

június 25-28-ig rendezett tanítói felkigyakorlatokon 30 férfi tanító és 18 tanítónő vett részt.

Szefoglalva jelentésemet, azt kell mondanunk, hogy egyesületünk az elmúlt évet is a jól végzett munka tudatával zárja, miért is kérem jelentésem szíves tudomás-átvételét.

A közgyűlés a titkári jelentést — hozzászólás nélkül. — tudomásul vette.

A választmányi ülés határozatainak előzetesítése és elfogadása.

Az 1940. április 18-án tartott választmányi ülés határozatait a következőkben terjesztem a Tekintetes Közgyűlés elé:

1. A főpénztáros jelentése szerint egyesületünk összes bevétel az elmúlt évben 1939. december 31-iki zárlattal..... 4026.96 P., összes kiadás..... 2782.34 P.

Maradvány: 1244.62 P., mely a postakárképénztárban van gyűmölcsözőleg elhelyezve. Az egyesület vagyona 1939. december 31-iki zárlattal: 2051.35 P.

A számvizsgáló bizottság jelentése, valamint a választmány javaslata alapján a költségvetés az 1939. évi zárszámadást elfogadta és a felmentvényt megadta.

2. A választmány, — tekintettel arra, hogy az 1939. december 31. zárlat szerint az egyesület pénztári maradványa 2051.35 P., az 1940. évi költségvetésbe szükséglet címen a szokásos tételeken kívül, a pénztári maradvány terhére a tanítók segélyezésére 1000 P.-t, az árvíz-károslatok részére 100 P.-t, az Orsz. Magyar Sajtókamara részére fízetendő díj címén 60 P.-t irányzott elő, míg a díjnyertes pályamunkák 240 P.-t kivevő nyomási költségét erre az évre törölni javasolja a Közgyűlésnek. Ezek figyelembevételével az 1940. évi költségvetést 3551.35 P. fedeztetett szemben beállított 4920 P. szükséglettel és így 431.35 P. maradvánnyal elfogadta a közgyűlés.

3. A „Komocsy István Segélyalap” összes bevétel 1939. december 31. zárlattal 3151.56 P., összes kiadása 275.52 P., maradvány: 2876.04 P., mely összeg a Pécségyházmegyei Takarékpénztárban van elhelyezve.

A segélyalap összes vagyona 1939. december 31. zárlattal: tőkésítve: 4200 P., takarékbán: 1542.43 P., összesen: 5742.43 P. A számvizsgáló bizottság jelentése alapján a választmány az 1939. évi zárszámadást tudomásul vette és a fölmentvényt a szokásos éves fenntartásával a főpénztárosnak megadta.

A segélyalpnak 1940. évre felhasználható összeg címén összesen 2263.84 P.-t áll rendelkezésre. Ezen összegből az 1939. évi segélykérvénynek késői benyújtása és hiányos felszerelése miatt 1200 P. a jelen évben került

kiosztásra, és így ez évben segélyezésre 1063,85 P áll rendelkezésre. A választmány úgy határozott, hogy az 1940. évi segélyezésre 1000 P-t fordít.

4. A bírálóbizottságnak a választmányhoz intézett jelentése szerint a mult évre kitűzött pályatelekre összesen három pályamunka érkezett be. A választmány, a bírálóbizottság javaslata alapján *Laczó Sándor*, sátorhelyi és *Lassányi József*, vendéglátó munkáját dícsérelten részesítette.

5. Az 1940. évről — a bírálóbizottság javaslata alapján — a következő pályateleket tűzi ki a választmány:

a) Milyen különleges feladatok elé állítják a mostani idők a népisókat?

b) Előkézsületem egy tanítási napomra.

c) A népmese és a népdal a nemzetgye nevelés szolgálatában.

d) Hogyan ismerheti meg a tanító tanítványainak lelki alkátát és miképp értékesítheti ezeket az ismereteket?

5. Bodó László azon indítványára vonatkozóan, hogy az egyesület pénztárának terhére, évenként 2—3 tanítót küldjön fel az egyesületre, a „Sáv hétére”, úgy határozott a választmány, hogy az indítványt a körök figyelembe ajánlja azért, hogy elküldjenek fel saját pénztáruk terhére 1—1 tanítót a „Sáv hétére”.

6. Az évenként szokásos lelkigyakorlatok tanítók részére június 24-iki, tanítók részére június 26-iki kezdettel kezdődnek meg a Pusztán, illetőleg a Női Leleki gyakorlatos Otthonban. Ezidőig csak két kerületből érkeztek be a jelentések a főtanfelügyelőhöz. A körök hadakéltalanul jótételezők és a lelki gyakorlatokra kiküldött névsórat a főtanfelügyelői hivatalnak, az 1631/1940. sz. főtan. rendelkezésnek (Kat. Isk. f. 6. máj. 1. sz.) megfelelően.

7. A választmány a világi elnök előterjesztésével kapcsolatban foglalkozott a Kat. Tanítóegyesületek Orsz. Szövetségével. A világi elnök megállapításai szerint az ország 7—8 ezer katolikus tanítóját a Szövetség közgyűlésén minősítse 140—150 tanítói képviselő. Ebből, és más jelenségek közül is arra lehet következtetni, hogy az Országos Szövetség nem működik alapszabályai szerint. Rendeztelen a mi egyesületünk tagtsága is. A választmány úgy határozott, hogy miután a mult évi közgyűlés határozata a Szövetségi felé naplgi sem érkezett válasz, megbízta a titkár, hogy ez ügyben a Szövetségi felé érdemben választ szervezzék és erről a közgyűlésnek jelentést. A titkár a megbiztatásának eleget tette, de válasz mindeidőig nem érkezett.

Júvó évi közgyűlés helyének megállapítása.

Világi elnök indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a júvó évi közgyűlést ugyancsak Pécsért tartja az egyesület.

Filmek oktatás a népisókolában.

A Pécsi Pedagógusok Körének tanítói szakosztálya foglalkozott a népisóki filmoktatás

kérdésével. Ez ügyben a tankerületi kir. Főigazgatóság útján feliratot intézett a v. k. miniszterirodához, melyben kéri a népisóki filmoktatás előmozdítását, illetőleg elrendelését. Egyesületünk átiratban arra kérte a tanítói szakosztályt, hogy e mozgalomhoz egyesültesünk is csatlakozzék.

A közgyűlés csatlakozik a mozgalomhoz.

OTBA rendelkezés tanítók részére.

Világi elnök indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy megkéri *Dr. Frigyer László*, egyetemi magántanárt, az OTBA pécsi kerületének vezető főorvosát, tegye lehetővé, hogy a tanítóság — legalább a hét egy napján, — délelőtt is kaphasson OTBA rendelést.

Elnöki zárszó.

A Pécsegyházmezei Róm. Kat. Tanítóegyesület XXIX. évi rendes közgyűlése a világi elnök lelkiszerzősáveival fejeződött be.

Tikkar.

A „Komócsy István Segélyalap”-ból jolytatások kiutalások.

Az 1939. évi segélyezésre előirányzott 1200 P-ból még fennmaradt összeg a benyújtott folyamodványok alapján a következőkben osztott szét a segélyalap hetsbizottságának kiutalása alapján:

1. Igazgató-kántortartók fogainak rendelkezatali költségeire 100.— P
2. Igazgatótanító leányának másfél évig tartó gyógykezelési költségeire 140.— P
3. Tanító feleségének elhunya alkalmával felmerült kiadásokra 70.— P

Összesen: 310.— P

Ezen kintalással az 1939. évre előirányzott segélyösszeg teljesen kimerült.

Határidő-émlékeztető.

A) JULIUS HONAPRA.

A pécsegyházmezei irkák, rajzfüzetek, hanggyűzűetek és értesítőkiönyvek megrendése az 1940/41. tanévre. A következő irkák állanak rendelkezésre: négyvonalas magyar irkából 12, 5 és 4 filléres, egyvonalas (diktáandó), számolás és német irkából 5 és 4 filléres, sima vonalozatlan 5 és 4 filléres irka is kapható, rajzfűzet 6 filléres, régi nagyalakú 20 filléres, perforált rajzfűzet is rendelhető, ára 20 fillér és hanggyűzűet 8 filléres árban. Egyéb gyakorló füzetek is kaphatók. — *Polgári iskolai Évkönyv*, a 2192/1929. sz. főtanfelügyelői rendelet alapján az igazgatók által július 10-ig a vármegyei kir. tanfelügyelői hivataloknál megküldendő. — Az elemi népisókolák tanulóinak tankezelési-ségének meghosszabbítása tárgyában a tanítók a 12. évfolyamtól v. az elemi iskola VI. osztályá el nem végzett összes tanuló kintalutását a plébániához írtam kötelesek július 10-ig a kir. tanfelügyelőséghez bejuttatni.

teni. Nemleges jelentést is bejuttatandó (lásd Hivatalos Közlöny 1926. számban között 63.577/1926. VIII. a. sz. rendelet). — *Iskolatörténelmi jegyzőkönyvek*, évi iskolai és vallásait tanítási jelentések a kerületi tanfelügyelői által július 31-ig az egyhm. főtanfelügyelői hivatalhoz bejuttatandók. — *Tanúdiak* az alapszabályok értelmében most már személyi sürgetés bevéra nélkül a körí pénztárosok által a rendelkezésre bocsátott postai befizetés felhasználásával hadakéltalanul beküldendők, kintalutás kiértelezésben. — *Nyugdíjjárulékok* az iskolafennartók által befizetendők. — *Órarendek* az összes elemi iskolák részéről az 1941/1939. sz. főtanfelügyelői rendelkezés I. 7. pontja (Katolikus Iskola 1929. évi április 1. sz.) értelmében folyó évi szeptember hó végéig a királyi tanfelügyelői hivatalnak meg kell küldeni.

B) AUGUSZTUS HONAPRA.

A pécsegyházmezei irkák, rajzfüzetek, hanggyűzűetek és értesítőkiönyvek megrendése az 1940/41. tanévre. A következő irkák állanak rendelkezésre: négyvonalas magyar irkából 12, 5 és 4 filléres, egyvonalas (diktáandó), számolás és német irkából 5 és 4 filléres, sima vonalozatlan 5 és 4 filléres irka is kapható, rajzfűzet 6 filléres, régi nagyalakú 20 filléres, perforált rajzfűzet is rendelhető, ára 20 fillér és hanggyűzűet 8 filléres árban. Egyéb gyakorló füzetek is kaphatók. — *Iskolatörténelmi jegyzőkönyvek*, évi iskolai és vallásait tanítási jelentések az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalhoz személyi sürgetés bevéra nélkül bejuttatandók. — *Tanúdiak* a körí pénztárosok útján és még hátralékos *Katolikus Iskola* elnöztési díjak az iskolai pénztárak részéről a már előzetesen rendelkezésre bocsátott 45.612 postai befizetés felhasználásával hadakéltalanul beküldendők. — *Katolikus Tanítói Internátusi Alapozó* intézőnd és előir segélyfolyamodványi úrlapnyomtatványok a pécsegyházmezei főtanfelügyelői hivatalnál díjtalanul beszerezhetőek. A folyamodványok benyújtásának végső határideje szeptember 30. (Lásd Katolikus Iskola 1935. április 1. számban között 797/1935. sz. rendelet). — *Nyugdíjjárulékok* az iskolafennartók által befizetendők.

Az utóbbi évek gazdasági helyzetének alakulása a multal szemben — főként a diplomás férfi-munkások részére — több elhelyezkedési lehetőséget teremtetett, s a szociális segítség szempontjait szerinti megvalósított kulturpolitika eredménye, hogy a több éves oklevéllel rendelkező állatlatlan férfi-tanterők nagyrészt tanítói állásba juttak, s hogy a tanítóképzésnek általán évenként kibocsátott férfi-tanterők száma az ország elemi népisókoláit évenként jelentősen felülmúlta tanterők szükséglettel egyenlősébe került.

Az utóbbi évek gazdasági helyzetének alakulása a multal szemben — főként a diplomás férfi-munkások részére — több elhelyezkedési lehetőséget teremtetett, s a szociális segítség szempontjait szerinti megvalósított kulturpolitika eredménye, hogy a több éves oklevéllel rendelkező állatlatlan férfi-tanterők nagyrészt tanítói állásba juttak, s hogy a tanítóképzésnek általán évenként kibocsátott férfi-tanterők száma az ország elemi népisókoláit évenként jelentősen felülmúlta tanterők szükséglettel egyenlősébe került.

A fentiek előrehozása után értesítsem a tek. közg. Bizottságot, hogy a 6040/1934. VI. u. o. számú rendeletben hatályát az állatlatlan okl. férfi-tanterők (csak férfi-tanterők) vonatkozólag felfüggesztsem. Ennek megfelelően az 1940/41. tanévtől, illetve a folyó évtől, augusztus 1-étől kezdődően havában történő tanítóválasztások felkészítésszűkítő kezddően a megválasztott férfi-tanterők oklevélnek keltét és minőségét csakis abban az esetben mérlegelve államsegély-fókalkor rendeltem el a fizetéseigazgató államsegély-fókalkor rendeltet, ha a tanítóválasztó szerv (hatóság) a megválasztóttal régebben végzett s a pályázati feltételeknek megfelelő állatlatlan okl. férfi-tanterőt munkáltat nem mozdított. Ha a hat régebben végzett s a pályázati hirdetőny követelményeinek megfelelő okl. állatlatlan tanító(k) nem pályázott (pályázta), a tanítóválasztó szerv határozatának megküldésével az államsegélyt vagy választhatja meg a legújabbkeltől oklevéllel rendelkező férfi-tanterőt.

Rendeltetemek kibocsátása után, a folyó tanévh megüresedett tanítói állásokra a folyó tanév végéig nem állami elemi népisóki segélyadótanítói minőségben felkészítésszűkítő államsegély igényelvéssel ma a fent rendelkezések szerint alkalmazható okl. férfi-tanterők.

A régebben végzett s még állatlatlan okl. férfi-tanterők elhelyezkedésének további biztosítása érdekében hasson oda a tek. közg. Bizottság, hogy a pályázati hirdetőnyek ne tartalmazzanak helyi jelölt, vagy az államon megelőzőleg működött segélyadótanító, vagy általában egy pályázó esélyeit, vagy valamely a pályázók által elutasított, illetve a pályázati kiírástól megtagadott pályázati hirdetőny a tanítóválasztás megsemmisítését, illetve a fizetéseigazgató államsegély folyósításának megtagadást vonja maga után.

1560/1940. sz. **Tanítói állások betöltésénél felmerülő német kérdés tisztázása.** Tudomásul vévelet végül közlöm a felügyelet által tartozó elemi iskolák helyi hatóságával, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium folyó évi március 28-án, 114.400/1940. VI. főoszt. szám alatt a következő rendelet intézte a kir. tanfelügyelői hivatalokhoz:

„Valamely népisókolai tanítói állás csak akkor töltethet be véglegesessé, ha a tanítói állás a 4. tannem szervezett állás, amelyen végleges-minőségű tanerő még nem működött s amelynek soronkívül való betöltését a szervezeti rendeltetben engedélyeztem.

2. az állás tényleg és jogilag megüresedett. Szükségessé tartom annak megjelölését, hogy valamely népisókolai tanítói állás csak akkor tekintendő tényleg és jogilag megüresedettnek, ha az azon működő tanerő elhunyt, vagy nyugálomnyába helyezte rendeltetemet — a nyugdíjazás időpontjának megállapításával — kézhelyre vagy lemondott vagy állásáról elutasított s a tényleg és jogilag megüresedett, vagy állásból elmozdított s az elmozdítás (állásvesztéshez) végső fokozat hozzájárult vagy ha a tanerő végleg elhunyt.

A nyugdíjazás iránti kérvényét benyújtott vagy a felkészített tanerő állása nem tekinthető tényleg és jogilag megüresedettnek. Az állásról való írásbeli lemondást meg kell kívánni attól a tanerőtől is, akit

Főtanfelügyelői rendelkezések.

1287/1940. sz. A tanítói állások betöltésére vonatkozó, 69.030/1934. VI. sz. v. k. m. rendelet hatályának felfüggesztése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak folyó évi február 20-án, 112.500/1940. VI. sz. szám alatt kelt, a közoktatási bizottságokhoz intézett rendeltet a felügyeletet al tartozó elemi iskolák helyi hatóságival, tudomásul vételet, az alábbiakban közlöm:

„A régebben végzett, állatlatlan tanítók szociális segítése, elhelyezkedésének érdekében kiadott 60.000/1934. VI. u. o. számú rendeletet végrehajtása során azt a gyakorlatot követtem, hogy a nem állami elemi népisókolák alkalmazott vagy megválasztott tanerők részére csak akkor engedélyeztem a felvételüket felkészítésszűkítő államsegélyt, ha a tanerők az alkalmazás vagy a megválasztás időpontjánál legalább két évvel előbb szerzettek oklevéllet.

más állásra vagy más (elemi népiskolához) iskolához választottak át.

A tényleg és jogilag megüresedett népiskolai tanítói állások meg állásban nem működő tanárokkal való betöltésének ideje: minden év július–augusztus –szeptember hónapjai. A pályázati hirdetéseknek ezeknél a hónapoknál előbb is közzétehető. A pályázati hirdetéseknek a Néptanítók Lapjában mindig közölje kell lenni, mert az állástartó tanároknak a Néptanítók Lapja megszerzésére van legtöbb lehetősége.

A tényleg és jogilag megüresedett tanítói állás betölthetőségét kérelemmel kell, ha az iskola tanulmányi igazsága nem éri el a 80%-ot (1939/40. a visszaszámított felvételi területre vonatkozólag a 97/90/1939. számú rendeletben megállapított tanulólétszám-keretet). Ha az állásnak előzetes engedélyem nélkül való betöltéséhez szükséges tanfelügyelő megegyen, kir. Tanfelügyelő úr ne terjeszse fel hozzá az iskolafenn tartónak állásbetöltés előzetes engedélyezése iránt esetleg benyújtott kérelmét, hanem azt a tanfelügyelő igazgatás felelősek munkájával való terhelésnek elkerülése végett – saját hatáskörében intézze el.

Az állásbetöltés iránti kérvényhez csatolni kell: 1. az állás tényleg és jogilag való megüresedéséről igazoló okmányt (halotti anyakönyvi kivonat, lemondó-levél, a nyugdíjazás, végkielégítés rendeletének keltét, számát és a nyugdíjazás időpontját tartalmazó jelentést, stb.).

2. az iskola népszerűsítési adatait tartalmazó leg-újabbaktól kimutatást. (Ha valamely helységen több, vagy külfölden népiscola van, a kimutatás csak annak az iskolának népszerűsítési adatait tartalmazza, amelyről az állás üres megüresedett.)

A kérvény feltérjesztésekor jelenítsen a kir. Tanfelügyelő úr, hogy az iskolánál hány szervezett állás van és a szervezett állások közül hány állásmegüreses. Nyomatékosan figyelmeztessze a kir. Tanfelügyelő úr az iskolák helyi hatóságait, hogy állásbetöltés előtt engedélyezés ügyében kell kizárólag olyan kérelmekre intézkedni, érdemben amennyel a kérelmezők szolgáltak útton – kir. Tanfelügyelő úr útján – terjesztettek fel és amelyekket kir. Tanfelügyelő úr előzetesen elbírált.”

HIREK.

A **Julián Iskolaegyesület Bábonyos István** lovászhelyén, **Höfler Teréz** mágoesi, **Piller Ferenc** nagypárdi, **Prasch János** villányi és **Böhm György** németpalkányi r. kat. tanítókat egyenként 50–50 P jutalomban részesítette, míg **Bóna Ernő** fekedői, **Petz Vilmos** vinkányi, **Dr. Kirschner József** magyarrádi, **Lechner Karaitis** németbolyi, **Szegelei János** és **Horváth Béla** alsómagocsi, **Járdoni Béla** oroszói, **Mohai Rudolf** szegedi, **Strobl István** bírházi, **Vadas József** kisjakkalföldi és **Dallós György** káni r. kat. tanítókat elismerő oklevelével tüntette ki a magyar nyelv eredményes tanításáért. A tanulók közül **Szalai Anna** nagypárdi r. kat. elemi iskolai tanuló 10 P-vel jutalmazta az egyesület a magyar nyelv tanulásában tanúsított szorgalmáért.

Szerkesztői üzenet.

Tekintettel a lapok terjedelmét korlátozó rendelkezésre, jelezük, hogy egyesületünk közgyűléséről szólt tudósítást csak úgy tudtak egyszerűre hozni, hogy két számot (július és augusztus) egyszerű jelentettünk meg, így legközelebbi számunk szeptember 1-én jelenik meg.

IRODALOM.

A „MAGYAR TANÍTÓK ÉVKÖNYVE” 1940/41. tanévré – szerkesztette **Béne Lajos** – szokásos értékes tartalommal jelent meg. Foglalkozik iskolai ügyekkel, nem állami iskolák szervezésével, fejlesztésével, fenntartásával, tanítói állások betöltésével, fizetés, köztartás, államszolgálati ügyekkel, Beirafásokkal, felmentésekkel, kirárlásokkal, Beiskolázás és pontos iskolafogások bírósági ítéseivel, az elemi iskolai magántanulók felvételi és vizsgái díjával, beirafási díjakkal, továbbá a tanítók fizetésével, lakásával, lakpénzével, igazgatói pótlékkal, család pótlékkal, OTBA kedvezményekkel, fizetés előleg, vasuti kedvezményekkel, szabadságolás és helyettesítésekkel, nyugdíjazásokkal, nyugdíjasok lakpénzével, nyugdíj-megváltással, nyugdíj-járuklók fizetésével. Ezen kívül az iskolai teendőkre határidőjegyzéket közöl. Felsorolja az országos jellegű tanügyi egyesületeket, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium ügy- és személyi igazgatását, tanközpontok főigazgatóságát, kir. tanfelügyelőségek útjait és a közéleti iskolafelügyelők beosztását és adatait a magyarországi tanítók névjegyzékét. A Dante kiadásában jelent meg, csinos vászonkötésben. Bóti ár 6–6 P.

Drozoly Gyula A számlálás és mérés tanítása az I. osztályban. Népiskolai egységes vezérkönyvek sorozata, 15. sz. Kisdjaja a Kir. magyar egyetemi nyomda, Ára 5 pengő. — A népiscola első osztályának számlálási és mérési anyagát a tanítás céljait figyelembe véve megalkotották, hogy mindkettő a további tanítás szilárd megápolásait akarja szolgálni. Ez a megalkotás dönti el, hogy kihol lesz könnyű, jó, vagy lassu, bizonytalan tanítás. Eppen ezért ennek a megalkotásnak sokféle kell azzán és aránylag nagy területre kell terjednie. A szimok megismerése, egymáshoz való viszonyuk, irásuk, olvasásuk, a mértékek, mérőeszközök, beállítások, sok-sok szemléltető különféle területekről volt ismeret és jó-somó készség megtanítása, nyújtása, illetve fejlesztése ennek az osztályának munkája. És mindenek szilárdnak kell lennie, mert később építeni akarunk rá. Az első osztályban való számlálás-mérés tanítása tehát az apróképek és minden kis részletben is fontos, éppen ezért alapos át-gondolást kíván meg.

Ebben a munkában nyújt segítséget, termékenyítő gondolatokat, hasznos tanácsokat a szerző, az apróképek szerzője. Szerzőjét nem kell külön bemutatnunk és nem kell dicsőítő jelzőkkel elhalmoznunk. A könyv három részre oszlik. Az első részben a tanító módszereiről, a szemléltetés módjáról és eszközeiről, az apróképek kialakításáról, a szimok individualitás ismeretéről, az alapműveletek ismeretéről kapunk általános, jól megindokolt képet. A második részben a helyi tanmenetek elkészítésére kapunk példát és tanácsokat. Kár, hogy éppen az osztályban iskolára vonatkozó mondanivaló el-nyagottak. A harmadik és legerjedemesebb részben, óráról-órára haladva, jól részletesen, jól vázlatosan ki-felgondolt tanítási terveket ad a szerző. Ezeknek is legértékesebb részei azok, amelyekkel a tanítás egyes mozzanatainál követelt eljárásokat indokolja. Ezek által lesz a könyv tényleg, mindenki által használatos vezér-könyv, melyben mindenki talál tanítási gondolatokat előbbrevit, tanítói eljárásait fejlesztő és tökéletesítő egy-egy gondolatot, fogást vagy eljárást.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SÁNDOR**. Kiadó a Pécsegyszéki Magyar Kat. Tanfelügyelő-társulat. Haladás Nyomdászvénnyártásaság Bp., Király-utca 21. sz. A nyomdaiért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

Róm. Kat. Elemi Népiskola
Háranya m. Püspökszentlászló

A pécsegyszéki tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudományi közlöny. Feltétlenül minden hónap elsőjén.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Incaedy Dénes-utca 9/a, (Pappi Ottlón), hová a lap szemléi részét illető minden közlemény, hirdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postabiztosítási befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. július 1.

XXIX. évfolyam, 7-8. szám.

Közgyűlésünk.

Június 4-én tartotta egyesületünk alapszabály-szerű közgyűlést Pécsen, a Kat. Kór dísztermében.

A közgyűlés a székesegyházban szentmise előzte meg, amelyet **Dr. Jakab Béla**, prépostanonok, tanügyi főtanácsos, elm. főtanfelügyelő, egyesületi egyházi elnök mutatót be az Urnak. A szentmise alatt a püspöki tanítóképző-intézet énekára az új egyházi énekkari irodalom válogatott remekait adta elő.

A közgyűlésen megjelent **Virág Ferenc** megyéspüspök, egyesületünk fővédnöke; **Magyar Deszö**, vezető kir. tanfelügyelő; **Csernyánszky Lajos**, igazgató, a Baranyavármegyei Ált. Tanfelügyelőket képviselő, **Lutor Ignác**, gimn. c. igazgató, a reformiratosítás ügyének felügyelője, valamint az egyesületnek mintegy 300 tagja.

Énekkarok a közgyűlésen.

A közgyűlés tárgyszorozatát ének- és zeneszámok tartották. A Miasszonyunkról nevezett női rend pécsi tanítóképző-intézetének énekára Molnár Magda: „Szerelek Jézus Szíve Téged” egyházi énekkel nyitotta meg a közgyűlés tárgyszorozatát. Biztos énektudás, szép kiejtés, tisztán csengő őszhang-jellemek az előadást. A világi énekkari irodalomról Kodály: „Pünkösöd”-jét adta elő az énekkar dícsérete méltó ösztönalattal. Kodály zenéje újszerű. Sokan nem tudják élvezni. Ez azonban nem kétségtelen a fiatal énekesek teljes-ményét. A lányok korukhoz illő lelkesedéssel és türelemmel énekeltek az egymásba fonódó dallamokat, és biztosan mozgogtak a nehéz összhangosításban. Az éneklet vezetője: **Tóth Aladár**, mindkét számban kiválóly nyújtott.

Újdonság volt a közgyűlésen a szülőházang szerzése. **Somogyi János**, V. éves tanítónövendék, gondornak adta elő Godard: „Bölcsödát”-át és Zoltán Vilmos, néhai pécsi zeneiskolai tanár: „Tarantellát”-át. A fiatal muzsikusi, aki mindössze 2-éve tanulja hangszerét, nagyszerű technikát kész-ségről és zenei ártétszéről tett tanúsagot. A közgyűlésen kelkesen megtapsolta. A zongarakíséret

Lomoschitz Pál, tanítóképző-intézet vezetője zenetárnál látta el.

A püspöki tanítóképző-intézet énekára **Lomoschitz Pál**, zenetárnaz vezetője Halmos: „Magyar népdalok” sorozatával gyönyörködtette a jelenlévőket.

Karnagy tárgyszám mindkét énekkar szerepléséről létező oklást meríthettek.

A közgyűlés minden tagja csak köszönettel és elismeréssel gondol az énekkarok szerepléséről, akik lehetővé tették az énekkarok szereplését; az énekkarok vezetőire, akiknek munkája nyomán igazi élvezetben volt részük; és az énekesek mindegyikére, akik szívesen jöttek és szívesen dolgoztak.

Elnöki megnyitó.

Az elnöki asztalnál **Dr. Jakab Béla**, egyházi elnök, **Gasz József**, világi elnök, **Magyar Sándor**, főpénztáros, **Barát György** és **Makr Béla**, jegyzők, **Vilás Székly Pál**, titkár, fogadták helyet.

Gasz József, világi elnök, a maga és a közgyűlés nevében jóli üdvözlőt és tisztelettel köszöntötte közgyűlésen megjelent Megy. Főpénzt. Jelenítette neki, hogy a katolikus tanítóság minden-kerügyeztet és igyekszik munkáját a lehető leg-becsületesebben elvégezni. Tudja, hogy rajta fog a Főpénzt. szeme; tudja, hogy számíthat segítségére. Ezt a segítséget kéri a további munkára is.

A közgyűlési lelkesen ünnepele a Főpénzt. Köszöntötte az e minőségben közgyűlésünkön első ízben megjelent **Magyar Deszö**, vezető kir. tanfelügyelő; a Baranyavármegyei Ált. Tanfelügyelőket képviselőket megjelent, **Csernyánszky Lajos** igazgatótanítót, **Lutor Ignác**, gimn. c. igazgató, a reformiratosítás ügyének felügyelőjét és a közgyűlésen megjelent tanítóságot.

A példaadás kötelessége.

Világi elnök a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

„Tudomás és további eljárás végett Főigazgató Úr (Elnökséget) — az 1939. évi II. t. c. 12. §. bekezdése alapján a kötelező heti leveletézés céljára igénybevétele iskolai helyiségeknek fűtési, világítási, takarítási költiségeinek megfizetésé tárgyában — az alábbi számlát utatással látom el.

I. A helyiségek és azok berendezésének használatáért a kincstár terhére térítés nem állapítható meg.

A fűtésért, világításért és takarításért fizetendő térítések tekintetében a járási katonai parancsnoknak kell az iskolai igazgatóval a fűtési feladatokról megbízottaival évente a kiképzési év kezdetén, a helyiségek használatára vonatkozó meg egyezés alkalmával, jegyzőkönyvi megállapodást létesítenie.

Térítés csak abban az esetben kell megállapítani, ha erre az iskola igazgatója (a fenntartó hatóság megbízottja) igényt tart.

A megállapodásnál a váloságos költségvetéssel kell figyelembe venni a továbbiakban megjelölt módon. Kell a megállapodásra vonatkozó jegyzőkönyvet 4 példányban kell kiállítani (1—1 példány az iskola, járási katonai parancsnok, hadtest és a hadtest 2. számú gazdasági hivatala). A megállapodás tartalmánál ki kell tenni azoknak az adatoknak, melyek a térítés helyes megállapítását és ellenőrzését lehetővé teszik.

Ha a megállapodás nem jönne létre, az iskola írásban benyújtandó igényét a járási katonai parancsnoknak kell feltérjeszteni a hadtestparancsnoksághoz döntés végett.

Ha a meg egyezés ezután sem sikerül, akkor a megállapodást az iskola felsőbb hatósága révén kell elerni.

Végül esetben a honvédelmi miniszter dönt a megállapodás tárgyában.

II. Fűtési térítés. Ha a helyiségek igénybevétele csak testi foglalkozás (gyakorlat) céljára történik, legköltségmértéként napi 10 gramm, ha pedig a helyiségben emellett oktatás is folyik, legköltségmértéként napi 40 gramm tűzifa ellenértéke állapítandó meg térítés címen az igénybevétele napján, ha a helyiségeket előzőleg ugyanazon napon nem fűtették.

Ha a helyiségeket az igénybevétele napján már fűtötték, utánfizetésre az előbbi pont szerint számítható összeg felét kell megállapítani.

A fűtésiértékek pénzbeli értékét mindenkor a kormányhatóságilag megállapított és kihirdetett egységeknek alapján kell számitani.

III. Világítási megfizetés. Ott, ahol villany- vagy gárvilágítás van — feltéve, hogy a számlálóóra a kapcsolt más ékeket nem használják — az órának a foglalkozás megkezdésekor és befejezésekor mutatott állása szerint fogva kell a napi átlagos mennyiségnek pénzértékét kell megfizetni. Ugyanarra a számlálóóra egy idejűleg bekapcsolás más éke használata esetén a térítési összeggel — az iskolára igénybevétele helyiségen használt ékek átlagos fogvasztását véve alapul — napi átlagos összegnek a közéletparancsnoknak és az iskola igazgatójának közösen megállapítani és előre használatba veendő naplószéri nyilvántartásba bejegyezni.

Köulajvilágítás esetén a köulajfogvasztás átlagos mennyiségének megfelelő térítést összegben kell megállapítani.

IV. Takarítási térítés. A helyiségek takarításáért a díjazás összegét az iskola igazgatója a közéletparancsnokkal egyetértően állapítja meg, figyelembe véve a munka elvégzéséhez szükséges munkaidőre, a helyben szokásos munkabérekre és a felhasználandó anyag értékére.

V. Vegyes rendelkezések. Irányelvül tekintendő, hogy a költségterítés a téli kiképzési időszak végén (március 31.) történik az iskola igazgatójának (a fenntartó képviselőjének) írásbeli, hivatalos nyilatkozatára. A nyilatkozat a költségterítés jogcímét és pénzbeli értékét külön-külön részletesen fel kell tüntetni.

— Az elmulasztott időszak tartama alatt igénybevétele helyiségek után felmerülő any költségök megállapítására és kitűzlására vonatkozólag a jelen szolgálati utatás rendelkezésére irányozkodik.

3123/1940. sz. BARABÁS ANDRÁS: „A NEUZETNE-VELÉS ISKOLAJA” CIMU MŰVENEK AJÁNLASA. Szerző és könyvében a nemzetnevelésre vonatkozó új szemléket és iramlatokat, így a fasiszta olasz és a nemzetiszocialista német nevelési stb. beható tanulmányok alapján, világosan ismertelt a katolikus szemponthoz is megdarájgja. A könyvnek mintegy kétharmad rész teljesen gyakorlati: megmutatja az elemi iskolai tantárgyak mindegyikéig azonos tárgykörökkel, tanítási eszközökkel, ahol a különleges nemzetnevelési szempontokat érvényesíteni lehet.

Mint ahogy szóbanforgó könyv a nemzetnevelés terén igen értékes tájékoztatásokat nyújt és hiányt pótol, a feltehetően alá tartozó összes iskolák és taneszmények részére beszerzésre melegen ajánlom. A könyv ára a pécsi Haladás Nyomdánál csakken megrendelve 2 P, bolti ára 2.60 P.

HIREK.

Dr. Jozsáts János,

pápai prélat, e. prépost, nyug. bonyhádi

esepersplébános, a bonyhádi esperesi kerület volt tanfelügyelője, augusztus 31-én, Pécsen elhunyt. Őt évtizedet meghaladó lelkipásztori működése alatt mindenkit meghódított kedves úri egyéniséggel. Vele Krisztus szándéka szerint élő főpap, mindenkinék barátja, jóakarója költözött az üdvözöltök örök hazájába. A tanfőttség különösen érezte atyai jószágát és szeretetét. Felévelel ezúttal kezdett betegeskedni. Temetése szeptember 2-án, délelőtt 9 órakor volt a központi temető Szent Mihály templomában, a felküdveért bemutatott engesztelő szentmise után.

Főpásztori elismerés. Megyés püspök Úr Ö Nagyméltóság Vargha Ferenc, szentlőzlősi r. kat. igazgatótanácsnak nyugalmobvonalára alkalmából, kiváló működéséért főpásztori elismerését nyilvánította.

Bérmálás. Virág Ferenc megyéspásztor szentemberben kezdi meg őszi bérmokörjáratát. A bérmokörút rendje a következő: szept. 12. Bonyhádivarad, szept. 13. Nagyvejké, szept. 14. Kisdorog, szept. 15. Tevel, szept. 16. Závod, szept. 17. Lengyel, szept. 18. Mucsi, szept. 19. Hőgyész, szept. 20. Dóshorány, szept. 21. Szakadát, szept. 22. Zomba, szept. 23. Hare, szept. 24. Sióvárad, szept. 25. Mőzs, szept. 26. Tolna, szept. 27. Fadd, szept. 28. Tengelic, szept. 29. Kajdacs, szept. 30. Nagydorog.

Megjelen Barabás András könyve. „A nemzetnevelés iskolája” címen, mely a ma és nézezőlvő forrongo nevelői eszméit tárgyalja és a nemzetnevelés vezérkönyvének szereplő van hivatala betölteni. Az iskolák, tanítók, hitoklatok a könyv megrendelésére lapunknál számához csatolva csekklapot találhatnak, melyel a könyvet példányonként 2 P-ért megrendelhetik portóménes szállítással. Bolti ára 2.60 P.

Szerkesztésért és kiadásért kelt: **MAGYAR SÁNDOR.**

Kiadó a Pécségházmegyei Róm. Kat. Tanfelügyelő.

Haladás Nyomdárészvénytársaság Pécs, Király-utca 21. sz.

A nyomdárész: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Feltélés szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Tagdíj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Incegyű Dénes-utca 91., (Fapri Otthon), hová a lap szemletti részét illető minden közlemény, híradások és reklámok címe küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. szeptember 1.

XXIX. évfolyam, 9. szám.

Vér nélkül

represszítették szét a trianoni átok bilincseit, a tudatlanság, rosszindulat, gyűlölet, zarnokság Maginot-vonalát...

És most visszatérnek a hegyek és völgyek, fenyők és virágok, faluk és városok, sírok és emberek...

Most hónapok menetelnek a síkságokon, a kanyargó folyók mentén, nagy fekete hegyek között, hogy elvigyek testvéri üléssúntket, hogy letöröljék hűs és szenvedésünek minden könyvet. Hónvedek talpának dübörögs, szívünek dobbának, karjüának ereje viszi a szabadságot...

Csohadatos és nehéz sorsot szünt a magyarságnak a Teremtő!

Ezer éven át sok vihar zúdult ránk: tatár nyílások serege, török áradat, német véreskek lomha tömegel, orosz fergelek. De a magyar türzsek népe, Mátyás fekete serege, Rákóczi kurucai, Damjanich vörös-sípikásai mindig megvédtek ezt a földet.

Ezer éven át sokszor éjszaka szakadt ránk, de a sültéségben egyszerűsak susogni kezdtek a nádasok, zügni az erdők, felbúgott a tarogató, Cinka Panna kezében felsírt a hedegű, megperdültek a dobok, riadótt harsogtak a kürtök és akkor újra meg újra, ezren és ezren álltak a zászlok alá, hogy vérükkel váltsák meg ezt a földet.

Ezer éven át mindig úgy volt, hogy amikor vegrühodzótlak a véres kardot az országgon, mikor a románok végigzúgott a félvretelt harangok hangja, mikor a hegyeken felpirosolt a vész-tűzek fénye, akkor mindig égre nézett a magyar, vasat ragadott a markába és beállt a sorba...

Ezer éven át önmegtagadással, önzetlen kötelesség teljesítéssel, könyvek letörölésével, kenyerelek megosztásával, imádsággal és ökllel építette maga körül a magyarság a szabad népek országát. A maga tenger panasz, kényértelen nyomorát, reményvesztő sírása között is testvérként állt a még panaszosabb, még nyomoróbb, még inkább reményét vesztekkel mellé. Ezer éven át nemcsak vendégjogot, hanem szabadságot is biztosított németnek, tótának, rutének, oláhoknak, akik ezen a földön keresték boldogulásukat...

Igy valóstolta meg a magyarság, ezer éven át, a teremtő Isten gondolatát!

És most újra elindulnak a zászlók! Menek Magyarvárad, Kolozsvár, Mórvasárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Nagy-károly, Szatmár, Zilah, Dés, Máramarosziget felé...

Menek a Kárpátok bércéi alá, ahol feltámadást vár ezer és ezer megdermedt lélek... Menek, hogy húszéves éjszákára elvigyek a béke pirosó halnálát, a szabadság melengető napusárgát...

És amikor előrkeznek az ősi kárpáti határra, akkor visszaadják egy egész nép hitét. Hével hirdetik az ősi magyar határokat, hogy érdemes volt ezer éven át jónak, hűnek és becsületesnek lenni. Érdemes volt himni és kitartani, vérezni és fátylaként elégni.

És nekünk, tanítónak is tanusagot tesznek arról, hogy egyszer minden kítartás, áldozatkészség, lemondás, hősiesség elnyeri méltó jutalmát... Itt, ezen a földön is.

vitéz Székly Pál.

LELKIGYAKORLATOK.

A Pécségyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület megrendezése a folyó éven június 24-től 27-ig a pécsi Pius Collegiumban 20 tanító és a pécsi Női Lelekgyakorlatos Otthonban június 26—30-ig 10 tanítónő gyűlt egybe háromnapos lelekgyakorlatra. A tanítók lelekgyakorlatos vezetője P. Németh Ferenc, a tanítónők P. Vértés Ándor volt.

A megújulóldás vágya, a könyörgés, a zajos világtól való elvonulás hozza össze őket. A nehéz munka után az isteni szeretetben való megnyugvás volt ezen napok feltehetően eredménye. A lelekgyakorlatos vezetők odaadó, meggyőző, lelkeket átalakító munkájuk eredményes volt. A résztvevők lelke tisztá lett.

A lelekgyakorlatokon résztvevők szomorúan állapították meg, hogy a jelentékek közül sokan elmaradtak. Sokan meg is kísérlék, hogy egyszer is résztvevjenek a lelekgyakorlatokon, pedig ha csak egyszer is résztvevjenek, így vágyakozának minden éven oda, ahol nem

csak a test, hanem a lélek is megpihen az Úr Jézus keresztje alatt.

A lelekgyakorlatokon a következő tanítók és tanítónők vettek részt: Barát György Csíbrák, Bánhid János Drávakeresztúr, Bérczi József Hegyzenántornai, Drescher Ádám Köblény, Horváth József Bogdása, Koltai Ferenc Somogybányatelep, Lejta Ede Szárász, Megyesi János Siklósbodonyi, Nagl János Lányócskó, Palotás Ferenc Tamási, Parlt József Dombóvár, Pintér Ede Ozora, Schleicher Károly Károlymajor, Schlitzer Adó Virágos, Szabolcs József Meesekszabolcs-ánfalva, Szamosi Ferenc Pálfa, Szecs József Cíkó, Szijártó László Szakes, Tiszi Polikárp Kovácsnéja és Vértés János Püspökspusztai; Bartek Margit Lányócskó, özv. Gáspárné Bözse Róza Szakes, Hofferné Vass Sarolta Tarca-spusztai, Kákonyi Gyuláné Tolna, Kosztrabszky Györgyi Pécsvárad, Pataki Józsefné Püspökúti, Pápa Emilia Ozora, Simai Vincéné Siógárd, Tóth Julianna Ozora, Vándor Magdolna Szálka.

Cecilia Egyesületi Szemle.

Kántorhuras. (Beszámoló)

Vezető: Kerényi János.

Egyesületi vezetősége az általa rendezett első egyházzenei kántorfanfóráról a legnagyobb megelégedéssel számolt be.

A fanfórára jelkelt Baranyából 13, Tolnából 12, összesen 25 tanító, illetve kántorintó.

A június hó elején váratlanul elrendelt meghívások, valamint két kráteres betegsége miatt csak 16-an jelenhettek meg. Ezek: Kármas Antal Herceglőtölts, Girók Mihály Péter, Kerekes Géza Göröcsny, Kallenberger Ferenc Bikai, Szende Antal Babare, Róth József Magozs, Vicsári Sándor Tésny, Koltai Ferenc II. Somogybányatelep, Sass Ernő Pécsbányatelep, Erdősi Dezso Pellérd, Márton Sándor Cserkút, Lippay Antal Meesekajla, Bucsócs János Bázatek, Wágner József Iregeszeme, Márfai István Dóbrókócs és Kurecz Miklós Miszla.

Pécsről, mint vendégek résztvevtek: Hartveg Jenő és Mied Agoston helyettes kántorok, Hergenröder József papnövevények és Antal György, a zeneművészeti főiskola hallgatója. Így a fanfórány állandó létszáma 20 volt.

A fanfórány a művészi bizottság által előre és részletesen kidolgozott terv szerint folyt le. Az elvégzett anyag feldolgozásának legfőbb célja volt útmutatást adni az otthoni tevékeny önképzésnek és a szent liturgiában elvégzett gyakorlati munkáknak.

Megismerkedtek a hallgatók az egyházzenei törvényekkel és azoknak a gyakorlathoz mért helyes végrehajtási módjaival.

Részletesen megismerkedtek a hallgatók a korális történeti fejlődésével, annak a vokális zenében páratlanul alói szépségével, egyszerű kifejezési eszközével és az előírt vatikáni kiadás énekeltéchnikájával.

Mindaz Mayer Ferenc iskolaigazgató, egyesületi elnök előadásában, a gregorián gyermekkor szellemének bemutatásán természetesen nagy lelki élvezetet jelentett. A hallgatók a szemlése egyszerű rezonanciaimólt kezdve végéig énekeltek az egyházi és összes és a gyakor-

lat szempontjából fontos korálisát. Kitűnt, hogy a korális szép elajajítása nem nehéz, csak szeretettel párosult odaadással kell hozzányúlni.

Az orgonaelőadások állandóan változóan más-más templom orgonáján folytak. Vadas Gábor és Halász Béla orgonaművészek kiváló tudással és mindane kiterjedő részletességű igyekezetek a hallgatókat az orgona elméleti és technikai ismereteibe bevezették. A hallgatók felvéltva hat orgonán gyakoroltákhat.

Itt a helyes manórá és pedáljáték elajajítása volt a főcél.

Az orgonatanymányval kapcsolatban egy közel három órány tanulmányi kirándulást tartottak a pécsi Augustyágyhárhoz, ahol az orgona felépítésének minden részével megismerkedhettek. Majd Angster Ozkár vezetésével a Pius templomban hazánk egyik legmodernebb elektronos orgonáját tekintették meg a hallgatók. Az Angster cég eme szaves készségeit itt mondunk köszönetet.

Bárdos Lajos zeneművészeti főiskola tanár az egyházi népdneket ismertette, a karenekkoltatás szemléltette és elemi iskolai népdzsinmáriumot tartott. A népdzsinmáriumú előadásokon számos pécsi állami tanító vett részt és azok egyike Magyar Dezső, királyi tanfelügyelő is megjelent.

Hisztek, hogy a Bárdos órák kártaársának sokáig élénk emlékeztetést lesznek. Tömegével bontakoztak ki az egyéges népdnekek szépségei. Mekkora művészi tökéletesség, páratlan szerkezeti forma, kifejező készség és az egyéges népdnekek szépségei. Aki ezen előadásokat hallgatta, szívesen nyul az egyéges népdnekekhez és kellő értékre szállítja le az eharmakodott kritikáikat.

A karenek tanításához számos kitűnő fogalom ismerkedtek meg a hallgatók, hogy számukra a jövőben egy súlyosabb mű kári beutánása nem jelent keljéshetetlen nehézséget.

Az iskolai népdzsinmárium órány megismétlődött

a zenei élvezet. Újól elmélyedhetünk a magyar zenei óserő alkotó szépségeiben. Mily semmivő zsurgrottak a mesterkelt iskolai mialdók ezen, a világródlomban páratlanul alói népköltások mellett. Ezek visznek lelket, életet és örömet az iskoláha.

Elismeréssel kell szólnunk a hallgatók odaadó buzgalomról is. Ok tényleg tanulni jöttek és ennek szép példájával szolgáltak. Elismerés jár ezért, hogy a vakáció legeleji, s az éjzr ledekeőbb napjait áldozták fel ezen nem könnyű feladat teljesítésére. Hiszünk, hogy a nyugtoltak hóvén kárpótolják oket a hozott anyagi áldozatokért is. Több mint csak anyagi kérésnek, legyenek apostolai a szentek, akik mit egyesületünk kitűzött.

Egyesületi vezetősége a felfolyt fanfórány kapcsán néhány tanulságot szírt le, melyet itt közreadunk.

1. Egy heti idő igen kevés. Ezt tehát legalább két hétre kell kibővíteni. Ezt különösen az orgonamesterk tanítása teszi szükségessé. Láttuk, hogy az orgonajáték terén hiányok vannak. Ebben a kántorképzésre nagy feladatok hárulnak. Szükség van, hogy a jövő fanfórányok a hallgatók naponta legalább egy órány gyakorolhassanak.

2. A fanfórány idejét a nyári szünet második felére kell helyezni, hogy a hallgatók pihenet jelenhessenek meg.

3. Igen fontos, hogy ezen hosszabb idejű fanfórányok a hallgatók az egyházzenei képzés részéről segítyben részesüljenk. Ma, midőn külön kántori fizetés nincs, méltányos, hogy a jöndulati szorgalom anyagi támogatásban részesüljön.

A vizionlatásra 1941-ben!

Határidő-emlékeztető.

A PÉCSÉGYHÁZMEGYEI IRKAK, BAJZSÜZETEK, HANGFÉLVEZÉTEK ÉS ERTESTÖRÖNYVEZÉSEK rendezése az 1940/41. tanévre. A következő irkak általnak rendelkezésekre: négyvalos magyar irkakból 12, 5 és 4 filléres, egyvalos (diktandó), számalos és német irkakból 5 és 4 filléres, sima vonatlatlan 4 filléres irka is kapható, rajzfizet 6 filléres, régi nagyalakú 20 filléres, perforált rajzfizet is rendelkezhető, ára 20 fillér és hangjezfizet 8 filléres árban. Egyéb gyakorló irkak is kaphatók. — **Beiratási díjak** tárgyháyan a 480/1933. isk. sz. püspöki rendelet (Katolikus Iskola 1933. augusztus 1.) alapján az iskolajogzatóságoknak szeptember hó 10-ig az egyházmegyei tanfelügyelői hivatalhoz az előírt kéimutatás melletteléssel sotalos nem szükséges) be kell küldeni s a 1864/1937. isk. sz. püspöki-rendelet (Katolikus Iskola 1937. augusztus 1.) alapján a beiratási díjak 50%-át a katolikus tanítói internátusi alpa, a Pécségyházmegyei Alapítvány hivatal 38.504. sz. postakamerai csekkszámjára be kell fizetni. A beiratási díjak mikénti felhasználásáról a 2243/1936. sz. fötanf. rendelkezés alapján (Katolikus Iskola 1936. szeptember 1. sz.) a kir. tanfelügyelői hivatalnak is meg kell tenni szeptember hóvában az előírt jelentést. — **Pöbberások után** a tanulókat egyházi lapjai a községi előjáróságokhoz küldendő három nap alatt.

Tanár kezdete, valamint a heti és évközi szünetek a kir. tanfelügyelői hivatalnak bejelentendő. — **Tanár eljézés** két hónapig az igazolatlanul mulasztók kimutatása he-

tenként küldendő meg a községi előjáróságoknak. — **Tanár díjak** a körü pénztárosok által a 45612. sz. postai befizetlapon legkésőbb október 1-ig sürgétes beírásra nélkül beküldendő. Ezért a határlakban lévő tagok tudójajukat haladéktalanul küldjék meg a körü pénztárosnak. — **Katolikus Tanítói Internátusi segélykérvények** szeptember 30-ig benyújtandók. (Katolikus Iskola 1935. április 1. számában 797/1935. és az 1940. szeptember 1. számában közölt 3115/1940. számú fötanf. rend. — **A „Könyves István Segélyalap”** elnökségéhez a segély iránti folyamodványok a 380/1936. sz. fötanf. rend. (Katolikus Iskola 1936. március 1. sz.) valamint a Pécségyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület választmányához, a segély iránti folyamodványok a Katolikus Iskola 1940. május 1. számában közölt választmányi ülési határozat alapján és az előírt módon szeptember végéig benyújtandók. — **Nyugdíjirányelők** az iskolafentartók által befizetendő.

Főtanfelügyelői rendelkezések.

3115/1940. sz. A Katolikus Tanítói Internátusi Alaphoz intézett segélykérvények és vonatkozó iratok felterjesztésének határideje. A 797/1935. sz. főtanfelügyelői rendelkezés (Katolikus Iskola 1935. április 1. sz.) szerint a katolikus tanítói internátusi alaphoz intézendő „folyamodványok benyújtásának végső határideje szeptember 30.; a megállapított határidőn túl beérkező vagy hiányosan felterjesztett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.” A megállapított segélyesség két részben folyósítatik: az I. felvére részlet a kérvényhez csatolt mellékletek alapján; a II. felvére részlet pedig akkor, ha a feltételek folytatásának fennállását az I. felvére iskolai tanulmányi értesítő, illetve lekekvény hitelesített másolatának, a II. felvére szöve elhelyezési igazolványának és egészségi okból internátusi kivüli elhelyezés esetében ügyeltek orvosi bizonyítványának hivatalomhoz, február hó 10-ig való beküldésével igazolja a folyamodó. Ezen határidők pontos betartására a Katolikus Iskola február, augusztus és szeptember 1. számában közölt határidő-emlékeztetőben az érdekeltek figyelemre külön is felhivatott.

Miután ismételtlen előfordult az, hogy egyesek a fentjezett eljárást, illetőleg határidőket nem tartották be, felhívom az érdekelteket, hogy az internátusi segélyek ügyében, saját érdekeikben, mindenkör a fentieknek figyelembevételével járjanak el, mert különben az internátusi alaphoz segélyben nem leszethetők.

2823/1940. sz. Rendezésképzés céljára igénybevevő iskolai helyiségek fitési, világiatási, takarítási költségeinek megtérítése. A m. kir. vallás-és közoktatásügyi minisztériumnak a fenti tárgyban f. évi július 18-án, 170.482/1940. V. ü. o. szám alatt kelt, s valamennyi tankerületi kir. főigazgatóhoz és tanárképző-intézet elnökségéhez intézett rendelettel tudomásúvétel és megfellelő eljárás végett állabihának közlöm:

„Tudomás és további eljárás véget Főigazgató Úral (Elnökséget) — az 1939. évi II. t. c. 12. §. 6. bekezdése alapján a kötelező helyi levente képzés céljára igénybe vett iskolai helyiségeket, villamos, villany, lakartéri költségének megtérítése tárgyában — az alábbi szolgáltatási utasítással látom el.

I. A helyiségek és azok berendezésének használatát a Kincstár terhére, a térítés nem állapított, az iskolai katonai parancsnok és takarítási feladatokat végrehajtók tekintetében a járási katonai parancsnoknak kell az iskolák igazgatóival (az iskolafenntartók megbízottai) évente a kiképzési év kezdetén, a helyiségek használatára vonatkozóan megkötéses alkalmával, jegyzőkönyv megállapodást létesíteniük.

Térítést csak abban az esetben kell megállapítani, ha erre az iskola igazgatója (a fenntartó hatóság megbízottjai) igényt tart.

A megállapodásnál a valóságos költségfelettel kell figyelembe venni a továbbiakkban megjelölt módon.

A megállapodásra vonatkozó jegyzőkönyvet 4 példányban kell kiállítani (1—1 példány az iskola, járási katonai parancsnok, hadtest és a hadtest 2. számú gazdasági hivatala). A megállapodás tartalmából ki kell tűnni azoknak az adatoknak, melyek a térítés helyes megállapítását és ellenőrzését lehetővé teszik.

Ha a megállapodás nem jönne létre, az iskola írásban benyújtandó igényt a járási katonai parancsnoknál kell feljuttatni, a hadtestparancsnoksághoz döntés végett.

Ha a megvezetés ezután sem sikerül, akkor a megállapodást az iskola felsőbb hatósága révén kell elérni.

Végso esetben a honvédelmi miniszter dönt a megállapodás tárgyában.

II. Fűtési térítés. Ha a helyiségek igénybevétele csak testi foglalkozás (gyakorlat) céljaira történik, légköbméterenként napi 10 gramm, ha pedig a helyiségek elméleti oktatás is folyik, légköbméterenként napi 40 gramm fűtőanyag ellenértéke állapított meg térítés címén — az igénybevett napján, ha a helyiségeket előzőleg ugyanezen napon nem fűtötték.

Ha a helyiségeket az igénybevétel napján már fűtötték, utánafelezte az igénybevétel napjához számítható összeg felét kell megállapítani.

A tüzifaterjes pénzbeli értékét mindenkor a kormányhatóságok megállapított és kihirdetett egységáraink alapján kell számlálni.

III. Villágítási megtérítés. Ott, ahol villany vagy gázvilágítás van — feltehető, hogy a számlálóóraira kapsókat más célokra is használták, az órákat a foglalkozás megkezdésekor és befejezésekor mutattató állás szerint fogyasztott áram (gáz) mennyiségének pénzértékét kell megtéríteni. Ugyanarra a számlálóóraira egyidejűleg bekapcsolt más égők használata esetén a térítési összeghez — a foglalkozásra igénybevett helyiségben használt égők átlagos fogyasztását véve alapul — napi átlagmennyiségben kell a közvetparancsnoknak és az iskola igazgatójának megállapítani és e célra használható vendő naplóiserít nyilvántartásba bejegyezni.

Köfalajvilágítás esetén a köfalajvilágítás átlagos mennyiségének megfelelő térítési összegben kell megállapítani.

IV. Takarítási térítés. A helyiségek takarítására a díjazás összegét az iskola igazgatójának a katonai parancsnokkal egyetértően állapítja meg, figyelemmel a munka elvégzéséhez szükséges munkaidőre, a helyben szokásos munkabérekre és a felhasználandó anyag értékre.

V. Vegyes rendelkezések. Irányelvül tekintendő, hogy a költségterítés a téli kiképzési időszak végén március 31. napján az iskola igazgatójának a fenntartó képviselőjének) blyveletlen, hivatalos nyugtáira. A nyugtán a szolgáltatások jogcímét és pénzbeli értékét külön-külön részletesen fel kell tüntetni.

Az elmulasztott időszak tartama alatt igénybe vett helyiségek után felmerülő új költség megállapítására és kiutalására vonatkozólag a jelen szolgáltatási utasítás rendelkezései irányadók.

3151/1940. sz. BARABÁS ANDRÁS: „A NEMZETNEVELES ISKOLÁJA” CÍMŰ MŰVEK AJANLÁSA. Szerző e könyvében a nemzetnevelésre vonatkozó új eszméket és áramlatokat, így a fasiszta elv és a nemzetiszocialista német nevelést stb. beható tanulmányok alapján, világosan ismerteti és katolikus szempontból is megértelmezi. A könyvnek minthogy kétfelhelyre teljes teljesen egykialakított megalkotója az elemi iskolák tantárgyak minőségének azon tárgykörökét, tanítási módszereket, ahol a különleges nemzetnevelési szempontokat érvényesíteni lehet.

Minthogy szombatforgó könyv a nemzetnevelés terén igen értékes fájkezoztásokat nyújt és hiányt pótol, a felügyeletlen alá tartozó összes iskolák és tanzenydzet részére beszerzésre melegen ajánlom. A könyv ára a pécsi Haladás Nyomdánál eszeken megrendelve 2 P. bolti ára 2.60 P.

HIREK.

Dr. Jozsáts János, pápai prélat, c. prépost, nyug. bonyhádi eszerespéleános, a bonyhádi eszeresi kerület volt tanfelügyelő, augusztus 31-én, Pécsset elhínytt. Öt évtizedet meghaladó lelkipásztori működése alatt mindenkit megdöngölt kedves úri egyenszélével. Vele Krisztus szándéka szertmélő fogott, mindenkinek barátja, jóakarója kultözöl az idővöltozték örök hazájába. A tanítóság különösen érezte atyai jószágát és szeretetét. Fél évtel ezeltől kezdett betegkedni. Temetése szeptember 2-án, délelőt 9 órakor volt a központot temető Szent Mihály templomában, a lelküdvéért bemutatott egészeltő szemintse után.

Főpásztori elismerés. Megyész püspök Úr Ö Nagyméltósága Vargha Ferenc, szentlászlói r. kat. igazgatótanítónak nyugalmobanváltása alkalmából, kiváló működésért főpásztori elismeréssel nyilvánította.

Bérmálás. Virág Ferenc megyefőpásztor szepetemberben kezdi meg ősi bérmákorútját. Bérmákorúti rendje a következők: szept. 12. Bonyhádváros, szept. 13. Nagyecské, szept. 14. Kisdorog, szept. 15. Tevel, szept. 16. Závod, szept. 17. Lengyel, szept. 18. Mucsi, szept. 19. Hógyász, szept. 20. Dióshérsény, szept. 21. Szakadát, szept. 22. Zomba, szept. 23. Hare, szept. 24. Sioágárd, szept. 25. Móz, szept. 26. Tolna, szept. 27. Fadd, szept. 28. Tengelic, szept. 29. Kajdacs, szept. 30. Nagydorog.

Megjelent Barabás András könyve. „A nemzetnevelés iskolája” címen, mely a ma és közeljövő forrongó nevelési szemléltárgyja és a nemzetnevelés vezérkönyvének szereplője va hivatala beötelteni. Az iskolák, tanítók, hókilatoók a könyv megrendelésére lapunknál számához eszaltalan eszékliapost találnak, melylyel a könyvet példányonként 2 P-ért megrendelhetik porómélessz számlálással. Bolti ára 2.60 P.

Szerkesztésért és kiadástért felel: MAGYAR SÁNDOR. Kiadó a Pécsyegházmezei Róm. Kat. Tanfolyásület. Haladás Nyomdarszervezettyi Rt. Cs. Királyúgyesület. A nyomdárért felel: Dvorsky Lőrinc igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsyegházmezei tanhatóság hivatalos közlönye. Népköltafásügyi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap eszején.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengó. Magyar Sándor, tanfelügyelő. Tagdíj 1940. évre 3 pengó. SZERKESZTŐSE: Pécs, Incedy Dénes-utca 9/, (Papi Otthon), hová a lap szemeli részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendők.

Pécs, 1940. szeptember 1. XXIX. évfolyam, 9. szám.

Vér nélkül

repeztetjük szét a trianoni átok bilincseit, a tudatlanság, rosszindulat, gyűlölet, szarnakság Maginot-vonalát...

És most visszatérnek a hegyek és völgyek, fenyők és virágok, faluk és városok, sírok és emberek...

Most honvédek menetelnek a síkságokon, a kanyargó folyók mentén, nagy fekete hegyek között, hogy elvigyék testvéri ölelésünket, hogy letörlőjék hűsz és szenvedésünket minden könyvet. Honvédek talpának dübörgése, szívének dobbanása, karjának ereje viszi a szabadságot...

Csodálatos és nehéz sorsot szánt a magyarságnak a Teremtő!

Ezer éven át sok vihar zúdult ránk: tatár nyílások serege, török áradat, német vértések lomha tömegel, orosz fegyver. De a magyar létszék népe, Mátyás fekete serege, Rakóczi kurucain, Damjanich vörös-sípkásai mindig megvédtek ezt a földet.

Ezer éven át sokszor éjszaka szakadt ránk, de a sötétségben egyszerűsakar susogni kezdtek a nádasok, zúgni az erdők, felbűgött a tarogató, Cinka Panna kezében felsírt a hedgő, megperdültek a dobok, riadózt harsogtak a kirtűk és akkor újra meg újra, ezren és ezren álltak a zászlok alá, hogy vértükkel váltssák meg ezt a földet.

Ezer éven át mindig úgy volt, hogy amikor végighordozták a véres kardot az országban, mikor a románok végigözgött a félrevert harangok hangja, mikor a hegyeken felpirosult a vész-tűzűk fénye, akkor mindig égre nézett a magyar, vasat ragadott a markába és beállt a sorba...

Ezer éven át önmegtudással, ünneztel kötelelőteljesítéssel, könyvek letörlésével, kenyerének megosztásával, imádsággal és ököllé építette maga körül a magyarság a szabad népek országát. A maga tenger panaszra, kenyéreltlen nyomorra, reményvesztő sírása között is testvérként állt a meg panaszosb, még nyomorgóbb, még inkább reményét vesztettek mellé. Ezer éven át nemcsak vendéjogot, hanem szabadságot is biztosított németnek, tótnek, rutének, oláhoknak, akik ezen a földön keresték boldogulásukat...

Igy valósította meg a magyarság, ezer éven át, a teremtő Istenn gondolatát!

És most újra elindult a zászlok!

Menek Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Nagy-károly, Szatmár, Zilah, Dés, Máramarossziget felé...

Menek a Kárpátok bérci alá, ahol feltámadást vár ezer és ezer megdermedt lélek...

Menek, hogy hűszéves éjszákára elvigyék a béke piroska hajnalát, a szabadság melengett napusárgát...

És amikor elérkeznek az ősi kárpáti határra, akkor visszandják egy egész nép hitét. Hével hirdetik az ősi magyar határról, hogy érdemes volt ezer éven át jónak, hűnek és becsületesnek lenni. Érdemes volt hínni és kitartani, vérezni és fátylaként elégni.

És nekünk, tanítónak is tanuságot tesznek arról, hogy egyszer minden kirtárs, áldozatkészég, lemondás, hősiesség elnyeri méltó jutalmát... Itt, ezen a földön is.

vitéz Székly Pál.

leszámolás, új akaratelhatározás, hivatás- és munkaszerelet, így kapcsolódik a tanítói önismeret kérdése a nemzeti célok szolgálatába.

Szép és értékes pontja volt a gyűlésnek a székszárdi róm. kat. elemi iskolák énekkarainak szereplése. Három iskola kicsiny dalosai a nagyok lelkészeivel zengtek a magyar dal kincseskamrából válogatott dalokat. Szivdmóztó hatása mellett bizonyosan indítást, elhatározást és munkakedvet váltott ki sokakban. És éppen ez volt benne a legértékesebb!

Tilkár.

Határidő-emlékeztető.

Targdíjakat és a tanítói lelkigyakorlatok költségeire megállapított összegeket az esperesi tanítóköri pénztárok a 45.612 sz. csekkalappal további személyi sürgűtetés bevarása nélkül, kimutatás kíséretében küldjék be. — **Katolikus Iskola** még hátralékos előfizetési díjai, az iskolai pénztár terhére, a 45.612 sz. csekkalappal haladéktalanul beküldendők. — **Gazd. továbbképző isk.** által megéj 1927. Kérvény és költségvetés november hó 15-ig a 23.234 iránti VII. sz. vkm. rendelet értelmében a kir. tanfelügyelőséghez benyújtandó. — **Katolikus tanítói Internátum** célokát szolgáló beirattási díjak a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatal 38.504 sz. csekkszámlájára haladéktalanul befizetendők és kimutatások (lásd Katolikus Iskola 1933. aug. 1. sz.) személyi sürgűtetés bevarása nélkül, a hátralékosok által most már postafordultával beküldendők. — **Beirattási díjakról** a 2243/1936. sz. (Katolikus Iskola 1936. szept. 1. sz.) és a 911/1937. sz. (Katolikus Iskola 1937. ápr. 1. sz.) fofat. rend. értelmében a kir. tanfelügyelői hivatalhoz az előírt kimutatás haladéktalanul be kell küldeni. — **Nyugdíj-járadékok** az iskolafenntartók által befizetendők.

HIREK.

Főpásztori elismerés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Partl József, dombóvári r. kat. igazgatótanítónak 39 évnyi kiváló működés után történt nyugalmobanvonalas alkalmából főpásztori elismeréssel nyilvánította.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Csaba János, boldogaszonyfai róm. kat. kántortanítót igazgatótanítóvá kinevezte.

Közéleti iskolafelügyelői megbízatás. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a lémondás folytán megüresedett völgyviségi I. sz. járási körzetben a iskolafelügyelői teendők ellátásával Szegő Lajos, nagymányai róm. kat. elemi iskolai tanítót megbízta.

Tanítói kinevezések. Bódis László, a mászófalói I. Farkas Jenő, a dombovári I. Németh Jolán, a tolnai H. Major Mátvás, a szakadati II. sorsz. tanítói és Bujdosó László

a garéi kántortanítói állásra egyházközségülag kinevezettek.

Próbászólólatra beosztás. Boltz György, a hirdi kántortanítói, vítez Somfai József, az idamajori I. és Baumholtzer János, a monyorladi II. sorszámú tanítói álláson próbászólólatra becsátattak.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a „Néptanítók Lapja” október 15-4 számának hivatásos részében a népiskolai tanítói, valamint a közép- és középfofokú iskolák tanári könyvtárai számára való beszerzésre ajánlotta Barabás Andrásnak „A nemzetnevelés iskolája” című könyvét. — A bíboros hercegprímás úr a Katolikus Tanügyi Közlöny október 1-1 számában szintén ajánlotta a könyv beszerzését a tanítói könyvtárak részére.

„**A báti Szentvér**” címen ízléses kötetben most hagyta el a sajtót Góth Nándor. „Kereszt a felföld ellen” írójának új novellás kötet. A novellák előtt Fájth Jenő apátréblános ismeretli történelmi hitelesség alapján Bába nagy csodájának, a Szentvérnek és a multban világhírű templomának történetét. Az ugyancsak történelmi novellák pedig költői feldolgozások pergetik vissza a multat. Nem sablonos propaganda könyv, hanem mind tartalmánál, mind pedig stílusánál fogva komoly irodalmi érték. Olvasóink figyelme felhívjuk rá. A csinos kiállítás kötet minden jobb könyvkereskedésben és a báti plébánián kapható. Ár 1.50 P.

A JELENKOR legújabb, november elsejei száma közli fővezetőbizonyok. Katona Jenőnek mélyszántó tanulmányát. „A közepesztályi jövő”-ről igen nagy figyelemmel érdemel dr. Almásy József hozzászólása. „A rendi országgyűlés kérdéseiről”. Ervin Gábor az emberi méltóság problémájáról ír. Keresztury Deszö: „Két modern francia remekmű”. Jean Giono és Alain Fournier úri egységesség ismerteli. Z. Borz József: „Level egy szenvedélyes programról” címmel a nyilaspárt programját elemzi. Figyelemreméltok még Szijgyártó László és Hanskari Erzsébet tanulmányai, valamint egy megragadó „Erdélyi levél”. A tartalmas számat a gazdag Zord idők és Könyvek rovata egészíti ki. **A JELENKOR** előfizetési ára egy évre 4 pengő, félévre 2 pengő. Egyes szám — mely Budapestben és vidéken minden újságárusnál kapható — ára 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-út 28., III. 23. Telefon: 11-44-78. Postatakarékpénztári csekk-száma: 11.870.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SANDOR.** Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanitőegyesület. Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király-ú. 21. sz. A nyomdai felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

Haladás nyomda r. Pécs, Király- és Sz. Mór-sarok Egyházmegyei nyomtatványok nagy raklára.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztartásügyi havi közlöny. Felolés szerkesztő: Megjelenik minden hónap elején.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

Targdíj 1940. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inacdy Dénes-utca 9/1. (Pápi Otthon), hvő a lap szellemi részét illő minden közlemény, hirdetés és reklamációra is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendők.

Pécs, 1940. november 1.

XXIX. évfolyam, 11. szám.

A kézimunka tanítása az elemi népiskolában.

Utas Emília, szilkai tanitónő.

A munka nemcsak a megéléshez eszköze, hanem a lelki megújulás forrása is. A becsülettel végzett napi munka melegegédést ad. — Amit magunk el tudunk készíteni, abban nem szorulunk másokra. A kézi ügyesség és gyakorlat mindig szebb és hasznosabb munkára képesít.

Erre a munkára tanítani és szoktatni az embereket már a gyermekkorban kell.

Már Comenius, Herbart, Pestalozzi hangzóttak a kézimunka nevelő értékét és sürgettek annak tanítását és gyakorlatát. Finnország kezdte, példáját követték a többi államok és a kézimunka tanítása helyet kapott már az elemi népiskolában. Célja, hogy már a gyermekeket rávegyék a munka megkedvelésére, az ügyességre és a munkaképességre. Nem akarjuk őket egybegyűmunkalomban művészi tökéletességre kényszeríteni, sem az úrásokkal versengtetelni, hanem bizonyos fokú kezűgyűgyességet juttatni nekik, hogy minden munkát esinosan és pontosan végezzenek.

Ezért első teendőnk, hogy a gyermekekkel megszereztesük a kézimunkát. Ezt már az alsóbb osztályokban kell megkezdennünk. A tárgykör megállapításánál a gyermeklélek érdeklődési köréhez kell alkalmazkodni. Kezdetben a játék világa, az otthon örömei, később házi eszközök, iskolai bitorok képezhetik a kézimunka tárgyát. Az I—III. osztály növendékeivel készíthetünk gyufadobozokból babafigyőt kezdve mindenféle bitor. Parafadagból gumibostú segítségével asztali díványt, padot készíthetünk, úgy, hogy az ügyesebb gyermek egész habzasbort állíthat össze.

Ilyen kezdet után már nem fog nehézséget okozni a III. osztályban a tulajdonképeni kézimunka-tanítás, mert a gyermekekben megles a kedv és készség hozza.

Ha aztán a tanterv előírása szerint fokozato-

san haladunk, elérjük azt, hogy a VI. osztályban a lányok az addig tanult és gyakorolt horgolással, kétséssel és állással már értékesebb és használható ruhadarabot, a fiúk pedig a gazdaságban, háztartásban szükséges egyszerűbb eszközöket maguk készíthetik el.

Ennek a tantervszerű munkának mindenesetre akadályba lehet az, hogy a szegényebb szülők nem tudják, a gazdagabbak közül pedig egyesek — szűkmarútság miatt — nem akarják beszerzeni gyermekeiknek a szükséges kézimunka-anyagot. Ha azonban fel tudtuk kelteni a gyermekekben a kedvet és bizonyos versenyre készítettük, hogy minél szebbet alkotssanak, a módosabb szülők gyermekei bizonyára kieszközlik szüleiktől a szükséges anyagot. Arra természetesen figyelemmel kell lenni, hogy ne túlköltséges anyagot vásároljunk a kézimunka céljára. A szegényebb, de szerető gyermekeknek pedig, kiknek szülei nem képesek a szükséges anyag beszerzésére, adjuk jutalmul az anyagot. Ha ilyenek többen vannak és így nem áll módunkban valamennyinek a sajátjukból jutalmat adni, igyekezzünk erre a célra akár gyűjtésből, akár más úton fedezetet szerezni. Így biztosíthatjuk a kézimunka-tanítás eredményét.

Milyen nevelő hatása van a kézimunka tanításnak?

1. Fejleszt az öntevékenységet, mert a gyermek magára hagyva is dolgozik. 2. Szépre, hasznosra nevel, mert bármily eszkélységet készít a gyermek, örömit talál munkájában, ha összehasonlítva azt társaiával, szükeinek látja a magáét és minden kis darabot is hasznosnak tart. Az alsóbb osztályosok játékaik számát növelik, a felsőbb osztályosok széppé tehetik ruhájukat vagy lakásukat. 3. Kedvet és szeretetet ébreszt a testi munka iránt. Ezt tapasztalhatjuk, ha többféle kézimunkát mutatunk be. 4. Önfegyelemzésre, kitanításra szoktatja a gyermekeket.

Ezt látjuk abból a türelemből és kitartásból, melyel egy-egy munkádjának elvégzésénél dolgoznak. 5. Bőven foglalkoztatja az értelem és akaratot. Ezt tapasztaljuk, amikor a felsőbb osztályosok maguk terveznek és a választott munkát végzik. 6. Fejleszt a testi és szellemi erőket, képességeket; hajlamokat, tehetségeket ébreszt, amelyeket egyébként esetleg sohasem fejlődtek volna ki irányítja a gyermek cselekvő képességét és finomítja izlését. 7. Végül támogatja az erkölcsi nevelését és gazdasági hasznosítást nyújt. A gyermek, aki megszokja a kézimunkát és természetével kísér a foglalkozkodás, visszariad a léha, bünről való semmittevéstől, ezzel sok kíséréstől ment marad. Aki pedig megszokja és megszereli a kézimunkát, az kész is, képes is, hogy felnőtt korában háziiparral, főnással és szövással maga készíthessen olyan szükségleti tárgyakat, amelyeket másként csak pénzért szerezhetne be.

Mint minden tanításnál, úgy a kézimunka

Cecilia Egyesületi Szemle.

Vezető: Kerényi János.

Kapcsolatunk az Országos Cecilia Egyesülettel.

Egyesületünk már megalakulásakor az alapszabályaiban célul tűzte ki, hogy az egyházi zenét az egyházzenei törvények szellemében minél tökéletesebb formában művelje.

Az egyházzenei szemábrumok, az egyházzenei könyvtár és kántorkurzusok terbevétele mellett kedzettől fogva azon volt az egyesület vezetősége, hogy tagjai számára egyházzenei anyagot nyújthasson érdekesekkel és főleg gyakorlati célokat szolgáló mellékletekkel.

Miután egyházmegyei egyesületünk az Országos Cecilia Egyesületnek tagja, mint egy fiókja, az egyesület vezetősége fenti tervét úgy vélte legelőszóbb megvalósítani, hogy az Országos Cecilia Egyesület hivatalos lapját, a **MAGYAR KORUS-t** minden zenéi mellékletével tagjai számára biztosítsa.

Tervünk az Országos Cecilia Egyesület vezetőségénél teljes megértésre talált, amely vezetőség körülményre egyesületünk minden egyes tagja számára a lapot 9 pengő előfizetési díj helyett 4,50 pengő árban adja.

Mondanunk sem kell, hogy a **MAGYAR KORUS** a legtekintélyesebb egyházzenei folyóirat, mely külföldi viszonylatban is számításba jövő szaklap. A lap negyvenötöt jelent meg és **bő zenei melléklettel különösen a gyakorlati egyházzene szolgáltatásban állnak és országosan közismertek.**

Fenti kedvezményes összeghez jön még az egyházmegyei egyesületünk évi 2 pengő tagdíja. **A kettő együtt egy évre tehát 6,50 pengő.**

Az egyesület vezetősége nagyon kéri tagjait, hogy egyetleg igénybe okvetlenül ezt a jelenleg

tanításánál is fontos, hogy módszeresen végezzék. Sohasem mulassunk el, hogy előbb főbbé kézimunkát mulassunk ki és ezzel megkedveljük a végzendő anyagot. Ev végén pedig rendezzünk egy kis kiállítást is a gyermekek munkádjairól. Ezzel a gyermekekben további iparkodást ébresztünk, a szülőkkel pedig megértjük a kézimunka-tanítás gyakorlati célját és hasznát, mely nem pusztá játék és megérdemli a csekély áldozatot is, amely az anyag beszerzéséhez szükséges. Ez a kiállítás fokozza a következő év munkájának sikerét.

Hogy a kézimunka tanítása a tanóráknak dolgozó gondot, nem egyszer a szegényebb gyermekek támogatásában anyagi áldozatot is jelent, ez nem tagadható. De a fontos cél, a jövő alakítása, növekedésünk az igazi becsületes polgári kötelessége, a munkára való nevelésre, nem engedhet, hogy elfáradjunk, kedvünket veszítsük és visszariadjunk ettől a munkától.

páratlanul álló kedvezményt, tekintsek ezt egyházmegyei ügynök, és ezen alkalmat megragadva okvetlenül rendeljek meg a lapot.

Hisszük, hogy tagjaink egyházzenei önképzési céljára ily csekély összeget évente szívesen áldoznak. A vezetőség szívéne volna, ha az általa kieszközölt kedvezményt a tagok nem vennék igénybe.

Kérünk tehát minden taglársat, hogy a lapra való igényét az egyesületi titkárnál (Kerényi János, Meesekajla-Rücváros) sürögően jelentsen. Egyben kérjük a f. év második felére járó előfizetési díj megküldését is. **T. i. a lapot az 1940. év II. felétől kapjuk kedvezményesen.** A f. fél-évre az előfizetési díj 2,25 P. Természetes, hogy egyesületünk a megindított **lappályozókérlet** anyagi felelősséggel tartozik, így csak azoknak indíthatjuk meg a lapot, kik annak díját előre be is küldik. (Pécs, Incezy Dénes-utca 9. szám.)

A „Magyar Tanítóképző Lexikon” a Bence Lajos szerkesztésében ez év decembereben második kiadásban jelenik meg, kiegészítve a legújabb törvények és rendeletek ismeretével. A lexikon második kiadásának belső ára 20 pengő lesz. Akik a művet a szerkesztőnél (Budapest, VI. Hajós-u. 25. szám, Radó-nyomda) a lapszámmal megjelölését követő 10 napon belül előfizetik, 12 P-ért kaphatják meg s ezen összeget is havi 2 pengő részletekben fizethetik. A szerkesztő kéri azokat, akik a lexikon első kiadásában valami hiányosságot tapasztaltak, közölik vele, hogy azokat pótolja.

EGYESÜLETI ÉLET.

Ebben a rovatban az egyesületi élet olyan megnyilatkozásairól szövegtünk beszámolni, melyek általános érdeklődésre tarthatnak igényt. Vagy azért, mert általános ügyek s így egyetemes állásfoglalást kívánnak, vagy azért, mert valamiképp szemleli előrehaladásukat szolgálják.

Egyesületünk szervezete szerint az igazi egyesületi élet az esp. ker. tanító körökben zajlik le. Egyesületi célkitűzéseinket ott, — kiséb, de jól összeforrt keretben, — valósíthatjuk meg legjobban. Mivel azonban a munka így esetleg elaprozódhatik, szükséges, hogy a körök tudomást szerezenek egymás munkájáról, a lelkeket foglalkoztató kérdésekről, felvetődött gondolatokról, kezdeményezésekről, nehézségekről, megoldási módokról stb. Csak így lehetősége az egész egyházmegye tanúgyének előbbre vtele, tantóinknak a saját céljuk szolgálatába állítása. Ezt az egységesítő törekvést szolgálja a körök gyűlésekről adott beszámoló.

Valamikor a körök gyűlésekről felvetett jegyzőkönyveket teljes egészükben küldte a katolikus Iskola. Nem érte el a célt, mert jegyzőkönyveket olvasni általában nem szívesítő időtöltés. Később, — éppen a tanítósgó kívánságára, — el is maradt. Most olyan korszak következett, mikor a gyűlésekről adott beszámoló felsorolatk a gyűlés helyét, idejét, hogy szentmise előzte meg, hogy utána a tanterembe vonultak, hogy a gyűlést az egyházi, vagy világi elnök magasztolói beszédrel nyitotta meg, hogy X jól sikerült gyakorlati tanítást, Y érdekes előadást tartott és, hogy a tárgySORZAT több pontjának letárgyalása után a gyűlés a nemzeti himnusz éneklésével ért véget. Kérdem: mit tudhat az ilyen beszámoló alapján ennek a körnek munkájáról, törekvéseiről a másik 18 kör? Hogyan tud ennek alapján 19 kör együtt dolgozni, egymásért küzdeni? Semmit és sehogyan! Halad mindegyik a maga útján. Mintha gondolatai, törekvései, küzdelmei, nehézségei, sikerei a saját, jól örözt titkai volnának.

Az ilyen beszámolókat jól használhatják a napilapok. Nekünk azonban más kell! Nem a kirepelt, hanem a tartalom! Nem az a fontos, hogy ki mondta a számváló beszédet, ki tartotta a hallgatóságot teljesen lekötő előadást, hanem az a fontos, hogy mit mondott. Az a fontos, hogy tanultunk-e tőle, követhetünk-e elgondolásában, célkitűzéseiben, az eszközök használatában? Előbbre vihetjük-e ily módon a tanügyet és a saját sorsunk alakulását?

Ilyen beszámolókat csak a jól megszerkesztett jegyzőkönyvek gondos tanulmányozása alapján adhatunk. Ilyen szellemben próbáltunk a körök munkájáról tájékoztatni az egyesület tagjait a multhai, és ebben a szellemben szeretnénk folytatni a jövőben is. Eppen ezért tisztelettel kérem

a körök jegyző urakat, hogy a gyűlésekről szövegtünk jegyzőkönyveket is ennek a célkitűzésnek szemleltartásával szíveskedjenek összfűzletíteni. A gyűlések lelkét, a mozgató gondolatokat, vajdó kérdéseket, leküzdendő nehézségeket, egyzóval a tartalmát kerjük. Ezt aztán továbbadjuk! Így majd lesznek egységes gondolataink, törekvéseink és lesz erőnk azoknak megvalósítására is.

*

A **szekezdári kör** tavaszi gyűlésén H o r v á t h Károly, egyh. elnök a katolikus akció kérdéskörével foglalkozott öszinte és éppen ezért újszerű beállítással. A katolikus akció — mondotta — nemcsak katolikus módon való gondolkodást, hanem főleg katolikus módon való cselekvést jelent az egyházban — a papoké, hanem első sorban a világiaké. Nem pár ezer pap és apáca számára rendelkezik Krisztus a szentségeket, hanem a világi életben küzdő férfiak, nők és gyermekek millióinak. Eretek meg tehát a legkisebb falú katolikusai is, hogy Krisztus vére öröktől foly, hogy a templom nem a papé, hanem az övék, a harang nem a papnak szól, hanem nekik. Ami pedig az övék, azt védjük is meg! — A papnak kötelessége, a világinak erőnye az apostoloké. Ennek az erőnynek gyakorlása a Krisztussal való együttműködést jelenti, az iskolába, műhelyekbe, nyomdába, színházba, falvakba és városokba betört pogányság szemlével szemben. Ezt a küzdelmet pedig minél előbb meg kell kezdeni. Ha vésztó gyerek éveri a feeskék felszék, azok esak rövid ideig ropódnak sárvízbe a pusztulás helyén. Csak harag munkáiban látunk, száporán hordják a sarat és szorgalmasan építik új tanújakat. A légezt ember sem szomorkodik telenül az úszkó romok között, hanem új erővel kezd új hálkának felépítéséhez. A katolikus cselekvés terén se legyen senki törvázó, honapra várokon, hanem álljon be minél előbb a munkába... míg nem késő.

A **Magyar József**: „A magyar tanító önismeret kérdése” címen tartott előadást. A tanítósgó egyeteme — mondotta — mint nevelési tárgy, fontos szerepe az állami élet lénoatának, de mint egyén is kell, hogy harmonikus akkordja legyen egész nemzeti életünknek. Tiszán és öszintén látunk kell tehát önmagunk lelkületét, munkakészségét, munkaejét, akaratkunditását, munkánk eredményét. Mindezek önismeretünk öszinte és érzékeny mérlegére váte, fokozunk kell a jót, megszüntessünk és elvetünk hibáinkat. Ez a nehézs és bizonytalan magyar élet ma kétszeresen sokat kíván tőlünk, de sohasem kívánja azt, hogy mint egyének, megtagadjuk önmagunkat. A jelvények és jelszavak áradatában esak egy szót kell pont van! Önismeretünkben fakadó önelátás, hibáinkkal való

lezárolás, új akaratelhározás, hivatás- és munkaszereztet. Így kapcsolódik a tanítói önismeret kérdése a nemzeti elnök szolgálatába.

Szép és értékes pontja volt a gyűlésnek a szekszárdi róm. kat. elemi iskolák énekkarainak szereplése. Három iskola kicsiny dalosai a nagyok lelkesedésével zengték a magyar dal kincseshámájából válogatott dalokat. Szivádmító kamrája mellett bizonyosan indítást, elhatározást és munkakedvet váltott ki sokakban. És éppen ez volt benne a legértékesebb!

Titkár.

Határidő-emelekedtető.

Tudjadjatok és a tanítói lelkigyakorlatok költségeire megállapított összegeket az esperesi tanfőnökök pénztárosok a 45.612 sz. csekkleppal további személyi sürgétes bevarás nélkül, kimutatás kíséretében küldjék be. — A Katolikus Iskola még hátralékos előfizetési díjai, az iskolai penztér herbe, a 45.612 sz. csekkleppal haladéktalan beküldendők. — **Gazd. továbbképző isk. alamszég** iránti kérvény és költségvetés november hó 15-ig a 23.234/1927. VII. sz. vkm. rendelet értelmében megjelölt a Hivatalos Közlöny 1927. évi 9. számában) a kir. tanfelügyelőhöz be kell nyújtani. — **Katolikus tanítói Intézet** elnökét szolgáló beíratási díjak a Pécsegyházmegyei Alapítvány Hivatal 38.504 sz. csekkszámjegyre haladéktalanul befizetendők és kimutatások (lásd Katolikus Iskola 1933. aug. 1. sz. és személyi sürgétes bevarás nélkül, a hátralékosok által most már postafordultalval beküldendők. — **Beíratási díjak** a 2243/1936. sz. (Katolikus Iskola 1936. szept. 1. sz.) és a 911/1937. sz. (Katolikus Iskola 1937. ápr. 1. sz.) főtanf. rend. értelmében a kir. tanfelügyelői hivatalhoz az előírt kimutatást haladéktalanul be kell küldeni. — **Nyugdíj-járadékok** az iskolafenntartók által befizetendők.

HIREK.

Főispátori elismerés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Partll József, dobóvári r. kat. igazgatótanítóknak 39 évi kiváló működés után történt nyugalmobanulása alkalmából főispátori elismerését nyilvánítták.

Igazgatótanítói kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Csabá János, boldogaszonyfai róm. kat. kántortanítót igazgatótanítónak kinevezte.

Közelít iskolafelügyelői megbízatás. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a lemondás folytán megüresedett völgysegi I. sz. járási körzetben a iskolafelügyelői teendőik ellátásával Szegez Lajos, nagymányoki róm. kat. elemi iskolai tanítót megbízta.

Tanítói kinevezések. Bódis László, a mászlonyi I. Farkas Jenő, a dobóvári II. Németh Jolán, a tolnai II. Major Mátvás, a szakadéti II. sorsz. tanítói és Bujdosó László

a garéfi kántortanítói állásra egyházhatóságilag kinevezettek.

Próbaszolgálatra beosztás. Boltz György, a hirdi kántortanítói, vitéz Somfai József, az idamajori I. és Baumholzer János, a monyoródi II. sorszámú tanítói állások próbaszolgálatra beosztattak.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a „Néptanítók Lapja” október 15-i számának hivatalos részében a népiskolai tanítói, valamint a közép- és középfokú iskolák tanítói környelére számára való beszerzésre ajánlotta Barabás Andrástnak „A nemzetvezetés iskolája” című könyvét. — A bihoros heregeprimás úr a Katolikus Tanügyi Közlöny október 1-i számában szintén ajánlotta a könyv beszerzését a tanítói könyvtárak részére.

„A báti Szentvér” címen ízléses kötetben most hagyta el a sajtót Tóth Nándor „Kereszt a felföld ellen” írójának új novellás kötete. A novellák előtt Fájlth Jenő apátlélelményes ismereti történelmi hitellesség alapján Bába nagy esodjának, a Szentvérnek és a multban világ-híru templomának történetét. Az ugyancsak történelmi novellák pedig költői feldolgozásban pergetik vissza a multat. Nem sablonos propaganda könyv, hanem mind tartalmánál, mind pedig stílusánál fogva komoly irodalmi érték. Olvasóink figyelmét felhívjuk rá. A esinos kiadástól követ mind jobb könyvkereskedésben és a báti plébánián kapható. Ár 1.50 P.

A JELENKOR legújabb, november elsejei száma közli fővezetőjének, Katinak Jenőnek melyenszámú tanulmányát „A köznevelés jövője”-ről. Igén nagy figyelmet érdemel dr. Almásy József hozzászólása. „A rendi országgyűlés kérdéséhez”: Ervin Gábor az emberi méltóság problémájáról ír. Keresztury Dezső: „Két modern francia remekiro”, Jean Giono és Alain Fournier irói egységét ismerteti. Z. Bors József: „Levél egy szenvedélyes programról” címmel a nyilaspárt programját elemzi. Figyelemreméltok még Szigyártó László és Hanskari Erzsébet tanulmányai, valamint egy megragadó „Erdélyi levél”. A tartalmas számot a gazdag Zord idők és Könyvek rovata egészíti ki. A JELENKOR előfizetési ára egy évre 4 pengő, félévre 2 pengő. Egyszeri szám — mely Budapestben és vidéken minden újságárusnál kapható — ára 20 fillér. Szerkesztés és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy út 28., III. 23. Telefon: 11-44-78. Postatakarékpénztári csekk száma: 11.870.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SANDOR.** Kiadó a Pécsegyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomda Részvényetársaság Pécs, Király-u. 21. sz. A nyomdaiért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

Haladás nyomdai r. Pécs. Király- és Szi. Mór-u. sarok. Egyházmegyei nyomdai nyok nagy raklára.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoctatásügyi havi közlöny. Felfelős szerkesztő: Megjelenik minden hónap elsején.

Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

Tagdíj 1940. évre 3 pengő

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/a. (Papi Otthon), havrá a lap szemleli részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarékpénztári befizetés-közlöny kiadására bíz.

Pécs, 1940. november 1.

XXIX. évfolyam, 11. szám.

A kézimunka tanítása az elemi népiskolában.

Utas Emília, szülkai tanítónő.

A munka nemcsak a megélhetés eszköze, hanem a lelki megnyugvás forrása is. A becsülettel végzett napi munka meglegedést ad. Amit magunk el tudunk készíteni, abban nem szorulunk másokra. A kézi ügyesség és gyakorlat mindíg szebb és hasznosabb munkára készít.

Erre a munkára tanítani és szoktatni az embereket már a gyermekkorban kell.

Már Comenius, Herbart, Pestalozzi hangoztatták a kézimunka nevelő értékét és sürgettek annak tanítását és gyakorlatát. Fimország kezdte, példáját követték a többi államok és a kézimunka tanítása helyet kapott már az elemi népiskolában. Célja, hogy már a gyermeket rávegyék a munka megkedvelésére, az ügyességre és a munkaképességre. Nem akarjuk őket egyes munkanemekben művészi tökéletességre kiképezni, sem az iparosokkal versenyeztetni, hanem bizonyos fokú kézügyességet juttatni nekik, hogy minden munkát csinosan és pontosan végezzék.

Ezért első teendők, hogy a gyermekekkel megszerkesztjük a kézimunkát. Ezt már az alsóbb osztályokban kell megkezdni. A tárgy-kör megállapításánál a gyermekek érdeklődési köréhez kell alkalmazkodni. Kezdetben a játék világa, az otthon örömei, később házi eszközök, iskolai bútorok képezhetik a kézimunka tárgyát. Az I—II. osztály növendékeivel készíthetünk gyufadobozokból babaágytól kezdve mindenféle bútort. Parafadugóból gombostű segítségével asztalt, diványt, padot készíthetünk úgy, hogy az ügyesebb gyermek egész habozásból állíthat össze.

Ilyen kezdet után már nem fog nehézséget okozni a III. osztályban a tulajdonképeni kézimunka-tanítás, mert a gyermekekben meglesz a kedv és készség hozzá.

Ha aztán a tanterv előírása szerint fokozato-

san haladunk, elérjük azt, hogy a VI. osztályban a fanyok az addig tanult és gyakorolt horgolással, kötéssel és éltéssel már értékesebb és hasznosabb ruhadarabot, a fűlképedt a gazdaságban, háztartásban szükséges egyszerűbb eszközöket maguk készíthetik el.

Ennek a tervszerű munkának mindenesetre akadályos lehet az, hogy a szegényebb szülők nem tudják, a gazdagabbak közül pedig egyesek — szemerkúság miatt — nem akarják beszerezni gyermekeiknek a szükséges kézimunka-anyagot. Ha azonban fel tudjuk kelteni a gyermekekben a kedvet és bizonyos versenyre készíttük, hogy minél szebbet alkotssanak, a módosabb szülők gyermekei bizonyára készítmények szüleitől a szükséges anyagot. Arra természetesen figyelemmel kell lenni, hogy ne túlköltséges anyagot válasszunk a kézimunka céljára. A szegényebb, de törekvő gyermekeknek pedig, kiknek szülei nem képesek a szükséges anyagok beszerzésére, adjuk jutalmul az anyagot. Ha ilyenek többen vannak és így nem áll módunkban valamennyinek a sajátukból jutalmat adni, igyekezzünk erre a célra akár gyűjtésből, akár más úton fedezetet szerezni. Így biztosíthatjuk a kézimunka-tanítás eredményét.

Milyen nevelő hatása van a kézimunka tanításnak?

1. Fejlesztzi az öntevékenységet, mert a gyermek magára hagyva is dolgozik. 2. Szépre, hasznosra nevel, mert bármily csekélységet készít a gyermek, örömitől talál munkájában, ha összehasonlítva az társaiéval, szebbnek látja a magáét és minden kis darabot is hasznosnak tart. Az alsóbb osztályosok játékaik számaát növelik a felsőbb osztályosok széppé tehetik ruhájukat vagy lakásukat. 3. Kedvet és szeretetet öbreszt a testi munka iránt. Ezt tapasztalhatjuk, ha löbbébe kézimunkát mutatunk be. 4. Öntevékeny, kintartásra szoktatja a gyermekeket.

mindenhol találsz, ahol meghajoljon a térd Istened előtt.

Határidő-emelekedtető.

Katolikus Iskola híralékos előfizetési díjak újabb sürgetés hevére a 45.612. sz. eseklapon bejelentendők. — Tagdíjak a két pénztárosoknál haladéktalanul megküldendők. A két pénztárosok a befolyt tagdíjak kétharmad részét a 45.612. sz. eseklapra december hó végéig fizessék be. A pénz befizetésével egyidejűleg a tagdíjakat befizelőt és a híralékosokról a kimutatás a főpénztárosnak küldendő meg. — Államfő nevenapja, december 6. iskolai iskolat. A nemzeti zászló kitűzendő. — Nyugdíjnyelvének az iskolafenntartók által befizetendők.

Főtanfelügyelői rendelkezés.

4190/1940. sz. A Pécs egyházmegyei Tanítói Névtár részére adatok beszolgáltatása. A Pécs egyházmegyei Rk. Tanítóegyesület kiadásában háromvenkint megjelent Tanítói Névtár az 1941. évben újabb kiadásra kerül. A Tanítói Névtár ezen új kiadásában tanítószolgálatunkra az iskolán kívül végzett értékes munkásságáról is képet akarunk adni, ezért az eddigi adatokon kívül, az erre vonatkozókat is szükség lesz. A Tanítói Névtár részére beszolgáltatandó adatokra néve az alábbiakban rendelkezem:

1. Minden katolikus iskolánál működő tanító küldje be legkésőbb folyó évi december 20-ig az illetékes plébániabívaltáshoz a) iskolájára néve: az anyae gyháztól való távolságát, mellette zárójelben az anyae gyháztól való távolságát, ki-sebbségi nyelvi iskola esetén annak nyelvét (német = n., horvát = h.), a mindennapi, valamint a további képzőiskolai tanulóknak létszámát. Ha a községben más, vagy más jellegű tanintézet is van, ezt is jelezze. b) Magára néve: nevét, alkalmatosságát, minőségét (kántor, tanító, h. tanító, próbaszolgálatos, segédnyelvi), életkorát (É), összes működése (M) és helyben való működése (H) éveinek számát, valamint iskolán kívüli és irodalmi munkásságát. Az egyes tanítók által beszolgáltatandó adatokra néve az alábbi minta ad útmutatást.

Nagynyarád.

Udvar (8), (n.) Kiss Péter, íg. kt. É. 37. M. 17. H. 17. Leventeköltöz. Szív-gárdavezető, dalárda-karnagy, Hítlészövegeket igazgatója. Tankötelesek száma: mindennapi 39, továbbképző isk.: 29.

Többtantervű iskolánál ezen adatok gyűjtő-lapon összesítendők.

2. A plébános, iskolavezető a községekbeől beérkezett adatokat vizsgálják át s a hiányok

pótlása után (pl. más tanintézetek, szervezések alatt álló, vagy szünetelő tanítói állások) terjeszték azokat legkésőbb 1941. január 1-ig az illetékes esp. ker. tanfelügyelői hivatalokhoz.

3. Az esp. ker. tanfelügyelők a hozzájuk tartozó anyae gyházak abb. sorrendjében összerakott és átvizsgált adatait legkésőbb 1941. január 15-ig hivatalombhoz terjeszték be. Az anya- és leányegyházak sorrendjére, a leányegyházaknak az anyae gyháztól való távolságra, valamint a községek, puszták elnevezésére néve a pécsi egyházmegye „Schematismus”-a az iránvonal. Ezenkívül ugyanezen határidőre terjeszték be az egyházi vezetők által működő esp. ker. tanítói körök tisztikarának névsorát is.

HIREK.

Főpásztorai elismerés. Megyés püspök Úr Ó Nagyméltósága Mester József, lamási róm. kat. igazgatótanítónak, valamint Fazekas János, ladományi róm. kat. igazgató-tanítónak nyugalmobavonulása alkalmával, kiváló működésükért főpásztorai elismeréssel nyilvánította.

Miniszteri elismerés. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi nagymélt. Miniszter úr Partl József, dombovári róm. kat. elemi népiszkola nyug. igazgatótanítónak nyugalmobavonulása alkalmából, a népközpontján terén hosszú időn át kifejtett buzgó és eredményes működéséért elismerését fejezte ki.

Névváltoztatás. Szoboda László, döbrökői róm. kat. tanító családi nevét helygimnáziumi engedéllyel „Berzei” névre változtatta át.

Próbaszolgálatra bocsátás. Radnai Antal, a szentlőrinci és Horvát György, a drávasztári kántortanító, Köröney József, a majsi III. és Pápai Jenő Aladár, a lengyel II. sorszámban tanítói állásban Megyés püspök Úr Ó Nagyméltósága által próbaszolgálatra bocsátattak.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban három napos zári lelkigyakorlat kezdődik december 26-án. Részvételi díj 10 P, külön szoba 12 P. Csoportok, ha legalább 15-en jelentkeznek, tetőszereinti dátumot kérhetnek. Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Otthonban: Pécs, Mátyás Plárian-ú. 76—78. sz.

Szerkesztésért és kiadásért felel: MAGYAR SANDOR. Kiadó a Pécs egyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület. Haladás Nyomda Részvételársaság Pécs, Király-ú. 21. sz. A nyomdaiért felel: Dvorszky Lórina igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népköztudományi havi közlöny. Felelős szerkesztő: Megjelent minden hónap elején.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő. Magyar Sándor, tanfelügyelő.
SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczédy Dénes-utca 91. (Főpi Otthon), havá a lap szemléti részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámkiadás is küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarékpénztári befizető-lapon küldendőek be.

Pécs, 1940. december 1.

XXIX. évfolyam, 12. szám.

Advent.

A tél már ráévelt a földre. Fagyos lehelete rögről-rögre hurcolja a színt vesztett levelet. A tél dombja merülő földet nyirkos kődjával borítja. Az alkonyban már lépelyhek táncolnak. A lámpák nehéz harcot vívnak a sötétséggel. Pusztaság, kiellen sötétség mindenfelé. Fázik a testünk, fázik a lelkünk ...

És ime a fagyos hajnalba betekondul az adventi harangszó ...

És felszendél az adventi ének, ... reménykedő búsongással ...
Harmatozások ...

A Messiás-várás ideje van ...

Négyezer évig várta az emberiség azt a Királyt, aki megszabadítja a sötétséget, lelkére, szívére, szellemére illő köd hatalmától. És a várakozás idejében ihletett lelki próféta támadtak, akik jövendölő száunkkal íjából felleszítették a csüggedő reményt, megerősítették a bizók bizodal-mát ...

Egyszer csak megjelent a betlehemi csillag, melynek fénye dicsőségei hirdetett az Istennek és békét az embereknek ...

Most mi is adventi időszakot élünk. A várakozás idegőle ideje a miénk. A dráma talán utolsó felvonása pereg. Miretlen lábunk szennyes iszapban senved, fejünkre ködös, piszkos atmoszféra borul. Tüdőnk erőlködve, gnyegülten líheg a sűrű, tisztátalan levegőtől ...

Valami mesebeli polip ül fáradt testünkön és borzalmas karjai: a gonoszság, a gyűlölködés, a tudatlanság, a megemérett, mohó falánksággal

szívóik a vérünket. Már hosszú esztendők óta ... Nyomorúságba dől már a testünk és a lelkünk. Lemorzsolódtunk. Elmeszelenedtünk. Nyelvünk a szájunk padlásához tapad. És a lelkünk? ... Oh milyen terhünkre vólik mikor érezzük, hogy van.

Sötétség ereszkedik a szellemek egére is. A sötétségben világnézetek harca tombol ... Az ember, aki büszkén vallja magát a természet királyának, nem veszi észre, hogy szolgálja lett annak; hogy amíg meghódítani igyekszik a világot, elveszté önmagát ...

És ebben a kiellen világban most megszólalnak az adventi harangok ...
Harmatozások ... égi magok ...

A várakozás idegőle ideje a miénk. Várunk ...!

Bátor, egyeneslelkű hitvallók csapatára várunk. Hitvallókra, akik szembenéznek a hamissággal, a gonoszszággal, mert szívükben az igazság lángja ég.
Hitvallókra várunk, akik megküzdnek a gyűlölködéssel, mert nem rejtegetik szívük vért ...
Hitvallókra várunk, akik harmóniát teremten, áthidalják a külső és a belső világ között tátongó örvényt ...

Hitvallókra várunk, akik eloszlatják a várakozás, az advent homályát és biztos kézzel rajzolják fel egyenként a karácsony glóriás fényét ...

Tanítótestvéreim! A hitvallók csapatában őrök egy hely ...
Téged várnak ott ...!

vitéz Székly Pál.

A kartársi szellem pedagógiái megvilágításban.

Ha át gondoljuk a pedagógia lényegét, nehezebb élethivatás, aligha találunk volna. Tanítóknak lenni, a magyar életnek hasznos és értékes állampolgárokat nevelni, a legszebb, de egyúttal a legfelelősebb feladat és legnehezebb élethivatás. Mivel pedig ez az élethivatás különösen felelősségteljes ma, amikor a magyar jövőendő kérdését a magyar pedagógus munkabírása és áldozatkészsége dönti el, s a mellett ez a pálya elég tövises is, hasznos, hogy igyekezzünk ennek a pályának minden értékét magunkban tudatosítani és élethivatásunk betöltését egymásnak megkönnyíteni. Ez az, ami most bennünket érdekel.

Kartársi szellem! Mint színes tarka pillangó száll fel előttem. Vajjon meg lehet-e fogni?

A kartársi szellemről pontos definíciót adni nehéz. Ez olyan szubjektív behálítottág, mely a közös célok, problémák, hivatászeretet és a közös nagy felelősségérzet folytán önmagától alakul ki a pedagógus lelkeiben.

A kartársi szellemnek, amely láthatatlan kapcsolatok fűzi össze a pedagógusok nagy társadalmát, pedagógiai értéke van.

A nevelés érdeke megkívánja, hogy a kartársak egymásra jó hatással legyenek, mert a munka minősége és az eredmény a környezet hatásától nem független. Bármilyen kialakult egységiségek is legyűn, a külső hatások alól ki nem vonhatjuk magukat. Ezek a hatások legközelebből, a munkatársak köréből érik egységiségüket és ezért hatékonyak is. A munkatársaknak egymásra való hatása magától értődik, hiszen a közös munka az egyforma érdeklődési terület, a közös célok, vágyak, gondok, közel hozzák az embereket. A pedagógia szempontjából tehát nem mindegy, hogy a kartársi szellem, amely arra ösztönöz, hogy magamból a legjobbat nyújtsam kartársaimnak, megvan-e bennem, vagy sem, ha pedig bennem él, megvan-e munkatársaimban és ha meg van, milyen mértékben van meg.

A jó kartársi szellem az önzetlenségre, a megértésre és szeretetmélvőlésságra van alapítva.

Az önzetlenséggel kapcsolatban mondja Szent Pál, hogy az élet oly rövid, hogy alig van mátra időnk, mint hogy jók legyünk egymáshoz. Aki mindig önmagára van beállítva, azaz aki mindig a maga kis tolvajlámpásával jár és a saját érdeke szüntelen előtérbe nyomásával a kartársi

szellemet megrontja. Az önző megrontja az önzetlenséket is. Örökös kibúvóival jogos önvédelmet vált ki. A kartársi szellem másikat ismertetője a megértés. Fölster mondja: „Nem azért vagyunk a világon, hogy bennünket megértsenek, hanem hogy mi megértsünk másokat.” Ugyan-csak ő mondja: „tudni, mit érez a másik, ez az általános műveltség alapfeltétele.” A megértésben csillan elő a legszebb tulajdonság, a szívjószág. A szívjószággal környezetünkben egy szűbb, gazdagabb világot állítunk. Ha nem is tudjuk megérteni pillanatnyilag a másikat, ne tartssuk rejtélynek, vagy szeszélyesnek, mert nem vagyunk-e mi is sokszor rejtélyek, kifürkészhetetlenek és nem az-e minden ember, aki száz és száz nemzedéken keresztül száz és száz ember hibáit, érezeit, vágyait, reményeit örökölte, akit befolyásolt a nevelés, intelligencia, rütség, szépség, egészség, betegség, stb. Legyűn résztvevő egymás iránt, mert minden 24 óra lejár és talán holnap magunk szorulunk részvétre.

Az önzetlenség és megértés szeretetmélvőléssé teszi az embert. Ha azt akarjuk, hogy szeressenek bennünket, többet kell foglalkoznunk másokkal, mint önmagunkkal — mondják az ókori bölcsék. Börne szerint pedig: „nem értjük meg a gyermekeket, ha magunknak nincs gyermekszívünk, nem tudunk bánni vele, ha nem szeretjük és ha magunk sem vagyunk szeretetmélvők. A mi szeretetmélvőségünk kedvelti meg a gyermekkel, hogy nevelik. A szeretet világosság, fény, mely szívünkön jár és megvilágítja a dolgokat.” Tehát nemcsak a kartársi érintkezésben, de nevelői munkánkban is szükség van a szeretetmélvőségünkre.

Bosco Szent János mondja: „Ha sikeresen akarunk munkálkodni, kölcsönösen arra törekedjünk, hogy a nevelők összességét az egymás iránti szeretet hassa át.” Azonban nem elegendő a szeretetet csak hangszólítani, hogy szeretetmélvők váljunk, tettekkel kell azt megmutatnunk. Pestalozzi burgdorfi iskolája nem annyira az elvek nagyszerűségének, mint Pestalozzi szerény modorának és szeretetmélvőségének köszönhette óriási sikerét. Néha elég egy szíves szó, egy mosoly, hogy szeretetmélvők váljunk. Azok a cselekedetek, amelyek a szeretetlenség jégében születnek, mindig lehúzzák a lelket. Braehem könyvében is ez áll: „vigyázz, hogy a fény ki ne aludjék szivedben, mert akkor saját

árnyékod vetődik útdára és bármerre jársz, botorkálva járhatasz.”

A szeretetmélvőség egyik megnyilatkozása a tiszteletadás. Az öregebbek iránti tisztelet elhangyoloni sohasem szabad, még akkor sem, ha nem igen reflektálnak rá, mert mi pedagógusok ezzel bizonyítjuk fennkölségünket és azt, hogy emberszeretünk belénköt egy magasabb világrendbe.

A jó pedagógus egyik jellemző tulajdonsága a helyesen értelmezett önzetlenség, melyet Schiller igen találóan így fejez ki: „tisztelem a mások véleményét, de megmutatom, hogy magam is igényt tartok rá.”

A kartársi együttlétet nehezíti a túlzott önértékelés, mely könnyen érzékenységgé fajultat. Az érzékenység erőtlenség, mert aki emberi értékével és energiájával nem tudja magának a kartársai megbecsülését megszerezni, az az elnemisertséggel egyetlen, provokálóan gyámoltalan fegyverével éri; érzékenykedik. Az egymással való érintkezésben sokszor előfordul, hogy nézeteltérés van. Ez annál inkább is megtörténhetik, mert gyarlók vagyunk, s a természetben csak a fáknak tudott korlátokat állítani a természet, nehogy az ég nőjjenek, de az emberi gyarlóságnak nem. Ha nézeteltérés támad közöttünk, nehéz személytelennek maradni, de bármint adódjék is, sohasem szabad elfelejteni, hogy mindig az a fél a győztes, aki indulatát féken tudta tartani. „A szó, amit nem mondtál, rabszolgád marad, de amit kimondtál, zsarnokodá válik.” — mondja a török közmondás. A jóakarát távlatából mindig enyhébben hatnak a dolgok, és szeretem inkább igazam van a mosolygó bölcsnek, mint aki fullánknyelvvel csak keserűséget hirdet.

Bár a kartársi szellem lényege a lelki beállítottság, meg kell állnunk a külső formák mellett is.

A társadalmi érintkezés kötelező formája az udvariasság, mely a keleti népeknel nem is forma, hanem lényeg. A kartársi érintkezésnek simaságát, nyugodtságát, szépségét is ez biztosítja. Nem kerül semmibe és mégis kamatos kamatot hoz, mert ezzel jómodorunkat bizonyítjuk. Az udvariasság lényege, amit Kakuzo Okakura japán író írja, hogy bizonyos helyzetek megkövetelik tőlünk, hogy ne mondjunk egymásnak semmi meglepőt, de ne is kérdezzünk egymástól ilyet. Ne zavarjuk egymást személyes indulatainkkal és érzelmeinkkel, dolgozzunk kihagyá-

sokkal, mint a kínai tusrajz művészei. Ez udvariasság még jellemünk érekesességét is eltakarja.

A kartársi szellem kialakulásának főfeltétele a helyes önismeret. Sokrates olyan pedagógusoktól óhajt, akik naponta megvizsgálják a lelkiismeretüket, hogy nem tettek-e pedagógustársuknak keresztbe szalmaszálát.

A kartársi szellem fogalmában benne van, hogy ahol csak lehet, segítsünk egymás munkájában. A többtanítós iskoláknál egymásból kiinduló és egymásra kapcsolódó munka folyik, amely nem tűr kibúvót. Amit nem végez el a egyik tanító, el kell végeznie a másáknak és a hanyag, vagy könyvelemserető tanító, ha nem fejelemez helyesen, felesleges munkát hárít a kartársaira.

Segíthetünk egymáson az ismeretünk átadásán. Minket nem kötnek azok a pedagógiai irányok, melyek szerint a gyermeknek magának kell feltálni a puszkaport, mi nyugodtan elfogadhatjuk az öregebbek tanácsát.

A nobilis kartársi szellem gyönyörű példájával találkozunk azon a falsú plébánián, ahol a készülő tananyagbeosztást, a plébánia tanítói közöttösen beszéltek meg és ha valamelyik helyesebb megoldást talált, örömmel közölte kartársaival és így megkönnyítették egymás munkáját. Míg a szomszéd plébánián minden tanító magának dolgozott és érdekes, hogy szebb eredményt mutattak fel azok, ahol nem irigyelték egymástól saját tudásukat.

A magatársainkkal nemcsak egymást nevelhetjük észrevételről, (az önzetlenség önzetlenségre serkent, a szeretet hangjára ugyanúgy rezonál a szív stb.) hanem megvan a maga környezeti hatása is. A tanuló mindenről értesül és rajtuk keresztül a szülők is pontosan tudják, hogy a tanítóval egymással jóban, vagy rosszban vannak-e.

Ne várjon megbecsülést az a pedagógus, akiről köztudomású, hogy tanítótársainál, közvetlen főnökeivel rossz viszonyban van.

Ne várjon megbecsülést az a pedagógus, aki a fél falu szemelattára percekkel korábban vezeti fel a gyermekeket a templomba, hogy ezzel bebizonyítsa tanítótársa esetleges hanyagságát. A tanító rend megbecsülése nem azon múlik, hogy benn van-e a virilisták névjegyzékében, vagy sem.

A kartársi szellem eredménye az összetartás. Az összetartás pedig erő.

Ez erő produktumot hozhat létre.

Ezek lehetnek erkölcsiek, melyek a pedagógiát szolgálják, de lehetnek anyagiak is.

Svédországban egy napilapot buktattak meg a pedagógusok társadalma, mert egyik karfarsúkat alapítalmul meghurcolták. Bójkottáltak és tanítványaikkal is bójkottaltatták.

Nálunk is előfordulnak esetek, amikor szükség volna a karfári összehátásra hasonló sikerrel elkönyveléséhez. Szerintem ez az összetartás abban fog megnyilvánulni, ha a magyar pedagógia nagy problémáiban egységes tanítói vélemény alakul ki.

Az összetartás hozhat anyagi előnyöket is. Lehet, hogy ez hiú remény, de feladni mégsem szabad. Álmodni még akkor is szép, ha a mesepalotát, ha felébredünk, két téglára sem tudjuk felváltani. Amíg a magyar tanítói rend megelégedik azzal, hogy csak baráti összejöveteleken elégedetlenkedik a fizetés egyensége ellen, de az egyesületi életben intenzíven részt nem vesz, sohasem tud fellépni érdekei védelmére úgy, mint más társadalmi osztály.

Az ipari munkás ki tudja kívánni magának munkája teljes ellenértékét, a magyar tanítói rend csak nehezen tudja megvalósítani. Amíg csak olyan gyűlésekre jár a magyar tanító, amelyért utótkéség és napidíj jár, nincsen meg benne a karfári érzés és a munka ellenértéke csak álom marad. Az ipari munkásság nem ismer fáradságot és pénzt, ha anyagi érdekeiért tömegmozdulásra van szükség. Nem tudom, hogy a 32.000 magyar tanítóból hányan vettek részt az egyetemes gyűlésen, de bizonyára csak egy esekély töredék, mert nem járt utótkéség és napidíj. Aki nem érti meg az egyesületi életet, akitől csak hosszas levezetés után lehet fenyegetésekkel behajtani a tagsági díjakat, annak nincs joga kritizálni az egyesületek munkáját, mert kivonja magát az egyetemesség munkájából, nincs meg benne a karfári érzés.

Nem hivatkozom rendtartásokra, a lélek világbán barangolam.

Elengedtem a szót: kartársi szellem, mint színes pillangó röpködött előttünk, vajjon hova tűnhetett, mert most már nem látom. Tudom, tanítótestvéreim szívbe...

Nak (Tolnagye).

Bárd Ferenc,
plébános.

Rendeljen Haladás fadóboz nevűjeget!

EGYESÜLETI ÉLET.

A X. Egyetemes Tanítógyűlés megmozgatta a legnagyobbodott Magyarország minden falúja tanítószíveket. És jöttek... Kor-, nem-, rang- és jellegkülönbség nélkül. A kultuszminiszter, államtitkárok, miniszteri osztályfőnökök, tanítóegyesületek és intézmények elnökei és vezetői, tanfelügyelők, körzeti iskolafőnökök, igazgatók, rendes, helyettes és „segélydíjas” tanítók, nyugdíjasok és állástalanok. És mikor a Vigadó orgánáján felbújták a Himnusz bevezető akkordját, akkor négyezer test mereredett tisztelő állásba és négyezer ajákról zúgott az ima: Isten áldd meg a magyart...

Az Úrsten pedig mosolygó szemmel, áldástó kézzel tekintett le kedves tanítóira...

A gyűlést *Berkényi Károly*, elnök nyitotta meg. Balgász volna — mondotta, ha a elhallgatnók fájdalmainkat, mikor közöttünk van az orvos. A magyar tanítósg, a magyar haza és az Isten dicsőségére dolgozik. *Nem szeretjük magunk között a gerinctelen embereket*. Nem is akarunk gerinctelen nemzedékeket nevelni, hanem időtálló, erős, gerinces magyarságot. Nem lehet azonban gerinces az, akit anyagilag nem látnak el kölcsönösen, aki hosszú éveken át hányódott mint hegytetős, megbízott, próbálódós, segélydíjas és ki tudja hányféle néven, akinek munkájába a köz-igazgatás, sőt a laikusok is irányítónak akarnak beleszólni. *A magyar tanítósg megérté arra, hogy minden gondnokság nélkül élje a maga életét*, teljesse a maga nemzetipoli feladatát.

Nyílt, legjese, őszinte beszéd volt...

A Magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Zűvetege, fennállásának 50., valamint az első egyetemes tanítógyűlés összehívásának 70. évfordulója alkalmából jubileumi emlékirmet létesített. Az emlékirmet *Hóman Bálint*ról nevezte el és azoknak adományozta, akik a tanítósg anyagi és erkölcsi ügyének felkarolásával és a tanügyi közéletben érdemeket szereztek. Az első példányt a kultuszminiszter kapta.

Az idők jele, hogy magát az érmet a Szűvetség nem tudta elkészíttetni s így csak az adományozásról szóló díszes okiratot nyújtotta át a kitűntetteknek.

Hóman Bálint, vallás- és közoktatásügyi miniszter beszéde elején „*öreg tanítósnak*” mondotta magát, akit a magyar tanító munkáját érteke szerint méltányolja, mert maga is, — az egyetemen, a tudományban és a miniszteri székben, — ugyanazt a nemzetipoli munkát végzi, mint tanítófőnöki a népiszkolákban.

A magyar nép és a közönség ös nemzetiségek minden fiának — mondotta beszéde további során, — *joga van a népiszkolában szerzett alapműveltségnek gyarapítására: képességei terjedel-*

méhez mért és tehetsége irányához illő felsőbb tanulmányok folytatására. Másrészt *nemzeti érdekek*, hogy a nép minden fia, a maga hajlamának és képességeinek megfelelő helyen jusson munkához és hivatáshoz és hogy a magyar élet minden öröhlere odavál, tudás és erkölcs tekintetében alkalmas személyek kerüljenek. Ezt csak a tehetségek tudatos és rendszeres kidolgozásával és *irányításával* érhetjük el. A kiválasztásnak már a népiszkolában meg kell kezdődnie s az irányító munkából nagy részt kell vállalnia a magyar tanítósnak.

A tanítás és nevelés, kiválasztás és irányítás, a faluvezetés és népművelés sokrétű feladatát csak hivatásba magaslattan álló, művelt, az élet ismerő, szociális gondolkodású s a *maguk helyzetével elégedett* tanítók oldhatják meg. Az államkormányzatnak ezért legelsőbbrendű feladatai közé tartozik a *tanítóképzés színvonalának emelése, az eredményes tanítómunka előfeltételeinek biztosítása, a szerkesztő iskolafelügyelés és irányítás megvalósítása, a tanítósg kultúrális és szociális igényeinek méltányos elbírálása és az állam pénzügyi lehetőségéhez mért kielégítése.*

E tanítógyűlés elé került javaslatok jórésével *magam is egyetértek* — mondotta a miniszter, beszédének befejező részében. Mégis, konkrét ígéretek helyett anyagi ígéretek, hogy a nyolc év óta járt úton továbbhaladva igyekszem a magyar tanítósg méltányos kívánásait jószíjjel és megértéssel megelégnem, a népoktatás színvonalát minden rendelkezésemre álló eszközzel emelni, mert meggyőződésem, hogy ez az út vezet a jobb jövő felé.

Adja Isten, hogy az „öreg tanító” ígérést minél előbb megvalósíthassa...

A tanítósg kívánásait, életkérdéseit két előadó tárta az egyetemes gyűlés elé.

Szőke Andor a népoktatás továbbfejlesztésére és a tanítósg felmelésére irányuló javaslatát adta elő. Hangzottak, hogy a *népiszkola kultúrális szűvetségés* adnák nem az alsófokú, hanem *elsőfokú tantervező*. Nem a pozíció, hanem a *munka tekintélyét* kell erősítenünk. Nagy hiba volt, hogy a kisdávós kérdés az okoktatás területéről átvitték a helyi igazgatás területére. A kisdávós elsősorban pedagógia. Azt akarjuk, hogy minden faluban épüljön óvoda. *Tiltakozik a tanítósg az ellen, hogy a nopolosztályos népiszkolát a tanítói létszám emelése nélkül akarják megvalósítani*. Egyöntetűen kívánja a tanítósg a kultúráló bevezetését.

Szaboditsék meg az iskolát és a tanítót a professzáltd módszerektől, valamint a közigazgatás és a laikusok tiltott befolyásától. Szüntessék meg az iskolabezékek és a gondnokságokat. Valósítsák meg a járási tanfelügyeletet.

Az egész ország tanítósga egysége szervezete tömörítjön.

Scabó D. Béla az anyagi kívánásokat tárta

elő. A tanító mindjárt *rendes állásban* kezdje működését és *jusson előre a VI. fizetési osztályig*. Egységesítsék az ország összes tanítóinak fizetését. Válasszák ketté a kántori és a tanítói munkát és két külön díjfelvételt járjon a két munka javadalmazása.

Szűvetségés meg végre a helyi javadalmazásokról és minden tanítói készpénzen, saját kezéhez kapja a fizetését.

Szaporították a tanítói állásokat és az osztálylétszámot 40-ben állapítsák meg mindenként.

A tanítói háromszobos, egészséges lakás illesse meg.

Minden tanító kapjon évente 1 tanulmányi vasúti jegyet.
Az állam támogassa a tanítói jóléti intézményeket és adja vissza az Eötvös-alap kolozsvári házá a magyar tanítósnak.

Mindkét előadást a bátor kiállás jellemezte. Hallották mindazon tényezőket, akik ezen ügyekben befekedni hívtattak és jogosultak. A tanítósg együtt tapasztalt, árdvözöltek az előadók. Milyen szép volna, ha a tapsok, e kézszorítások a megvalósulás zálogai volnának...

A gyűlés képe egyébként a Pécselt is megszóktat képet mutatta. A megnyílt, a miniszter még csak meghallgatott, de később egyre kevesebben voltak a teremben és egyre többen a folyosókon. A rendezéség ugyan erre is gondolt: hangszórókat szerellett a folyosókra. A hangszórók ígykeztek is feladatukat teljesíteni, de minden jószándékú hajtőrest szenvedett a rég nem látott émborák, katonapajlisok, osztálytársak viszontlátásán érzett öröm hangos kitérésén, az egybeverődő csoportok hangos kritizálásán és egymást legálább hangban túlszárnyalni igyekvő politikai vitaközhasznán. Pedig csupa hűsá vagy ügryöl vol szű...

A gyűlést befejező Szűvetség a kezdőlétszámunk alig negyedrésze ünnekelte.

Egyesületünknek a világi elnök és a titkár képviselték a gyűlésen. Ott láttuk meg vagy 4—5 tagtársunkat.

Szűvetségés fűvetségés rendezését kívánó, 1939-ben és 1940-ben keltett feliratunkat — magánértesítem szerint — végre tárgyalás alá vette a Katolikus Tanítóegyesületek Orsz. Szűvetségének elnöki tanácsa. A tárgyalás eredménye: a Szűvetségés „*existenciális okokból*” ragaszkodik a maga álláspontjához.

Kévelem. A főiskolai tanítóképzéssel együtt járó kívánás-göm nemcsak az akadémikus végzettségű tanító anyagi ellátásának, hanem életkörünyzetének emelése is. A díledező, szűk, sőt léte tanítói lakások főiskolai végzettségű emberhez nem méltók. Eppen ezért a tanítói lakások bővítése, a modern egészségügyi követelmények

minimumiának kielégítése érdekében mozgalmat akarunk indítani. Ehhez adatokra van szükségünk. Tisztelettel kérem tehát tanítótestvéreimet, szíveskedjenek egy levelezőlapon közölni tanítói lakásuk adatait (helyiségnek száma, méretei, állapota). Összehasonlítható kérem ugyanezen adatokat a faluban lévő jezsuita, orvosi lakásról is. A magunk ügyét szolgáljuk vele...

Titkár.

A btlehem a nemzetnevelés szolgálatában.

Az iskola nemcsak a gyermeket nevei. A gyermek sokszor a szülő, rokoni, felnőtt lelkehez vezet át. Amit a gyermek lelkebe beleespegettünk, azt önkéntelenül is szívászi, átviszi a szülői ház, az otthon szellemébe.

Mikor arra törekzünk, hogy a nemzetnevelés munkájában vállalkóesői állapotot fektessünk ki, mikor a karácsonyi gondolatot akarjuk a nép, a magyarság lelkeiben rögzíteni, legjobb segítő társunk a gyermek. Ez kitűnő az olyan iskolai nevelés, közös munka, amelybe a család is bele lehet vonni.

A Magyar Btlehemések céljaitak ilyen téren a magyar nevelőkkel, tanítókkal, tanítókkal karöltve akarják megvalósítani. A btlehemes gondolat széleskörű terjesztésére és népszerűsítésére most adtak ki hét kivágható papírbtlehemet, amely olcsóságánál és művészi kidolgozásánál fogva minden igényt kielégít. Az egyikkel Ungváry Sándor festőművész tehetsége ajándékozott meg bennünket. Ungváry a magyar föld, magyar nép hangulatát, képét, színeit elevenítette meg figuráiban. A gyönyörűen színezett, mozgalmas jelenetű összerakható képek láttára úgy érzi az ember, hogy az egész magyar élet mutatója be itt hódolatát az Údvőző, a megszületett isteni Gyermek előtt. Hagyományos művészi elemeket tett jég-vérig magyarrá, népies és mégis újszerű. A másik btlehemet készítette M. Marcsay Magdolna festőművész. Az ő btlehemé modernebb és a gyermek világbá illeszkedik bele. Apró gyerekanyagalkák, piaci szármakok, bárányok, virágok tartják át a jelenetet, amelynek központját a szent jászol képezi. Körülötte áll a finom vonalakkal kidolgozott, hájos Szűz Mária és Szent József alakja.

Mi a célja a btlehemés Mozgalomnak? Népi és nemzetnevelés. És hogyan? A gyermeknek, a családnak, a felnőttnél át egyaránt. A Magyar Btlehemések azt akarják, hogy keresztény családnak karácsonyfa btlehem nélkül ne álljon, hogy minden ember, de különösen az ifjúság minden tagja, maga készítse el btlehemét, amelyet karácsonyfája alá helyez. Hogy amikor rápillant, érezze községét, jusson eszébe az, hogy életének, munkájának darabja, neki nemcsak valami közé van hozzá, hanem lelkileg összenőtt vele.

Ha ez megvalósul, akkor már messzire jutottunk. Mert a gyermek ezzel a gondolattal nő fel és biztosítja a jövő nemzedékének szellemét. Az új vetés szőpén fog kisajradni. Sok ember pedig, amikor kezébe teszi a jászolat, kis btlehemet, amikor felidőzi magában emlékeit, ébredjen fel, szívtessen újra lélekben. A család alakuljon a jászol, a btlehem jegyében mély és szétszájlatatlan lelki közösség, amely a viharokat is állja, amely zárt egységet képez.

Ma a család, a nemzet sejtje sok helyen beteg. Gyógyítsuk meg, tegyük újra egészségessé. Használtjuk fel minden eszközt, amely bár parányinak tűnik fel, de célra vezet és biztos sikert ad. Ne engedjük a btlehemes gondolatot elveszni, építsük tovább, hintssük el magvait, ápoljuk és gazdagítsuk. Mert a nemzetet erősítjük vele, a népet tesszük ellenállóbbá, magyarrabbá, keresztényebbé, szóval teljesebb. Ez a gondolat járjon be minden szívvel, szálljon el az ország minden részébe és járuljon hozzá a szívek btleheméhez, a szehb, teljesebb Magyarország felvirágzásához.

*

Kezdje tehát el a munkát a nevelő, kezdje el a gondolat terjesztését az iskola, hogy megállás nélkül közelébbessünk a végő el felé.

A Magyar Btlehemések az említette, az 35x50 cm. nagyságú kartonon színesen, lőkdedesen sokszorosított és minden keresztény könyv- és papírkereskedésben, valamint kégytárgykereskedésekben kapható és csak az alakokat feltüntető btlehemes ívek kiadásával a btlehemes ezermesterkedés megteremtését igyekeztek elérni. Azaz azt a tevékenységet, amikor mindenki magának készít egy btlehemet, mert nem vitás, hogy külföldön a btlehemes kultusz a btlehemes ezermesterkedésben kerülüllett leggagy.

Különösen az ifjúság minden egyes tagjára kellene serkentőleg hatni, hogy akár az iskolán belül, akár pedig az iskolán kívüli váljék btlehemes ezermesteré.

A btlehemes ezermesterkedés főirányú foglalkozás, hathatós segédeszköz az ifjúság művészi, közigazgatási nevelésének s különösen alkalmas arra, hogy fellessze az öntevékenység alkotói szellemi tevékenységét.

A btlehemes gondolat elmdélyítésére nagyon alkalmas eszköznek bizonyultak az ezermesterek alkotásából akár iskolán belül, akár iskolán kívül rendezett kiállítások.

Ugyanelemek a cínak a szolgálatában iratták meg a Magyar Btlehemések a több mint 50 magyarzó ábrával ellátott „A btlehemes ezermesterkedés” című könyvet.

Akinék ebben a tárgykörben bármí kérdezní valódja van, annak a „Magyar Btlehemések” Budapest, IV. Bástya-utca 11. kézségűg állanak rendelkezésére.

Szoóérfy József.

A kisebbségi iskolák magyarnyelvű tanítása.

Irtá: Dlasztus Imre, bonyhádi róm. kat. tanító.

Kisebbségi iskolában a tanítás nagyobb felelősséget és nagyobb munkajelvisítményt követel. Nagy munkafőbület jelent az ilyen iskolában működő tanítóknak, hogy eleget kell tenniük hazájuknak, törhetetlen magyarságukat külön is bizonyítaniok kell, ugyanakkor pedig az igazságosság elvét is érvényesíteniük kell a „kisebbség”-gel szemben. Ez lelkiismereteséget és tapintatot kíván, amely a magyarözésű tanítónál nem hiányzik és nem is hiányzó sohasem. A jelszó: mindent jól és helyesen végezní.

„Kisebbségi kérdés” nálunk Trianonig nem létezett. A „kisebbségek” mindig és minden téren gálás nélkül érvényesültek és érvényesíthettek. Bizonysg erre a minden állásban levő nem magyar nevű férfiak végtelen névsora a mutban és jelenben egyaránt. Nem volt és nem lehetett „kisebbségi” panasz az iskolában sem, mert a magyar állam ítt fenntartotta a „kisebbségek” anyanyelvű való tanítás kötelezettségét. Amikor pedig az anyanyelv mellett a magyar nyelv tanítását is követtele, a „kisebbségek” érdekeit is szolgálta, mert erre a társadalmi, hivatali és gazdasági értekezésben szükségük volt.

A nem magyar anyanyelvű állampolgároknak ez a megbecsülés, egyenjósításá megleremette a lelki őszeforrást, amely az ország egységét és erejét adta.

A honi szótó munka, mely Trianonnál megindult és úttala kelletten és hazafiatlan izgatók förtésével szakított idezett elő a nemzetiség és a magyarság között, az előbbiekben elenszenget kellett minden ellen, ami magyar, tehát az iskolai magyar nyelv ellen is, természetserül megnehezítette a tanítók munkáját is, akik a szülői ház támogatása nélkül kénytelenek az iskolában az anyanyelv mellett a magyar nyelvet is tanítani, a magyar hazafias szellem fenntartani és ápolni, hogy ellensúlyozzák az iskolán kívül folyó rombolást. Bizva bíznunk benne, hogy ez a pusztító vihar el fog mulli és a jövő nemcsak igazolnı fogja a tanítók munkáját, hanem halás is lesz nekik azért, hogy nem riadtak vissza a nehézségektől, hanem tanították a magyar nyelvet és ápolták a magyar hazafias szellemet.

Az alábbiakban néhány olyan szempontra kívánom felhívni kártaírsám figyelmét, amelyek a magyar nyelv helyes tanításánál kellő gondosságot követelnek. A példákánál csak néhányat jelezhetek, mert a tankönyvek és a beszédgyakorlatok úgys bőven szolgálnak azonosokkal.

1. A kemény és lágú mássalhangzó helytelen alkalmazásából származó értelmi zavarok.

Ez a németajúk gyermekek általában felesleréltetik ekeket a mássalhangzókat. Ezt saját anyanyelvükben szótkták meg. Mivel ekeket föleslerélt-

séből egészen más értelmű szavak keletkeznek, a gyermekeket azok helyes használatára kell tanítani és szoktatni. A mód a kemény és lágú mássalhangzóknak közhaszndlati szavakban való fölszabási hangoztatása. A kisebbségi iskolában szükséges még az egész mondatban való feleltetés is, mert ezáltal helyes hangoztatásra, értelmzésre szoktatjuk a gyermekeket, sző szókínésük is bővül, mert világosan látják a szavak értelmi különbségét.

Ezen mássalhangzóké feleslereléséből származó értelmi elterést mutatják a következő szavak: baba—pap, baba—papa, bor—por, boros—poros, de—te, dörog—török, híd—hit, mész—mész, sir—zsír, dagad—tagad, víz—vész stb.

2. A rövid és hosszú magánhangzóké felesleréséből is fámad értelmi elterés. Így: őt—öt, tör—tör, adók—adók, por—pör, frült—frült, tanító—tanító; ág—ágy, örök—örök stb.

3. Vigyáznunk kell, hogy az iskolai táblára írt szavaknál az ékezetet ne csak „odadőlőjük”, hanem pontosan a maga helyére rakjuk, mert a gyermekek a másolásnál tévesen írhatják és ebből is értelmi elterés keletkezik. Pl. fátal: falál—fálal; munes: menés—mènes; véres: verés—véres; hazát: házat—házat; éves: éves—éves; égen: égen—egén stb.

4. Értelmi elterést ad az egyes és kettős mássalhangzóké feleslerése is, mint: hitem—hittem; álom—állom; kel—kell; áll—áll; hal—hall; megy—meggy; szál—száll stb.

5. A névelőknek és a szónak összeírásából is keletkezik értelmi elterések. Pl: a pad—pátd; a kar—akár; a zár—azár; ugyancs a szavak összeírásából is: ha jó—hájó; kell káposzta?—kellkáposzta; követ el—követel stb.

6. Gondot és munkát okoz a hasonló esenységű szavak megértése és megkülönböztése. Pl: nyár—jár—gyár; jászol—gyászol; fizet—füzet; gyom—nyom; perszel—persely; gyomor—nyomor; gyalog—nyalok stb.

7. Nagy stílyt kell helyezniük és fel kell hívniuk tanulóink figyelmét a többféle értelmű szavakra és azok ragozására. Pl: karom (testrészen)—karja és karom (állati köröm)—karma; ár (érték)—ára és ár (folyóvíz sodra)—árja; ég (ige)—ég (mennybolt); levél (fa lombja)—levél (írásbeli értesítés); nyom (súlyva van)—nyom (lárból); szán (sajnál)—szán (téli jármű)—zár (bank)—zár (lakat) stb.

Szemeletül közlök néhány mondatot is. A pap tanít. A bab hiteves vetemény. — A teli szél hideg. Déli szél fűt. — A kislányunk szép babája van. A gyermekek papája jó. — A kén a festő, a gép a mérnök műve. — A hit a legjobb lid az égbe. — Amit mérés, az nem mérés, egy ki sokat szid, csak tized szít. — A gém nagy madár. A kém veszedelmes ember. — A sok gyallan élvez a nyom. — A hal a vízben is hobb. — Ahol a nap felkel, arra van kelet. Miért kellett otthon maradni? — E hazában annyit tért

mindenhol találsz, ahol meghajoljon a térd Istened előtt.

Határidő-emelekedtő.

Katolikus Iskola hátralelősi előzetési díjai, újabb sürgetés bevértés nélkül, a 45.612. sz. csekklapon befizetendők. — Tagdíjak a körí pénztárosoknak haladéktalanul megküldendők. A körí pénztárosok a befolyt tagdíjak kétharmad részét a 45.612. sz. csekklapra december hó végéig fizessék be. A pénz befizetésével egyidejűleg a tagdíjakat fizetőkről és a hátralelősiokről a kimutatás a főpénztárosnak küldendő meg. — **Alamfi nevnapja**, december 6., iskolai színet. A nemzeti zászló kitűzendő. — Nyugdíjárulékok az iskolafenntartók által befizetendők.

Főtanfolyelvi rendelkeztés.

4190/1940. sz. A Pécségyházmegyei Tanítói Névtár részére adatok beszoállítására. A Pécségyházmegyei RK Tanítóegyesület kiadásában híromévevényként megjelenő Tanítói Névtár az 1941. évben újabb kiadásra kerül. A Tanítói Névtár ezen új kiadásában tanítószolgálatunk az iskolán kívül végzett értékes munkásságáról is képet akarunk adni, ezért az eddigi adatokon kívül, az erre vonatkozókra is szükség lesz. A Tanítói Névtár részére beszoállítandó adatokra nézve az alábbiakban rendelkezem:

1. Minden katolikus iskolánál működő tanító küldje be legkésőbb folyó évi december 20-ig az illetékes plébániahivatalhoz *a)* iskolájára nézve: az anyae gyház nevét, a község nevét, mellette zárójelben az anyae gyháztól való távolságát, kisebbégi nyelvű iskola esetén annak nyelvét (német = n., horvát = h.), a mindnapot, valamint a továbbiokig iskolát tanulóknak létszámát. Ha van, ezt is jelezze. *b)* Magára nézve: nevét, alkalmasztási állapotát, minőségét (kintitő, tanító, h. tanító, próbaszoállításos, segédváltás), életkorát (É), összes munkaköze (M) és helyben való működése (H) éveinek számát, valamint iskolán kívüli és irodalmi munkásságát. Az egyes tanítók által beszoállítandó adatokra nézve az alábbi minta ad útmutatást.

N a g y n y á r á d.

Udvar (8), (n) Kiss Péter, ig. kt. É. 37, M. 17.
H. 17. Levontoktató, Szív-gárdavezető, dalárda-karnagy, Hitelszoövetkezt igazgatója. Tanköteletek száma: mindennapi 39, továbbképző isk.: 29.

Többtanerős iskolánál ezen adatok gyűjtő-lapon összeírtendők.

2. A plébános, iskolaeziggatók a községekből beérkezett adatokat vizsgálják át s a hiányok

pótlása után (pl. más tanítézetek, szervezések alatt álló, vagy szünetelő tanítói állások) terjeszték azokat legkésőbb 1941. január 1-ig az illetékes esp. ker. tanfelügyelői hivatalokhoz.

3. Az esp. ker. tanfelügyelők a hozzájuk tartozó anyae gyházak alca. sorrendjében összevont és átvizsgált adatait legkésőbb 1941. január 15-ig hivatalomban terjeszték be. Az anyae és leányegyházak sorrendjében a leányegyházaknak az anyae gyháztól való távolságára, valamint a községek puszták elnevezésére nézve a pécsi egyházmegye „Schematizmus”-a az irányadó. Ezenkívül, ugyanezen határidőre terjeszték be az egyházi vezetéseik alatt működő esp. ker. tanítói körök tisztikarának névsorát is.

HIREK.

Főpásztori elismerés. Megyei püspök Úr Ó Nagyméltósága *Mester József*, tamási róm. kat. igazgatótanítónak, valamint *Fazekas János*, ladományi róm. kat. igazgató-kántortanítónak nyugalombavonulása alkalmával, kiváló működésükért főpásztori elismerését nyilváníttotta.

Miniszeri elismerés. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi nagymélt. Miniszter *Úr Parit József*, dombovári róm. kat. elemi népiskolai nyugalombavonulása alkalmával, a népoktatás terén hosszú időn át kifejtett buzgó és eredményes működéséért elismerését fejezte ki.

Névváltoztatás. *Szoboda László*, döbrökői róm. kat. tanító család nevét belgyimnázisra engedélyvel „*Bereczli*” névre változtatta át.

Próbaszoállításra bocsátás. *Rudnai Antal*, a szentlászlói és *Horvát György*, a drávaszárai kántortanítói, *Környei József*, a majsai III. és *Pápai Jenő Aladár*, a lengyeli II. sorszámba tanítói álláson Megyei püspök Úr Ó Nagyméltósága által próbaszoállításra bocsátottak.

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Otthonban három napos zárt lelkigyakorlat kezdődik december 26-án. Résztvételi díj 10 P., külön szoba 12 P. Csoporthoz, ha legalább 15-en jelentkeznek, a Női Szertinű dátumot kérhetnek. Bővebbet a Női Lelekgyakorlatos Otthonban: Pécs, Mátyás Plébán-án. 76—78. sz.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **MAGYAR SANDOR**.
Kiadó a Pécségyházmegyei Róm. Kat. Tanítóegyesület.
Haladás Nyomda Részvénvtársaság Pécs, Király-u. 21. sz.
A nyomdárért felel: **Dvorszky Lőrinc** igazgató.

KATOLIKUS ISKOLA

A pécségyházmegyei tanhatóság hivatalos közlönye
Népoktatásügyi havi közlöny. Feltétlen szerkesztés: Megjelenik minden hónap elején.

Előfizetési díj 1940. évre 3 pengő.

Magyar Sándor, tanfelügyelő. **Tagdíj 1940. évre 3 pengő.**
SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incegy Dienes-utca 9], (Pápi Otthon), hová a lap szemleli részét illető minden közlemény, hírdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postakareképnézeti befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1940. december 1.

XXIX. évfolyam, 12. szám.

Advent.

A tél már rálehel a földre. Fagyos lehetete rögöl-rögre hurolja a színt vesztett levelet. A téli álomba merülő földet nyirkos ködfátyol borítja. Az alkonyatban már hólyegyek táncolnak. A lámpák nehéz harcot víonak a sötétség-gel. Pusztaság, kiellen sötétség mindenjéle. Fázik a testünk, fázik a lelkünk...

És ime a fagyos hajnalba belekondul az adventi harangzsong...

És felcsendül az adventi ének, ... reménykedő bússágással ...
Harmatozások ...

A Messiás-várás ideje van ...

Négyezer évig várta az emberiség azt a Királyt, aki megszabadítja a sötétség, lelkére, szíveire, szellemére als kőd hatalmától. És a várakozás időbenül ihletett lelkű próféták támadtak, akik jövendölés szavakkal íjből feltesztelték a csüggedők reményét, megerősítették a bizók bizodalmit ...

Egyzerszok megjelent a betlehemi csillag, melynek fénye átcsöngött hírdetést az Istennek és békét az embereknek ...

Most mi is adventi időszakot élünk. A várakozás idegő ideje a miénk. A dráma talán utolsó felvonása pereg. Meztelen lábunk szennyes iszapban senved, fejünkre ködös, piszkos atomcsfára borul. Tiúdnök erőködbe, agyengünten líheg a sűrű, tisztátalan levegőtől ...

Valami mesebeli polip áll fáradt testünkön és borzalmas karjai: a gonoszság, a gyűlölködés, a tudatlanság, a megnemérés, mohó falánksággal

szójjak a vérünket. Már hosszú esztendőök óta ... Nyomorúságba dőlt már a testünk és a lelkünk. Lemorzsolódtunk. Elmeztelenedünk. Nyelünk a szájunk padlásához tapad.

És a lelkünk? ... Óh milyen terhünkre vóttik mikor érezzük, hogy van.

Sötétség ereszkedik a szellemiek egére is. A sötétségben világézetek harca tombol ...

Amber, aki büszkén valja magát a természet királyának, nem veszi észre, hogy szolgája lett annak; hogy amíg meghóditani igyekszik a világot, elveszti önmagát ...

És ebben a küeten világban most megszólalnak az adventi harangok ...

Harmatozások ... égi magasok ...

A várakozás idegő ideje a miénk.

Várunk ...!

Bátor, egyeneslelkű hitvallók csapatára várunk. Hitvallókra, akik szembenéznek a hamissággal, a gonosszággal, mert szívükben az igazság lángja ég.

Hitvallókra várunk, akik megküdenek a gyűlölködéssel, mert nem rejtegetik szívük vérért ...

Hitvallókra várunk, akik harmoniát teremtenek, áthidalják a külső és a belső világ között látogató öröngyt ...

Hitvallókra várunk, akik eloszlatják a várakozás, az advent homályát és biztos kézzel rajzolják fel eginkre a karácsony glóriás fényét ...

Tanítótestvéreim! A hitvallók csapatában áres egy hely ...

Téged várnok ott ...!

vitéz Székly Pál.